

वाजसनेयिमाध्यन्दिनशाखीय
यजुर्वेदसंहिता

अथ प्रथमोऽध्यायः

इषे त्वोर्जे त्वा वायव स्थ देवो वः सविता प्रार्पयतु श्रेष्ठतमायु
कर्मणु आप्यायध्वमघ्न्याऽइन्द्राय भागम्प्रजावतीरनमीवाऽअयुद्धमा
मा व स्तेनऽईशतु माघशः सो ध्रुवाऽअस्मिन्गोपतौ स्यात
बृहीर्षजमानस्य पशून्पाहि १

वसोः पवित्रमसि द्यौरसि पृथिव्यसि मातरिश्चनो घुर्मोऽसि
विश्वधाऽअसि । परमेणु धाम्ना दृष्ट्वहस्व मा ह्वामा तै षुज्ञपतिर्हार्षीत्
२

वसोः पवित्रमसि शतधारुँवसोः पवित्रमसि सुहस्त्रधारम् ।
देवस्त्वा सविता पुनातु वसोः पवित्रेण शतधारिण सुप्वा
कामधुक्षः ३

सा विश्वायुः सा विश्वकर्मा सा विश्वधायाः ।
इन्द्रस्य त्वा भागः सोमेनार्तनक्षि विष्णो हव्यः रक्ष ४

अग्ने व्रतपते व्रतञ्चरिष्यामि तच्छकेयुन्तन्मै राध्यताम् ।
दुदमुहमनृतात्सुत्यमुपैमि ५

कस्त्वा षुनक्ति स त्वा षुनक्ति कस्मै त्वा षुनक्ति तस्मै त्वा षुनक्ति
।

कर्मणे वाँविषाय वाम् ६

प्रत्युष्टुः रक्षतः प्रत्युष्टाऽअरातयो निष्टुः रक्षो निष्टुः अरातयः ।
उर्वन्तरिक्षमन्वेमि ७

धूरसि धूर्वु धूर्वन्तुधूर्वु तँषोस्मान्धूर्वति तन्धूर्वु यँवुयन्धूर्वामः ।
देवानामसि वह्नितमुः सस्त्रितमुम्प्रितमुञ्जुष्टतमन्देवुहृतमम् ८
अहुतमसि हविर्धानुन्दुः हस्वु मा ह्वामा तै षुज्ञपतिर्हार्षीत् ।
विष्णुस्त्वा क्रमतामुरु वातायापहतुः रक्षो षच्छन्ताम्पञ्च ९

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुवेष्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
अग्रये जुष्टङ्गहाम्यग्रीषोर्माभ्याञ्जुष्टङ्गहामि १०

भूताय त्वा नारातये स्वरभिविख्येषुन्दुः हन्तान्दुर्षाः
पृथिव्यामुर्वन्तरिक्षमन्वेमि पृथिव्यास्त्वा नाभौ
सादयाम्यदित्याऽउपस्थेऽग्ने हव्यः रक्ष ११

पुवित्रे स्थो वैष्णव्यौ सवितुर्वः प्रसुवऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेण पुवित्रेण
सूर्षस्य रुश्मिभिः ।
देवीरापोऽअग्नेगुवोऽअग्नेपुवोग्रऽइममुद्य षुज्ञन्नयुताग्ने षुज्ञपतिः
सुधातुँषुज्ञपतिन्देवयुवम् १२

षुष्माऽइन्द्रोवृणीत वृत्रतूर्षे षुयमिन्द्रमवृणीध्वँवृत्रतूर्षे प्रोक्षिता स्थ
।

अग्रये त्वा जुष्टम्प्रोक्षाम्यग्रीषोर्माभ्यान्त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि ।
दैव्यायु कर्मणे शुन्धध्वन्देवयुज्यायै षद्वोशुद्धाः
पराजुष्टुरिदँवुस्तच्छुन्धामि १३

शर्मास्यवधूतः रक्षोवधूताऽअरातयोदित्यास्त्वगसि प्रति
त्वादितिर्वेत्तु ।

अद्रिरसि वानस्पत्यो ग्रावासि पृथुबुध्नः प्रति त्वादित्यास्त्वग्वैत्तु
१४

अग्नेस्तनूरसि वाचो विसर्जनन्देववीतये त्वा गृह्णामि बृहद्ग्रावासि
वानस्पत्यः स इदन्देवेभ्यो हविः शमीष्व सुशमि शमीष्व ।
हविष्कृदेहि हविष्कृदेहि १५

कुक्कुटोसि मधुजिह्वुऽइषमूर्जमावदु त्वया वयः संङ्घातः संङ्घातञ्जेष्व
वृषवृद्धमसि प्रति त्वा वृषवृद्धवैत्तु परापूतः रक्षः
परापूताऽअरातयोऽपहतः रक्षो वायुर्वो विविनक्तु देवो वः सविता
हिरण्यपाणिः प्रति गृभ्णात्वच्छिद्रेण पाणिना १६

धृष्टिरस्यपाग्नेऽअग्निमामादञ्जहि निष्क्रव्यादः सेधा देवयज्वह ।
ध्रुवमसि पृथिवीन्दृह ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि सजातवन्युपदधामि
भ्रातृव्यस्य वुधाय १७

अग्ने ब्रह्म गृभ्णीष्व ध्रुणामस्यन्तरिक्षन्दृह ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि
सजातवन्युपदधामि भ्रातृव्यस्य वुधाय ।
ध्रुमसि दिवन्दृह ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि सजातवन्युपदधामि
भ्रातृव्यस्य वुधाय ।
विश्वाभ्यस्त्वाशाभ्यऽउप दधामि चितं स्थोर्ध्वचितो
भृगूणामङ्गिरसा तपसा तप्यध्वम् १८

शर्मास्यवधूतः रक्षोवधूताऽअरातयोदित्यास्त्वगसि प्रति
त्वादितिर्वैत्तु ।

धिषणासि पर्वती प्रति त्वादित्यास्त्वग्वैत्तु दिव स्कम्भनीरसि
धिषणासि पार्वतेयी प्रति त्वा पर्वती वैत्तु धान्यमसि १६

धान्यमसि धिनुहि देवान्प्राणाय त्वोदानाय त्वा व्यानाय त्वा ।
दीर्घामनु प्रसितिमायुषे धान्देवो वः सविता हिरण्यपाणिः
प्रतिगृभ्णात्वच्छिद्रेण पाणिना चक्षुषे त्वा मुहीनाम्पयौसि २०

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
सँवंपामि समापुऽओषधीभिः समोषधयो रसेन ।
सः रेवतीर्जगतीभिः पृच्यन्ताऽऽ सम्मधुमतीर्मधुमतीभिः पृच्यन्ताम्
२१

जनयत्यै त्वा सँधौमीदमुग्नेरिदमुग्नीषोमयोरिषे त्वा घुर्मोसि
विश्वायुरुप्रथा ऽउरुप्रथस्वोरु तै षुज्ञपतिः प्रथतामुग्निष्टे त्वचुम्मा
हिः सीद्देवस्त्वा सविता श्रपयतु वर्षिष्टेधि नाकै २२

मा भेर्मा सँविकथाऽअतमेरुर्षुज्ञोतमेरुर्षुजमानस्य प्रजा भूयात्त्रिताय
त्वा द्विताय त्वैकताय त्वा २३

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
आददेध्वरकृतन्देवेभ्यऽइन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिणः सहस्रभृष्टिः
शुततैजा वायुरसि तिग्मतैजा द्विषतो वृधः २४

पृथिवि देवयजुन्योषध्यास्ते मूलम्मा हिः सिषँवृजङ्गच्छ गोष्ठानुवर्षतु

ते द्यौर्बधान देव सवितः परमस्याम्पृथिव्याऽं शतेन
पाशैर्ष्वोस्मान्द्वेष्टि यञ्च वृयन्दिष्मस्तमतो मा मौक् २५

अपाररुम्पृथिव्यै देवयजनाद्ब्रह्म्यासंब्रजङ्गच्छ गोष्ठानुवर्षतु ते
द्यौर्बधान देव सवितः परमस्याम्पृथिव्याऽं शतेन पाशैर्ष्वोस्मान्द्वेष्टि
यञ्च वृयन्दिष्मस्तमतो मा मौक् । अररो दिवम्मा पतो द्रुप्सस्ते
द्याम्मा स्कन्व्रजङ्गच्छ गोष्ठानुवर्षतु ते द्यौर्बधान देव सवितः
परमस्याम्पृथिव्याऽं शतेन पाशैर्ष्वोस्मान्द्वेष्टि यञ्च वृयन्दिष्मस्तमतो
मा मौक् २६

गायत्रेण त्वा छन्दसा परिगृह्णामि त्रैष्टुभेन त्वा छन्दसा परि गृह्णामि
जगतेन त्वा छन्दसा परिगृह्णामि । सुद्धमा चासि शिवा चासि
स्योना चासि सुषदा चास्यूर्जस्वती चासि पर्यस्वती च २७

पुरा क्रूरस्य विसृपौ विरप्शिन्नुदादाय पृथिवीञ्जीवदानुम् ।
यामैर्यँश्चन्द्रमसि स्वधाभिस्तामु धीरांसोऽन्ननुदिश्य यजन्ते ।
प्रोक्षणीरासादय द्विषतो वृधोऽसि २८
प्रत्युष्टुः रक्षः प्रत्युष्टाऽअरातयो निष्टुष्टुः रक्षो निष्टुष्टाऽअरातयः ।
अनिशितोसि सपत्नक्षिद्वाजिनीन्त्वा वाजेध्यायै सम्मार्ज्मि ।
प्रत्युष्टुः रक्षः प्रत्युष्टाऽअरातयो निष्टुष्टुः रक्षो निष्टुष्टाऽअरातयः ।
अनिशितासि सपत्नक्षिद्वाजिनीन्त्वा वाजेध्यायै सम्मार्ज्मि २९

अदित्यै रास्त्रासि विष्णोर्वेषोस्यूर्जे त्वादब्धेन त्वा
चक्षुषावपश्यामि । अग्नेर्जिह्वासि सुहृद्वेभ्यो धाम्नेधाम्ने मे भव
यजुषेयजुषे ३०
सुवितुस्त्वा प्रसुवऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेण पुवित्रेण सूर्यस्य रुश्मिभिः ।

सुवितुर्वः प्रसवऽउत्पुनाम्यच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्यस्य रुश्मिभिः ।
तेजोसि शुक्रमस्यमृतमसि धाम् नामासि
प्रियन्देवानामनाधृष्टन्देवयजनमसि ३१
इति प्रथमोऽध्यायः

अथ द्वितीयोऽध्यायः

कृष्णोऽस्यारखरेष्ठोऽग्रये त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि वेदिरसि बर्हिषे त्वा
जुष्टम्प्रोक्षामि बर्हिरसि स्त्रुग्भ्यस्त्वा जुष्टम्प्रोक्षाम्यदित्यै व्युन्दनम् १

अदित्यै व्युन्दनमसि विष्णो स्तुप्पोऽस्यूर्णम्रदसन्त्वा स्तृणामि
स्वासुस्थान्देवेभ्यो भुवंपतये स्वाहा भुवनपतये स्वाहा
भूतानाम्पतये स्वाहा २

गन्धुर्वस्त्वा विश्वावसुः परिदधातु विश्वस्यारिष्ट्यै षजमानस्य
परिधिरस्यग्निरिडऽईडितः ।
इन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिणो विश्वस्यारिष्ट्यै षजमानस्य
परिधिरस्यग्निरिडऽईडितः ।
मित्रावरुणौ त्वोत्तरतः परिधत्तान्ध्रुवेण धर्मणा विश्वस्यारिष्ट्यै
षजमानस्य परिधिरस्यग्निरिडऽईडितः ३

वीतिहोत्रन्त्वा कवे द्युमन्तुः समिधीमहि । अग्रै बृहन्तमध्वरे ४

सुमिदसि सूर्षस्त्वा पुरस्तात्पातु कस्याश्चिदुभिशस्त्यै ।
सुवितुर्बाहू स्थऽऊर्णम्रदसन्त्वा स्तृणामि स्वासुस्थान्देवेभ्यऽआ त्वा
वसवो रुद्राऽआदित्याः सदन्तु ५

घृताच्यसि जुहूर्नाम्ना सेदम्प्रियेण धाम्ना प्रियः सदऽआसीद
घृताच्यस्युपभृन्नाम्ना सेदम्प्रियेण धाम्ना प्रियः सदऽआसीद
घृताच्यसि ध्रुवा नाम्ना सेदम्प्रियेण धाम्ना प्रियः सदऽआसीद प्रियेण
धाम्ना प्रियः सदऽआसीद । ध्रुवाऽअसदन्नृतस्य योनौ ता विष्णो

पाहि पाहि षुज्ञम्पाहि षुज्ञपतिम्पाहि माँषञ्जन्यम् ६

अग्ने वाजजिद्वाजन्त्वा सरिष्यन्तँवाजजितुः सम्मार्ज्मि ।
नमो देवेभ्यः स्वधा पितृभ्यः सुयमै मे भूयास्तमस्कन्नमुद्य ७

अस्कन्नमुद्य देवेभ्यः आज्यः सम्भ्रियासुमङ्घ्रिणा विष्णो मा
त्वावक्रमिषुवसुमतीमग्ने ते छायामुपस्थेषुविष्णो स्थानमसीतऽइन्द्रो
वीर्यमकृणोदूर्ध्वोध्वरऽआस्थात् ८

अग्ने वेहोत्रँवेदुत्यमवतान्त्वान्द्यावापृथिवीऽअव त्वन्द्यावापृथिवी
स्विष्टकृद्देवेभ्यऽइन्द्रऽआज्येन हविषा भूत्स्वाहा सञ्जयोतिषा
ज्योतिः ९

मयीदमिन्द्रऽइन्द्रियन्दधात्वस्मान्नायो मुघवानह सचन्ताम् ।
अस्माकं सन्त्वाशिषः सुत्या नः सन्त्वाशिषऽउपहूता पृथिवी
मातोप माम्पृथिवी माता ह्यतामग्निराग्नीध्रात्स्वाहा १०

उपहूतो द्यौष्पितोप मान्द्यौष्पिता ह्यतामग्निराग्नीध्रात्स्वाहा ।
देवस्य त्वा सवितुः प्रसुवेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
प्रतिगृह्णाम्यग्नेष्ट्वास्येनु प्राशनामि ११

एतन्तै देव सवितर्षुज्ञम्प्राहुर्बृहस्पतये ब्रह्मणै ।
तेन षुज्ञमव तेन षुज्ञपतिन्तेन मामव १२

मनो जूतिर्जुषतामाज्यस्य बृहस्पतिर्षुज्ञमिमन्तनोत्वरिष्टँषुज्ञः
समिमन्दधातु । विश्वे देवासऽइह मादयन्तामोऽम्प्रतिष्ठ १३

एषा तैऽअग्ने सुमित्तया वर्धस्व चा चं प्यायस्व ।
वर्धिषीमहि च वयमा चं प्यासिषीमहि ।
अग्ने वाजजिद्वार्जन्त्वा ससृवाऽँसँवाजजितुः सम्मार्ज्मि १४

अग्नीषोमयोरुज्जितिमनूजैषुँवाजस्य मा प्रसुवेनु प्रोहामि ।
अग्नीषोमौ तमपनुदताँध्रोस्मान्द्वेष्टि षञ्च वयन्दिष्मो
वाजस्यैनम्प्रसुवेनापौहामि । इन्द्राग्रयोरुज्जितिमनूजैषुँवाजस्य मा
प्रसुवेनु प्रोहामि ।
इन्द्राग्नी तमपनुदताँध्रोस्मान्द्वेष्टि षञ्च वयन्दिष्मो
वाजस्यैनम्प्रसुवेनापौहामि १५

वसुभ्यस्त्वा रुद्रेभ्यस्त्वादित्येभ्यस्त्वा सञ्जानाथान्द्यावापृथिवी
मित्रावरुणौ त्वा वृष्ट्यावताम् । व्यन्तु वयोक्तः रिहाणा
मुरुताम्पृषतीर्गच्छ वृशा पृश्निर्भूत्वा दिवङ्गच्छ ततो नो वृष्टिमावह
। चक्षुष्पाऽअग्नेऽसि चक्षुर्मे पाहि १६

षम्परिधिम्पर्षधत्थाऽअग्ने देव पाणिभिर्गुह्यमानह ।
तन्तऽएतमनु जोषम्भराम्येष नेत्वदपचेतयाताऽअग्नेः प्रियम्पाथोपीतम्
१७

सुँस्रवभागा स्थेषा बृहन्तः प्रस्तरेष्ठाः परिधेयाश्च देवाः ।
इमाँवाचमुभि विश्वै गृणन्तऽआसद्यास्मिन्बृहिषि मादयध्वँ स्वाहा
वाट् १८

घृताची स्थो धुषौ पातः सुम्ने स्थः सुम्ने मा धत्तम् ।
यज्ञ नमश्च तुऽउप च यज्ञस्य शिवे सन्तिष्ठस्व स्विष्टे मे सन्तिष्ठस्व

१६

अग्रैदब्धायोशीतम पाहि मां दिद्योः पाहि प्रसित्यै पाहि दुरिष्ट्यै
पाहि दुरधुन्याऽऽत्रविषन्नः पितुङ्कणु सुषदा षोनौ स्वाहा वाडुग्र्यै
सँवेशपतये स्वाहा सरस्वत्यै षशोभुगिन्यै स्वाहा २०

वेदोसि षेनु त्वन्दैव वेद देवेभ्यो वेदोभवस्तेनु मह्यँवेदो भूयाः ।
देवा गातुविदो गातुँवित्त्वा गातुमित । मनसस्पतऽडुमन्दैव षुज्ञऽ
स्वाहा वातै धाः २१

सम्बुर्हिरङ्गाँ हविषा घृतेन समादित्यैर्वसुभिः सम्मरुद्धिः ।
समिन्द्रो विश्वदैवेभिरङ्गान्दिव्यन्नभौ गच्छतु षत्स्वाहा २२

कस्त्वा विमुञ्चति स त्वा विमुञ्चति कस्मै त्वा विमुञ्चति तस्मै त्वा
विमुञ्चति ।

पोषाय रक्षसाम्भागोसि २३

सँवर्चसा पर्यसा सन्तनूभिरगन्महि मनसा सः शिवेन ।
त्वष्टा सुदत्रो विदधातु रायोनुमार्ष्टु तन्वो षद्विलिष्टम् २४

दिवि विष्णुर्व्यक्रँस्तु जागतेनु छन्दसा ततो निर्भक्तो षुस्मान्द्वेष्टि
षञ्च वृयन्दिष्मोन्तरिक्षे विष्णुर्व्यक्रँस्तु त्रैष्टुभेनु छन्दसा ततो
निर्भक्तो षुस्मान्द्वेष्टि षञ्च वृयन्दिष्मः पृथिव्याँविष्णुर्व्यक्रँस्तु
गायत्रेणु छन्दसा ततो निर्भक्तो षुस्मान्द्वेष्टि षञ्च
वृयन्दिष्मोस्मादन्नादुस्यै प्रतिष्ठायाऽऽगन्म स्वः सञ्ज्योतिषाभूम
२५

स्वयुम्भूरसि श्रेष्ठौ रुश्मिर्वर्चोदाऽऽसि वर्चो मे देहि ।
सूर्यस्यावृतमन्वावर्ते २६

अग्ने गृहपते सुगृहपतिस्त्वयाग्नेहङ्गहपतिना भूयासः
सुगृहपतिस्त्वम्मयाग्ने गृहपतिना भूयाः ।
अस्थूरि शौ गार्हपत्यानि सन्तु शतः हिमाः सूर्यस्यावृतमन्वावर्ते
२७

अग्ने व्रतपते व्रतमचारिषन्तदशकुन्तन्मैराधीदमुहँषऽएवास्मि सोस्मि
२८

अग्नये कव्युवाहनायु स्वाहा सोमाय पितृमते स्वाहा ।
अपहताऽऽसुरा रक्षाऽसि वेदिषदः २९

ये रूपाणि प्रतिमुञ्चमानाऽऽसुराः सन्तः स्वधया चरन्ति ।
परापुरो निपुरो ये भरन्त्यग्निष्ठाँल्लोकात्प्रणदात्यस्मात् ३०

अत्र पितरो मादयध्वँषथाभागमावृषायध्वम् ।
अमीमदन्त पितरो यथाभागमावृषायिषत ३१

नमो वः पितरो रसायु नमो वः पितरुः शोषायु नमो वः पितरो
जीवायु नमो वः पितरुः स्वधायै नमो वः पितरो घोरयु नमो वः
पितरो मुन्यवे नमो वः पितरुः पितरो नमो वो गृहान्नः पितरो दत्त
सुतो वः पितरो देष्मैतद्वः पितरो वासुऽऽर्धत्त ३२

आर्धत्त पितरो गर्भङ्कुमारम्पुष्करस्रजम् । यथेह पुरुषोसत् ३३

ऊर्जुवहन्तीरुमृतङ्घृतम्पर्यः क्रीलालम्परिस्रुतम् । स्वधा स्थं तर्पयत
मे पितृन् ३४

इति द्वितीयोऽध्यायः

अथ तृतीयोऽध्यायः

सुमिधाम्निन्दुवस्यत घृतैर्बोधयतातिथिम् । आस्मिन्हव्या जुहोतन १

सुसमिद्धाय शोचिषे घृतन्तीवज्जुहोतन । अग्रयै जातवेदसे २

तन्त्वा सुमिद्धिरङ्गिरो घृतेन वर्धयामसि । बृहच्छोचा षविष्ठय ३

उप त्वाग्ने हविष्मतीर्घृताचीर्षन्तु हर्षत । जुषस्व सुमिधो मम ४

भूर्भुवः स्वर्द्यौरिव भूम्रा पृथिवीव वरिम्णा ।

तस्यास्ते पृथिवि देवयजनि पृष्ठेग्निमन्नादमुन्नाद्यायादधे ५

आयङ्गौ पृश्निरक्रमीदसदन्मातरम्पुरः । पितरञ्च प्रयन्स्वः ६

अन्तश्चरति रोचनास्य प्राणादपानुती । व्यख्यन्महिषो दिवम् ७

त्रिष्टुशब्दाम् विराजति वाक्पतुङ्गाय धीयते । प्रतिवस्तोरह द्युभिः
८

अग्निर्ज्योतिर्ज्योतिरग्निः स्वाहा सूर्यो ज्योतिर्ज्योतिः सूर्यः स्वाहा ।

अग्निर्वर्चो ज्योतिर्वर्चः स्वाहा सूर्यो वर्चो ज्योतिर्वर्चः स्वाहा ।

ज्योतिः सूर्यः सूर्यो ज्योतिः स्वाहा ९

सुजूदेवेन सवित्रा सुजू रात्र्येन्द्रवत्या । जुषाणोऽअग्निर्वेतु स्वाहा ।

सुजूदेवेन सवित्रा सुजूरुषसेन्द्रवत्या । जुषाणः सूर्यो वेतु स्वाहा

१०

उपप्रयन्तोऽअध्वुरम्मन्त्रवोचेमाग्र्यै । आरेऽअस्मे चं शृण्वते ११

अग्निर्मूर्धा दिवः कृकुत्पतिः पृथिव्याऽअयम् । अपाँ रताँसि
जिन्वति १२

उभा वामिन्द्राग्रीऽआहुवध्याऽउभा राधसह सुह मादुयध्वै ।
उभा दाताराविषाँ रयीणामुभा वाजस्य सातयै हुवे वाम् १३

अयन्ते षोनिर्भृत्वियो षतो जातोऽअरोचथाः ।
तज्जानन्नग्रऽआरोहाथा नो वर्धया रुयिम् १४

अयमिह प्रथमो धायि धातृभिर्होता षजिष्ठोऽअध्वरेष्वीड्यः ।
षमप्रवानो भृगवो विरुरुचुर्वनेषु चित्राँविभ्रँविशेर्विशे १५

अस्य प्रत्नामनु द्युतः शुक्रन्दुदुहेऽअहयः । पयः सहस्रसामृषिम्
१६

तनुपाऽअग्नेसि तन्वम्मे पाह्यायुर्दाऽअग्नेस्यायुर्मे देहि वर्चोदाऽअग्नेसि
वर्चो मे देहि । अग्ने षन्मे तन्वाऽऊनन्तन्मुऽआपृण १७
इन्धानास्त्वा शतः हिमा द्युमन्तुः समिधीमहि । वयस्वन्तो
वयस्कृतः सहस्वन्तः सहस्कृतम् । अग्ने
सपत्नदम्भनमदब्धासोऽअदाभ्यम् । चित्रावसो स्वस्ति तै
पारमशीय १८

सन्त्वमग्ने सूर्षस्य वर्चसागथाः समृषीणाँ स्तुतेन ।

सम्प्रियेण धाम्ना समुहमार्युषा सँवर्चसा सम्प्रजया सः रायस्पोषेण
गिमषीय १९

अन्धु स्थान्धौ वो भक्षीयु महं स्थु महौ वो भक्षीयोर्जु स्थोजँवो
भक्षीय रायस्पोषं स्थ रायस्पोषँवो भक्षीय २०

रेवंती रमध्वमुस्मिन्योनावुस्मिन्गोष्ठेस्मिल्लोकेस्मिन्द्वये । इहैव
स्तु मापगात २१

सुहृतासि विश्वरूप्यूर्जा माविंश गौपत्येन । उप त्वाग्ने दिवेदिवे
दोषावस्तद्धिया वयम् । नमो भरन्तुऽएमसि २२

राजन्तमध्वराणाङ्गोपामृतस्य दीदिविम् । वर्धमानुँ स्वे दमै २३

स नः पितेव सूनवेग्ने सूपायनो भव । सचस्वा नः स्वस्तये २४

अग्ने त्वन्नोऽअन्तमऽउत त्राता शिवो भवा वरुथ्यः ।
वसुरग्निर्वसुश्रवाऽअच्छा नक्षि द्युमत्तमः रयिन्दाः २५

तन्त्वा शोचिष्ठ दीदिवः सुम्राय नूनमीमहे सखिभ्यः ।
स नो बोधि श्रुधी हवमुरुष्या शोऽअघायुतः समस्मात् २६

इडुऽएह्यदितु एहि काम्याऽएत । मयि वः कामुधरणम्भूयात् २७

सोमानुँ स्वरणङ्गुहि ब्रह्मणस्पते । कुक्षीवन्तुँषऽअश्रौशिजः २८

सो रेवान्योऽअमीवहा वसुवित्पुष्टिवर्द्धनः । स नः सिषक्तु
षस्तुरः २६

मा नुः शःसोऽअररुषो धूर्तिः प्रणुङ्गनर्त्यस्य । रक्षा गो ब्रह्मणस्पते
३०

महि त्रीणामवोऽस्तु द्युक्षम्मित्रस्यार्धम्णाः । दुराधर्षवर्णस्य ३१

नुहि तेषाममा च न नाध्वंसु वारुणेषु । ईशै रिपुरघशःसः ३२

ते हि पुत्रासोऽअदितेः प्रजीवसे मर्त्याय । ज्योतिर्षच्छन्त्यजस्रम्
३३

कुदाचन स्तरीरसि नेन्द्र सश्वसि दाशुषे । उपोपेन्न मघवन्भूयऽइन्द्र
ते दानन्देवस्य पृच्यते ३४

तत्सवितुर्वरेण्युम्भर्गो देवस्य धीमहि । धियो सो नः प्रचोदयात्
३५

परि ते दूडभो रथोस्मारं ॥ऽअश्नोतु विश्वतः । घेनु रक्षसि
दाशुषः ३६

भूर्भुवः स्वः सुप्रजाः प्रजाभिः स्याऽ सुवीरो वीरेः सुपोषुः पोषैः
।

नर्ष प्रजाम्मै पाहि शऽस्य पशून्मै पाह्यथर्ष पितुम्मै पाहि ३७

आगन्म विश्ववेदसमुस्मभ्यँवसुवित्तमम् । अग्रै सम्राडुभि द्युम्नमुभि
सहऽआयच्छस्व ३८

अयमुग्निर्गृहपतिर्गार्हपत्यः प्रजाया वसुवित्तमः । अग्रै गृहपतेभि
द्युम्नमुभि सहऽआयच्छस्व ३९

अयमुग्निः पुरीष्यो रयिमान्पुष्टिवर्धनः । अग्रै पुरीष्याभि द्युम्नमुभि
सहऽआयच्छस्व ४०

गृहा मा बिभीतु मा वैपध्वमूर्जम्बिभ्रतुऽएमसि । ऊर्जम्बिभ्रद्वत्
सुमनाः सुमेधा गृहानैमि मनसा मोदमानः ४१

षेषामुध्येति प्रवसुन्येषु सौमनुसो बहुः । गृहानुपह्वयामहे ते नो
जानन्तु जानतः ४२

उपहृताऽइह गावुऽउपहृताऽअजावयः । अथोऽअन्नस्य
कीलालुऽउपहृतो गृहेषु नः । क्षेमाय वृत् शान्त्यै प्रपद्ये शिवः
शग्मः शँषोः शँषोः ४३

प्रघासिनो हवामहे मरुतश्च रिशादसः । कुरुम्भेण सुजोषसः ४४

षद्ग्रामे षदरण्ये षत्सुभायाँषदिन्द्रिये । षदेनश्चकृमा
वृयमिदन्तदवयजामहे स्वाहा ४५

मो षू शंऽडुन्द्रात्र पृत्सु देवैरस्ति हि ष्मा ते शुष्मिन्नवयाः ।
महश्चिद्यस्य मीढुषो षुव्या हुविष्मतो मरुतो वन्दते गीः ४६

अक्रन्कर्म कर्मकृतः सुह वाचा मयोभुवा । देवेभ्यः कर्म
कृत्वास्तुम्प्रेत सचाभुवः ४७

अवभृथ निचुम्पुण निचेरुरसि निचुम्पुणः । अव देवैर्देवकृतुमेनो
यासिषुमवु मर्त्यैर्मर्त्यकृतम्पुराव्णो देव रिषस्पाहि ४८

पूर्णा दर्वि परापतु सुपूर्णा पुनरापत । वस्त्रेव
विक्रीणावहाऽइषुमूर्जः शतक्रतो ४९

देहि मे ददामि ते नि मे धेहि नि ते दधे । निहारञ्च हरासि मे
निहारन्निहराणि ते स्वाहा ५०

अक्षन्मीमदन्तु ह्यव प्रियाऽअधूषत । अस्तौषतु स्वभानवो विप्रा
नविष्ठया मुती योजा न्विन्द्र ते हरी ५१

सुसुन्दृशन्त्वा वृयम्मघवन्वन्दिषीमहि । प्र नूनम्पूर्णबन्धुर स्तुतो
यासि वशारं ॥ऽअनु योजा न्विन्द्र ते हरी ५२

मनो न्वाह्वामहे नाराशुसेनु स्तोमैः । पितृणाञ्च मन्मभिः ५३

आ नऽएतु मनुः पुनः क्रत्वे दक्षाय जीवसे । ज्योक्च सूर्षन्दृशे
५४

पुनर्नः पितरो मनो ददातु दैव्यो जनः । जीवन्वातः सचेमहि
५५

वृयः सौम वृते तव मनस्तनूषु बिभ्रतः । प्रजावन्तः सचेमहि
५६

एष तै रुद्र भागः सुह स्वस्त्राम्बिकया तञ्जुषस्व स्वाहैष तै रुद्र
भागऽआखुस्तै पशुः ५७

अव रुद्रमदीमुह्यव देवन्यम्बकम् । यथा नो वस्यसुस्करुद्यथा
नः श्रेयसस्करुद्यथा नो व्यवसाययात् ५८

भेषजमसि भेषजङ्गवेश्वायु पुरुषाय भेषजम् । सुखम्नेषाय मेष्ठ्यै
५९

त्र्यम्बकँयजामहे सुगन्धिर्मुष्टिवर्धनम् । उर्वारुकमिव
बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् । त्र्यम्बकँयजामहे
सुगन्धिर्मुष्टिवेदनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनादितो मुक्षीय मामृताः ६०

एतत्तै रुद्रावुसन्तेन पुरो मूर्जवृतोतीहि । अवततधन्वा
पिनाकावसुः कृत्तिवासाऽअहिः सन्नः शिवोतीहि ६१

त्र्यायुषञ्जमदग्नेः कुश्यपस्य त्र्यायुषम् । षड्वेषु त्र्यायुषन्तन्नोऽअस्तु
त्र्यायुषम् ६२

शिवो नामासि स्वधितिस्ते पिता नमस्तेऽअस्तु मा मा हिःसीः ।
निवर्त्तयाम्यारुषेन्नाद्याय प्रजननाय रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय

सुवीर्याय ६३

इति तृतीयोऽध्यायः

अथ चतुर्थोऽध्यायः

एदमगन्म देवयजनमृथिव्या यत्र
 देवासोऽअजुषन्तु विश्वे ।
 ऋक्सामाभ्यांॐ सुन्तरन्तो यजुर्भी रायस्पोषेणु समिषा मदेम ।
 इमाऽआपुः शमु मे सन्तु देवीरोषधे त्रायस्व स्वधिते मैनेः
 हिःसीः १

आपोऽअस्मान्मातरः शुन्धयन्तु घृतेन नो घृतप्वः पुनन्तु ।
 विश्वे हि रिप्रम्प्रवहन्ति देवीरुदिदाभ्युः
 शुचिरा पूतऽएमि ।
 दीक्षातपसौस्तनूरसि तान्त्वा शिवां
 शग्माम्परिदधे भद्रवर्णम्पुष्यन् २

महीनाम्पयोसि वर्चोदाऽअसि वर्चो मे देहि ।
 वृत्रस्यासि कुनीनकश्चक्षुर्दाऽअसि चक्षुर्मे देहि ३

चित्पतिर्मा पुनातु वाक्पतिर्मा पुनातु देवो
 मा सविता पुनात्वच्छिद्रेण पवित्रेण सूर्षस्य
 रुश्मिभिः । तस्य ते पवित्रपते पवित्रपूतस्य
 यत्कामः पुने तच्छकेयम् ४

आ वौ देवासऽईमहे वामम्प्रयत्यध्वरे ।
 आ वौ देवासऽआशिषो यज्ञियासो हवामहे ५

स्वाहा यज्ञम्मनसुः स्वाहोरोरन्तरिक्षात्स्वाहा द्यावापृथिवीभ्यांॐ

स्वाहा वातादारभे स्वाहा ६

आकूत्यै प्रयुजेग्रये स्वाहा मेधायै मनसेग्रये स्वाहा दीक्षायै
तपसेग्रये स्वाहा सरस्वत्यै पूष्णोग्रये स्वाहा । आपो
देवीर्बृहतीर्विश्वशम्भुवो द्यावापृथिवीऽउरोऽअन्तरिक्ष । बृहस्पतये
हविषा विधेम स्वाहा ७

विश्वो देवस्य नेतुर्मतो वुरीत सुख्यम् ।
विश्वो रायऽइषुध्यति द्यम्वृणीत पुष्यसे
स्वाहा ८

ऋक्सामयोः शिल्पे स्थस्ते वामारभे ते मा पातुमास्य षज्ञस्योदृचः
।
शर्मासि शर्म मे षच्छ नमस्तेऽअस्तु मा मा
हिःसीः ९

ऊर्गस्याङ्गिरस्यूर्णम्रदाऽऊर्जुम्मयि धेहि । सोमस्य नीविरसि
विष्णोः शर्मासि शर्म षजमानस्येन्द्रस्य षोनिरसि सुसुस्याः
कृषीस्कृधि ।
उच्छ्रयस्व वनस्पतऽऊर्ध्वो मा
पाह्यः हसुऽआस्य षज्ञस्योदृचः १०

वृतङ्कणुत वृतङ्कणुताग्निर्ब्रह्माग्निर्षज्ञो वनस्पति
र्षज्ञियः ।
दैवीन्धियम्मनामहे समृडीकामुभिष्टये
वर्चोधाँषज्ञवाहसः सुतीर्था नोऽअसुद्वशै ।

षे देवा मनोजाता मनोयुजो दक्षक्रतवस्ते
नोवन्तु ते नः पान्तु तेभ्यः स्वाहा ११

श्वात्राः पीता भवत श्रुयमापोऽअस्माकमुत्तरुदरे सुशेवाः ।
ताऽअस्मभ्यमयुद्धमाऽअनमीवाऽअनागसुः स्वदन्तु
देवीरुमृताऽअमृतावृधः १२

इयन्ते षज्ञियां तनूरुपो मुञ्चामि न प्रजाम् ।
अहोमुचः स्वाहाकृताः पृथिवीमात्रिशत पृथिव्या सम्भवं १३

अग्ने त्वः सुजागृहि वृयः सुमन्दिषीमहि ।
रक्षां गोऽअप्रयुच्छन्प्रबुधै नः पुनस्कृधि १४

पुनर्मनः पुनरायुर्मऽआगन्पुनः प्राणः
पुनरात्मा मुऽआगन्पुनश्चक्षुः पुनः
श्रोत्रंमऽआगन् ।
वैश्वानरोऽअदब्धस्तनुपाऽअग्निर्नः पातु
दुरितादवद्यात् १५

त्वमग्ने व्रतुपाऽअसि देवऽआ मर्त्येष्वाम् । त्वँषज्ञेष्वीडयः ।
रास्वेयत्सोमा भूयो भर देवो नः सविता वसोर्दाता वस्वदात् १६

एषा तै शुक्र तनूरेतद्वर्चस्तया सम्भवं भ्राजङ्गच्छ ।
जूरसि धृता मनसा जुष्टा विष्णावे १७

तस्यास्ते सुत्यसवसः प्रसुवे तुन्वो षन्नमशीयु स्वाहा ।

शुक्रमसि चन्द्रमस्यमृतमसि वैश्वदेवमसि १८

चिदसि मुनासि धीरसि दक्षिणासि क्षत्रियासि
 षज्ञियास्यदितिरस्युभयतःशीर्ष्णी ।
 सा नः सुप्राची सुप्रतीच्येधि मित्रस्त्वा पुदि
 बध्रीताम्पूषाध्वनस्यात्विन्द्रायाध्यक्षाय १९

अनु त्वा माता मन्यतामनु पितानु भ्राता सगुर्भ्योनु सखा सयूथ्यः ।
 सा देवि देवमच्छेहीन्द्राय सोमः रुद्रस्त्वावर्तयतु स्वस्ति सोमसखा
 पुनरेहि २०

वस्व्यस्यदितिरस्यादित्यासि रुद्रासि चन्द्रासि ।
 बृहस्पतिष्वा सुम्ने रम्णातु रुद्रो वसुभिराचके २१

अदित्यास्त्वा मूर्धन्नाजिघर्मि देवयजने पृथिव्याऽइडायास्पदमसि
 घृतवृत्स्वाहा ।
 अस्मे रमस्वास्मे ते बन्धुस्त्वे रायो मे रायो मा वयः रायस्पोषैण
 वियौष्म तोतो रायः २२

समख्ये देव्या धिया सन्दक्षिणयोरुचक्षसा ।
 मा मऽआयुः प्रमौषीर्मोऽअहन्तव वीरंविदेय तव देवि सुन्दृशि २३

एष तै गायत्रो भागऽइति मे सोमाय ब्रूतादेष ते त्रैष्टुभो भागऽइति मे
 सोमाय ब्रूतादेष ते जागतो भागऽइति मे सोमाय
 ब्रूताच्छन्दोनामानाँ साम्राज्यङ्गच्छेति मे सोमाय ब्रूतादास्माकृसि
 शुक्रस्ते ग्रह्यौ विचितस्त्वा विचिन्वन्तु २४

अभि त्यन्देवः सवितारमोरयोः कुविक्रतुमर्चामि सुत्यसंवः
 रत्नधामभि प्रियम्मुतिङ्कविम् ।
 ऊर्ध्वा षस्यामतिर्भाऽअदिद्युतत्सवीमनि हिरण्यपाणिरमिमीत
 सुक्रतुः कृपा स्वः ।
 प्रजाभ्यस्त्वा प्रजास्त्वानुप्राणन्तु प्रजास्त्वमनुप्राणिहि २५

शुक्रन्त्वा शुक्रेण क्रीणामि चन्द्रञ्चन्द्रेणामृतममृतेन ।
 सुग्मे ते गोरुस्मे ते चन्द्राणि तपसस्तनूरसि प्रजापतेर्वर्णः परमेण
 पशुना क्रीयसे सहस्रपोषम्पुषेयम् २६

मित्रो नऽएहि सुमित्रधुऽइन्द्रस्योरुमाविशु दक्षिणमुशन्नुशन्तुं
 स्योनः स्योनम् ।
 स्वानु भ्राजाङ्घरि बम्भरि हस्तु सुहस्तु कशानवेते वः
 सोमक्रयणास्तान्रक्षध्वम्मा वौ दधन् २७

परि माग्ने दुश्चरिताद्वाधुस्वा मा सुचरिते भज ।
 उदायुषा स्वायुषोदस्थाममृतारंऽअनु २८

प्रति पन्थामपद्यहि स्वस्तिगामनेहसम् ।
 षेन विश्वाः परि द्विषौ वृणक्ति विन्दते वसु २९

अदित्यास्त्वगुस्यदित्यै सदुऽआसीद ।
 अस्तभ्नाद्दद्याँवृषभोऽअन्तरिक्षममिमीत वरिमाणम्पृथिव्याः ।
 आसीदुद्विश्वा भुवनानि सुम्राड्विश्वेत्तानि वरुणस्य वृतानि ३०

वनेषु व्युन्तरिन्नन्ततानु वाजुमर्वत्सु पर्यऽउस्त्रियासु ।
हृत्सु क्रतुंवरुणो विद्वग्निन्दिवि सूर्यमदधात्सोममद्रौ ३१

सूर्यस्य चक्षुरारौहाग्नेरुक्षणः कुनीनकम् ।
षत्रैतशेभिरीयसे भ्राजमानो विपश्चिता ३२

उस्त्रावेतन्धूर्षाहौ षुज्येथामनुश्रुऽअवीरहणौ ब्रह्मचोदनौ ।
स्वस्ति षजमानस्य गृहान्गच्छतम् ३३

भद्रो मैसि प्रच्यवस्व भुवस्पते विश्वान्युभि धामानि ।
मा त्वा परिपुरिणौ विदुन्मा त्वा परिपन्थिनौ
विदुन्मा त्वा वृकाऽअघायवो विदन् ।
श्येनो भूत्वा परापतु षजमानस्य गृहान्गच्छ तन्नौ संस्कृतम् ३४

नमो मित्रस्य वरुणस्य चक्षसे मुहो देवायु तदृतः संपर्षत ।
दूरेदृशै देवजाताय केतवै दिवस्पुत्राय सूर्याय शःसत ३५

वरुणस्योत्तम्भनमसि वरुणस्य स्कम्भसर्जनी स्थो
वरुणस्यऽऋतसदन्यसि वरुणस्यऽऋतसदनमसि
वरुणस्यऽऋतसदनुमासीद ३६

षा ते धामानि हविषा षजन्ति ता ते विश्वा परिभूरस्तु षज्ञम् ।
गुयुस्फानः प्रतरणः सुवीरोवीरहा प्रचरा सोम दुर्षान् ३७
इति चतुर्थोऽध्यायः

अथ पञ्चमोऽध्यायः

अग्नेस्तुनूरसि विष्णावे त्वा सोमस्य तुनूरसि विष्णावे
 त्वातिथेरातिथ्यमसि विष्णावे त्वा श्येनार्य त्वा सोमभृते विष्णावे
 त्वाग्रये त्वा रायस्पोषदे विष्णावे त्वा १

अग्नेर्जुनित्रमसि वृषणौ स्थऽउर्वश्यस्यायुरसि पुरुरवाऽअसि ।
 गायुत्रेण त्वा छन्दसा मन्थामि त्रैष्टुभेन त्वा छन्दसा मन्थामि
 जागतेन त्वा छन्दसा मन्थामि २

भवतन्नहं समनसौ सचैतसावरेपसौ ।
 मा षुज्ञहं हिंसिष्टम्मा षुज्ञपतिञ्जातवेदसौ शिवौ भवतमुद्य नः ३

अग्नावग्निश्चरति प्रविष्टऽऋषीणाम्पुत्रोऽअभिशस्तिपावा ।
 स नः स्योनः सुयजा षजेह देवेभ्यो हव्यः सदुमप्रयुच्छन्त्स्वाहा
 ४

आपतये त्वा परिपतये गृह्णामि तनुनज्जे
 शाक्वुराय शक्वनुऽओजिष्ठाय ।
 अनाधृष्टमस्यनाधृष्यन्देवानामोजोनभिशस्त्यभिशस्तिपाऽअनभिशस्ते-
 यमञ्जसा सुत्यमुपगेषऽ स्विते मा धाः ५

अग्नें व्रतपास्त्वे व्रतपा वा तव तुनूरियः सा मयि षो मम तुनूरेषा
 सा त्वयि ।

सुह नौ व्रतपते व्रतान्यनु मे दीक्षान्दीक्षापतिर्मन्यतामनु
 तपस्तपस्पतिः ६

ऋ॒ष्टु॒शु॒र॒ष्टु॒शु॒ष्टे दे॒व सो॒मा॒प्या॒य॒ता॒मिन्द्रा॒यै॒क॒ध॒नु॒वि॒दे ।
 आ॒ तु॒भ्य॒मिन्द्र॑ः प्या॒य॒ता॒मा त्वमिन्द्रा॒य प्या॒य॒स्व ।
 आ॒प्या॒य॒या॒स्मान्त्स॒खी॒न्त्स॒न्या मे॒ध॒या स्व॒स्ति ते॒ दे॒व सो॒म
 सु॒त्या॒म॒शी॒य ।
 ए॒ष्टा रा॒युः प्रेषे॑ भ॒गा॒य॒ऽऋ॒त॒मृ॒त॒वा॒दि॒भ्यो न॒मो द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी॒भ्याम् ७

षा॒ ते॒ऽऋ॒ग्रे॒यः॑ श॒या तु॒नूर्व॑र्षि॒ष्टा ग॒ह्वरे॑ष्टा ।
 उ॒ग्रँ॒व॒चो॒ऽऋ॒पा॒व॒धी॒त्त्वे॒षँ॒व॒चो॒ऽऋ॒पा॒व॒धी॒त्स्वाहा॑ ।
 षा॒ ते॒ऽऋ॒ग्रे रजः॑ श॒या तु॒नूर्व॑र्षि॒ष्टा ग॒ह्वरे॑ष्टा ।
 उ॒ग्रँ॒व॒चो॒ऽऋ॒पा॒व॒धी॒त्त्वे॒षँ॒व॒चो॒ऽऋ॒पा॒व॒धी॒त्स्वाहा॑ ।
 षा॒ ते॒ऽऋ॒ग्रे हरि॑श॒या तु॒नूर्व॑र्षि॒ष्टा ग॒ह्वरे॑ष्टा ।
 उ॒ग्रँ॒व॒चो॒ऽऋ॒पा॒व॒धी॒त्त्वे॒षँ॒व॒चो॒ऽऋ॒पा॒व॒धी॒त्स्वाहा॑ ८

तु॒प्ता॒य॒नी मे॒सि वि॒त्ता॒य॒नी मे॒स्य॒व॒ता॒न्मा ना॒थि॒ता॒द॒व॒ता॒न्मा
 व्य॒थि॒तात् ।
 वि॒दे॒दु॒ग्नि॒र्न॒भो ना॒मा॒ग्रे॒ऽऋ॒ङ्गि॒र॒ऽऋ॒यु॒ना ना॒ग्ने॒हि षो॒स्या॒म्पृ॒थि॒व्या॒म॒सि
 ष॒त्ते॒ना॒धृ॒ष्ट॒न्ना॒म॒ ष॒ज्ञि॒य॒न्ते॒नु त्वा द॑धे वि॒दे॒दु॒ग्नि॒र्न॒भो
 ना॒मा॒ग्रे॒ऽऋ॒ङ्गि॒र॒ऽऋ॒यु॒ना ना॒ग्ने॒हि षो॒ द्वि॒ती॒य॒स्या॒म्पृ॒थि॒व्या॒म॒सि
 ष॒त्ते॒ना॒धृ॒ष्ट॒न्ना॒म॒ ष॒ज्ञि॒य॒न्ते॒नु त्वा द॑धे वि॒दे॒दु॒ग्नि॒र्न॒भो
 ना॒मा॒ग्रे॒ऽऋ॒ङ्गि॒र॒ऽऋ॒यु॒ना ना॒ग्ने॒हि ष॒स्तृ॒ती॒य॒स्या॒म्पृ॒थि॒व्या॒म॒सि
 ष॒त्ते॒ना॒धृ॒ष्ट॒न्ना॒म॒ ष॒ज्ञि॒य॒न्ते॒नु त्वा द॑धे ।
 अ॒नु॒ त्वा दे॒व॒वी॒त॒ये ९

सि॒ऽह्य॒सि स॒प॒त्स॒ाही दे॒वे॒भ्यः॑ क॒ल्प॒स्व सि॒ऽह्य॒सि स॒प॒त्स॒ाही
 दे॒वे॒भ्यः॑ शु॒न्ध॒स्व सि॒ऽह्य॒सि स॒प॒त्स॒ाही दे॒वे॒भ्यः॑ शु॒म्भ॒स्व १०

इन्द्रघोषस्त्वा वसुभिः पुरस्तात्पातु प्रचेतास्त्वा रुद्रैः पश्चात्पातु
मनोजवास्त्वा पितृभिर्दक्षिणतः पातु विश्वकर्मा त्वादित्यैरुत्तरतः
पात्विदमुहन्तुसँवाबर्हिर्धा षुज्ञान्निःसृजामि ११

सिँह्यसि स्वाहा सिँह्यस्यादित्यवनिः स्वाहा सिँह्यसि
ब्रह्मवनिः चत्रवनिः स्वाहा सिँह्यसि सुप्रजावनी
रायस्पोषवनिः स्वाहा सिँह्यस्यावह देवान्यजमानाय स्वाहा
भूतेभ्यस्त्वा १२

ध्रुवोसि पृथिवीन्दृह ध्रुवक्षिदस्यन्तरिक्षन्दृहाच्युतक्षिदसि
दिवन्दृहाग्नेः पुरीषमसि १३

सुञ्जते मनऽउत सुञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः ।
वि होत्रा दधे वयुनाविदेकुऽइन्मही देवस्य सवितुः परिष्टितिः
स्वाहा १४

इदंविष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पदम् ।
समूढमस्य पाँसुरे स्वाहा १५

इरावती धेनुमती हि भूतः सूर्यवसिनी मनवे दशस्या ।
व्यस्कभ्ना रोदसी विष्णावेते दाधर्थं पृथिवीमुभितौ मयूखैः स्वाहा
१६

देवश्रुतौ देवेष्वघोषतुम्प्राची
प्रेतमध्वरङ्कल्पयन्तीऽऊर्ध्वँषुज्ञन्नयतुम्मा जिह्वरतम् ।

स्वङ्गोष्ठमावदतन्देवी दुर्षेऽआयुर्मा निर्वादिष्टम्प्रजाम्मा निर्वादिष्टमत्र
रमेथाँवर्ष्मन्पृथिव्याः १७

विष्णोर्नुकँवीर्षाणि प्रवोचँषः पार्थिवानि विमुमे रजाँसि ।
षोऽअस्कभायदुत्तरः सधस्थँविचक्रमाणस्त्रेधोरुगायो विष्णावे त्वा
१८

दिवो वाँ विष्णाऽउत वाँ पृथिव्या मुहो वाँ विष्णाऽउरोरुन्तरिँक्षात् ।
उभा हि हस्ता वसुना पृणस्वा प्रयच्छु दक्षिणादोत सुव्याद्विष्णावे
त्वा १९

प्र तद्विष्णाँ स्तवते वीर्षेण मृगो न भीमः कुचुरो गिरिष्ठाः ।
षस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा २०

विष्णोँ रुराटमसि विष्णोँः श्नत्रैँ स्थो विष्णोँः स्यूरसि
विष्णोँर्ध्रुवोसि ।
वैष्णावमसि विष्णावे त्वा २१

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
आददे नार्षसीदमुहः रक्षसाङ्गीवाऽअपि कृन्तामि ।
बृहन्नसि बृहद्रवा बृहतीमिन्द्राय वाचँवद २२

रुक्षोहणँवलगुहनँवैष्णावीमिदमुहन्तँवलुगमुत्किरामि षम्मे निष्ट्यो
षममात्योँ निचुखानेदमुहन्तँवलुगमुत्किरामि षम्मे समानो
षमसमानो निचुखानेदमुहन्तँवलुगमुत्किरामि षम्मे
सबन्धुर्षमसबन्धुर्निचुखानेदमुहन्तँवलुगमुत्किरामि षम्मे सजातो

षमसंजातो निचुखानोत्कृत्याङ्गिरामि २३

स्वुराडसि सपलुहा संत्रराडस्यभिमातिहा जंनराडसि रक्षोहा
सर्वुराडस्यमित्रहा २४

रक्षोहणौ वो वलगुहनुः प्रोक्षामि वैष्णवान्रक्षोहणौ वो
वलगुहनोर्वनयामि वैष्णवान्रक्षोहणौ वो वलगुहनोर्वस्तृणामि
वैष्णवान्रक्षोहणौ वाँवलगुहनाऽऽपदधामि वैष्णवी रक्षोहणौ
वाँवलगुहनौ पर्षूहामि वैष्णवी वैष्णवमसि वैष्णवा स्थ २५

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
आददे नार्षसीदमुहः रक्षसाङ्गीवाऽअपि कृन्तामि ।
षवौसि षुवयास्मदद्वेषौ षुवयारातीर्दिवे त्वान्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै
त्वा शुन्धन्ताँल्लोकाः पितृषदनाः पितृषदनमसि २६

उद्विर्वँ स्तभानान्तरिक्षम्पृण दृहस्व पृथिव्यान्द्युतानस्त्वा मारुतो
मिनोतु मित्रावरुणौ ध्रुवेण धर्मणा ।
ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि रायस्पोषवनि पर्षूहामि ।
ब्रह्म दृहक्षत्रन्दृहायुर्दृह प्रजान्दृह २७

ध्रुवासि ध्रुव्वोयँषजमानोस्मिन्नायतने प्रजया पशुभिर्भूयात् ।
घृतेन द्यावापृथिवी पूर्षेथामिन्द्रस्य च्छुदिरसि विश्वजुनस्य च्छाया
२८

परि त्वा गिर्वणो गिरऽडुमा भवन्तु विश्वतः ।
वृद्धायुमनु वृद्धयो जुष्टा भवन्तु जुष्टयः २९

इन्द्रस्य स्यूरसीन्द्रस्य ध्रुवोसि । ऐन्द्रमसि वैश्वदेवमसि ३०

विभूरसि प्रवाहणो वह्निरसि हव्युवाहनः । श्वात्रोसि
प्रचैतास्तुथोसि विश्ववैदाऽऽशिर्गसि ३१

उशिर्गसि कुविरङ्घारिरसि बम्भारिवस्यूरसि दुर्वस्वाञ्छुन्ध्यूरसि
मार्जालीयः सुम्राडसि कृशानुः परिषद्योसि पर्वमानो नभोसि
प्रतक्वा मृष्टोसि हव्यसूदनऽऽमृतधामासि स्वर्ज्योतिः समुद्रोसि ३२

समुद्रोसि विश्वव्यचाऽऽज्जोस्येकपादहिरसि बुध्यो
वागस्यैन्द्रमसि सदोस्वृतस्य द्वारौ मा मा सन्ताप्तमध्वनामध्वपते प्र
मा तिर स्वस्ति मेस्मिन्पृथि देवयाने भूयान्मित्रस्य मा ३३

मित्रस्य मा चक्षुषेक्षध्वमग्रयः सगराः सगरा स्थु सगरिणु नाम्ना
रौद्रेणानीकेन पात माग्रयः पिपृत माग्रयो गोपायत मा नमो वोस्तु
मा मा हिंसिष्ट ३४

ज्योतिरसि विश्वरूपं विश्वेषान्देवानां ॐ समित् ।
त्वः सोम तनूकृद्भ्यो द्वेषोभ्योन्यकृतेभ्यऽऽउरु यन्तासि वरूथु ॐ
स्वाहा जुषाणोऽऽमृपुराज्यस्य वेतु स्वाहा ३५

अग्ने नय सुपथा रायेऽऽस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।
षुयोध्यस्मञ्जुहराणमेनो भूयिष्ठान्ते नमऽऽउक्तिविधेम ३६

अयन्नोऽऽग्निर्वरिवस्कृणोत्वयम्मृधः पुरऽऽतु प्रभिन्दन् ।
अयँवाजाञ्जयतु वाजसातावयः शत्रूञ्जयतु जर्हषाणः स्वाहा ३७

उरु विष्णो विक्रमस्वोरु क्षयाय नस्कृधि ।
घृतङ्घृतयोने पिबु प्रप्र युज्ञपतिन्तिरु स्वाहा ३८

देवं सवितरेष ते सोमुस्तः रक्षस्व मा त्वा दभन् ।
एतत्त्वन्दैव सोम देवो देवारं॥ऽउपागाऽडुदमुहम्मनुष्यान्त्सुह
रायस्पोषेणु स्वाहा निर्वरुणस्यु पाशान्मुच्ये ३९

अग्रै व्रतपास्त्वे व्रतपा या तव तुनूर्मषभूदेषा सा त्वयि यो मम
तुनूर्स्त्वषभूदियः सा मयि ।
सुथायुथन्नौ व्रतपते व्रतान्यनु मे दीक्षान्दीक्षापतिरमुंस्तानु
तपस्तपस्पतिः ४०

उरु विष्णो विक्रमस्वोरु क्षयाय नस्कृधि ।
घृतङ्घृतयोने पिबु प्रप्र युज्ञपतिन्तिरु स्वाहा ४१

अत्यन्यारं॥ऽअगान्नान्यारं॥ऽउपागामुर्वाक्त्वा परेभ्योविदम्पुरोवरैभ्यः
।
तन्त्वा जुषामहे देव वनस्पते देवयुज्यायै देवास्त्वा देवयुज्यायै
जुषन्तांविष्णावे त्वा । ओषधे त्रायस्व स्वधिते मैनः हिःसीः ४२

द्याम्मा लैखीरन्तरिक्षुम्मा हिःसीः पृथिव्या सम्भव ।
अयः हि त्वा स्वधितिस्तेतिजानः प्रणिनाय महते सौभगाय ।
अतस्त्वन्दैव वनस्पते शतवल्शो विरौह सुहस्रवल्शा वि वृयः
रुहेम ४३

इति पञ्चमोऽध्यायः

अथ षष्ठोऽध्यायः

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
 आददे नार्थसीदमुहः रक्षसाङ्गीवाऽअपि कृन्तामि ।
 षवोसि षवयास्मद्वेषो षवयारातीर्दिवे त्वान्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै
 त्वा शुन्धन्ताँल्लोकाः पितृषदनाः पितृषदनमसि १

अग्नेरीरसि स्वावेशऽउन्नेतृणामेतस्य वित्तादधि त्वा स्थास्यति
 देवस्त्वा सविता मध्वानक्तु सुपिप्पलाभ्युस्त्वौषधीभ्यः ।
 द्यामग्रैणास्पृक्षऽअन्तरिक्षमध्यैनाप्राः पृथिवीमुपरेणादृहीः २

षा ते धामान्युश्मसि गर्मध्ये षत्रु गावो भूरिशृङ्गाऽअयासः ।
 अत्राहु तदुरुगायस्यु विष्णोः परमम्पदुमव भारि भूरि ।
 ब्रह्मवनि त्वा क्षत्रवनि रायस्पोषवनि पर्वूहामि ।
 ब्रह्म दृह क्षत्रन्दृहायुर्दृह प्रजान्दृह ३

विष्णोः कर्माणि पश्यतु षतो वृतानि पस्पशे । इन्द्रस्यु षुज्युः
 सखा ४

तद्विष्णोः परमम्पदः सदा पश्यन्ति सूरयः । दिवीव चक्षुराततम्
 ५

परिवीरसि परि त्वा दैवीर्विशो व्ययन्ताम्परीमँषजमानुः रायो
 मनुष्याणाम् ।
 दिवः सूनुरस्येष ते पृथिव्याँल्लोकऽआरुणयस्ते पशुः ६

उपावीरस्युप देवान्देवीर्विशः प्रागुरुशिजो वह्नितमान् ।
देवं त्वष्टुर्वसुं रम हुव्या तै स्वदन्ताम् ७

रेवती रमध्वम्बृहस्पते धारया वसूनि ।
ऋतस्य त्वा देवहविः पाशैनु प्रतिमुञ्चामि धर्षा मानुषः ८

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
अग्नीषोमाभ्याञ्जुष्टन्नियुनज्मि ।
अद्भ्यस्त्वौषधीभ्योऽनु त्वा माता मन्यतामनु पितानु भ्राता सगुर्भ्योनु
सखा सयूथ्यः । अग्नीषोमाभ्यान्त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि ९

अपाम्पेरुरस्यापो देवीः स्वदन्तु स्वात्तञ्चित्सद्देवहविः ।
सन्तै प्राणो वातैन गच्छतां समङ्गानि षजत्रै
संषुज्ञपतिराशिषा १०

घृतेनाक्तौ पशूंस्त्रायेथां रेवति षजमाने प्रियन्धाऽआविश ।
उरोरन्तरिक्षात्सजूर्देवेन वातैनास्य हविषुस्त्मना षजु समस्य तुन्वा
भव ।

वर्षो वर्षीयसि षुज्ञे षुज्ञपतिन्धाः स्वाहा देवेभ्यो देवेभ्युः स्वाहा
११

माहिर्भूर्मा पृदाकुर्मस्तऽआतानानुर्वा प्रेहि ।
घृतस्य कुल्याऽउपऽऋतस्य पथ्याऽअनु १२

देवीरापः शुद्धा वौद्वुः सुपरिविष्टा देवेषु सुपरिविष्टा
व्यम्परिवेष्टारौ भूयास्म १३

वाचन्ते शुन्धामि प्राणन्ते शुन्धामि चक्षुस्ते शुन्धामि श्रोत्रन्ते
शुन्धामि नाभिन्ते शुन्धामि मेढ्रन्ते शुन्धामि पायुन्ते शुन्धामि
चरित्रास्ते शुन्धामि १४

मनस्तुऽत्राप्यायताँवाक्तुऽत्राप्यायताम्प्राणस्तुऽत्राप्यायताञ्चक्षुस्तुऽत्राप्यायताँ श्रोत्रन्तुऽत्राप्यायताम् ।

यत्तै क्रूरँषदास्थितन्तुऽत्राप्यायतान्निष्टयायतान्ततै शुध्यतु
शमहोभ्यः ।

ओषधे त्रायस्व स्वधिते मेनः हिःसीः १५

रक्षसाम्भागोसि निरस्तुः रक्षऽइदमुहः रक्षोभि तिष्ठामीदमुहः
रक्षोर्वबाधऽइदमुहः रक्षोधुमन्तमौ नयामि । घृतेन द्यावापृथिवी
प्रोर्णुवाथाँवायो वे स्तोकानामग्निराज्यस्य वेतु स्वाहा
स्वाहाकृतेऽकुर्ध्वनभसम्मरुतङ्गच्छतम् १६

इदमापः प्रवहतावृद्यञ्च मलञ्च यत् ।

यच्चाभिदुद्रोहानृतँषञ्च शेपेऽअभीरुणाम् ।

आपो मा तस्मादेनसः पर्वमानश्च मुञ्चतु १७

सन्ते मनो मनसा सम्प्राणः प्राणेन गच्छताम् ।

रेडस्युग्निष्ठा श्रीणात्वापस्त्वा समरिणन्वातस्य त्वा ध्राज्यै पूष्णो

रँह्याऽकुष्मणौ व्यथिषुत्प्रयुतन्द्वेषः १८

घृतङ्घृतपावानः पिबतु वसाँवसापावानः पिबतान्तरिक्षस्य हविरसि
स्वाहा । दिशः प्रदिशऽआदिशौ विदिशऽउद्दिशौ दिग्भ्यः

स्वाहा १६

ऐन्द्रः प्राणोऽअङ्गैऽअङ्गे निदीध्यदैन्द्रऽउदानोऽअङ्गैऽअङ्गे निर्धीतः ।
देवं त्वष्टृर्भूरिं ते सः संमेतु सलक्ष्मा षड्विषुरूपुम्भवाति ।
देवत्रा वन्तुमवसे सखायोनु त्वा माता पितरौ मदन्तु २०

समुद्रङ्गच्छ स्वाहान्तरिक्षङ्गच्छ स्वाहा देवः सवितारङ्गच्छ स्वाहा
मित्रावरुणौ गच्छ स्वाहाहोरात्रे गच्छ स्वाहा छन्दाँसि गच्छ
स्वाहा द्यावापृथिवी गच्छ स्वाहा षुङ्गच्छ स्वाहा सोमङ्गच्छ
स्वाहा दिव्यन्नभौ गच्छ स्वाहाग्निर्वैश्वानुरङ्गच्छ स्वाहा मनो मे
हार्दि षच्छ दिवन्ते धूमो गच्छतु स्वूर्ज्योतिः पृथिवीम्भस्मनापृण
स्वाहा २१

मापो मौषधीर्हिःसीर्धाम्नो धाम्नो राजुस्ततो वरुण नो मुञ्च ।
षदाहरघ्नयाऽइति वरुणेति शपामहे ततो वरुण नो मुञ्च ।
सुमित्रिया नऽआपुऽओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु
योस्मान्द्वेष्टि षञ्च वयन्द्विष्मः २२

हविष्मतीरिमाऽआपौ हविष्मारँ॥ऽआविवासति ।
हविष्मान्देवोऽअध्वरो हविष्मारँ॥ऽअस्तु सूर्षः २३

अग्नेर्वोपन्नगृहस्यु सदासि सादयामीन्द्राग्रयोर्भागुधेयीं स्थ
मित्रावरुणयोर्भागुधेयीं स्थ विश्वेषान्देवानाम्भागुधेयीं स्थ ।
अमूर्षाऽउप सूर्षे षाभिर्वा सूर्षः सुह । ता नो हिन्वन्त्वध्वरम्
२४

हुदे त्वा मनसे त्वा दिवे त्वा सूर्याय त्वा ।
ऊर्ध्वमिममध्वरन्दिवि देवेषु होत्रा षच्छ २५

सोमं राजन्विश्वास्त्वम्प्रजाऽउपावरोहु विश्वास्त्वाम्प्रजाऽउपावरोहन्तु
।

शृणोत्वग्निः सुमिधा हवम्मे शृणवन्त्वापौ धिषणांश्च देवीः ।
श्रोता ग्रावाणो विदुषो न षज्ञः शृणोतु देवः सविता हवम्मे स्वाहा
२६

देवीरापोऽअपान्नपाद्यो वऽऊर्मिर्हविष्यऽइन्द्रियावान्मुदिन्तमः ।
तन्देवेभ्यो देवत्रा दत्त शुक्रपेभ्यो षेषाम्भाग स्थ स्वाहा २७

कार्षिरसि समुद्रस्य त्वा क्षित्याऽउन्नयामि ।
समापौऽअद्भिरगमतु समोषधीभिरोषधीः २८

षमग्ने पृत्सु मर्त्यमवा वाजेषु षञ्जुनाः ।
स यन्ता शश्वतीरिषुः स्वाहा २९

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
आददे रावासि गभीरमिममध्वरङ्कुधीन्द्राय सुषूतमम् ।
उत्तमेन पुविनोर्जस्वन्तुम्मधुमन्तुम्पर्यस्वन्तन्निग्राभ्या स्थ
देवश्रुतस्तुर्पयत मा मनो मे ३०

मनो मे तर्पयतु वाचम्मे तर्पयत प्राणम्मे तर्पयत चक्षुर्मे तर्पयतु
श्रोत्रम्मे तर्पयतात्मानम्मे तर्पयत प्रजाम्मे तर्पयत पुशून्मे तर्पयत
गुणान्मे तर्पयत गुणा मे मा वितृषन् ३१

इन्द्राय त्वा वसुमते रुद्रवतुऽइन्द्राय त्वादित्यवतुऽइन्द्राय
त्वाभिमातिघ्ने ।

श्येनाय त्वा सोमभृतेग्रयै त्वा रायस्पोषदे ३२

षत्तै सोम दिवि ज्योतिर्षत्पृथिव्याँषदुरावन्तरिक्षे ।
तेनास्मै षर्जमानायोरु राये कृध्यधि दात्रे वौचः ३३

श्वात्रा स्थं वृत्रतुरो राधौगूर्ताऽऽमृतस्य पत्नीः ।
ता देवीर्देवत्रेमँषुज्ञन्नयतोपहृताः सोमस्य पिबत ३४

मा भेरमा सँविकथाऽऊर्जन्धत्स्व धिषणे वीड्वी सुती
वीडयेथामूर्जन्दधाथाम् । पाप्मा हुतो न सोमः ३५

प्रागपागुदगधुराक्सुर्वतस्त्वा दिशुऽआधावन्तु । अम्बु निष्परु
समुरीर्विदाम् ३६

त्वमुङ्ग प्रशःसिषो देवः शविष्ठु मर्त्यम् ।
न त्वदुन्यो मँषवन्नस्ति मडितेन्द्रु ब्रवीमि ते वचः ३७

इति षष्ठोऽध्यायः

अथ सप्तमोऽध्यायः

वाचस्पतये पवस्व वृष्णोऽमृष्टशुभ्याङ्गभस्तिपूतः ।
देवो देवेभ्यः पवस्व षेषाम्भागोसि १

मधुमतीर्नुऽइषस्कृधि षत्ते सोमादाभ्युन्नामु जागृवि तस्मै ते सोमु
सोमायु स्वाहा स्वाहोर्वुन्तरिक्षमन्वैमि स्वाङ्कतोसि २

स्वाङ्कतोसि विश्वेभ्यऽइन्द्रियेभ्यो दिव्येभ्यः पार्थिवेभ्यो मनस्त्वाष्टु
स्वाहा त्वा सुभ्व सूर्षाय देवेभ्यस्त्वा मरीचिपेभ्यो देवांशु
षस्मै त्वेडे तत्सत्यमुपरिप्रता भुङ्गेन हुतोसौ फट्प्राणाय त्वा व्यानाय
त्वा ३

उपयामगृहीतोस्यन्तर्षच्छ मघवन्पाहि सोमम् ।
उरुष्य रायुऽएषौ षजस्व ४

अन्तस्ते द्यावापृथिवी दधाम्यन्तर्दधाम्युर्वन्तरिक्षम् ।
सुजूदेवेभिरवरैः परैश्चान्तर्षामे मघवन्मादयस्व ५

स्वाङ्कतोसि विश्वेभ्यऽइन्द्रियेभ्यो दिव्येभ्यः पार्थिवेभ्यो मनस्त्वाष्टु
स्वाहा त्वा सुभ्व सूर्षाय देवेभ्यस्त्वा मरीचिपेभ्यऽउदानाय त्वा
६

आ वायो भूष शुचिपाऽउप नः सुहस्रन्ते नियुतो विश्ववार ।
उपो तेऽअन्धो मद्यमयामि षस्य देव दधिषे पूर्वपियँवायवै त्वा ७

इन्द्रवायूऽङ्गुमे सुताऽउपु प्रयोभिरागतम् । इन्द्रवो वामुशन्ति हि ।
उपयामगृहीतोसि वायवऽइन्द्रवायुभ्यान्त्वैष ते योनिः
सुजोषोभ्यान्त्वा ८

अयँवाम्मित्रावरुणा सुतः सोमऽऋतावृधा । ममेदिह श्रुतः हवम्
।

उपयामगृहीतोसि मित्रावरुणाभ्यान्त्वा ९

राया वृयः संसुवाँसो मदेम हव्येन देवा षवसेनु गावः ।
तान्धेनुमिमित्रावरुणा षुवन्नो विश्वाहा धत्तमनपस्फुरन्तीमेष ते
योनिःऋतायुभ्यान्त्वा १०

षा वाङ्गशा मधुमत्यश्विना सुनृतावती ।
तया षुज्जमिमिद्वतम् । उपयामगृहीतोस्यश्विभ्यान्त्वैष ते
योनिर्माध्वीभ्यान्त्वा ११

तम्प्रत्थां पूर्वथां विश्वथेमथां ज्येष्ठतातिम्बर्हिषदँ स्वर्विदम् ।
प्रतीचीनँवृजनन्दोहसे धुनिमाशुञ्जयन्तमनु यासु वर्धसे ।
उपयामगृहीतोसि शरडाय त्वैष ते योनिर्वीरताम्पाह्यपमृष्टः शरडो
देवास्त्वां शुक्रपाः प्रणयन्त्वनाधृष्टासि १२

सुवीरो वीरान्प्रजनयन्परीह्यभि रायस्पोषेण षजमानम् ।
सुञ्जमानो दिवा पृथिव्या शुक्रः शुक्रशौचिषा निरस्तः शरडः
शुक्रस्याधिष्ठानमसि १३

अच्छिन्नस्य ते देव सोम सुवीरस्य रायस्पोषस्य ददितारः स्याम ।

सा प्रथुमा संस्कृतिर्विश्ववारु स प्रथुमो वरुणो मित्रोऽग्निः १४

स प्रथुमो बृहस्पतिश्चिकित्वाँस्तस्माऽइन्द्राय सुतमा जुहोतु स्वाहा ।
तृम्पन्तु होत्रा मध्वो वाः स्विष्टा वाः सुप्रीताः सुहुता
षत्स्वाहायाड्ग्रीत् १५

अयँवैनश्चौदयुत्पृश्निगर्भा ज्योतिर्जरायु रजसो विमाने ।
इममुपाँ संङ्गमे सूर्यस्य शिशुन्न विप्रा मुतिर्भी रिहन्ति ।
उपयामगृहीतोसि मर्काय त्वा १६

मनो न वेषु हवनेषु तिग्मँविपुः शच्या वनुथो द्रवन्ता ।
आ यः शर्वाभिस्तुविनृम्णोऽत्रस्याश्रीणीतादिशुङ्गभस्तावेष ते योनिः
प्रजाः पाह्यपमृष्टो मर्को देवास्त्वा मन्थिपाः प्रणयन्त्वनाधृष्टासि
१७

सुप्रजाः प्रजाः प्रजनयन्परीह्यभि रायस्पोषेण षजमानम् ।
सञ्जग्मानो दिवा पृथिव्या मन्थी मन्थिशौचिषा निरस्तो मर्को
मन्थिनौधिष्ठानमसि १८

षे देवासो दिव्येकादश स्थ पृथिव्यामध्येकादश स्थ ।
अप्सुक्षितौ महिनैकादश स्थ ते देवासो षुज्ञमिमञ्जुषध्वम् १९

उपयामगृहीतोस्याग्रयणोसि स्वाग्रयणः । पाहि षुज्ञम्पाहि
षुज्ञपतिँविष्णुस्त्वामिन्द्रियेण पातु विष्णुन्त्वम्पाह्यभि सर्वनानि पाहि
२०

सोमंः पवते सोमंः पवतेस्मै ब्रह्मणेस्मै क्षत्रायस्मै सुन्वते
 षजमानाय पवतऽदुषऽऊर्जे पवतेऽद्यऽओषधीभ्यः पवते
 द्यावापृथिवीभ्याम्पवते सुभुताय पवते विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यऽएष ते
 षोनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः २१

उपयामगृहीतोसिन्द्राय त्वा बृहद्वते वयस्वतऽउक्थाव्यङ्गहामि ।
 षत्तऽइन्द्र बृहद्वयस्तस्मै त्वा विष्णावे त्वेष ते षोनिरुक्थेभ्यस्त्वा
 देवेभ्यस्त्वा देवाव्यँषज्ञस्यायुषे गृहामि मित्रावरुणाभ्यान्त्वा २२

मित्रावरुणाभ्यान्त्वा देवाव्यँषज्ञस्यायुषे गृहामीन्द्राय त्वा
 देवाव्यँषज्ञस्यायुषे गृहामीन्द्राग्निभ्यान्त्वा देवाव्यँषज्ञस्यायुषे
 गृहामीन्द्रावरुणाभ्यान्त्वा देवाव्यँषज्ञस्यायुषे
 गृहामीन्द्राबृहस्पतिभ्यान्त्वा देवाव्यँषज्ञस्यायुषे
 गृहामीन्द्राविष्णाभ्यान्त्वा देवाव्यँषज्ञस्यायुषे गृहामि २३

मूर्धानन्दिवोऽअरतिम्पृथिव्या वैश्वानरमृतऽआजातमुग्निम् ।
 क्विः सुम्राजुमतिथिञ्जनानामासन्ना पात्रञ्जनयन्त देवाः २४

उपयामगृहीतोसि ध्रुवोसि
 ध्रुवक्षितिर्ध्रुवाणान्ध्रुवतुमोच्युतानामच्युतक्षित्तमऽएष ते
 षोनिर्वैश्वानराय त्वा ।
 ध्रुवन्ध्रुवेण मनसा वाचा सोममवन्यामि ।
 अथा नुऽइन्द्रऽइद्विशौसपत्नाः समनसुस्करत् २५

षस्ते द्रुप्स स्कन्दति षस्तेऽअद्दुशुर्गावच्युतो धिषणयोरुपस्थात् ।
 अर्ध्वर्षोर्वा परि वा षः पवित्रात्तन्ते जुहोमि मनसा वर्षट्कृतुं

स्वाहा देवानामुत्क्रमणमसि २६

प्राणाय मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व व्यानाय मे वर्चोदा वर्चसे
पवस्वोदानाय मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व वाचे मे वर्चोदा वर्चसे
पवस्व क्रतुदक्षाभ्याम्मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व श्रोत्राय मे वर्चोदा
वर्चसे पवस्व चक्षुर्भ्याम्मे वर्चोदसौ वर्चसे पवेथामात्मने मे २७

आत्मने मे वर्चोदा वर्चसे पवस्वौजसे मे वर्चोदा वर्चसे पवस्वायुषे
मे वर्चोदा वर्चसे पवस्व विश्वाभ्यो मे प्रजाभ्यो वर्चोदसौ वर्चसे
पवेथाम् २८

कौसि कतुमोसि कस्यासि को नामासि ।
षस्य ते नामामन्महि षन्त्वा सोमेनातीतृपाम ।
भूर्भुवः स्वः सुप्रजाः प्रजाभिः स्याँ सुवीरो वीरैः सुपोषुः पोषैः
२९

उपयामगृहीतोसि मध्वे त्वोपयामगृहीतोसि माधवाय
त्वोपयामगृहीतोसि शुक्राय त्वोपयामगृहीतोसि शुचये
त्वोपयामगृहीतोसि नभसे त्वोपयामगृहीतोसि नभस्याय
त्वोपयामगृहीतोसिषे त्वोपयामगृहीतोस्युर्जे त्वोपयामगृहीतोसि
सहसे त्वोपयामगृहीतोसि सहस्याय त्वोपयामगृहीतोसि तपसे
त्वोपयामगृहीतोसि तपस्याय त्वोपयामगृहीतोस्यः हसस्पृतये त्वा
३०

इन्द्राग्नीऽआगतः सुतङ्गीर्भिर्नभो वरेणयम् । अस्य पातन्धिषिता
।

उपयामगृहीतोसीन्द्राग्निभ्यान्त्वैष ते षोणिरिन्द्राग्निभ्यान्त्वा ३१

आ घा षेऽग्निमिन्धते स्तृणन्ति बर्हिरानुषक् । षेषामिन्द्रो षुवा
सखा ।

उपयामगृहीतोस्यग्नीन्द्राभ्यान्त्वैष ते षोणिरग्नीन्द्राभ्यान्त्वा ३२

ओमांसश्चर्षणीधृतो विश्वे देवासुऽआगत ।

दाश्वाँसो दाशुषः सुतम् ।

उपयामगृहीतोसि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यऽएष ते षोनिर्विश्वेभ्यस्त्वा
देवेभ्यः ३३

विश्वे देवासुऽआगत शृणुता मऽइमह हवम् ।

एदम्बर्हिर्निषीदत ।

उपयामगृहीतोसि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यऽएष ते षोनिर्विश्वेभ्यस्त्वा
देवेभ्यः ३४

इन्द्रं मरुत्वऽइह पाहि सोमँवथा शाश्रुतिऽअपिबह सुतस्य ।

तव प्रणीती तव शूर शर्मन्नाविवासन्ति कुवयः सुयज्ञाः ।

उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा मरुत्वतऽएष ते षोणिरिन्द्राय त्वा
मरुत्वते ३५

मरुत्वन्तँवृषभँवावृधानमकवारिन्दिव्यह शासमिन्द्रम् ।

विश्वासाहुमवसे नूर्तनायोग्रह सहोदामिह तह हुवेम ।

उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा मरुत्वतऽएष ते षोणिरिन्द्राय त्वा
मरुत्वते ।

उपयामगृहीतोसि मरुतान्त्वौजसे ३६

सुजोषाँऽइन्द्रु सगणो मुरुद्धिः सोमम्पिब वृत्रहा शूर विद्वान् ।
 जुहि शत्रुशं॥रपु मृधो नुदस्वाथाभयङ्कणुहि विश्वतो नः ।
 उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा मुरुत्वतऽएष ते योनिरिन्द्राय त्वा
 मुरुत्वते ३७

मुरुत्वारं॥ऽइन्द्र वृषभो रणायु पिब्रा सोममनुष्वुधम्मदाय ।
 आसिञ्चस्व जुठरे मध्वंऽऊर्मिन्त्वः राजासि प्रतिपत्सुतानाम् ।
 उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा मुरुत्वतऽएष ते योनिरिन्द्राय त्वा
 मुरुत्वते ३८

महारं॥ऽइन्द्रो नृवदाचर्षणिप्राऽउत द्विबर्हाऽअमिनः सहोभिः ।
 अस्मद्रयगवावृधे वीर्षायोरुः पृथुः सुकृतः कर्तृभिर्भूत् ।
 उपयामगृहीतोसि महेन्द्राय त्वैष ते योनिर्महेन्द्राय त्वा ३९

महारं॥ऽइन्द्रो षऽओजसा पुर्जन्यो वृष्टिमारं॥ऽइव । स्तोमैर्वुत्सस्य
 वावृधे ।
 उपयामगृहीतोसि महेन्द्राय त्वैष ते योनिर्महेन्द्राय त्वा ४०

उदु त्यञ्जातवेदसन्देवँवहन्ति केतवः ।
 दृशे विश्वायु सूर्षुँ स्वाहा ४१

चित्रन्देवानामुदगादनीकुञ्चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।
 आप्रा द्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षुः सूर्षुँऽआत्मा जगतस्तस्थुषश्चु स्वाहा
 ४२

अग्ने नय सुपथा रायेऽऽस्मान्विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।
 षुयोध्यस्मञ्जुहुराणमेनो भूर्यिष्ठान्ते नमऽऽउक्तिविधेम स्वाहा ४३

अयन्नोऽऽग्निर्वरिवस्कृणोत्वयम्मृधः पुरऽऽतु प्रभिन्दन् ।
 अयँवाजाञ्जयतु वाजसातावयः शत्रूञ्जयतु जर्हषाणः स्वाहा ४४

रूपेण वो रूपमभ्यागान्तुथो वो विश्ववेदा विभजतु ।
 ऋतस्य पथा प्रेत चन्द्रदक्षिणा विस्वः पश्य व्यन्तरिक्षँषतस्व
 सदस्यैः ४५

ब्राह्मणमुद्य विदेयम्पितृमन्तमैतृतृत्यमृषिमार्षेयः सुधातुदक्षिणम् ।
 अस्मद्राता देवत्रा गच्छत प्रदातारुमाविशत ४६

अग्रयै त्वा मह्यँवरुणो ददातु सोमृतत्वमशीयार्युर्दात्रऽऽधि मयो
 मह्यँप्रतिग्रहीत्रे रुद्राय त्वा मह्यँवरुणो ददातु सोमृतत्वमशीय प्राणो
 दात्रऽऽधि वयो मह्यँप्रतिग्रहीत्रे बृहस्पतये त्वा मह्यँवरुणो ददातु
 सोमृतत्वमशीय त्वग्दात्रऽऽधि मयो मह्यँप्रतिग्रहीत्रे शुमाय त्वा
 मह्यँवरुणो ददातु सोमृतत्वमशीय हयो दात्रऽऽधि वयो
 मह्यँप्रतिग्रहीत्रे ४७

कौदात्कस्माऽऽदात्कामौदात्कामायादात् ।
 कामौ दाता कामः प्रतिग्रहीता कामैतत्तै ४८

इति सप्तमोऽध्यायः

अथाष्टमोऽध्यायः

उपयामगृहीतोस्यादित्येभ्यस्त्वा ।

विष्णाऽउरुगायैष ते सोमुस्तः रक्षस्व मा त्वा दभन् १

कुदा चुन स्तुरीरसि नेन्द्र सञ्चसि दाशुषे ।

उपोपेन्नु मघवुन्भूयऽइन्नु ते दानन्देवस्य पृच्यतऽआदित्येभ्यस्त्वा २

कुदा चुन प्रयुच्छस्युभे निपासि जन्मनी ।

तुरीयादित्यु सर्वनन्तऽइन्द्रियमातस्थावुमृतन्दिव्यादित्येभ्यस्त्वा ३

षज्ञो देवानाम्प्रत्यैति सुम्नमादित्यासो भवता मृडयन्तः ।

आ वोर्वाची सुमतिर्ववृत्यादुःहोश्चिद्या

वरिवोवित्तरासदादित्येभ्यस्त्वा ४

विवस्वन्नादित्यैष ते सोमपीथस्तस्मिन्मत्स्व ।

श्रदस्मै नरो वचसे दधातनु षदाशीर्दा दम्पती वाममश्नुतः ।

पुमान्पुत्रो जायते विन्दते वस्वधा विश्वाहारुपऽएधते गृहे ५

वाममद्य सवितर्वाममु श्वो दिवेदिवे वाममुस्मभ्यः सावीः ।

वामस्य हि क्षयस्य देव भूरुरया धिया वामभाजः स्याम ६

उपयामगृहीतोसि सावित्रोसि चनोधाश्चनोधाऽअसि चनो मयि धेहि

।

जिन्व षज्ञञ्जिन्व षज्ञपतिम्भगाय देवाय त्वा सवित्रे ७

उपयामगृहीतोसि सुशर्मासि सुप्रतिष्ठानो बृहदुक्षाय नमः ।
विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यऽणुष ते योनिर्विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यः ८

उपयामगृहीतोसि बृहस्पतिसुतस्य देव सोम तुऽइन्दौरिन्द्रियावतुः
पत्नीवतो ग्रहांश्च ॥ ९ ॥ ऋध्यासम् ।
अहम्पुरस्तादुहमुवस्ताद्यदुन्तरिऽन्तदु मे पिताभूत् ।
अहं सूर्यमुभयतौ ददर्शाहन्देवानाम्पुरमङ्गुहा षत् ६

अग्रांश्च ॥ १० ॥ पत्नीवन्त्सुजूर्देवेन त्वष्ट्रा सोमम्पिबु स्वाहा ।
प्रजापतिर्वृषासि रेतोधा रेतो मरिषे धेहि प्रजापतेस्ते वृष्णौ रेतोधसौ
रेतोधामशीय १०

उपयामगृहीतोसि हरिरसि हारियोजुनो हरिभ्यान्त्वा ।
हर्षोर्धाना स्थ सहसौमाऽइन्द्राय ११

षस्तैऽअश्वसनिर्भुक्तो यो गोसनिस्तस्य तऽदृष्टयजुषस्तुतस्तौमस्य
शस्तोक्थस्योपहूतस्योपहूतो भक्षयामि १२

देवकृतस्यैनसोवुयजनमसि मनुष्यकृतस्यैनसोवुयजनमसि
पितृकृतस्यैनसोवुयजनमस्यात्मकृतस्यैनसोवुयजनमस्येनसऽएनसोवु
यजनमसि ।

षच्चाहमेनौ विद्वाँश्चकारु षच्चाविद्वाँस्तस्यु सर्वस्यैनसोवुयजनमसि
१३

सँवर्चसा पयसा सन्तनूभिरगन्महि मनसा सऽ शिवेन ।
त्वष्टा सुदत्रो विदधातु रायोनुमार्ष्टु तन्वो षद्विलिष्टम् १४

समिन्द्र णो मनसा नेषि गोभिः सः सूरिभिर्मघवुन्त्सुं स्वस्त्या ।
सम्ब्रह्मणा देवकृतुंषदस्ति सन्देवानां सुमतौ षुज्ञियानां स्वाहा
१५

संवर्चसा पर्यसा सन्तनूभिरगन्महि मनसा सः शिवेन ।
त्वष्टा सुदत्रो विदधातु रायोनुमार्ष्टु तन्वो षद्विलिष्टम् १६

धाता रातिः सवितेदञ्जुषन्ताम्प्रजापतिर्निधिपा देवोऽअग्निः ।
त्वष्टा विष्णुः प्रजया सः रराणा षर्जमानायु द्रविणन्दधातु स्वाहा
१७

सुगा वौ देवाः सदर्नाऽअकर्म षऽआजुग्मेदः सर्वनञ्जुषाणाः ।
भरमाणा वहमाना हवींष्युस्मे धत्त वसवो वसूनि स्वाहा १८

षाँ२॥ऽआवहऽउशुतो देव देवाँस्तान्प्रेरयु स्वेऽअग्ने सुधस्थे ।
जुक्षिवाँसः पपिवाँसश्च विश्वेसुद्धर्मं स्वरातिष्ठतानु स्वाहा
१९

वृषः हि त्वा प्रयति षुज्ञेऽअस्मिन्नग्ने होतारुमवृणीमहीह ।
ऋधगयाऽऋधगुताशमिष्ठाः प्रजानन्युज्ञमुपयाहि विद्वान्त्स्वाहा २०

देवा गातुविदो गातुँवित्त्वा गातुमित ।
मनसस्पतऽडुमन्दैव षुज्ञं स्वाहा वारै धाः २१

षज्ञं षुज्ञं च षुज्ञपतिं च स्वाँधोनिं च स्वाहा ।

एष तै षज्ञो षज्ञपते सहसूक्तवाकृः सर्ववीरुस्तञ्जुषस्व स्वाहा २२

माहिर्भूर्मा पृदाकुः । उरुः हि राजा वरुणश्चकार सूर्याय
पन्थामन्वैतुवाऽउ ।

अपदे पादा प्रतिधातवेकरुतापवृक्ता हृदयाविधश्चित् ।
नमो वरुणायाभिष्टितो वरुणस्य पाशः २३

अग्नेरनीकमुपऽआविवेशापान्नपात्रप्रतिरक्षन्नसुर्षम् ।
दमैदमे समिधँषद्वयग्ने प्रति ते जिह्वा घृतमुच्चरयत्स्वाहा २४

सुमुद्रे ते हृदयमुप्स्र्वन्तः सन्त्वा विशन्त्वोषधीरुतापः ।
षज्ञस्यै त्वा षज्ञपते सूक्तोक्तौ नमोवाके विधेम षत्स्वाहा २५

देवीरापऽएष वो गर्भस्तः सुप्रीतः सुभृतम्बिभृत ।
देव सोमैष तै लोकस्तस्मिञ्छञ्च वद्वु परि च वद्वु २६

अवभृथ निचुम्पुण निचेरुरसि निचुम्पुणः ।
अव देवैर्देवकृतमेनोयासिषुमवु मर्त्यैर्मर्त्यकृतम्पुराव्णो देव
रिषस्पाहि । देवानांॐ समिदसि २७

एजतु दशमास्यो गर्भो जुरायुणा सह ।
षथायँवायुरेजति षथा समुद्रऽएजति ।
एवायन्दशमास्योऽअस्त्रंजुरायुणा सह २८

षस्यै ते षज्ञियो गर्भो षस्यै षोनिर्हिराययी ।
अङ्गान्यहुता षस्य तम्मात्रा समजीगमुॐ स्वाहा २९

पुरुदुस्मो विषुरूपुऽइन्दुरन्तर्महिमानमानञ्जु धीरः ।
 एकपदीन्द्रिपदीन्त्रिपदीञ्चतुष्पदीमुष्टापदीम्भुवनानु प्रथन्ताँ स्वाहा
 ३०

मरुतो षस्यु हि क्षयै पाथा दिवो विमहसः ।
 स सुगोपातमो जनः ३१

मुही द्यौः पृथिवी च नऽइमँषुज्ञम्मिमिक्षताम् ।
 पिपृतान्नो भरीमभिः ३२

आतिष्ठ वृत्रहृत्रथँषुक्ता ते ब्रह्मणा हरी ।
 अर्वाचीनुद् सु ते मनो ग्रावा कृणोतु वृमुना ।
 उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा षोडशिनँऽएष ते योनिरिन्द्राय त्वा
 षोडशिनै ३३

षुक्त्वा हि केशिना हरी वृषणा कक्ष्यप्रा ।
 अथा नऽइन्द्र सोमपा गिरामुपँश्रुतिञ्चर ।
 उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा षोडशिनँऽएष ते योनिरिन्द्राय त्वा
 षोडशिनै ३४

इन्द्रमिद्धरी बहुतोप्रतिधृष्टशवसम् । ऋषीणाञ्च स्तुतीरुपँ षुञ्चञ्च
 मानुषाणाम् । उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा षोडशिनँऽएष ते
 योनिरिन्द्राय त्वा षोडशिनै ३५

षस्मान्न जातः परोऽअन्योऽअस्ति षऽआविवेश भुवनानि विश्वा ।

प्रजापतिः प्रजयां सहराणस्त्रीणि ज्योतींषि सचते स षोडशी ३६

इन्द्रश्च सुम्राड्वरुणश्च राजा तौ ते भुक्षञ्चक्रतुरग्रऽणुतम् ।
तयोरुहमनु भुक्षम्भक्षयामि वाग्देवी जुषाणा सोमस्य तृप्यतु सुह
प्राणेनु स्वाहा ३७

अग्ने पवस्व स्वपाऽअस्मे वर्चः सुवीर्यम् ।
दधद्रुयिम्मयि पोषम् ।
उपयामगृहीतोस्युग्रयै त्वा वर्चसऽणुष ते योनिर्ग्रयै त्वा वर्चसे ।
अग्ने वर्चस्विन्वर्चस्वाँस्त्वन्देवेष्वसि वर्चस्वानुहम्मनुष्येषु भूयासम्
३८

उत्तिष्ठन्नोजसा सुह पीत्वी शिप्रैऽअवेपयः ।
सोममिन्द्र चमूसुतम् ।
उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वौजसऽणुष ते योनिरिन्द्राय त्वौजसे ।
इन्द्रौजिष्ठौजिष्ठस्त्वन्देवेष्वस्योजिष्ठोहम्मनुष्येषु भूयासम् ३९

अदृश्रमस्य केतवो वि रुश्मयो जनारं॥ऽअनु ।
भ्राजन्तोऽअग्रयो यथा ।
उपयामगृहीतोसि सूर्याय त्वा भ्राजायैष ते योनिः सूर्याय त्वा
भ्राजाय ।
सूर्य भ्राजिष्ठ भ्राजिष्ठस्त्वन्देवेष्वसि भ्राजिष्ठोहम्मनुष्येषु भूयासम्
४०

उदु त्यञ्जातवेदसन्देवँवहन्ति केतवः ।
दृशे विश्वाय सूर्यम् ।

उपयामगृहीतोसि सूर्याय त्वा भ्राजायैष ते योनिः सूर्याय त्वा
भ्राजाय ४१

आजिघ्र कुलशम्मुह्या त्वा विशुन्त्विन्दवः ।
पुनरूर्जा निर्वर्तस्व सा नः सुहस्रन्धुक्ष्वोरुधारा पर्यस्वती
पुनर्माविशताद्रुयिः ४२

इडे रन्ते हव्ये काम्ये चन्द्रे ज्योतेदिति सरस्वति महि विश्रुति ।
एता तैऽअघ्रये नामानि देवेभ्यो मा सुकृतम्ब्रूतात् ४३

वि नऽइन्द्रु मृधौ जहि नीचा वच्छ पृतन्युतः ।
योऽअस्मारं॥ऽअभिदासुत्यधरङ्गमया तमः ।
उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा विमृधऽएष ते योनिरिन्द्राय त्वा विमृधे
४४

वाचस्पतिं विश्वकर्मणामृतये मनोजुवँवाजैऽअद्या हुवेम ।
स नो विश्वानि हवनानि जोषद्विश्वशम्भुरवसे साधुकर्मा ।
उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा विश्वकर्मणऽएष ते योनिरिन्द्राय त्वा
विश्वकर्मणे ४५

विश्वकर्मन्हुविषा वर्धनेन त्रातारमिन्द्रमकृणोरवध्यम् ।
तस्मै विशुः समनमन्त पूर्वीर्यमुग्रो विहव्यो षथासत् ।
उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा विश्वकर्मणऽएष ते योनिरिन्द्राय त्वा
विश्वकर्मणे ४६

उपयामगृहीतोस्युग्रये त्वा गायत्रच्छन्दसङ्गृह्णामीन्द्राय त्वा
त्रिष्टुच्छन्दसङ्गृह्णामि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो

जगच्छन्दसङ्गहाम्यनुष्टुप्त्रैभिर्गुरः ४७

व्रेशीनान्त्वा पत्मुन्नाधूनोमि कुकूननानान्त्वा पत्मुन्नाधूनोमि
भुन्दनानान्त्वा पत्मुन्नाधूनोमि मुदिन्तमानान्त्वा पत्मुन्नाधूनोमि
मुधुन्तमानान्त्वा पत्मुन्नाधूनोमि शुक्रन्त्वा शुक्रऽन्नाधूनोम्यह्नौ रूपे
सूर्यस्य रुश्मिषु ४८

कुकुभः रूपवृषभस्य रोचते बृहच्छुक्रः शुक्रस्य पुरोगाः सोमः
सोमस्य पुरोगाः ।
षत्तै सोमादाभ्यन्नाम जागृवि तस्मै त्वा गृहामि तस्मै ते सोम
सोमाय स्वाहा ४९

उशिक्त्वन्दैव सोमाग्नेः प्रियम्पाथोपीहि वृशी त्वन्दैव सोमेन्द्रस्य
प्रियम्पाथोपीह्यस्मत्सखा त्वन्दैव सोम
विश्वैषान्देवानाम्प्रियम्पाथोपीहि ५०

इह रतिरिह रमध्वमिह धृतिरिह स्वधृतिः स्वाहा ।
उपसृजन्धुरुणाम्मात्रे धुरुणौ मातरन्धयन् ।
रायस्पोषमुस्मासु दीधरत्स्वाहा ५१

सुत्रस्यऽन्नृद्धिरस्यगन्मु ज्योतिरमृताऽन्नभूम ।
दिवम्पृथिव्याऽन्नध्यारुहामाविदाम देवान्स्वर्ज्योतिः ५२

षुवन्तमिन्द्रापर्वता पुरोयुधा यो नः पृतन्यादपु तन्तुमिद्धतुं वज्रेण
तन्तुमिद्धतम् ।
दूरे चत्तार्यं च्छन्त्सुद्गहनं यदिनं ज्ञत् ।

अस्माकृद् शत्रून्परि शूर विश्वतौ दुर्मा दर्षीष्ट विश्वतः ।
 भूर्भुवः स्वः सुप्रजाः प्रजाभिः स्याम सुवीरा वीरैः सुपोषाः पोषैः
 ५३

पुरमेष्ठ्युभिधीतः प्रजापतिर्वाचि व्याहृतायामन्धोऽत्रच्छेतः
 सविता सुन्याँविश्वकर्मा दीक्षायाँम्पूषा सोमक्रयणयामिन्द्रश्च ५४

इन्द्रश्च मरुतश्च क्रयायोपोत्थितोसुरः पुण्यमानो मित्रः क्रीतो विष्णुः
 शिपिविष्टऽकुरावासन्नो विष्णुर्नरन्धिषः प्रोह्यमाणः सोमः ५५

प्रोह्यमाणः सोमऽआगतो वरुणऽआसुन्द्यामासन्नोग्निराग्नीध्रऽइन्द्रौ
 हविर्धानेथर्वोपावहियमाणो विश्वे देवाः ५६

विश्वे देवाऽअद्दुशुषु न्युप्तो विष्णुराप्रीतपाऽआप्यास्वमानो युमः
 सूयमानो विष्णुः सम्भ्रियमाणो वायुः पूयमानः शुक्रः पूतः
 शुक्रः क्षीरश्रीमन्थी संक्तुश्रीर्विश्वे देवाः ५७

विश्वे देवाश्चमसेषूनीतोसुर्होमायोद्यतो रुद्रो हूयमानो वातोभ्यावृत्तो
 नृचक्षाः प्रतिख्यातो भुक्तो भुक्तयमाणः पितरौ नाराशुसाः सुन्नः
 सिन्धुः ५८

सुन्नः सिन्धुरवभृथायोद्यतः समुद्रोभ्यवहियमाणः सलिलः
 प्रप्लुतो
 षयोरोजसा स्कभिता रजाँसि वीर्वेभिर्वीरतमा शविष्ठा ।
 वा पत्यैतेऽअप्रतीता सहौभिर्विष्णूँऽअगुन्वरुणा पूर्वहृतौ ५९

देवान्दिवमगन्युज्ञस्ततौ मा द्रविणमष्टु मनुष्यानुन्तरि क्षमगन्युज्ञस्ततौ
 मा द्रविणमष्टु पितृन्पृथिवीमगन्युज्ञस्ततौ मा द्रविणमष्टु षड्भ्र
 लोकमगन्युज्ञस्ततौ मे भद्रमभूत् ६०

चतुस्त्रिंशत्तन्तवो ये वितत्रिरे षड्भ्रमंष्टुं स्वधया ददन्ते ।
 तेषाञ्छिन्नं सम्वेतद्दधामि स्वाहा घर्मोऽअप्यैतु देवान् ६१

षुज्ञस्य दोहो विततः पुरुत्रा सोऽअष्टुधा दिवमुन्वाततान ।
 स षज्ञ धुक्व महि मे प्रजयां ऽ रायस्पोषुं विश्वमायुरशीयु स्वाहा
 ६२

आपवस्व हिरण्यवुदश्वत्सोम वीरवत् ।
 वाजुङ्गोमन्तमाभर् स्वाहा ६३

इत्यष्टमोऽध्यायः

अथ नवमोऽध्यायः

देवं सवितुः प्रसुव षुजम्प्रसुव षुजपतिम्भगाय ।
दिव्यो गन्धुर्वः केतुपूः केतन्नः पुनातु वाचस्पतिर्वाजन्नः स्वदतु
स्वाहा १

ध्रुवसदन्त्वा नृषदम्मनुः सदमुपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा
जुष्टङ्गहाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ।
अप्सुषदन्त्वा घृतसदव्योमुसदमुपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा
जुष्टङ्गहाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ।
पृथिविसदन्त्वान्तरिक्षसदन्दिविसदन्देवसदन्नाकुसदमुपयामगृहीतो
सीन्द्राय त्वा जुष्टङ्गहाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् २

अपाँ रसमुद्वयसुः सूर्ये सन्तः सुमाहितम् ।
अपाँ रसस्यु यो रसस्तँवौ गृह्णाम्युत्तममुपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा
जुष्टङ्गहाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ३

ग्रहाँऽऊर्जाहुतयो व्यन्तो विप्राय मतिम् ।
तेषाँविशिप्रियाणाँवोहमिषमूर्जुः समग्रभमुपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा
जुष्टङ्गहाम्येष ते योनिरिन्द्राय त्वा जुष्टतमम् ।
सुम्पृचौ स्थुः सम्मा भद्रेण पृङ्गँविपृचौ स्थो वि मा पाप्मना पृङ्गम्
४

इन्द्रस्यु वज्रोसि वाजुसास्त्वयायँवाजः सेत् ।
वाजस्यु नु प्रसुवे मातरम्महीमदितिन्नामु वचसा करामहे ।
षस्यामिदँविश्वम्भुर्वनमाविवेशु तस्यान्नो देवः सविता धर्म साविषत्

५

अप्स्वन्तरमृतमुप्सु भेषुजमुपामुत प्रशस्तिष्वश्वा भवत वाजिनः ।
देवीरापो यो वऽकुर्मिः प्रतूर्तिः कुकुम्नान्वाजुसास्तेनायँवाजः सेत्

६

वातो वा मनो वा गन्धुर्वाः सुप्तविः शतिः ।
तेऽअग्रेष्वमयुञ्जुस्तेऽअस्मिञ्जुवमादधुः ७

वातरः हा भव वाजिन्युज्यमानुऽइन्द्रस्येव दक्षिणः श्रियैधि ।
युञ्जन्तु त्वा मरुतो विश्ववेदसुऽआ ते त्वष्टा पुत्सु जुवन्दधातु ८

जुवो यस्तै वाजिन्निहितो गुहा यः श्येने परीत्तोऽअचरच्च वातै ।
तेन नो वाजिन्बलवान्बलैर्न वाजुजिच्च भव समने च पारयिष्णुः ।
वाजिनो वाजजितो वाजः सरिष्यन्तो बृहस्पतैर्भागमवजिघ्रत ९

देवस्याहः सवितुः सुवे सुत्यसवसो बृहस्पतैरुत्तमन्नाकः रुहेयम् ।
देवस्याहः सवितुः सुवे सुत्यसवसुऽइन्द्रस्योत्तमन्नाकः रुहेयम् ।
देवस्याहः सवितुः सुवे सुत्यप्रसवसो बृहस्पतैरुत्तमन्नाकमरुहम् ।
देवस्याहः सवितुः सुवे सुत्यप्रसवसुऽइन्द्रस्योत्तमन्नाकमरुहम् १०

बृहस्पते वाजञ्जय बृहस्पतये वाचँवदतु बृहस्पतिँवाजञ्जापयत ।
इन्द्रु वाजञ्जयेन्द्राय वाचँवदुतेन्द्रुँवाजञ्जापयत ११

एषा वृः सा सुत्या सुँवागँभूद्यया बृहस्पतिँवाजुमजीजपुतार्जीजपुत
बृहस्पतिँवाजुँवनस्पतयो विमुच्यध्वम् ।

एषा वृह सा सुत्या
 सुँवागंभूद्ययेन्द्रुँवाजुमजीजपुताजीजपुतेन्द्रुँवाजुँवनस्पतयो
 विमुच्यध्वम् १२

देवस्याहः सवितुः सुवे सुत्यप्रसवसो बृहस्पतेर्वाजुजितो
 वाजञ्जेषम् ।
 वाजिनो वाजजितोर्ध्वन स्कभ्नुवन्तो योजना मिमानाः काष्ठाङ्गच्छत
 १३

एष स्य वाजी क्षिपणितुरगयति ग्रीवायाम्बद्धोऽत्रपिकुक्षऽत्रासनि
 ।
 क्रतुन्दधिक्राऽत्रनु सुहृसनिष्यदत्पथामङ्गाँस्यन्वापनीफणुत्स्वाहा
 १४

उत स्मास्य द्रवतस्तुरगयतः पूर्णन्न वेरनुवाति प्रगुर्धनः ।
 श्येनस्यैव ध्रजतोऽत्रङ्कुसम्परि दधिक्राव्णाः सुहोर्जा तरित्रतः स्वाहा
 १५

शन्नो भवन्तु वाजिनो हवेषु देवताता मितद्रवः स्वर्काः ।
 जुम्भयन्तोहिँवृकुहृ रक्षाँसि सनेम्युस्मद्युयवन्नमीवाः १६

ते नोऽत्रर्वन्तो हवनुश्रुतो हवँविश्वे शृगवन्तु वाजिनो मितद्रवः ।
 सुहृस्रसा मेधसाता सनिष्यवो मुहो ये धनेः समिथेषु जभ्रिरे १७

वाजेवाजेवत वाजिनो नो धनेषु विप्राऽत्रमृताऽत्रृतज्ञाः ।
 अस्य मध्वः पिबत मादयध्वन्तृप्ता यात पृथिभिर्देवयानैः १८

आ मा वाजस्य प्रसुवो जगम्यादेमे द्यावापृथिवी विश्वरूपे ।
 आ मा गन्ताम्पितरा मातरा चा मा सोमोऽमृतत्वेन गम्यात् ।
 वाजिनो वाजजितो वाजः ससृवाऽसो बृहस्पतैर्भागमवजिघ्रत
 निमृजानाः १६

आपये स्वाहा स्वापये स्वाहापिजायु स्वाहा क्रतवे स्वाहा वसवे
 स्वाहाहर्षतये स्वाहाह्वे मुग्धायु स्वाहा मुग्धाय वैनःशिनायु
 स्वाहा विनुःशिनःऽआन्त्यायुनायु स्वाहान्त्याय भौवनायु स्वाहा
 भुवनस्य पतये स्वाहाधिपतये स्वाहा २०

आयुर्षज्ञेन कल्पताम्प्राणो षज्ञेन कल्पताञ्चक्षुर्षज्ञेन कल्पताऽ
 श्रोत्रं षज्ञेन कल्पताम्पृष्ठं षज्ञेन कल्पताँ षज्ञो षज्ञेन कल्पताम् ।
 प्रजापतेः प्रजाऽअभूम स्वर्देवाऽअगन्तामृताऽअभूम २१

अस्मे वोऽअस्त्वन्द्रियमस्मे नृणामुत क्रतुरस्मे वर्चाऽसि सन्तु वः
 ।

नमो मात्रे पृथिव्यै नमो मात्रे पृथिव्याऽडुयन्ते राड्
 यन्तासि षर्मनो ध्रुवोसि ध्रुवः । कृष्यै त्वा क्षेमाय त्वा रुष्यै
 त्वा पोषाय त्वा २२

वाजस्येमप्रसुवः सुषुवेग्रे सोमः राजानमोषधीष्वप्सु ।
 ताऽअस्मभ्युम्मधुमतीर्भवन्तु वयः राष्ट्रे जागृयाम पुरोहिताः स्वाहा
 २३

वाजस्येमाम्प्रसुवः शिश्रिये दिवमिमा च विश्वा भुवनानि सुम्राट् ।

अदित्सन्तन्दापयति प्रजानन्स नो रुयिः सर्ववीरुन्निर्यच्छतु स्वाहा
२४

वाजस्य नु प्रसुवऽआबभूवेमा च विश्वा भुवनानि सुर्वतः ।
सनैमि राजा परियाति विद्वान्प्रजाम्पुष्टिँवुर्धयमानोऽअस्मे स्वाहा
२५

सोमुः राजानुमवसेग्निमुन्वारभामहे । आदित्यान्विष्णुः
सूर्यम्ब्रह्माणञ्च बृहस्पतिँः स्वाहा २६

अर्षमणम्बृहस्पतिमिन्द्रन्दानाय चोदय ।
वाचुँविष्णुः सरस्वतीँ सवितारञ्च वाजिनुँ स्वाहा २७

अग्नेऽअच्छा वदेह नः प्रति नः सुमना भव ।
प्र नो वच्छ सहस्रजित्त्वः हि धनुदाऽअसि स्वाहा २८

प्र नो वच्छत्वर्षुमा प्र पूषा प्र बृहस्पतिः ।
प्र वाग्देवी ददातु नः स्वाहा २९

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
सरस्वत्यै वाचो वृन्तुर्षुन्निर्यै दधामि बृहस्पतैष्ट्वा
साम्राज्येनाभिषिञ्चाम्यसौ ३०

अग्निरेकाक्षरेण प्राणमुदजयुत्तमुजैषमश्विनौ द्व्यक्षरेण द्विपदौ
मनुष्यानुदजयतान्तानुजैषुँविष्णुस्यक्षरेण त्रीँल्लोकानुदजयुत्तानुजैषुँ
सोमश्चतुरक्षरेण चतुष्पदः पशूनुदजयुत्तानुजैषम्पूषा पञ्चाक्षरेण ३१

पूषा पञ्चाक्षरेण पञ्च दिशऽउदजयुत्ताऽउजैषः सविता षडक्षरेण
षडृतूनुदजयुत्तानुजैषम्मरुतः सुप्ताक्षरेण सुप्त
ग्राम्यान्पशूनुदजयुस्तानुजैषुम्बृहस्पतिरुष्टाक्षरेण
गायत्रीमुदजयुत्तामुजैषम्मित्रो नवाक्षरेण ३२

मित्रो नवाक्षरेण त्रिवृतुं स्तोममुदजयुत्तमुजैषुर्वरुणो दशाक्षरेण
विराजमुदजयुत्तामुजैषुमिन्द्रुऽएकादशाक्षरेण
त्रिष्टुभमुदजयुत्तामुजैषुर्विश्वे देवा द्वादशाक्षरेण
जर्गतीमुदजयुस्तामुजैषुर्वसवस्त्रयोदशाक्षरेण ३३

वसवस्त्रयोदशाक्षरेण त्रयोदशुं स्तोममुदजयुस्तमुजैषुः
रुद्राश्चतुर्दशाक्षरेण चतुर्दशुं स्तोममुदजयुस्तमुजैषुमादित्याः
पञ्चदशाक्षरेण पञ्चदशुं स्तोममुदजयुस्तमुजैषुमदितिः षोडशाक्षरेण
षोडशुं स्तोममुदजयुत्तमुजैषुम्प्रजापतिः सप्तदशाक्षरेण सप्तदशुं
स्तोममुदजयुत्तमुजैषुम् ३४

एष तै निऋते भागस्तञ्जुषस्व स्वाहाग्निनेत्रेभ्यो देवेभ्यः पुरःसद्भ्यः
स्वाहा
षमनेत्रेभ्यो देवेभ्यो दक्षिणासद्भ्यः स्वाहा विश्वदेवनेत्रेभ्यो देवेभ्यः
पश्चात्सद्भ्यः स्वाहा मित्रावरुणनेत्रेभ्यो वा मरुत्नेत्रेभ्यो वा
देवेभ्यऽउत्तरासद्भ्यः स्वाहा सोमनेत्रेभ्यो देवेभ्यऽउपरिसद्भ्यो
दुर्वस्वद्भ्यः स्वाहा ३५

षे देवाऽऽग्निनेत्राः पुरःसदुस्तेभ्यः स्वाहा षे देवा षमनेत्रा
दक्षिणासदुस्तेभ्यः स्वाहा षे देवा विश्वदेवनेत्राः पश्चात्सदुस्तेभ्यः

स्वाहा षे देवा मित्रावरुणनेत्रा वा मुरुन्नैत्रा वोत्तरासदुस्तेभ्युः
स्वाहा षे देवाः सोमनेत्राऽउपरिसदो दुर्वस्वन्तुस्तेभ्युः स्वाहा ३६

अग्ने सहस्व पृतनाऽऋभिमातीरपास्य ।
दुष्टरुस्तरुन्नरातीर्वचोधा षुज्ञवाहसि ३७

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
उपाँशोर्वीर्षेण जुहोमि हुतः रक्षः स्वाहा रक्षसान्त्वा
वृधायावधिष्म रक्षोवधिष्मामुमुसौ हुतः ३८

सुविता त्वा सुवानाँ सुवतामग्निर्गृहपतीनाँ सोमो वनुस्पतीनाम्
।
बृहस्पतिर्वाचऽइन्द्रो ज्यैष्ठ्याय रुद्रः पशुभ्यो मित्रः सत्यो वरुणो
धर्मपतीनाम् ३९

इमन्दैवाऽअसुपत्तः सुवध्वम्महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते
जानराज्यायेन्द्रस्येन्द्रियाय ।
इममुमुष्यै पुत्रमुमुष्यै पुत्रमुस्यै विशऽएष वोमी राजा
सोमोस्मार्कम्ब्राह्मणानाँ राजा ४०

इति नवमोऽध्यायः

दशमोऽध्यायः

ऋपो देवा मधुमतीरगृभ्णन्नूर्जस्वती राजुस्वुश्चितानां ।
षाभिर्मित्रावरुणावुभ्यषिञ्चुन्याभिरिन्द्रमनयुन्नत्यरातीं १

वृष्णाऽऊर्मिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे देहि स्वाहा वृष्णाऽऊर्मिरसि राष्ट्रदा
राष्ट्रमुमुष्वै देहि वृषसेनोसि राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे देहि स्वाहा
वृषसेनोसि राष्ट्रदा राष्ट्रमुमुष्वै देह्यर्थेत् स्थ २

ऋर्थेत् स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहार्थेत् स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुमुष्वै
दुत्तौजस्वती स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहौजस्वती स्थ राष्ट्रदा
राष्ट्रमुमुष्वै दुत्तापः परिव्राहिणी स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहापः
परिव्राहिणी स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुमुष्वै दत्तापाम्पतिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे
देहि स्वाहापाम्पतिरसि राष्ट्रदा राष्ट्रमुमुष्वै देह्यपाङ्गर्भोसि राष्ट्रदा
राष्ट्रम्मे देहि स्वाहापाङ्गर्भोसि राष्ट्रदा राष्ट्रमुमुष्वै देहि सूर्षत्वचस
स्थ ३

सूर्षत्वचस स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहा सूर्षत्वचस स्थ राष्ट्रदा
राष्ट्रमुमुष्वै दत्त सूर्षवर्चस स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहा
सूर्षवर्चस स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुमुष्वै दत्त मान्दा स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त
स्वाहा मान्दा स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुमुष्वै दत्त व्रजुक्षित स्थ राष्ट्रदा
राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहा व्रजुक्षित स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुमुष्वै दत्त वाशा स्थ
राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहा वाशा स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुमुष्वै दत्त
शर्विष्ठा स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहा शर्विष्ठा स्थ राष्ट्रदा
राष्ट्रमुमुष्वै दत्त शक्वरी स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त स्वाहा
शक्वरी स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रमुमुष्वै दत्त जनभृत स्थ राष्ट्रदा राष्ट्रम्मे दत्त

स्वाहा॑ जनुभृत॑ स्थ राष्ट्रदा॑ राष्ट्रमुमुष्मै॑ दत्त विश्वभृत॑ स्थ राष्ट्रदा॑
राष्ट्रम्मे॑ दत्त स्वाहा॑ विश्वभृत॑ स्थ राष्ट्रदा॑ राष्ट्रमुमुष्मै॑ दुत्तापः॑ स्वराज॑
स्थ राष्ट्रदा॑ राष्ट्रमुमुष्मै॑ दत्त ।

मधु॑मती॒र्मधु॑मतीभिः॑ पृच्यन्ता॒म्महि॑ क्षत्र॒ङ्गत्रिया॑य वन्वानाऽअना॑धृष्टाः॑
सीदत॑ सुहौज॑सो महि॑ क्षत्र॒ङ्गत्रिया॑य दधतीः॑ ४

सोम॑स्यु त्विषि॑रसि॒ तवै॑व मे॒ त्विषि॑र्भूयात् ।
अग्र॑ये स्वाहा॒ सोमा॑यु स्वाहा॑ सवि॒त्रे स्वाहा॑ सर॑स्वत्यै॒ स्वाहा॑
पू॒ष्णे स्वाहा॑ बृ॒हस्प॑तये॒ स्वाहे॑न्द्राय॒ स्वाहा॑ घो॒षाय॑ स्वाहा॒
श्लो॒काय॑ स्वाहा॒ ऽशा॑य॒ स्वाहा॑ भगा॑य॒ स्वाहा॑र्ष॒मणे॑ स्वाहा॑ ५

पु॒वित्रे॑ स्थो॒ वैष्ण॑व्यौ स॒वितु॑र्वः॒ प्रसु॑वऽउ॒त्पु॑ना॒म्यच्छि॑द्रेण॒ पु॒वित्रे॑ण॒
सूर्य॑स्य रु॒श्मि॑भिः॒ ।

अ॒नि॒भृष्ट॑मसि॒ वा॒चो ब॒न्धु॑स्त॒पोजा॑ सोम॑स्य दा॒त्रम॑सि॒ स्वाहा॑
रा॒जु॒स्वः॒ ६

सु॒धु॒मादो॑ द्यु॒मि॒नी॒राप॑ऽए॒ताऽअ॒ना॑धृष्टाऽअ॒प॒स्यो॑ वसा॑नाः ।
प॒स्त्या॑सु च॒क्रे वरु॑णः॒ सु॒ध॒स्थ॑म॒पाऽ शि॑शु॒र्मा॒तृ॒त॒मा॒स्व॒न्तः॑ ७

क्ष॒त्र॒स्यो॒ल्ब॑मसि॒ क्ष॒त्र॒स्य॑ ज॒रा॒ख्व॑सि॒ क्ष॒त्र॒स्य॑ यो॒नि॑रसि॒ क्ष॒त्र॒स्य॑
ना॒भि॑र॒सी॒न्द्र॑स्य॒ वा॒र्त्र॑घ्नमसि॒ मि॒त्र॒स्या॑सि॒ वरु॑णस्यासि॒
त्वया॑यँवृ॒त्रँ॑वधेत् ।

दृ॒वा॒सि॑ रु॒जा॒सि॑ क्षु॒मा॒सि॑ ।

पा॒तै॒न॒म्प्राञ्च॑म्पा॒तै॒न॒म्प्र॒त्यञ्च॑म्पा॒तै॒न॒न्ति॑र्षञ्चि॒न्दि॒ग्भ्यः॑ पा॒त ८

आ॒वि॒र्म॒र्षा॑ऽआ॒वि॒त्तो॑ऽअ॒ग्नि॑र्गृ॒हप॑ति॒रा॒वि॒त्तु॑ऽइ॒न्द्रो॑ वृ॒द्ध॒श्र॒वा॑ऽआ॒वि॒त्तौ

मित्रावरुणौ धृतव्रतावावित्तः पूषा विश्ववेदाऽआवित्ते द्यावापृथिवी
विश्वशम्भुवावावित्तादितिरुरुर्मा ६

अवैष्टा दन्दुशूकाः प्राचीमारोह गायत्री त्वावतु रथन्तरः सामं
त्रिवृत्स्तोमौ वसन्तऽऋतुर्ब्रह्म द्रविणन्दक्षिणामारोह १०

दक्षिणामारोह त्रिष्टुप्त्वावतु बृहत्सामं पञ्चदश स्तोमौ ग्रीष्मऽऋतुः
क्षत्रन्द्रविणम्प्रतीचीमारोह ११

प्रतीचीमारोह जगती त्वावतु वैरूपः सामं सप्तदश स्तोमौ
वर्षाऽऋतुर्विड्द्रविणमुदीचीमारोह १२

उदीचीमारोहानुष्टुप्त्वावतु वैराजः सामैकविष्टुश स्तोमः शरदृतुः
फलन्द्रविणमुर्ध्वामारोह १३

ऊर्ध्वामारोह पुङ्क्तिस्त्वावतु शाक्वरैवृते सामनी त्रिणवत्रयस्त्रिष्टुशौ
स्तोमौ हेमन्तशिशिरावृतू वर्चो द्रविणम्प्रत्यस्तन्नमुचेः शिरः १४

सोमस्य त्विषिरसि तवैव मे त्विषिर्भूयात् ।
मृत्योः पाह्योजोसि सहोस्यमृतमसि १५

हिरण्यरूपाऽउषसो विरोकऽउभाविन्द्राऽउदिथुः सूर्यश्च ।
आरोहतंवरुण मित्रु गर्तन्तश्चक्षाथामदितिन्दितिञ्च मित्रोसि
वरुणोसि १६

सोमस्य त्वा द्युम्नेनाभिषिञ्चाम्यग्नेर्भ्राजसा सूर्यस्य वर्चसेन्द्रस्येन्द्रियेण

।

क्षत्राणाङ्गुत्रपतिरेध्यति दिद्यून्याहि १७

इमन्दैवाऽअसपुत्रः सुवध्वम्महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते
जानराज्यायेन्द्रस्येन्द्रियाय ।

इममुमुष्यै पुत्रमुमुष्यै पुत्रमुस्यै विशऽएष वीमी राजा
सोमोस्मार्कम्ब्राह्मणानाँ राजा १८

प्र पर्वतस्य वृषभस्य पृष्ठान्नावश्चरन्ति स्वसिचंऽइयानाँ ।

ताऽआर्ववृत्रन्नधुरागुदक्ताऽअहिम्बुध्यमनु रीयमाणाँ ।

विष्णोर्विक्रमणमसि विष्णोर्विक्रान्तमसि विष्णोँ क्रान्तमसि १९

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा रूपाणि परि ता बभूव ।

यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नोऽअस्त्वयमुमुष्य पितासावस्य पिता वयँ
स्यामु पतयो रयीणाँ स्वाहा ।

रुद्रु यत्ते क्रिवि परन्नामु तस्मिन्हुतमस्यमेष्टमसि स्वाहा २०

इन्द्रस्य वज्रोसि मित्रावरुणयोस्त्वा प्रशास्त्रोऽ प्रशिषा युनज्मि ।

अव्यथायै त्वा स्वधायै त्वारिष्टोऽअर्जुनो मरुताम्प्रसवेन जुयापामु
मनसा समिन्द्रियेण २१

मा तँऽइन्द्र ते वयन्तुराषाडयुक्तासोऽअब्रह्मता विदंसाम ।

तिष्ठा रथमधि यँवज्रहस्ता रुशमीन्दैव यमसे स्वश्वान् २२

अग्रयै गृहपतये स्वाहा सोमाय वनुस्पतये स्वाहा मरुतामोजसे

स्वाहेन्द्रस्येन्द्रियाय स्वाहा ।

पृथिवि मातुर्मा मां हिंस्रीर्मोऽहन्त्वाम् २३

हृसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ।
नृषद्वरसदृतसद्वचोमसदुब्जा गोजाऽऋतजाऽऋद्रिजाऽऋतम्बृहत् २४

इयदुस्यायुरस्यायुर्मयि धेहि षुङ्ङसि वचोसि वचो मयि
धेहूर्गस्यूर्जुम्मयि धेहि ।
इन्द्रस्य वाँवीर्षकृतौ बाहूऽऋभ्युपावहरामि २५

स्योनासि सुषदासि क्षत्रस्य योनिरसि ।
स्योनामासीद सुषदामासीद क्षत्रस्य योनिमासीद २६

निषसाद धृतव्रतो वरुणः पुस्त्यास्वा ।
साम्राज्याय सुक्रतुः २७

ऋभिभूरस्येतास्ते पञ्च दिशः कल्पन्ताम्ब्रह्मंस्त्वम्ब्रह्मासि सवितासि
सुत्यप्रसवो वरुणोसि सुत्यौजाऽइन्द्रोसि विशौजा रुद्रोसि सुशेवः
।

बहुकार श्रेयस्कर भूयस्करेन्द्रस्य वज्रोसि तेन मे रध्य २८

ऋग्निः पृथुर्धर्मणस्पतिर्जुषाणोऽऋग्निः पृथुर्धर्मणस्पतिराज्यस्य वेतु
स्वाहा स्वाहाकृताः सूर्षस्य रुश्मिर्भिर्षतध्वः
सजातानाम्मध्यमेष्ठचाय २९

सुवित्रा प्रसवित्रा सरस्वत्या वाचा त्वष्ट्रा रूपैः पूषणा
पशुभिरिन्द्रेणास्मे बृहस्पतिना ब्रह्मणा वरुणेनौजसाग्निना तेजसा

सोमैनु राज्ञा विष्णुना दशुम्या देवतया प्रसूतः प्रसर्पामि ३०

अश्विभ्याम्पच्यस्व सरस्वत्यै पच्यस्वेन्द्राय सुत्राम्णो पच्यस्व ।
वायुः पूतः पवित्रेण प्रत्यङ्गसोमोऽअतिस्नुतः । इन्द्रस्य शुज्युः
सखा ३१

कुविदुङ्ग षवमन्तो षवञ्चिद्यथा दान्त्यनुपूर्ववियूय ।
इहेहैषाङ्गुहि भोजनानि ये बर्हिषो नमऽउक्तिष्वजन्ति ।
उपयामगृहीतोस्यश्विभ्यान्त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा सुत्राम्णो ३२

शुवः सुराममश्विना नमुचावासुरे सचा ।
विपिपाना शभस्पतीऽइन्द्रङ्गर्मस्वावतम् ३३

पुत्रमिव पितरावश्विनोभेन्द्रावथुः काव्यैर्दुःसनाभितः ।
षत्सुरामव्यपिबुः शचीभितः सरस्वती त्वा मघवन्नभिष्णाक् ३४
इति दशमोऽध्यायः

एकादशोऽध्यायः

सुञ्जानः प्रथमम्मनस्तुत्वाय सविता धियः ।
अग्नेज्योतिर्निचाष्ष पृथिव्याऽअध्याभरत् १

सुक्तेनु मनसा वृयन्देवस्य सवितुः सुवे ।
स्वर्ग्यायु शक्त्या २

सुक्त्वाय सविता देवान्त्स्वर्षुतो धिया दिवम् ।
बृहज्ज्योतिः करिष्यतः सविता प्रसुवाति तान् ३

सुञ्जते मनऽउत सुञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः ।
वि होत्रा दधे वयुनाविदेकुऽइन्मही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः ४

सुजे वाम्ब्रह्म पूर्व्यन्नमोभिर्वि श्लोकऽएतु पृथ्येव सुरेः ।
शृणवन्तु विश्वेऽअमृतस्य पुत्राऽआ ये धामानि दिव्यानि तुस्थुः ५

स्यस्य प्रयाणमन्वन्यऽइद्युर्देवा देवस्य महिमानुमोजसा ।
सः पार्थिवानि विमुमे सऽएतशो रजाऽसि देवः सविता महित्वना
६

देव सवितुः प्रसुव सुज्ञम्प्रसुव सुज्ञपतिम्भगाय ।
दिव्यो गन्धुर्वः केतुपूः केतन्नः पुनातु वाचस्पतिर्वाचन्नः स्वदतु ७

इमन्नौ देव सवितर्षुज्ञम्प्रणाय देवाव्युः सखिविदः
सत्राजितन्धनजितऽ स्वर्जितम् ।

ऋचा स्तोमुः समर्धय गायत्रेण रथन्तुम्बृहद्गायत्रवर्तनि स्वाहा ८

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
आददे गायत्रेण च्छन्दसाङ्गिरस्वत्पृथिव्याः
सुधस्थादुग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वदाभरु त्रैष्टुभेनु च्छन्दसाङ्गिरस्वत् ९

अभिरसि नार्थसि त्वया वृयमुग्निः शकेमु खनितुः सुधस्थऽत्रा ।
जागतेनु च्छन्दसाङ्गिरस्वत् १०

हस्तऽत्राधाय सविता बिभ्रदभ्रिः हिरण्ययीम् ।
अग्नेज्योतिर्निचावर्ष पृथिव्याऽत्रध्याभरुदानुष्टुभेनु च्छन्दसाङ्गिरस्वत्
११

प्रतूर्त्वाजिन्नाद्रवु वरिष्ठामनु सुवतम् ।
दिवि ते जन्म परममन्तरिक्षे तव नाभिः पृथिव्यामधि योनिरित्
१२

षुञ्जाथाऽं रासभंषुवमुस्मिन्यामे वृषणवसू ।
अग्निम्भरन्तमस्मयुम् १३

योगेयोगे तव स्तरेवाजेवाजे हवामहे ।
सखायुऽइन्द्रमूतये १४

प्रतूर्त्वेह्यवुकामुन्नशस्ती रुद्रस्य गाणपत्यम्मयोभूरेहि ।
उर्वन्तरिक्षंवीहि स्वस्तिगव्यूतिरभयानि कृणवन्पूष्णा सुयुजा सुह
१५

पृथिव्याः

सुधस्थादुग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वदाभराग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वदच्छेमोग्नि-
म्पुरीष्यमङ्गिरस्वद्भरिष्यामः १६

अन्वग्निरुषसामग्रमख्युदन्वहानि प्रथमो जातवेदाः ।
अनु सूर्षस्य पुरुत्रा च रुश्मीननु द्यावापृथिवीऽआततन्थ १७

आगत्य वाज्यध्वानुः सर्वा मृधो विधूनुते ।
अग्निः सुधस्थे महति चक्षुषा निचिकीषते १८

आक्रम्य वाजिन्पृथिवीमुग्निमिच्छ रुचा त्वम् ।
भूम्या वृत्वार्य नो ब्रूहि षतुः खनेमु तँवयम् १९

द्यौस्तै पृष्ठम्पृथिवी सुधस्थमात्मान्तरिक्षः समुद्रो योनिः ।
विख्याय चक्षुषा त्वमभितिष्ठ पृतन्यतः २०

उत्क्राम महते सौभगायास्मादास्थानाद्द्विणोदा वाजिन् ।
वयँ स्याम सुमतौ पृथिव्याऽअग्निङ्घनन्तऽउपस्थेऽअस्याः २१

उदक्रमीद्द्विणोदा वाज्यर्वाकुः सुलोकः सुकृतम्पृथिव्याम् ।
ततः खनेम सुप्रतीकमुग्निँ स्वो रुहाणाऽअधि नार्कमुत्तमम् २२

आ त्वा जिघर्मि मनसा घृतेन प्रतिक्षियन्तुम्भुवनानि विश्वा ।
पृथुन्तिरुश्वा वयसा बृहन्तँव्यचिष्ठमन्नै रभुसन्दृशानम् २३

आ विश्वतः प्रत्यञ्जिघर्म्यरक्षसा मनसा तज्जुषेत ।
मर्षश्री स्पृहयद्वर्णोऽग्निर्नाभिमृशे तुन्वा जर्भुराणः २४

परि वाजपतिः कुविरुग्निर्हुव्यान्यक्रमीत् ।
दधद्रत्नानि दाशुषे २५

परि त्वाग्ने पुरँवुयँविप्रैः सहस्य धीमहि ।
धृषद्वर्णन्दिवेदिवे हन्तारम्भङ्गुरावताम् २६

त्वमग्ने द्युभिस्त्वमाशुशुक्षणिस्त्वमद्भस्त्वमश्मनुस्परि ।
त्वंनैभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वन्नृणान्नृपते जायसे शुचिः २७

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
पृथिव्याः सुधस्थादुग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्वनामि ।
ज्योतिष्मन्तन्त्वाग्ने सुप्रतीकुमजस्त्रेण भानुना दीद्यतम् ।
शिवम्प्रजाभ्योहिँः सन्तम्पृथिव्याः
सुधस्थादुग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वत्वनामः २८

अपाम्पृष्ठमसि षोर्निरग्नेः समुद्रमभितुः पिन्वमानम् ।
वर्धमानो महारं॥ऽआ च पुष्करे दिवो मात्रया वरिष्णा प्रथस्व २९

शर्म च स्थो वर्म च स्थोच्छिद्रे बहुलेऽउभे ।
व्यचस्वती सँवसाथाम्भृतमग्निम्पुरीष्यम् ३०

सँवसाथाँ स्वर्विदा सुमीचीऽउरसा त्मना ।
अग्निमन्तर्भरिष्यन्ती ज्योतिष्मन्तमजस्त्रमि ३१

पुरीष्योसि विश्वभराऽअथर्वा त्वा प्रथमो निरमन्थदग्ने ।
त्वामग्ने पुष्करादध्यथर्वा निरमन्थत ।
मूर्ध्नो विश्वस्य वाघतः ३२

तमु त्वा दुध्यङ्ङृषिः पुत्राईधेऽअथर्वणः ।
वृत्रहणम्पुरन्दरम् ३३

तमु त्वा पाथ्यो वृषा समीधे दस्युहन्तमम् ।
धनुञ्जयः रणैरगो ३४

सीदं होतुः स्वऽउं लोके चिकित्वान्सादया युञ्जः सुकृतस्यु योनौ
।
देवावीर्देवान्हविषा यजास्यग्ने बृहद्यजमाने वयो धाः ३५

नि होतां होतृषदने विदानस्त्वेषो दीदिवारं॥ऽअसदत्सुदक्षः ।
अदब्धव्रतप्रमतिर्वसिष्ठः सहस्रम्भरः शुचिजिह्वोऽअग्निः ३६

सः सीदस्व महारं॥ऽअसि शोचस्व देववीतमः ।
वि धूममग्नेऽअरुषमिन्धेध्य सृज प्रशस्त दर्शतम् ३७

अपो देवीरुपं सृजु मधुमतीरयुद्धमायं प्रजाभ्यः ।
तासामास्थानादुज्जिहतामोषधयः सुपिप्पुलाः ३८

सन्तै वायुर्मातरिश्वा दधातूत्तानाया हृदयुषद्विकस्तम् ।
यो देवानाञ्चरसि प्राणथेनु कस्मै देव वर्षडस्तु तुभ्यम् ३९

सुजातो ज्योतिषा सुह शर्म वरूथुमासदुत्स्वः ।
वासोऽअग्ने विश्वरूपे संव्ययस्व विभावसो ४०

उदु तिष्ठ स्वध्वरावा नो देव्या धिया ।
दृशे च भासा बृहता सुशुक्वनिराग्रे षाहि सुशस्तिभिः ४१

ऊर्ध्वऽऊ षु गऽऊतये तिष्ठा देवो न सविता ।
ऊर्ध्वो वाजस्य सनिता षदुञ्जिभिर्वाघद्भिर्विह्वयामहे ४२

स जातो गर्भोऽअसि रोदस्योरग्ने चारुर्विभृतऽओषधीषु ।
चित्रः शिशुः परि तमाँस्युक्तून्प्रमातृभ्योऽअधि कनिक्रदद्गाः ४३

स्थिरो भव वीड्वङ्गऽआशुर्भव वाज्यर्वन् ।
पृथुर्भव सुषदस्त्वमग्नेः पुरीषवाहणः ४४

शिवो भव प्रजाभ्यो मानुषीभ्यस्त्वमङ्गिरः ।
मा द्यावापृथिवीऽअभिषौचीर्मान्तरिक्षम्मा वनस्पतीन् ४५

प्रैतु वाजी कनिक्रदन्नानदुद्रासभुः पत्वा ।
भरन्नग्निम्पुरीष्युम्मा पाद्यायुषः पुरा ।
वृषाग्निँवृषणुम्भरन्नपाङ्गर्भः समुद्रियम् ।
अग्नऽआयाहि वीतये ४६

ऋतः सुत्यमृतः सुत्यमग्निम्पुरीष्यमङ्गिरस्वद्भरामः ।
ओषधयः प्रतिमोदध्वमग्निमेतः शिवमायन्तमुभ्यत्र शुष्माः ।

व्यस्यन्विश्वाऽन्निराऽन्ममीवा निषीदन्नोऽन्नपे दुर्मतिञ्जहि ४७

ओषधयुः प्रतिगृभ्णीतु पुष्पवतीः सुपिप्पलाः ।
अयँवो गर्भऽन्मृत्वियः प्रतः सुधस्थमासदत् ४८

वि पाजसा पृथुना शोशुचानो बाधस्व द्विषो रुक्षसोऽन्ममीवाः ।
सुशर्मणो बृहतः शर्मणि स्यामग्रेरुहः सुहवस्य प्रणीतौ ४९

आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता नऽऊर्जे दधातन ।
महे रणाय चक्षसे ५०

षो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः ।
उशतीरिव मातरः ५१

तस्माऽन्नरङ्गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ ।
आपो जनयथा च नः ५२

मित्रः सृष्टसृज्य पृथिवीम्भूमिञ्च ज्योतिषा सह ।
सुजातञ्जातवैदसमयुद्धमार्य त्वा सृष्टसृजामि प्रजाभ्यः ५३

रुद्राः सृष्टसृज्य पृथिवीम्बृहज्ज्योतिः समीधिरे ।
तेषाम्भानुरजस्रऽइच्छुक्रो देवेषु रोचते ५४

सृष्टसृष्टाँवसुभी रुद्रैर्धरिः कर्मण्याम्मृदम् ।
हस्ताभ्याम्मुद्वीङ्गत्वा सिनीवाली कृणोतु ताम् ५५

सिनीवाली सुकपर्दा सुकुरीरा स्वौपशा ।
सा तुभ्यमदिते मुह्योखान्दधातु हस्तयोः ५६

उखाङ्कणोतु शक्त्या बाहुभ्यामदितिर्धिया ।
माता पुत्रंथोपस्थे साग्निम्बिभर्तु गर्भञ्ज्रा ।
मुखस्य शिरौसि ५७

वसवस्त्वा कृणवन्तु गायत्रेण च्छन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवासि पृथिव्यसि
धारया मयि प्रजाꣳ रायस्पोषङ्गौपत्यः सुवीर्यः सजातान्यजमानाय
रुद्रास्त्वा कृणवन्तु त्रैष्टुभेन च्छन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवास्यन्तरिक्षमसि
धारया मयि प्रजाꣳ रायस्पोषङ्गौपत्यः सुवीर्यः
सजातान्यजमानायादित्यास्त्वा कृणवन्तु जागतेन
च्छन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवासि द्यौरसि धारया मयि प्रजाꣳ
रायस्पोषङ्गौपत्यः सुवीर्यः सजातान्यजमानाय विश्वे त्वा देवा
वैश्वानराः कृणवन्त्वानुष्टुभेन च्छन्दसाङ्गिरस्वद्ध्रुवासि दिशौसि
धारया मयि प्रजाꣳ रायस्पोषङ्गौपत्यः सुवीर्यः सजातान्यजमानाय
५८

अदित्यै रास्त्रास्यदितिष्टे बिलङ्गभ्यातु ।
कृत्वायु सा मुहीमुखाम्मृन्मयीषोनिमुग्रये ।
पुत्रेभ्यः प्रायच्छुददितिः श्रुपयानिति ५९

वसवस्त्वा धूपयन्तु गायत्रेण च्छन्दसाङ्गिरस्वद्रुद्रास्त्वा धूपयन्तु
त्रैष्टुभेन च्छन्दसाङ्गिरस्वदादित्यास्त्वा धूपयन्तु जागतेन
च्छन्दसाङ्गिरस्वद्विश्वे त्वा देवा वैश्वानरा धूपयन्त्वानुष्टुभेन
च्छन्दसाङ्गिरस्वदिन्द्रस्त्वा धूपयतु वरुणस्त्वा धूपयतु विष्णुस्त्वा

धूपयतु ६०

अदितिष्ठा देवी विश्वदैव्यावती पृथिव्याः
 सुधस्थेऽअङ्गिरस्वत्खनत्ववट देवानान्त्वा पत्नीर्देवीर्विश्वदैव्यावतीः
 पृथिव्याः सुधस्थेऽअङ्गिरस्वद्धतूखे धिषणास्त्वा
 देवीर्विश्वदैव्यावतीः पृथिव्याः सुधस्थेऽअङ्गिरस्वदुभीन्धतामुखे
 वरूत्रीष्ठा देवीर्विश्वदैव्यावतीः पृथिव्याः
 सुधस्थेऽअङ्गिरस्वच्छ्रपयन्तूखे ग्रास्त्वा देवीर्विश्वदैव्यावतीः
 पृथिव्याः सुधस्थेऽअङ्गिरस्वत्पचन्तूखे जनयुस्त्वाच्छन्नपत्रा
 देवीर्विश्वदैव्यावतीः पृथिव्याः सुधस्थेऽअङ्गिरस्वत्पचन्तूखे ६१

मित्रस्य चर्षणीधृतोवो देवस्य सानुसि ।
 द्युमन्त्रित्रश्रवस्तमम् ६२

देवस्त्वा सवितोद्वपतु सुपाणिः स्वङ्गुरिः सुबाहरुत शक्त्या ।
 अव्यथमाना पृथिव्यामाशा दिशुऽआर्पण ६३

उत्थाय बृहती भवोदु तिष्ठ ध्रुवा त्वम् ।
 मित्रैतान्तुऽउखाम्परिददाम्यभित्याऽएषा मा भैदि ६४

वसवुस्त्वाच्छन्दन्तु गायत्रेण च्छन्दसाङ्गिरस्वद्रुद्रास्त्वाच्छन्दन्तु
 त्रैष्टुभेन च्छन्दसाङ्गिरस्वदादित्यास्त्वाच्छन्दन्तु जागतेन
 च्छन्दसाङ्गिरस्वद्विश्वे त्वा देवा वैश्वानुराऽआच्छन्दन्त्वानुष्टुभेन
 च्छन्दसाङ्गिरस्वत् ६५

आकूतिमग्निम्युजुं स्वाहा मनो मेधामग्निम्युजुं स्वाहा

चित्तंविज्ञातमुग्निम्प्रयुजुं स्वाहा वाचो विधृतिमुग्निम्प्रयुजुं
स्वाहा प्रजापतये मनवे स्वाहाग्रये वैश्वानुराय स्वाहा ६६

विश्वो देवस्य नेतुर्मतो वुरीत सुख्यम् ।
विश्वो रायऽइषुध्यति द्युम्रँवृणीत पुष्यसे स्वाहा ६७

मा सु भित्था मा सु रिषोम्ब धृष्णु वीरयस्व सु ।
अग्निश्चेदङ्गरिष्यथ ६८

दृहस्व देवि पृथिवि स्वस्तयऽआसुरी माया स्वधया कृतासि ।
जुष्टन्देवेभ्यऽइदमस्तु हव्यमरिष्टा त्वमुदिहि वज्ञेऽअस्मिन् ६९

द्रवन्नः सर्पिरासुतिः प्रबो होता वरेण्यः ।
सहसस्पुत्रोऽअद्भुतः ७०

परस्याऽअधिं सुँवतोवराँ॥ऽअभ्यातर ।
वत्राहमस्मि तारँ॥ऽअव ७१

पुरमस्याः परावतो रोहिदंश्चऽइहागहि ।
पुरीष्यः पुरुप्रियोमे त्वन्तरा मृधः ७२

वदमे कानि कानि चिदा ते दारूणि दुध्मसि ।
सर्वन्तदस्तु ते घृतन्तजुषस्व वविष्ठय ७३

वदत्युपजिह्विका बहुम्रोऽअतिसर्पति ।
सर्वन्तदस्तु ते घृतन्तजुषस्व वविष्ठय ७४

अहरहरप्रयावुम्भरन्तोश्वायेवु तिष्ठते घासमस्मै ।
रायस्पोषेणु समिषा मदन्तोग्ने मा ते प्रतिवेशा रिषाम ७५

नाभा पृथिव्याः समिधानेऽऽग्नौ रायस्पोषाय बृहते हवामहे ।
इरुम्मदम्बृहदुक्थुँषजत्रुञ्जेतारमुग्निम्पृतनासु सासुहिम् ७६

याः सेनाऽऽभ्रितीरव्याधिनीरुगणाऽऽत ।
ये स्तेना ये च तस्करास्ताँस्तैऽऽग्नेपिदधाम्यास्ये ७७

दऽऽभ्रितीरव्याधिनीरुगणाऽऽत ।
हनुभ्याऽऽ स्तेनान्भगवस्ताँस्त्वद्वाद्द सुखादितान् ७८

ये जनैषु मुलिम्लव स्तेनासुस्तस्करा वने ।
ये कर्त्तृष्वघायवस्ताँस्तै दधामि जम्भयोः ७९

योऽऽस्मभ्यमरातीयाद्यश्च नो द्वेषते जनः ।
निन्दाद्योऽऽस्मान्धिप्साद्यु सर्वन्तम्मस्मसा कुरु ८०

सऽऽशितम्मे ब्रह्म सऽऽशितंवीर्षुम्बलम् ।
सऽऽशितङ्कुत्रञ्जिष्णु षस्याहमस्मि पुरोहितः ८१

उदैषाम्बाहूऽऽतिरुमुद्वर्चोऽऽअथो बलम् ।
क्षिणोमि ब्रह्मणामित्रानुन्नयामि स्वाराँऽऽअहम् ८२

अन्नपुतेन्नस्य नो देह्यनमीवस्य शुष्मिणः ।

प्रप्र दातारन्तारिषुऽऊर्जन्नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे ८३
इत्येकादशोऽध्यायः

अथ द्वादशोऽध्यायः

दृशानो रुक्मऽउर्व्या व्यद्यौर्दुर्मर्षमायुः श्रिये रुचानः ।
अग्रिरमृतौऽअभवद्वयोभिर्षदेनन्द्यौरजनयत्सुरेताः १

नक्तोषासा समनसा विरूपे धापयैते शिशुमेकः समीची ।
द्यावाक्षामा रुक्मोऽअन्तर्विभाति देवाऽअग्निन्धारयन्द्रविणोदाः २

विश्वा रूपाणि प्रतिमुञ्चते कुविः प्रासावीद्भुद्रन्द्दिपदे चतुष्पदे ।
वि नार्कमख्यत्सविता वरेणयोनु प्रयाणमुषसो विराजति ३

सुपर्णोसि गुरुत्माँस्त्रिवृत्ते शिरौ गायत्रञ्चक्षुर्बृहद्रथन्तरे पुक्षौ ।
स्तोमोऽआत्मा छन्दाँस्यङ्गानि षजूँषि नाम ।
सामं ते तुनूर्वामदेव्यँषज्ञायुज्ञियम्पुच्छुन्धिष्यायाः शफाः ।
सुपर्णोसि गुरुत्मान्दिवङ्गच्छु स्वः पत ४

विष्णोः क्रमोसि सपत्नहा गायत्रञ्छन्दुऽआरौह पृथिवीमनु विक्रमस्व
विष्णोः क्रमोस्यभिमातिहा त्रैष्टुभञ्छन्दुऽआरौहान्तरिक्षमनु विक्रमस्व
विष्णोः क्रमोस्यरातीयतो हुन्ता जागतुञ्छन्दुऽआरौह दिवमनु
विक्रमस्व विष्णोः क्रमोसि शत्रूयतो हुन्तानुष्टुभञ्छन्दुऽआरौह
दिशोनु विक्रमस्व ५

अक्रन्ददुग्नि स्तनयन्निवृ द्यौः क्षामा रेरिहद्वीरुधः समुञ्जन् ।
सुद्यो जज्ञानो वि हीमिद्धोऽअख्यदा रोदसी भानुना भात्यन्तः ६

अग्रैभ्यावर्तिन्नभि मा निवर्तुस्वायुषा वर्चसा प्रजया धनेन ।

सुन्या मेधया रुष्वा पोषेण ७

अग्रैऽअङ्गिरः शतन्तै सन्त्वावृतः सुहस्रन्तऽउपावृतः ।
अधा पोषस्य पोषेण पुनर्नो नृष्टमाकृधि पुनर्नो रुयिमाकृधि ८

पुनरूर्जा निवर्तस्व पुनरग्रऽडुषायुषा ।
पुनर्नह पाह्यहसह ९

सुह रुष्वा निवर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया ।
विश्वप्स्या विश्वतस्परि १०

आ त्वाहार्षमन्तरभूर्ध्रुवस्तिष्ठाविचाचलिह ।
विशस्त्वा सर्वा वाञ्छन्तु मा त्वद्राष्ट्रमधिभ्रशत् ११

उदुत्तमँवरुण पाशमस्मदवाधुमँवि मध्यमँ श्रथाय ।
अथा वयमादित्य वृते तवानागसोऽअदितये स्याम १२

अग्रै बृहन्नुषसामूर्ध्वोऽअस्थान्निर्जगन्वान्तमसो ज्योतिषागात् ।
अग्निर्भानुना रुशता स्वङ्गुऽआ जातो विश्वा सद्धान्यप्राह १३

हुहसः शुचिषद्वसुरन्तरिद्वसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ।
नृषद्वरसदृतसद्वयोमुसदुब्जा गोजाऽऋतजाऽअद्रिजाऽऋतम्बृहत् १४

सीदु त्वम्मातुरस्याऽउपस्थे विश्वान्यग्ने वयुनानि विद्वान् ।
मैनान्तपसा मार्चिषाभिषौचीरन्तरस्याँ शुक्रज्योतिर्विभाहि १५

अन्तरंग्रे रुचा त्वमुखायाः सदने स्वे ।
तस्यास्त्वः हरसा तपुञ्जातवेदः शिवो भव १६

शिवो भूत्वा मह्यमग्रेऽअथो सीद शिवस्त्वम् ।
शिवाः कृत्वा दिशः सर्वाः स्वँधोनिमिहासदः १७

दिवस्परि प्रथमञ्जज्ञेऽअग्निरुस्माद्द्वितीयुम्परि जातवेदाः ।
तृतीयमुप्सु नृमणाऽअजस्रमिन्धानऽएनञ्जरेते स्वाधीः १८

विद्या तऽअग्रे त्रेधा त्रयाणि विद्या ते धाम् विभृता पुरुत्रा ।
विद्या ते नाम परमङ्गुहा षद्विद्या तमुत्सुँषतऽआजुगन्थ १९

सुमुद्रे त्वा नृमणाऽअप्स्वन्तर्नृचक्षाऽईधे दिवोऽअग्रुऽऊधन् ।
तृतीयै त्वा रजसि तस्थिवाऽसमुपामुपस्थे महिषाऽअवर्धन् २०

अक्रन्ददग्नि स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेरिहद्वीरुधः समञ्जन् ।
सद्यो जज्ञानो वि हीमिद्धोऽअख्यदा रोदसी भानुना भात्यन्तः २१

श्रीणामुदारो धुरुणो रयीणाम्मनीषाणाम्प्रार्पणः सोमगोपाः ।
वसुः सूनुः सहसोऽअप्सु राजा विभात्यग्रऽउषसामिधानः २२

विश्वस्य केतुर्भुवनस्य गर्भऽआ रोदसीऽअपृणाञ्जायमानः ।
वीडुञ्चिदद्रिमभिनत्परायञ्जना षदग्निमयजन्त पञ्च २३

उशिक्पावकोऽअरतिः सुमेधा मर्तेष्वुग्निरुमृतो निधायि ।
इयर्ति धूममरुषम्भरिभ्रदुच्छ्रेण शोचिषा द्यामिनक्षन् २४

दृशानो रुक्मऽउर्व्या व्यद्यौर्दुर्मर्षमायुः श्रिये रुचानः ।
अग्निरुमृतौऽअभवद्वयोभिर्षदेनन्द्यौरजनयत्सुरेताः २५

षस्तेऽअद्य कृणवद्भद्रशोचेपूपन्दैव घृतवन्तमग्ने ।
प्र तन्नय प्रतुरवस्योऽअच्छाभि सुमन्देवभक्तैषविष्ट २६

आ तम्भज सौश्रवसेष्वग्रऽउक्थऽउक्थऽआभज शस्यमाने ।
प्रियः सूर्ये प्रियोऽअग्रा भवात्युज्जातेन भिनदुदुज्जनित्वैः २७

त्वामग्ने षजमानाऽअनु द्यून्विश्वा वसुं दधिरे वार्षाणि ।
त्वया सह द्रविणमिच्छमाना वृजङ्गोमन्तमुशिजो विवबुः २८

अस्ताव्यग्निर्नराऽ सुशेवौ वैश्वानरऽअमृषिभिः सोमगोपाः ।
अद्वेषे द्यावापृथिवी हुवेमु देवा धृत्त रुयिमुस्मे सुवीरम् २९

सुमिधाग्निन्दुवस्यत घृतैर्बोधयतातिथिम् ।
आस्मिन्हव्या जुहोतन ३०

उदु त्वा विश्वे देवाऽअग्ने भरन्तु चित्तिभिः ।
स नो भव शिवस्त्वः सुप्रतीको विभावंसुः ३१

प्रेदग्ने ज्योतिष्मान्याहि शिवेभिर्चिभिष्टम् ।
बृहद्भिर्भानुभिर्भासुन्मा हिः सीस्तुन्वा प्रजाः ३२

अक्रन्ददुग्नि स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेरिहद्वीरुधः समुज्जन् ।

सुद्यो जज्ञानो वि हीमिद्धोऽअरुयदा रोदसी भानुना भात्यन्तः ३३

प्रप्रायमग्निर्भरतस्य शृगवे वि यत्सूर्यो न रोचते बृहद्भाः ।
अभि यः पूरुम्पृतनासु तस्थौ दीदायु दैव्योऽअर्तिथिः शिवो नः
३४

आपो देवीः प्रतिगृभ्णीतु भस्मैतत्स्योने कृणुध्वः सुरभाऽऽ लोके ।
तस्मै नमन्ताञ्जनयः सुपत्नीमृतेव पुत्रम्बिभृताप्स्वेनत् ३५

अप्स्वग्ने सधिष्टवु सौषधीरनुरुध्यसे ।
गर्भे सञ्जायसे पुनः ३६

गर्भोऽअस्योषधीनाङ्गर्भो वनुस्पतीनाम् ।
गर्भो विश्वस्य भूतस्याग्ने गर्भोऽअपामसि ३७

प्रसद्य भस्मना षोनिमुपश्च पृथिवीमग्ने ।
सुहृसृज्य मातृभिष्टञ्जयोतिष्मान्पुनरासदः ३८

पुनरासद्य सदनमुपश्च पृथिवीमग्ने ।
शेषे मातुर्षथोपस्थेन्तरस्याँ शिवतमः ३९

पुनरूर्जा निवर्तस्व पुनरग्रऽडुषायुषा ।
पुनर्नः पाह्यः हसः ४०

सुह रुष्या निवर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया ।
विश्वप्स्या विश्वतस्परि ४१

बोधा मेऽत्रस्य वचसो षविष्टु मःहिष्ठस्य प्रभृतस्य स्वधावः ।
पीर्यति त्वोऽत्रनु त्वो गृणाति वुन्दारुष्टे तुन्वँवन्देऽत्रग्रे ४२

स बौधि सूरिर्मुघवा वसुपते वसुदावन् ।
षुयोध्युस्मद्वेषाँसि विश्वकर्मणे स्वाहा ४३
पुनस्त्वादित्या रुद्रा वसवुः समिन्धताम्पुनर्ब्रह्माणो वसुनीथ षुज्ञैः ।
घृतेन त्वन्तुन्वँवर्धयस्व सुत्याः सन्तु षजमानस्य कामाः ४४

अपैत वीतु वि च सर्पतातो षेत्र स्थ पुराणा षे च नूतनाः ।
अदाद्युमोवसानम्पृथिव्याऽअक्रन्निमम्पितरो लोकमस्मै ४५

सुञ्जानमसि कामुधरणम्मयि ते कामुधरणम्भूयात् ।
अग्नेर्भस्मास्यग्नेः पुरीषमसि चितं स्थ परिचितंऽऊर्ध्वचितंः
श्रयध्वम् ४६

अयः सोऽअग्निर्वस्मिन्त्सोममिन्द्रः सुतन्दुधे जुठरै वावशानः ।
सुहृस्त्रियँवाजुमत्युन्न सप्तिः ससुवान्त्सन्त्सूयसे जातवेदः ४७

अग्ने षत्तै दिवि वर्चः पृथिव्याँषदोषधीष्वुप्स्वा यजत्र ।
षेनान्तरिक्षमुर्वातुतन्थ त्वेषः स भानुरर्णुवो नृचक्षाः ४८

अग्ने दिवोऽअर्णुमच्छा जिगास्यच्छा देवारं॥ऽऊचिषे धिष्ण्या षे ।
षा रौचने पुरस्तात्सूर्षस्य षाश्चावस्तादुपतिष्ठन्तुऽआपः ४९

पुरीष्यासोऽअग्रयः प्रावुरेभिः सुजोषसः ।

जुषन्ताँश्चुञ्जमुद्बुहौनमीवाऽइषौ महीः ५०

इडामग्ने पुरुदःसं सुनिङ्गोः शश्वत्तुमः हवमानाय साध ।
स्यान्नः सुनुस्तनयो विजावाग्ने सा ते सुमतिर्भूत्वुस्मे ५१

अयन्ते षोनिर्भृत्वियो षतो जातोऽअरोचथाः ।
तञ्जानन्नमुऽआरोहाथा नो वर्धया रुयिम् ५२

चिदसि तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवा सीद परिचिदसि तया
देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवा सीद ५३

लोकम्पृण ञ्छुद्रम्पृणार्थो सीद ध्रुवा त्वम् ।
इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरुस्मिन्योर्नावसीषदन् ५४

ताऽअस्य सूददोहसुः सोमंऽ श्रीणन्ति पृश्नयः ।
जन्मन्देवानाँविशस्त्रिष्वारौचने दिवः ५५

इन्द्रुँविश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसुङ्गिरः ।
रथीर्तमः रथीनाँवाजानाँ सत्यतिम्पतिम् ५६

समितुः सङ्कल्पेथाँ सम्प्रियौ रोचिष्णू सुमनुस्यमानौ ।
इषुमूर्जमुभि सुँवसानौ ५७

सँवाम्मनाँसि सँवृता समु चित्तान्याकरम् ।
अग्ने पुरीष्याधिपा भव त्वन्नऽइषुमूर्जुँवर्जमानाय धेहि ५८

अग्ने त्वम्पुरीष्यो रयिमान्पुष्टिमांरं॥ऽअसि ।
शिवाः कृत्वा दिशः सर्वाः स्वँषोनिमिहासदः ५६

भवतन्नः समनसौ सचैतसावरेपसौ ।
मा षुज्ञः हिःसिष्टम्मा षुज्ञपतिञ्जातवेदसौ शिवौ भवतमुद्य नः
६०

मातेव पुत्रम्पृथिवी पुरीष्यमग्निं स्वे षोनावभारुखा ।
ताँविश्वैर्देवैर्ऋतुभिः सँविदानः प्रजापतिर्विश्वकर्मा विमुञ्चतु ६१

असुन्वन्तुमयजमानमिच्छ स्तेनस्येत्यामन्विहि तस्करस्य ।
अन्यमुस्मदिच्छ सा तँऽइत्या नमो देवि निऋते तुभ्यमस्तु ६२

नमुः सु तँ निऋते तिग्मतेजोयस्मयँवितृता बन्धमेतम् ।
षमेनु त्वँषुम्या सँविदानोत्तमे नाकेऽअधिरोहयैनम् ६३

षस्यास्ते घोरऽआसञ्जुहोम्येषाम्बन्धानामवसर्जनाय ।
षान्त्वा जनो भूमिरिति प्रमन्दते निऋतिन्त्वाहम्परिवेद विश्वतः ६४

षन्ते देवी निऋतिराबुबन्धु पाशङ्ग्रीवास्ववितृत्यम् ।
तन्ते विष्याम्यायुषो न मध्यादथैतम्पितुमद्धि प्रसूतः ।
नमो भूत्यै षेदञ्चकार ६५

निवेशनः सुङ्गमनो वसूनाँविश्वा रूपाभिचष्टे शचीभिः ।
देवऽइव सविता सुत्यधुर्मेन्द्रो न तस्थौ समरे पथीनाम् ६६

सीरां युञ्जन्ति कुवयौ युगा वितन्वते पृथक् ।
धीरां देवेषु सुम्रया ६७

युनक्तु सीरा वि युगा तनुध्वङ्कते योनौ वपतेह बीजम् ।
गिरा च श्रुष्टिः सभराऽअसन्नो नेदीयुऽइत्सृणयः पुक्वमेयात् ६८

शुनः सुफाला विकृषन्तु भूमिः शुनङ्कीनाशाऽअभियन्तु वाहैः ।
शुनासीरा हविषा तोशमाना सुपिप्पुलाऽअोषधीः कर्तनास्मे ६९

घृतेन सीता मधुना समज्यतां विश्वैर्देवैरनुमता मरुद्धिः ।
ऊर्जस्वती पर्यसा पिन्वमानास्मान्त्सीते पर्यसाभ्याववृत्स्व ७०

लाङ्गलुम्पवीरवत्सुशेवः सोमपित्सरु ।
तदुद्वपति गामविम्प्रफुर्व्यञ्च पीवरीम्प्रस्थावद्रथुवाहणम् ७१

कामङ्कामदुघे धुद्व मित्राय वरुणाय च ।
इन्द्रायाश्चिभ्याम्पुष्णे प्रजाभ्युऽअोषधीभ्यः ७२

विमुच्यध्वमघ्न्या देवयानाऽअगन्तु तमसस्पारमुस्य ।
ज्योतिरापाम ७३

सुजूरब्दोऽअर्यवोभिः सुजूरुषाऽअरुणीभिः । सुजोषसावृश्चिना
दः सौभिः सुजूः सूरुऽएतशेन सुजूर्वैश्वानरुऽइडया घृतेन स्वाहा ७४

याऽअोषधीः पूर्वा जाता देवेभ्यस्त्रियुगम्पुरा ।
मनै नु बुभूणामहः शतन्धामानि सुप्त च ७५

शुतँवोऽम्बु धामानि सुहस्रमुत वो रुहं ।
अधा शतक्रत्वो ब्रुयमिमम्मेऽगुदङ्कृत ७६

ओषधीः प्रतिमोदध्वम्पुष्पवतीः प्रसूवरीः ।
अश्वाऽइव सजित्वरीर्वीरुधः पारयिष्णवः ७७

ओषधीरिति मातरस्तद्वो देवीरुपंब्रुवे ।
सुनेयमश्वङ्गाँवासऽआत्मानुन्तव पूरुष ७८

अश्वत्थे वो निषदनम्पर्णे वो वसुतिष्कृता ।
गोभाजुऽइत्किलासथु वत्सुनवथु पूरुषम् ७९

यत्रौषधीः सुमग्मतु राजानुः समिताविव ।
विप्रः सऽउच्यते भिषग्रक्षोहामीवचातनः ८०

अश्ववृतीऽ सौमावृतीमुर्जयन्तीमुदोजसम् ।
आर्वित्सि सर्वाऽओषधीरस्माऽअरिष्टतातये ८१

उच्छुष्माऽओषधीनाङ्गावो गोष्ठादिवेरते ।
धनं सनिष्यन्तीनामात्मानुन्तव पूरुष ८२

इष्कृतिर्नाम वो माताथौ ब्रुयऽ स्थ निष्कृतीः ।
सीराऽ पतत्रिणी स्थनु वदामयति निष्कृथ ८३

अति विश्वाऽ परिष्ठा स्तेनऽइव वृजमक्रमुः ।

ओषधीः प्राचुच्यवुर्षत्किञ्च तन्वो रपः ८४

षदिमा वाजयन्नहमोषधीर्हस्तऽआदुधे ।
आत्मा षद्धर्मस्य नश्यति पुरा जीवुगृभौ षथा ८५

षस्यौषधीः प्रसर्पथाङ्गमङ्गम्परुष्परुहं ।
ततो षद्धर्मुविबाधध्वऽउग्रो मध्यमुशीरिव ८६

साकँषद्धमु प्रपतु चाषेण किकिदीविना ।
साकँवातस्य ध्राज्या साकन्नश्य निहाकया ८७

अन्या वोऽअन्यामवत्वुन्यान्यस्याऽउपावत ।
ताः सर्वाः सँविदानाऽइदम्मे प्रावता वचः ८८

षाः फुलिनीर्षाऽअफुलाऽअपुष्पा षाश्च पुष्पिणीः ।
बृहस्पतिप्रसूतास्ता नो मुञ्चन्त्वहंसहं ८९

मुञ्चन्तु मा शपथ्यादथौ वरुणयादुत ।
अथौ षमस्य पड्वीशात्सर्वस्माद्देवकिल्बिषात् ९०

अवुपतन्तीरवदन्दिवऽओषधयुस्परि ।
षञ्जीवमुश्नवामहै न स रिष्याति पूरुषहं ९१

षाऽओषधीः सोमराज्ञीर्बृह्णीः शतविचक्षणाः ।
तासामसि त्वमुत्तमारुङ्कामायु शहं हुदे ९२

षाऽऽओषधीः सोमराज्ञीर्विष्टिताः पृथिवीमनु ।
बृहस्पतिप्रसूताऽऽस्यै सन्दत्त वीर्यम् ६३

षाश्चेदमुपशृणवन्ति षाश्च दूरम्परागताः ।
सर्वाः सुङ्गत्य वीरुधोस्यै सन्दत्त वीर्यम् ६४

मा वो रिषत्वनिता षस्मै चाहङ्क्ष्णामि वः ।
द्विपाञ्चतुष्पादस्माकुट्टु सर्वमस्त्वनातुरम् ६५

ओषधयुः समवदन्तु सोमैः सह राज्ञा ।
षस्मै कृणोति ब्राह्मणस्तद् राजन्यारयामसि ६६

नाशयित्री बुलासुस्यार्शसऽउपचितामसि ।
अथो शतस्य षट्माणाम्पाकारोरसि नाशनी ६७

त्वाङ्गन्धुर्वाऽऽखनुँस्त्वामिन्द्रुस्त्वाम्बृहस्पतिः ।
त्वामौषधे सोमो राजा विद्वान्यत्मादमुच्यत ६८

सहस्व मेऽऽरतीः सहस्व पृतनायतः ।
सहस्व सर्वम्पाप्मानुः सहमानास्योषधे ६९

दीर्घायुस्तऽओषधे खनिता षस्मै च त्वा खनाम्यहम् ।
अथो त्वन्दीर्घायुर्भूत्वा शतवल्शा विरौहतात् १००

त्वमुत्तमास्योषधे तव वृक्षाऽऽपस्तयः ।
उपस्तिरस्तु स्रुस्माकुँषोऽऽस्मारं॥ऽऽभिदासति १०१

मा मां हिंसीज्जनिता षः पृथिव्या षो वा दिवः सुत्यधर्मा व्यानट्
।

षश्चापश्चन्द्राः प्रथमो जुजानु कस्मै देवाय हुविषा विधेम १०२

अभ्यावर्तस्व पृथिवि षुज्ञेनु पर्यसा सह ।
वृपान्तैऽअग्निरिषितोऽअरोहत् १०३

अग्ने षत्तै शुक्रँषच्चन्द्रँषत्पूतँषच्च षुज्ञियम् ।
तद्देवेभ्यो भरामसि १०४

इषुमूर्जमुहमितऽआदमृतस्य षोनिम्महिषस्य धाराम् ।
आ मा गोषु विशत्वा तुनूषु जहामि सेदिमनिराममीवाम् १०५

अग्ने तव श्रवो वयो महि भ्राजन्तेऽअर्चयो विभावसो ।
बृहद्भानो शर्वसा वाजमुक्थ्यन्दधासि दाशुषै कवे १०६

पावुकवर्चाः शुक्रवर्चाऽअनूवर्चाऽउदियर्षि भानुना ।
पुत्रो मातरा विचरन्नुपावसि पृणक्षि रोदसीऽउभे १०७

ऊर्जोनपाज्जातवेदः सुशुस्तिभिर्मन्दस्व धीतिभिर्हितः ।
त्वेऽइषः सन्दधुर्भूरिवर्षसश्चित्रोतयो वामजाताः १०८

दुरज्यन्नग्ने प्रथयस्व जन्तुभिरस्मे रायोऽअमर्त्य ।
स दर्शतस्य वपुषो विराजसि पृणक्षि सानुसिङ्क्रतुम् १०९

दुष्कृत्तरिमध्वरस्य प्रचेतसङ्घयन्तुः राधसो महः ।
रातिँवामस्य सुभगाम्महीमिषुन्दधासि सानसिः रुयिम् ११०

ऋतावानम्महिषंविश्वदर्शतमुग्निः सुम्नाय दधिरे पुरो जनाः ।
श्रुत्कर्णः सुप्रथस्तमन्त्वा गिरा दैव्युम्मानुषा षुगा १११

आप्यायस्व समैतु ते विश्वतः सोम वृषायम् ।
भवा वाजस्य सङ्गथे ११२

सन्ते पर्याँसि समु वन्तु वाजाः संवृषयान्यभिमातिषाहः ।
आप्यायमानोऽमृताय सोम दिवि श्रवाँस्युत्तमानि धिष्व ११३

आप्यायस्व मदिन्तु सोम विश्वैभिरुःशुभिः ।
भवा नः सुप्रथस्तमः सखा वृधे ११४

आ ते वृत्सो मनो वमत्परुमाच्चित्सुधस्थात् ।
अग्ने त्वाङ्गामया गिरा ११५

तुभ्यन्ताऽअङ्गिरस्तु विश्वाः सुन्नितयुः पृथक् ।
अग्ने कामाय वेमिरे ११६

अग्निः प्रियेषु धामसु कामो भूतस्य भव्यस्य ।
सुम्राडेको विराजति ११७

इति द्वादशोऽध्यायः

अथ त्रयोदशोऽध्यायः

मयिं गृह्णाम्यग्रेऽग्निं रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय सुवीषाय ।
मामुं देवतां सचन्ताम् १

अपाम्पृष्ठमसि योनिरुग्रेऽ समुद्रमुभितुं पिन्वमानम् ।
वर्धमानो महारं॥ऽआ च पुष्करे दिवो मात्रया वरिष्णा प्रथस्व २

ब्रह्मं जज्ञानमप्रथमम्पुरस्ताद्वि सीमतः सुरुचो वेनऽआवत् ।
स बुध्याऽउपमाऽअस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च विवः ३

हिरण्यगुर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकऽआसीत् ।
स दाधार पृथिवीन्द्यामुतेमाङ्गस्मै देवाय हविषा विधेम ४

द्रुप्सश्चस्कन्द पृथिवीमनु द्यामिमञ्च योनिमनु यश्च पूर्वः ।
सुमानं योनिमनु सञ्चरन्तन्द्रुप्सञ्जुहोम्यनु सप्त होत्राः ५

नमोस्तु सर्पेभ्यो ये के च पृथिवीमनु ।
येऽअन्तरिक्षे ये दिवि तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ६

याऽइषवो यातुधानानाँषे वा वनुस्पतीं॥रनु ।
ये वावृटेषु शेरते तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ७

ये वामी रौचने दिवो ये वा सूर्षस्य रुश्मिषु ।
येषामुप्सु सदस्कृतन्तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ८

कृणुष्व पाजुः प्रसित्तिन्न पृथ्वींवाहि राजेवामवारं॥ऽइभैन ।

तृष्वीमनु प्रसितिन्द्रूणानोस्तासि विध्यं रुक्षसुस्तपिष्ठैः ६

तवं भ्रमासंऽआशुया पंतुन्त्यनुस्पृश धृषता शोशुचानः ।
तपूंष्यग्ने जुह्वा पतुङ्गानसन्दितो विसृजु विष्वगुल्काः १०

प्रति स्पशो विसृजु तूर्णितमो भवा पायुर्विशोऽत्रस्याऽअदब्धः ।
षो नो दूरेऽअघशः सो षोऽअन्त्यग्ने मा किष्टे व्यथिरादधर्षीत् ११

उदग्ने तिष्ठ प्रत्यातनुष्व न्युमित्रारं॥ऽओषतात्तिग्महेते ।
षो नोऽअरातिः समिधान चक्रे नीचा तन्धद्यतसन्न शुष्कम् १२

ऊर्ध्वो भवु प्रतिविध्याध्यस्मदाविष्कृणुष्व दैव्यान्यग्ने ।
अव स्थिरा तनुहि षातुजूनाञ्जामिमजामिम्प्रमृणीहि शत्रून् ।
अग्नेष्ट्वा तेजसा सादयामि १३

अग्निर्मुर्धा दिवः कुकुत्पतिः पृथिव्याऽअयम् ।
अपाँ रेताँसि जिन्वति ।
इन्द्रस्य त्वौजसा सादयामि १४

भुवो षज्ञस्य रजसश्च नेता षत्रा नियुद्धिः सचसे शिवाभिः ।
दिवि मूर्धानन्दधिषे स्वर्षाञ्जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहम् १५

ध्रुवासि धरुणास्तृता विश्वकर्मणा ।
मा त्वा समुद्रऽउद्धीन्मा सुपर्णोर्व्यथमाना पृथिवीन्दृह १६

प्रजापतिष्ट्वा सादयत्वुपाम्पृष्ठे समुद्रस्येमन् ।

व्यचस्वतीम्प्रथस्वतीम्प्रथस्व पृथिव्यसि १७

भूरसि भूमिरस्यदितिरसि विश्वधाया विश्वस्य भुवनस्य धूर्ती ।
पृथिवीषच्छ पृथिवीन्दृह पृथिवीम्मा हिंसि १८

विश्वस्मै प्राणायानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चुरित्राय ।
अग्निष्ठाभिपातु मुह्या स्वस्त्या छुर्दिषा शन्तमेनु तया
देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवा सीद १९

काण्डात्काण्डात्प्ररोहन्ती परुषःपरुषस्परि ।
एवा नो दूर्वे प्रतनु सहस्रेण शतेन च २०

षा शतेन प्रतनोषि सहस्रेण विरोहसि ।
तस्यास्ते देवीष्टके विधेम हविषा वयम् २१

षास्तेऽअग्ने सूर्ये रुचो दिवमातुन्वन्ति रुश्मिभिः ।
ताभिर्नोऽअद्य सर्वाभी रुचे जनाय नस्कृधि २२

षा वो देवाः सूर्ये रुचो गोष्वश्वेषु षा रुचः ।
इन्द्राग्नी ताभिः सर्वाभी रुचन्नो धत्त बृहस्पते २३

विराड्ज्योतिरधारयत्स्वराड्ज्योतिरधारयत् ।
प्रजापतिष्ठा सादयतु पृष्ठे पृथिव्या ज्योतिष्मतीम् ।
विश्वस्मै प्राणायानाय व्यानाय विश्वञ्ज्योतिर्षच्छ ।
अग्निष्टेधिपतिस्तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवा सीद २४

मधुश्चु माधवश्चु वासन्तिकावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसि
 कल्पैतान्द्यावापृथिवी कल्पन्तामापुऽओषधयुः कल्पन्तामुग्रयुः
 पृथुङ्ममु ज्यैष्ठ्यायु सव्रताः ।
 षेऽअग्रयुः समनसोन्तरा द्यावापृथिवीऽडुमे ।
 वासन्तिकावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिव देवाऽअभिसंविशन्तु तथा
 देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम् २५

अषाढासि सहमाना सहस्वारातीः सहस्व पृतनायुतः ।
 सहस्रवीर्षासि सा मा जिन्व २६

मधु वाताऽअमृतायुते मधु क्षरन्ति सिन्धवः ।
 माध्वीर्नः सन्त्वोषधीः २७

मधु नक्तमुतोषसो मधुमुत्पार्थिवुः रजः ।
 मधु द्यौरस्तु नः पिता २८

मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमारं॥ऽअस्तु सूर्यः ।
 माध्वीर्गावो भवन्तु नः २९

अपाङ्गम्भन्त्सीदु मा त्वा सूर्षोभिताप्सीन्माग्निर्वैश्वानरः ।
 अच्छिन्नपत्राः प्रजाऽअनुवीक्ष्वानु त्वा दिव्या वृष्टिः सचताम् ३०

त्रीन्त्समुद्रान्त्समसृपत्स्वर्गानुपाम्पतिर्वृषभऽइष्टकानाम् ।
 पुरीषुँवसानः सुकृतस्य लोके तत्र गच्छु षत्र पूर्वे परैताः ३१

मही द्यौः पृथिवी च नऽडुमँषुज्ञम्मिमिक्षताम् ।

पिपृतान्नो भरीमभिः ३२

विष्णोः कर्माणि पश्यतु षतो वृतानि पस्पशे ।
इन्द्रस्य युज्यः सर्वा ३३

ध्रुवासि धुरुणेतो जज्ञे प्रथममेभ्यो षोनिभ्योऽअधि जातवेदाः ।
स गायत्र्या त्रिष्टुभानुष्टुभा च देवेभ्यो हव्यँवहतु प्रजानन् ३४

इषे राये रमस्व सहसे द्युमऽऊर्जेऽअपत्याय ।
सुम्राडसि स्वरुडसि सारस्वतौ त्वोत्सौ प्रावताम् ३५

अग्ने शुद्धवा हि ये तवाश्वासो देव साधवः ।
अरँवहेन्ति मुन्यवै ३६

शुद्धवा हि देवहूतमारँः॥ऽअश्वारँः॥ऽअग्ने रथीरिव ।
नि होता पूर्व्यः सदः ३७

सुम्यक्स्त्रवन्ति सुरितो न धेनाऽअन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ।
घृतस्य धाराऽअभिचाकशीमि हिरण्ययो वेतुसो मध्येऽअग्नेः ३८

ऋचे त्वा रुचे त्वा भासे त्वा ज्योतिषे त्वा ।
अभूदिदं विश्वस्य भुवनस्य वाजिनमुग्नेर्वैश्वानुरस्य च ३९

अग्निज्योतिषा ज्योतिष्मानुक्मो वर्चसा वर्चस्वान् ।
सुहस्रुदाऽअसि सुहस्राय त्वा ४०

आदित्यङ्गर्भम्पयसा समङ्धि सुहस्रस्य प्रतिमाँविश्वरूपम् ।
परिवृङ्धि हरसा माभिमंस्थां शतायुषङ्कणुहि चीयमानं ४१

वातस्य जूतिंवरुणस्य नाभिमश्चञ्जज्ञानं सरिरस्य मध्यै ।
शिशुन्नदीनां हरिमद्रिबुध्नमग्ने मा हिंसी परमे व्योमन् ४२

अजस्रमिन्दुमरुषम्भुरगयुमग्निमीडे पूर्वचित्तिन्नमौभिः ।
स पर्वभिर्ऋतुशः कल्पमानो गाम्मा हिंसीरदितिँविराजम् ४३

वरुन्त्रीन्त्वष्टुर्वरुणस्य नाभिमविञ्जज्ञानां रजसुं परस्मात् ।
मही साहस्त्रीमसुरस्य मायामग्ने मा हिंसी परमे व्योमन् ४४

षोऽग्निर्ग्रेरध्यजायत शोकात्पृथिव्याऽउत वा दिवस्परि ।
येन प्रजा विश्वकर्मा जुजानु तमग्ने हेडुं परि ते वृणक्तु ४५

चित्रन्देवानामुदगादनीकञ्चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।
आप्रा द्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षं सूर्यऽआत्मा जगतस्तस्थुषश्च ४६

इमम्मा हिंसीद्विपादम्पुशुं सहस्राक्षो मेधाय चीयमानं ।
मयुम्पुशुम्वेधमग्ने जुषस्व तेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ।
मयुन्ते शुगृच्छतु षन्द्भिष्मस्तन्ते शुगृच्छतु ४७

इमम्मा हिंसीरेकशफम्पुशुङ्कनिक्रुदँवाजिनँवाजिनेषु ।
गौरमारुण्यमनुं ते दिशामि तेन चिन्वानस्तन्वो निषीद ।
गौरन्ते शुगृच्छतु षन्द्भिष्मस्तन्ते शुगृच्छतु ४८

इमः साहस्रः शतधारमुत्सँव्युच्यमानः सरिरस्य मध्ये ।
 घृतन्दुहानामदितिञ्जनायाग्ने मा हिंसीः परमे व्योमन् ।
 गव्यमारुण्यमनु ते दिशामि तेन चिन्वानस्तुन्वो निषीद ।
 गव्यन्ते शुगृच्छतु षन्द्भिष्मस्तन्ते शुगृच्छतु ४६

इममूर्णायुँवरुणस्य नाभिन्त्वचम्पशूनान्द्विपदाञ्चतुष्पदाम् ।
 त्वष्टुः प्रजानाम्प्रथमञ्जुनित्रमग्ने मा हिंसीः परमे व्योमन् ।
 उष्ट्रमारुण्यमनु ते दिशामि तेन चिन्वानस्तुन्वो निषीद ।
 उष्ट्रन्ते शुगृच्छतु षन्द्भिष्मस्तन्ते शुगृच्छतु ५०

अजो ह्यग्नेरजनिष्ट शोक्रात्सोऽन्नपश्यञ्जनितारुमग्रे ।
 तेन देवा देवतामग्रमार्युँस्तेन रोहमायन्नप मेध्यासह ।
 शरुभमारुण्यमनु ते दिशामि तेन चिन्वानस्तुन्वो निषीद ।
 शरुभन्ते शुगृच्छतु षन्द्भिष्मस्तन्ते शुगृच्छतु ५१

त्वँषविष्ट दाशुषो नूँ पाहि शृणुधी गिरः ।
 रक्षां लोकमुत त्मना ५२

अपान्त्वेमन्त्सादयाम्यपान्त्वोद्यन्त्सादयाम्यपान्त्वा
 भस्मन्त्सादयाम्यपान्त्वा ज्योतिषि सादयाम्यपान्त्वार्यने
 सादयाम्यर्णवे त्वा सदने सादयामि समुद्रे त्वा सदने सादयामि
 सरिरे त्वा सदने सादयाम्यपान्त्वा क्षयै सादयाम्यपान्त्वा सधिषि
 सादयाम्यपान्त्वा सदने सादयाम्यपान्त्वा सुधस्थे सादयाम्यपान्त्वा
 षोनौ सादयाम्यपान्त्वा पुरीषे सादयाम्यपान्त्वा पार्थसि सादयामि
 गायत्रेण त्वा छन्दसा सादयामि त्रैष्टुभेन त्वा छन्दसा सादयामि
 जागतेन त्वा छन्दसा सादयाम्यानुष्टुभेन त्वा छन्दसा सादयामि

पाङ्केन त्वा छन्दसा सादयामि ५३

अयम्पुरो भुवस्तस्य प्राणो भौवायुनो वसुन्तः प्राणायुनो गायत्री
वासुन्ती गायत्र्यै गायत्रङ्गायत्रादुपांशुरुपांशोस्त्रिवृत्त्रिवृतौ
रथन्तरँवसिष्ठऽऽमृषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया प्राणङ्गहामि
प्रजाभ्यः ५४

अयन्दक्षिणा विश्वकर्मा तस्य मनो वैश्वकर्मणङ्गीष्मो
मानुसस्त्रिष्टुब्ग्रेष्मी त्रिष्टुभः स्वारं
स्वारादन्तर्षामोन्तर्षामात्पञ्चदशः
पञ्चदशाद्बृहद्भरद्वाजऽऽमृषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया मनो गृह्णामि
प्रजाभ्यः ५५

अयम्पश्चाद्विश्वव्यचास्तस्य चक्षुर्वैश्वव्यचसँवर्षाश्चाक्षुष्यो जगती
वार्षी जगत्याऽऽमृक्सममृक्समाच्छुक्रः शुक्रात्सप्तदशः
सप्तदशाद्वैरूपञ्जमदग्निऽऽमृषिः प्रजापतिगृहीतया त्वया चक्षुर्गृह्णामि
प्रजाभ्यः ५६

इदमुत्तरात्स्वस्तस्य श्रोत्रं सौवः
शरच्छ्रौत्र्यनुष्टुप्शार्घ्यनुष्टुभऽऽएडमैडान्मुन्थी
मुन्थिनऽएकविः शऽएकविः शाद्वैराजं विश्वामित्रऽऽमृषिः
प्रजापतिगृहीतया त्वया श्रोत्रं गृह्णामि प्रजाभ्यः ५७

इयमुपरि मतिस्तस्यै वाङ्मात्या हैमन्तो वाच्यः पुङ्गिहैमन्ती पुङ्ग्यै
निधनवन्निधनवतऽऽग्राग्रयणऽऽग्राग्रयणात्त्रिणवत्त्रयस्त्रिः शौ
त्रिणवत्त्रयस्त्रिः शाभ्यां शाक्वरैवते विश्वकर्मऽऽमृषिः

प्रजापतिगृहीतया त्वया वाचङ्गहामि प्रजाभ्यो लोकन्ताऽइन्द्रम् ५८
गलितमन्त्राः --

लोकम्पृण च्छुद्रम्पृणार्थो सीद ध्रुवा त्वम् ।
इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरुस्मिन्योर्नावसीषदन् ॥
ताऽअस्य सूददोहसुह सोमंॐ श्रीणन्ति पृश्नयह ।
जन्मन्देवानां विशस्त्रिष्वा रौचने दिवः ॥
इन्द्रं विश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसुङ्गिरः ।
रथीतमः रथीनां वाजानांॐ सत्पतिम्पतिम् ॥
इति त्रयोदशोऽध्यायः

अथ चतुर्दशोऽध्यायः

ध्रुवक्षितिर्ध्रुवयोनिर्ध्रुवासि ध्रुवँषोनिमासीद साधुया ।
उख्यस्य केतुम्प्रथमञ्जुषाणाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा १

कुलायिनी घृतवती पुरन्धिः स्योने सीदु सदेने पृथिव्याः ।
अभि त्वा रुद्रा वसवो गृणन्त्विमा ब्रह्म पीपिहि
सौभगायाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा २

स्वैर्दक्षैर्दक्षपितेह सीद देवानां॑ सुमे बृहते रणाय ।
पितेवैधि सूनवुऽआ सुशेवा स्वावेशा तुन्वा सँविशस्वाश्विनाध्वर्यू
सादयतामिह त्वा ३

पृथिव्याः पुरीषमुस्यप्सो नाम तान्त्वा विश्वेऽअभिगृणन्तु देवाः ।
स्तोमपृष्ठा घृतवतीह सीद प्रजावदुस्मे द्रविणायजस्वाश्विनाध्वर्यू
सादयतामिह त्वा ४

अदित्यास्त्वा पृष्ठे सादयाम्यन्तरिक्षस्य
धृत्रीविष्टम्भनीन्दिशामधिपत्नीभुवनानाम् । ऊर्मिर्द्रुप्सोऽअपामसि
विश्वकर्मा तुऽअर्षिरश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा ५

शुक्रश्च शुचिश्चु ग्रैष्मावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसि कल्पेतान्द्रावापृथिवी
कल्पन्तामापुऽअोषधयुः कल्पन्तामुग्रयुः पृथुइममु ज्यैष्ठ्यायु
सव्रताः ।

षेऽअग्रयुः समनसोन्तरा द्यावापृथिवीऽइमे ।
ग्रैष्मावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिव देवाऽअभिसँविशन्तु तया

देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम् ६

सुजूर्ऋतुभिः सुजूर्विधाभिः सुजूर्देवैः सुजूर्देवैर्वयोनाधैरुग्रयै त्वा
 वैश्वानुरायाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा सुजूर्ऋतुभिः
 सुजूर्विधाभिः सुजूर्वसुभिः सुजूर्देवैर्वयोनाधैरुग्रयै त्वा
 वैश्वानुरायाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा सुजूर्ऋतुभिः
 सुजूर्विधाभिः सुजू रुद्रैः सुजूर्देवैर्वयोनाधैरुग्रयै त्वा
 वैश्वानुरायाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा सुजूर्ऋतुभिः
 सुजूर्विधाभिः सुजूरादित्यैः सुजूर्देवैर्वयोनाधैरुग्रयै त्वा
 वैश्वानुरायाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा सुजूर्ऋतुभिः
 सुजूर्विधाभिः सुजूर्विश्वैर्देवैः सुजूर्देवैर्वयोनाधैरुग्रयै त्वा
 वैश्वानुरायाश्विनाध्वर्यू सादयतामिह त्वा ७

प्राणम्मे पाह्यपानम्मे पाहि व्यानम्मे पाहि चक्षुर्मऽउर्व्या विभाहि
 श्रोत्रम्मे श्लोकय ।

अपः पिन्वौषधीर्जिन्व द्विपादव चतुष्पात्पाहि दिवो वृष्टिमेरय ८

मुर्धा वयः प्रजापतिश्छन्दः क्षत्रवयो मयन्दुच्छन्दो विष्टम्भो
 वयोधिपतिश्छन्दो विश्वकर्मा वयः परमेष्ठी छन्दो ब्रुस्तो वयो
 विवृलच्छन्दो वृष्णर्वयो विशालच्छन्दः पुरुषो वयस्तन्द्रच्छन्दो
 व्याघ्रो वयोनाधृष्टच्छन्दः सिद्धो वयश्छुदिश्छन्दः पृष्ट्वाड्वयो
 बृहती छन्दऽउक्ता वयः कुकुष्ठन्दऽऋषभो वयः सुतोबृहती
 छन्दोनुड्वान्वयः ९

अनुड्वान्वयः पुङ्गिश्छन्दो धेनुर्वयो जगती
 छन्दुरुयविर्वयस्त्रिष्टुप्छन्दो

दित्युवाङ्वयौ विराट्छन्दः पञ्चाविर्वयौ गायत्री च्छन्दस्त्रिवत्सो
वयऽउष्णिक्छन्दस्तुर्षुवाङ्वयौनुष्टुप्छन्दौ
लोकन्ताऽइन्द्रम् १०

गलितमन्त्राः --

लोकम्पृण च्छुद्रम्पृणार्थो सीद ध्रुवा त्वम् ।
इन्द्राग्री त्वा बृहस्पतिरुस्मिन्योर्नावसीषदन् ॥
ताऽअस्य सूददोहसुः सोमंॐ श्रीणन्ति पृश्नयत् ।
जन्मन्देवानां विशस्त्रिष्वा रौचने दिवः ॥
इन्द्रं विश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसुङ्गिरः ।
रथीतमः रथीनां वाजानांॐ सत्यतिम्पतिम् ॥

इन्द्राग्रीऽअव्यथमानामिष्टकान्दृहतँषुवम् ।
पृष्ठेन द्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षञ्च विर्बाधसे ११

विश्वकर्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे
व्यचस्वतीम्प्रथस्वतीमुन्तरिक्षँच्छान्तरिक्षन्दृहान्तरिक्षम्मा हिँसीः
।
विश्वस्मै प्राणायानाय व्यानायौदानाय प्रतिष्ठायै चुरित्राय ।
वायुष्वाभिपातु मह्या स्वस्त्या च्छुर्दिषा शन्तमेन तया
देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवा सीद १२

राज्ञयसि प्राची दिग्विराडसि दक्षिणा दिक्सम्राडसि प्रतीची
दिक्स्वराडस्युदीची दिग्धिपत्नयसि बृहती दिक् १३

विश्वकर्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे ज्योतिष्मतीम् ।
विश्वस्मै प्राणायानाय व्यानाय विश्वञ्ज्योतिर्षच्छ ।

वायुष्टेर्धिपतिस्तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवा सीद १४

नभश्च नभस्यश्च वार्षिकावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसि
 कल्पैतान्द्यावापृथिवी कल्पन्तामापुऽओषधयुः कल्पन्तामग्रयुः
 पृथुङ्ममु ज्यैष्ठ्यायु सव्रताः ।
 येऽअग्रयुः समनसोन्तरा द्यावापृथिवीऽइमे ।
 वार्षिकावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिव देवाऽअभिसँविशन्तु तथा
 देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम् १५

इषश्चोर्जश्च शारुदावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसि कल्पैतान्द्यावापृथिवी
 कल्पन्तामापुऽओषधयुः कल्पन्तामग्रयुः पृथुङ्ममु ज्यैष्ठ्यायु
 सव्रताः ।
 येऽअग्रयुः समनसोन्तरा द्यावापृथिवीऽइमे ।
 शारुदावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिव देवाऽअभिसँविशन्तु तथा
 देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम् १६

आयुर्मे पाहि प्राणम्मे पाह्यपानम्मे पाहि व्यानम्मे पाहि चक्षुर्मे
 पाहि श्रोत्रम्मे पाहि वाचम्मे पिव्न्व मनो मे जिन्वात्मानम्मे पाहि
 ज्योतिर्मे षच्छ १७

मा छन्दः प्रमा छन्दः प्रतिमा छन्दोऽअस्त्रीवयुश्छन्दः
 पङ्क्तिश्छन्दोऽउष्णिक्छन्दो बृहती छन्दोऽनुष्टुप्छन्दो विराट्छन्दो
 गायत्री छन्दोऽस्त्रिष्टुप्छन्दो जगती छन्दः पृथिवी छन्दः १८

पृथिवी छन्दोऽन्तरिक्षञ्छन्दो द्यौश्छन्दोऽसमाश्छन्दो नक्षत्राणि छन्दो
 वाक्छन्दो मनश्छन्दः कृषिश्छन्दो हिरण्यञ्छन्दो गौश्छन्दोजा

च्छन्दो

श्वशछन्दः १६

अग्निर्देवता वातो देवता सूर्यो देवता चन्द्रमा देवता वसवो
देवता रुद्रा देवतादित्या देवता मरुतो देवता विश्वे देवा देवता
बृहस्पतिर्देवतेन्द्रो देवता वरुणो देवता २०

मूर्धासि राड्ध्रुवासि धरुणा ध्रुवसि धरणी ।
आयुषे त्वा वर्चसे त्वा कृष्यै त्वा क्षेमाय त्वा २१

षन्त्री राड्युन्त्यसि षमनी ध्रुवासि धरित्री ।
इषे त्वोर्जे त्वा रुष्यै त्वा पोषाय त्वा लोकन्ताऽइन्द्रम् २२
गलितमन्त्राः --

लोकम्पृण छिद्रम्पृणार्थो सीद ध्रुवा त्वम् ।
इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरुस्मिन्योर्नावसीषदन् ॥
ताऽअस्य सूददोहसुः सोमं ऽ श्रीणन्ति पृश्नयः ।
जन्मन्देवानां विशस्त्रिष्वा रौचने दिवः ॥
इन्द्रं विश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसुङ्गिरः ।
रथीर्तमः रथीर्नावाजानां सत्यतिम्पतिम् ॥

आशुस्त्रिवृद्भान्तः पञ्चदशो व्योमा सप्तदशो धरुणाऽएकविंशः
प्रतूर्तिरष्टादशस्तपो नवदशोभीवर्तः सविंशः वचो द्वाविंशः
सुम्भरणस्त्रयोविंशः योनिश्चतुर्विंशः गर्भाः
पञ्चविंशऽओजस्त्रिणवः क्रतुरेकत्रिंशः प्रतिष्ठा त्रयस्त्रिंशः
ब्रध्नस्य विष्टपञ्चतुस्त्रिंशः नार्कः षट्त्रिंशः विवर्तोष्टाचत्वारिंशः
धर्त्रञ्चतुष्टोमः २३

अग्नेर्भागोसि दीक्षायाऽआधिपत्यम्ब्रह्मं स्पृतन्निवृत्स्तोमोऽइन्द्रस्य
 भागोसि विष्णोराधिपत्यङ्कुत्रंॐ स्पृतम्पञ्चदश स्तोमौ
 नृचक्षसांभागोसि धातुराधिपत्यञ्जुनित्रंॐ स्पृतः सप्तदश स्तोमौ
 मित्रस्य भागोसि वरुणस्याधिपत्यन्दिवो वृष्टिर्वातं स्पृतऽएकविंश
 स्तोमो वसूनाम्भागः २४

वसूनाम्भागोसि रुद्राणामाधिपत्यञ्चतुष्पात्स्पृतञ्चतुर्विंश
 स्तोमंऽआदित्यानांभागोसि मरुतामाधिपत्यङ्गर्भा स्पृताः पञ्चविंश
 स्तोमोदित्यै भागोसि पूष्णाऽआधिपत्यमोजं स्पृतन्त्रिणव स्तोमौ
 देवस्य सवितुर्भागोसि बृहस्पतेराधिपत्यः समीचीर्दिशं
 स्पृताश्चतुष्टोम स्तोमो षवानाम्भागः २५

षवानाम्भागोस्यर्यवानामाधिपत्यम्प्रजा स्पृताश्चतुश्चत्वारिंश
 स्तोमंऽअभूणांभागोसि विश्वेषान्देवानामाधिपत्यम्भूतंॐ
 स्पृतन्त्रयस्त्रिंश स्तोमः सहश्च २६

सहश्च सहस्यश्च हैमन्तिकावृतूऽअग्नेरन्तःश्लेषोसि
 कल्पेतान्द्यावापृथिवी कल्पन्तामापुऽओषधयः कल्पन्तामग्रयः
 पृथुङ्मम ज्यैष्ठ्यायुः सर्वताः ।
 येऽअग्रयुः समनसोन्तरा द्यावापृथिवीऽडुमे ।
 हैमन्तिकावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिव देवाऽअभिसंविशन्तु तया
 देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम् २७

एकयास्तुवत प्रजाऽअधीयन्त प्रजापतिरधिपतिरासीत्तिसृभिरस्तुवत
 ब्रह्मासृज्यत ब्रह्मणस्पतिरधिपतिरासीत्पञ्चभिरस्तुवत भूतान्यसृज्यन्त

भूतानाम्पतिरधिपतिरासीत्सप्तभिरस्तुवत सप्तऽऋषयोऽसृज्यन्त
धाताधिपतिरासीन्नवभिरस्तुवत २८

नवभिरस्तुवत

पितरौऽसृज्यन्तादिति रधिपत्तयासीदेकादशभिरस्तुवतऽऋतवोऽसृज्यन्ता
र्तुवाऽऋधिपतयऽऋसँस्त्रयोदशभिरस्तुवतु मासाऽऋसृज्यन्त
सँवत्सुरोधिपतिरासीत्पञ्चदशभिरस्तुवत
क्षत्रमसृज्यतेन्द्रोधिपतिरासीत्सप्तदशभिरस्तुवत ग्राम्याः
पशवोऽसृज्यन्त बृहस्पतिरधिपतिरासीन्नवदशभिरस्तुवत २९

नवदशभिरस्तुवत

शूद्रार्षावसृज्येतामहोरात्रेऽऋधिपतीऽऋस्तामेकविंशत्यास्तुवतैक-
शफाः पशवोऽसृज्यन्त वरुणोधिपतिरासीत्त्रयोविंशत्यास्तुवत
क्षुद्राः पशवोऽसृज्यन्त पूषाधिपतिरासीत्पञ्चविंशत्यास्तुवतारुगयाः
पशवोऽसृज्यन्त वायुरधिपतिरासीत्सप्तविंशत्यास्तुवत द्यावापृथिवी
व्यैताँवसवो
रुद्राऽऋदित्याऽऋनुव्यायँस्तऽऋवाधिपतयऽऋसन्नवविंशत्यास्तुवत
३०

नवविंशत्यास्तुवत वनस्पतयोऽसृज्यन्त

सोमोधिपतिरासीदेकत्रिंशत्यास्तुवत प्रजाऽऋसृज्यन्त

षवाश्चायवाश्चाधिपतयऽऋसँस्त्रयस्त्रिंशत्यास्तुवत

भूतान्यशाम्यन्प्रजापतिः परमेष्ठ्यधिपतिरासील्लोकन्ताऽऋन्द्रम् ३१

गलितमन्त्राः --

लोकम्पृण च्छुद्रम्पृणार्थो सीद ध्रुवा त्वम् ।

इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरुस्मिन्योर्नावसीषदन् ॥

ताऽअस्य सूददोहसुः सोमं॑ श्रीणन्ति पृश्नयः ।
 जन्मन्देवानां॑ विशस्त्रिष्वा रौचने दिवः ॥
 इन्द्रं॑ विश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसुङ्गिरः ।
 रुथीतमः॑ रुथीनां॑ वाजानां॑ सत्पतिम्पतिम् ॥
 इति चतुर्दशोऽध्यायः

अथ पञ्चदशोऽध्यायः

अग्नें जातान्प्रणुदा नः सुपत्नान्प्रत्यजातान्नुद जातवेदः ।
अधि नो ब्रूहि सुमनाऽअहेडुँस्तव स्यामु शर्मस्त्रिवरूथऽउद्भौ १

सहसा जातान्प्रणुदा नः सुपत्नान्प्रत्यजाताञ्जातवेदो नुदस्व ।
अधि नो ब्रूहि सुमनुस्यमानो वृयऽ स्यामु प्रणुदा नः सुपत्नान् २

षोडशी स्तोमोऽओजो द्रविणञ्चतुश्चत्वारिंशः स्तोमो वर्चो द्रविणम् ।
अग्नेः पुरीषमस्यप्सो नाम तान्त्वा विश्वेऽअभिगृणन्तु देवाः ।
स्तोमपृष्ठा घृतवतीह सीद प्रजावदुस्मे द्रविणायजस्व ३

एवुश्छन्दो वरिवुश्छन्दः शुम्भूश्छन्दः परिभूश्छन्दोऽआच्छच्छन्दो
मनुश्छन्दो व्यचुश्छन्दः सिन्धुश्छन्दः समुद्रश्छन्दः
सरिरञ्छन्दः कुकुष्छन्दस्त्रिकुकुष्छन्दः
काव्यञ्छन्दोऽअङ्कुपञ्छन्दोक्षरपङ्क्तिश्छन्दः पुदपङ्क्तिश्छन्दो
विष्टारपङ्क्तिश्छन्दः क्षुरो भ्रजुश्छन्दोऽआच्छच्छन्दः प्रच्छच्छन्दः ४

आच्छच्छन्दः प्रच्छच्छन्दः सुँषच्छन्दो वियच्छन्दो बृहच्छन्दो
रथन्तरञ्छन्दो निकायश्छन्दो विवुधश्छन्दो गिरुश्छन्दो
भ्रजुश्छन्दः सुँस्तुष्छन्दोनुष्टुप्छन्दोऽएवुश्छन्दो वरिवुश्छन्दो
वयुश्छन्दो वयुस्कृच्छन्दो
विष्पर्धाश्छन्दो विशालञ्छन्दश्छुदिश्छन्दो
दूरोहुणञ्छन्दस्तन्द्रञ्छन्दोऽअङ्कुङ्कुञ्छन्दः ५

रश्मिना सुत्याय सुत्यञ्जिन्वु प्रेतिना धर्मणा धर्मञ्जिन्वान्वित्या

दिवा दिवञ्जिन्व सुन्धिनान्तरिक्षेणान्तरिक्षञ्जिन्व प्रतिधिनां
 पृथिव्या पृथिवीञ्जिन्व विष्टम्भेन वृष्ट्या वृष्टिञ्जिन्व
 प्रवयाह्वाहर्जिन्वानुया रात्र्या रात्रीञ्जिन्वोशिजा वसुभ्यो वसूञ्जिन्व
 प्रकेतेनादित्येभ्यऽआदित्याञ्जिन्व तन्तुना रायः ६

तन्तुना रायस्पोषेण रायस्पोषञ्जिन्व सःसुर्षेण श्रुताय
 श्रुतञ्जिन्वैडेनौषधीभिरोषधीर्जिन्वोत्तमेन तुनूभिस्तुनूर्जिन्व
 वयोधसाधीतेनाधीतञ्जिन्वाभिजिता तेजसा तेजो जिन्व ७

प्रतिपदसि प्रतिपदे त्वानुपदस्यनुपदे त्वा सम्पदसि सम्पदे त्वा
 तेजोसि तेजसे त्वा त्रिवृदसि ८

त्रिवृदसि त्रिवृते त्वा प्रवृदसि प्रवृते त्वा विवृदसि विवृते त्वा
 सुवृदसि सुवृते त्वाक्रमोस्याक्रमाय त्वा सङ्क्रमोसि सङ्क्रमाय
 त्वोत्क्रमोस्युत्क्रमाय त्वोत्क्रान्तिरस्युत्क्रान्त्यै त्वाधिपतिनोर्जोर्जञ्जिन्व
 ९

राज्ञयसि प्राची दिग्वसवस्ते देवाऽअधिपतयोग्निर्हेतीनाम्प्रतिधुर्ता
 त्रिवृत्त्वा स्तोमः पृथिव्याऽ श्रयत्वाज्यमुक्थमव्यथायै स्तभ्नातु
 रथन्तरः साम् प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षेऽअर्षयस्त्वा प्रथमजा देवेषु
 दिवो मात्रया वरिष्णा प्रथन्तु विधुर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे
 सँविदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके षजमानञ्च सादयन्तु १०

विराडसि दक्षिणा दिग्द्रास्तै देवाऽअधिपतयुऽइन्द्रो हेतीनाम्प्रतिधुर्ता
 पञ्चदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्याऽ श्रयतु प्रऽउगमुक्थमव्यथायै
 स्तभ्नातु बृहत्साम् प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षेऽअर्षयस्त्वा प्रथमजा देवेषु

दिवो मात्रया वरिष्णा प्रथन्तु विधुर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे
सँविदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके षर्जमानञ्च सादयन्तु ११

सुम्राडसि प्रतीची दिगादित्यास्तै देवाऽअधिपतयो वरुणो
हेतीनाम्प्रतिधुर्ता सप्तदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्याँ श्रयतु
मरुत्वतीयमुक्थमव्यथायै स्तभ्नातु वैरूपः सामु
प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षाऽअमृषयस्त्वा प्रथमुजा देवेषु दिवो मात्रया
वरिष्णा प्रथन्तु विधुर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे सँविदाना
नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके षर्जमानञ्च सादयन्तु १२

स्वराडस्युदीची दिङ्गुरुतस्ते देवाऽअधिपतयः सोमो
हेतीनाम्प्रतिधुर्तैकविष्टुशस्त्वा स्तोमः पृथिव्याँ श्रयतु
निष्कैवल्यमुक्थमव्यथायै स्तभ्नातु वैराजः सामु
प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षाऽअमृषयस्त्वा प्रथमुजा देवेषु दिवो मात्रया
वरिष्णा प्रथन्तु विधुर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे सँविदाना
नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके षर्जमानञ्च सादयन्तु १३

अधिपत्त्रयसि बृहती दिग्विश्वे ते देवाऽअधिपतयो
बृहस्पतिर्हेतीनाम्प्रतिधुर्ता त्रिणवत्रयस्त्रिष्टुशौ त्वा स्तोमौ पृथिव्याँ
श्रयताँवैश्वदेवाग्निमारुतेऽउक्थेऽअव्यथायै स्तभ्नीताँ शाक्वरैवृते
सामनी प्रतिष्ठित्याऽअन्तरिक्षाऽअमृषयस्त्वा प्रथमुजा देवेषु दिवो
मात्रया वरिष्णा प्रथन्तु विधुर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे
सँविदाना नाकस्य पृष्ठे स्वर्गे लोके षर्जमानञ्च सादयन्तु १४

अयम्पुरो हरिकेशुः सूर्वरश्मिस्तस्य रथगृत्सश्च रथौजाश्च
सेनानीग्रामृण्यौ ।

पुञ्जिकुस्थला च क्रतुस्थला चाप्सरसौ दुइच्छणवः पशवो हेतिः
 पौरुषेयो वृधः प्रहेतिस्तेभ्यो नमोऽअस्तु ते नौवन्तु ते नौ मृडयन्तु ते
 षन्द्दुष्मो षश्च नो द्वेष्टि तमेषाञ्जम्भै दध्मह १५

अयन्दक्षिणा विश्वकर्मा तस्य रथस्वनश्च रथेचित्रश्च सेनानीग्रामुर्यौ
 ।

मेनुका च सहजुन्या चाप्सरसौ वातुधाना हेती रक्षाऽसि
 प्रहेतिस्तेभ्यो नमोऽअस्तु ते नौवन्तु ते नौ मृडयन्तु ते षन्द्दुष्मो षश्च
 नो द्वेष्टि तमेषाञ्जम्भै दध्मह १६

अयम्पुश्चाद्विश्वव्यचास्तस्य रथप्रोतश्चासमरथश्च सेनानीग्रामुर्यौ ।
 प्रुम्लोचन्ती चानुम्लोचन्ती चाप्सरसौ व्याघ्रा हेतिः सर्पाः
 प्रहेतिस्तेभ्यो नमोऽअस्तु ते नौवन्तु ते नौ मृडयन्तु ते षन्द्दुष्मो षश्च
 नो द्वेष्टि तमेषाञ्जम्भै दध्मह १७

अयमुत्तरात्सुँषद्वसुस्तस्य तादर्युश्चारिष्टनेमिश्च सेनानीग्रामुर्यौ ।
 विश्वाची च घृताची चाप्सरसावापो हेतिर्वातः प्रहेतिस्तेभ्यो
 नमोऽअस्तु ते नौवन्तु ते नौ मृडयन्तु ते षन्द्दुष्मो षश्च नो द्वेष्टि
 तमेषाञ्जम्भै दध्मह १८

अयमुपर्षुर्वाग्वसुस्तस्य सेनजिच्च सुषेणश्च सेनानीग्रामुर्यौ ।
 उर्वशी च पूर्वचित्तिश्चाप्सरसाववुस्फूर्जन्हेतिर्विद्युत्प्रहेतिस्तेभ्यो
 नमोऽअस्तु ते नौवन्तु ते नौ मृडयन्तु ते षन्द्दुष्मो षश्च नो द्वेष्टि
 तमेषाञ्जम्भै दध्मह १९

अग्निर्मुर्धा दिवः कुकुत्पतिः पृथिव्याऽअयम् ।

अपाँ रेताँसि जिन्वति २०

अयमुग्निः संहस्त्रिणो वाजस्य शतिनुस्पतिः ।
मूर्धा कुवी रयीणाम् २१

त्वामग्ने पुष्करादध्यथर्वा निरमन्थत ।
मूर्ध्नो विश्वस्य वाघतः २२

भुवो षज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्धिः सचसे शिवाभिः ।
दिवि मूर्धानन्दधिषे स्वर्षाञ्जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहम् २३

अबौध्यग्निः समिधा जनानाम्प्रति धेनुमिवायतीमुषासम् ।
षहाऽइव प्र वयामुञ्जिह्वानाः प्र भानवः सिस्त्रते नाकुमच्छ २४

अवौचाम कुवये मेध्याय वचौ वन्दारु वृषभाय वृष्णौ ।
गर्विष्ठिरो नमसा स्तोममग्नौ दिवीव रुक्ममुरुव्यञ्जमश्रेत् २५

अयमिह प्रथमो धायि धातृभिर्होता यजिष्ठोऽअध्वरेष्वीडयः ।
यमप्रवानो भृगवो विरुचुर्वनेषु चित्रंविभ्वंविशेर्विशे २६

जनस्य गोपाऽअजनिष्टु जागृविरग्निः सुदक्षः सुवितायु नव्यसे ।
घृतप्रतीको बृहता दिविस्पृशा द्युमद्विभाति भरतेभ्युः शुचिः २७

त्वामग्नेऽअङ्गिरसो गुहा हितमन्वविन्दञ्छ्रियाणवनेवने ।
स जायसे मथ्यमानुः सहो महत्त्वामाहुः सहसस्पुत्रमङ्गिरः २८

सखायुः संवः सुम्यञ्चमिषुँ स्तोमञ्चाग्रयै ।
वर्षिष्ठाय क्षितीनामूर्जो नष्ट्रे सहस्वते २६

सःसुमिद्युवसे वृषन्नग्रे विश्वान्युर्षऽआ ।
डुडस्पदे समिध्यसे स नो वसून्याभर ३०

त्वाञ्चित्रश्रवस्तमु हवन्ते विक्षु जुन्तवः ।
शोचिष्कैशम्पुरुप्रियाग्रे हव्याय वोढवे ३१

एना वौऽअग्निन्नमसूर्जो नपातुमाहुवे ।
प्रियञ्चेतिष्ठमरुतिँ स्वध्वरँविश्वस्य दूतमुमृतम् ३२

विश्वस्य दूतमुमृतँविश्वस्य दूतमुमृतम् ।
स यौजतेऽअरुषा विश्वभौजसा स दुद्रवत्स्वाहुतः ३३

स दुद्रवत्स्वाहुतः स दुद्रवत्स्वाहुतः ।
सुब्रह्मा षुज्ञः सुशमी वसूनान्देवः राधो जनानाम् ३४

अग्ने वाजस्यु गोमतुऽईशानः सहसो षहो ।
अस्मे धैहि जातवेदो महि श्रवः ३५

सऽइध्रानो वसुष्कविरग्निरीडेन्यो गिरा ।
रेवदुस्मभ्यम्पूर्वणीक दीदिहि ३६

क्षुपो राजन्नुत त्मनाग्ने वस्तोरुतोषसः ।
स तिग्मजम्भ रुक्षसौ दह प्रति ३७

भद्रो नोऽग्निराहुतो भद्रा रातिः सुभग भद्रोऽग्रध्वरः ।
भद्राऽउत प्रशस्तयः ३८

भद्राऽउत प्रशस्तयो भद्रम्मनः कृणुष्व वृत्रतूर्षे ।
षेना सुमत्सु सासहः ३९

षेना सुमत्सु सासहोव स्थिरा तनुहि भूरि शर्धताम् ।
वनेमा तेऽग्निभिष्टिभिः ४०

अग्निन्तम्मन्त्रे यो वसुरस्तुँषन्ति धेनवः ।
अस्तुमर्वन्तऽआशवोस्तुन्नित्यासो वाजिनऽइषँ स्तोतृभ्युऽआभर
४१

सोऽग्निर्वो वसुर्गृणे संभमायन्ति धेनवः ।
समर्वन्तो रघुद्रुवः सः सुजातासः सूरयुऽइषँ स्तोतृभ्युऽआभर
४२

उभे सुश्चन्द्र सर्पिषो दर्वी श्रीणीषऽआसनि ।
उतो नुऽउत्पुर्षाऽउक्थेषु शवसस्पतुऽइषँ स्तोतृभ्युऽआभर ४३

अग्ने तमुद्याश्वन्न स्तोमैः क्रतुन्न भद्रः हृदिस्पृशम् ।
ऋध्यामा तुऽओहैः । ४४

अधा ह्यग्ने क्रतौर्भद्रस्य दक्षस्य साधोः ।
रथीऋतस्य बृहतो बुभूथ ४५

एभिर्नोऽत्रकैर्भवां नोऽत्रवाङ्स्वर्णं ज्योतिः ।
अग्ने विश्वैभिः सुमनाऽअनीकैः ४६

अग्निः होतारम्मन्ये दास्वन्तुँवसुँ सुनुँ सहसो जातवेदसुँविप्रन्न
जातवेदसम् ।
षऽऊर्ध्वयां स्वध्वुरो देवो देवाच्या कृपा ।
घृतस्य विभ्राष्टिमनुवष्टि शोचिषाजुह्वानस्य सर्पिषः ४७

अग्ने त्वन्नोऽअन्तमऽउत त्राता शिवो भव वरूथ्यः ।
वसुरग्निर्वसुश्रवाऽअच्छा नक्षि द्युमत्तमः रयिन्दाँ ।
तन्त्वा शोचिष्ठ दीदिवः सुम्राय नूनमीमहे सखिभ्यः ४८

षेनुऽअमृषयुस्तपसा सुत्रमायुन्निन्धानाऽअग्निंँ स्वराभरन्तः ।
तस्मिन्नहन्निदधे नाकैऽअग्निंषमाहुर्मनव स्तीर्णबर्हिषम् ४९

तम्पत्नीभिरनुगच्छेम देवाः पुत्रैर्भ्रातृभिरुत वा हिरण्यैः ।
नाकङ्गभ्रानाः सुकृतस्य लोके तृतीयै पृष्ठेऽअधि रोचने दिवः ५०

आ वाचो मध्यमरुहद्दुरण्युरयमुग्निः सत्यतिश्चेकितानः ।
पृष्ठे पृथिव्या निहितो दर्विद्युतदधस्पदङ्गुताँषे पृतन्यवः ५१

अयमुग्निर्वीरतमो वयोधाः सहुस्त्रियो द्योततामप्रयुच्छन् ।
विभ्राजमानः सरिरस्य मध्यऽउपप्रयाहि दिव्यानि धाम ५२

सुम्प्रच्यवध्वमुप सुम्प्रयाताग्रे पथो देवयानान्कृणुध्वम् ।

पुनः कृशवाना पितरा शुवानान्वातांसीत्त्वयि तन्तुमेतम् ५३

उद्ध्व्यस्वाम्ने प्रतिजागृहि त्वमिष्टापूर्ते सः सृजेथामुयञ्च ।
अस्मिन्सुधस्थेऽअध्युत्तरस्मिन्विश्वे देवा षर्जमानाश्च सीदत ५४

षेनु वहंसि सुहस्रैषेनाग्ने सर्ववेदुसम् ।
तेनेमँषज्ञन्नौ नयु स्वर्देवेषु गन्तवे ५५

अयन्ते षोनिर्ऋत्वियो षतो जातोऽअरोचथाः ।
तञ्जानन्नमुऽआरोहाथा नो वर्धया रुयिम् ५६

तपश्च तपस्यश्च शैशिरावृतूऽअग्नेरन्तः श्लेषोसि कल्पेतान्द्यावापृथिवी
कल्पन्तामापुऽओषधयुः कल्पन्तामुग्रयुः पृथुङ्ममु ज्यैष्ठ्याय
सव्रताः ।

षेऽअग्रयुः समनसोन्तरा द्यावापृथिवीऽइमे ।
शैशिरावृतूऽअभिकल्पमानाऽइन्द्रमिव देवाऽअभिसँविशन्तु तथा
देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम् ५७

प्रमेष्ठी त्वा सादयतु दिवस्पृष्ठे ज्योतिष्मतीम् ।
विश्वस्मै प्राणायानाय व्यानाय विश्वञ्ज्योतिर्षच्छ ।
सूर्षस्तेधिपतिस्तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवा सीद ५८

लोकम्पृण छिद्रम्पृणार्थौ सीद ध्रुवा त्वम् ।
इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरस्मिन्योनावसीषदन् ५९

ताऽअस्य सूददोहसुः सोमं श्रीणन्ति पृश्नयः ।

जन्मन्देवानाँ विशस्त्रिष्वा रौचने दिवः ६०

इन्द्रं विश्वाँऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसुङ्गिरः ।
रुथीतमः रुथीनाँवाजानाँ सत्पतिम्पतिम् ६१

प्रोथुदश्चो न यवसेविष्यन्युदा मुहः सुँवरणाद्व्यस्थात् ।
आदस्य वातोऽअनुवाति शोचिरधं स्म ते व्रजनङ्कुष्णमस्ति ६२

आयोष्ठा सदने सादयाम्यवतश्छायायाँऽ समुद्रस्य हृदये ।
रुश्मीवतीम्भास्वतीमा या द्याम्भास्या पृथिवीमोर्वन्तरिक्षम् ६३

पुरमेष्ठी त्वा सादयतु दिवस्पृष्ठे व्यचस्वतीम्प्रथस्वतीन्दिर्वषच्छु
दिवन्दृह दिवम्मा हिंसी ।
विश्वस्मै प्राणायानाय व्यानायौदानाय प्रतिष्ठायै चुरित्राय ।
सूर्यस्त्वाभिपातु मुह्या स्वस्त्या च्छुर्दिषा शन्तमेनु तथा
देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवे सीदतम् ६४

सुहस्रस्य प्रमासि सुहस्रस्य प्रतिमासि सुहस्रस्योन्मासि
साहुस्रोसि सुहस्राय त्वा ६५

इति पञ्चदशोऽध्यायः

अथ षोडशोऽध्यायः

नमस्ते रुद्र मुन्यवऽउतो तुऽइषवे नमः ।
बाहुभ्यामुत ते नमः १

या ते रुद्र शिवा तुनूरघोरापापकाशिनी ।
तया नस्तुन्वा शन्तमया गिरिशन्ताभिचाकशीहि २

यामिषुङ्गिरिशन्तु हस्तै बिभर्ष्यस्तवे ।
शिवाङ्गिरित्र ताङ्कुरु मा हिंस्रीः पुरुषञ्जगत् ३

शिवेनु वचसा त्वा गिरिशाच्छा वदामसि ।
यथा नः सर्वमिञ्जगदयुद्धमः सुमनाऽअसत् ४

अध्यवोचदधिवृक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।
अहींश्च सर्वाञ्जुम्भयन्त्सर्वाश्च यातुधान्योधराचीः परासुव ५

असौ वस्ताम्रोऽअरुणऽउत बभ्रुः सुमङ्गलः ।
ये चैनः रुद्राऽअभितो दिक्षु श्रिताः सहस्रशोवैषाँ हेडऽईमहे ६

असौ यौवसर्पति नीलग्रीवो विलौहितः ।
उतैनङ्गोपाऽअदृश्रन्नदृश्रन्नदहार्षः स दृष्टो मृडयाति नः ७

नमोस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे ।
अथो येऽअस्य सत्वानोहन्तेभ्योकरन्नमः ८

प्रमुञ्च धन्वनुस्त्वमुभयोरानुर्योर्ज्याम् ।
 याश्च ते हस्तुऽइषवः परा ता भगवो वप ९

विज्यन्धनुः कपर्दिनो विशाल्यो बाणवारं॥ऽउत ।
 अनैशन्नस्य याऽइषवऽआभुरस्य निषङ्गधिः १०

या ते हेतिर्मीढुष्टम् हस्तै बभूव ते धनुः ।
 तयास्मान्विश्वतस्त्वमयुद्धमया परिभुज ११

परि ते धन्वनो हेतिरस्मान्वृणक्तु विश्वतः ।
 अथो षऽइषुधिस्तवारेऽअस्मन्निधैहि तम् १२

अवृतत्यु धनुष्ष्वः सहस्राक्षु शतैषुधे ।
 निशीर्षं शुल्यानाम्मुखा शिवो नः सुमना भव १३

नमस्तुऽआयुधायानातताय धृष्णवे ।
 उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यान्तवु धन्वने १४

मा नो महान्तमुत मा नोऽअर्भकम्मा नुऽउक्षन्तमुत मा नोऽउक्षितम् ।
 मा नो वधीः पितरुम्मोत मातरुम्मा नः प्रियास्तुन्वो रुद्र रीरिषः १५

मा नस्तोके तनये मा नुऽआयुषि मा नो गोषु मा नोऽअश्वेषु रीरिषः
 ।

मा नो वीरानुद्र भामिनो वधीर्हविष्मन्तुः सदुमित्त्वा हवामहे १६

नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशाञ्च पतये नमो नमो वृक्षेभ्यो

हरिकेशेभ्यः पशुनाम्पतये नमो नमः शृष्पञ्जराय त्विषीमते
पथीनाम्पतये नमो नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानाम्पतये नमो नमो
बभ्लुशाय १७

नमो बभ्लुशाय व्याधिनेन्नानाम्पतये नमो नमो भुवस्य हेत्यै
जगताम्पतये नमो नमो रुद्रायाततायिने क्षेत्राणाम्पतये नमो नमः
सूतायाहन्त्यै वनानाम्पतये नमो नमो रोहिताय १८

नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणाम्पतये नमो नमो भुवन्तये
वारिवस्कृतायौषधीनाम्पतये नमो नमो मुन्त्रिणै वाणिजाय
कक्षाणाम्पतये नमो नमःऽउच्चैर्घोषायाक्रन्दयते पत्नीनाम्पतये नमो
नमः कृत्स्नायतया १९

नमः कृत्स्नायतया धावते सत्वनाम्पतये नमो नमः सहमानाय
निव्याधिनऽआव्याधिनीनाम्पतये नमो नमो निषुङ्गिणै ककुभाय
स्तेनानाम्पतये नमो नमो निचेरवे परिचुरायारणयानाम्पतये नमो नमो
वञ्चते २०

नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायुनाम्पतये नमो नमो निषुङ्गिणऽइषुधिमते
तस्कराणाम्पतये नमो नमः सृक्रायिभ्यो जिघांसद्धो मुष्णताम्पतये
नमो नमोसिमद्धो नक्तञ्चरद्धो विकृन्तानाम्पतये नमः २१

नमःऽउष्णीषिणै गिरिचुराय कुलुञ्चानाम्पतये नमो नमःऽइषुमद्धो
धन्वायिभ्यश्च वो नमो नमःऽआतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो
नमःऽआयच्छुद्धोस्यद्धश्च वो नमो नमो विसृजद्धः २२

नमो विसृजद्भ्यो विध्यद्भ्यश्च वो नमो नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो
 नमः शयानेभ्यः आसीनेभ्यश्च वो नमो नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो
 नमो नमः सुभाभ्यः २३

नमः सुभाभ्यः सुभापतिभ्यश्च वो नमो नमोऽश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो
 नमो नमोऽआव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो
 नमोऽउगणाभ्यस्तृहतीभ्यश्च वो नमो नमो गुणेभ्यः २४

नमो गुणेभ्यो गुणपतिभ्यश्च वो नमो नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो
 नमो नमो गृत्सेभ्यो गृत्सेपतिभ्यश्च वो नमो नमो विरूपेभ्यो
 विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो नमः सेनाभ्यः २५

नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो नमो रुथिभ्योऽअरथेभ्यश्च वो
 नमो नमः क्षत्रभ्यः सङ्ग्रहीतृभ्यश्च वो नमो नमो
 महद्भ्योऽअर्भकेभ्यश्च वो नमः २६

नमस्तक्ष्त्रभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो नमः कुलालेभ्यः कुमारिभ्यश्च
 वो नमो नमो निषादेभ्यः पुञ्जिष्टेभ्यश्च वो नमो नमः श्वनिभ्यो
 मृग्युभ्यश्च वो नमो नमः श्वभ्यः २७

नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमो नमो भुवाय च रुद्राय च नमः
 शुर्वाय च पशुपतये च नमो नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च नमः
 कपर्दिने २८

नमः कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने
 च नमो गिरिशुष्याय च शिपिविष्टाय च नमो मीढुष्टमायु चेषुमते च

नमो हुस्वार्य २६

नमो हुस्वार्य च वामुनाय च नमो बृहुते च वर्षीयसे च नमो
वृद्धाय च सुवृधे च नमोग्र्याय च प्रथुमार्य च नमऽआशर्वे ३०

नमऽआशर्वे चाजिराय च नमः शीघ्र्याय च शीभ्याय च
नमऽऊर्म्याय चावस्वन्याय च नमो नादेयार्य च द्वीप्याय च ३१

नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च नमः पूर्वजाय चापरजाय च नमो
मध्युमार्य चापगुल्भार्य च नमो जघुन्याय च बुध्याय च नमः
सोभ्याय ३२

नमः सोम्याय च प्रतिसुर्षाय च नमो षाम्याय च क्षेम्याय च नमः
श्लोक्याय चावसान्याय च नमऽउर्वर्षाय च खल्याय च नमो
वन्याय ३३

नमो वन्याय च कक्ष्याय च नमः श्रुवार्य च प्रतिश्रुवार्य च
नमऽआशुषेणाय चाशुरंथाय च नमः शूराय चावभेदिने च नमो
बिल्मिने ३४

नमो बिल्मिने च कवचिने च नमो वृर्मिणे च वरूथिने च नमः
श्रुतार्य च श्रुतसेनार्य च नमो दुन्दुभ्याय चाहन्याय च नमो धृष्णवे
३५

नमो धृष्णवे च प्रमृशाय च नमो निषुङ्गिणे चेषुधिमते च
नमःस्त्रीक्ष्णेषवे चायुधिने च नमः स्वायुधाय च सुधन्वने च ३६

नमः स्त्रुत्याय च पथ्याय च नमः काट्याय च नीप्याय च नमः
कुल्याय च सरुस्याय च नमो नादेयार्य च वैशुन्तार्य च नमः
कूप्याय ३७

नमः कूप्याय चावुट्याय च नमो वीध्र्याय चातुप्याय च नमो
मेध्याय च विद्युत्याय च नमो वर्ष्याय चावृष्यार्य च नमो वात्याय
३८

नमो वात्याय च रेष्म्याय च नमो वास्तुव्याय च वास्तुपाय च नमः
सोमाय च रुद्राय च नमस्ताम्राय चारुणाय च नमः शङ्गवे ३९

नमः शङ्गवे च पशुपतये च नमःऽउग्राय च भीमाय च नमोग्रेवुधाय
च दूरेवुधाय च नमो हुन्त्रे च हनीयसे च नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो
नमस्ताराय ४०

नमः शम्भुवाय च मयोभुवाय च नमः शङ्कराय च मयस्कराय च
नमः शिवाय च शिवतराय च ४१

नमः पार्षाय चावृष्यार्य च नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च
नमस्तीर्थ्याय च कुल्याय च नमः शष्प्याय च फेन्याय च नमः
सिकुत्याय ४२

नमः सिकुत्याय च प्रवाह्याय च नमः किङ्शिलाय च क्षयुणाय
च नमः कपर्दिने च पुलस्तये च नमःऽइरियाय च प्रपथ्याय च
नमो व्रज्याय ४३

नमो ब्रज्याय च गोष्ठ्याय च नमस्तल्प्याय च गेह्याय च नमो
हृदुष्याय च निवेष्ट्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च नमः
शुष्क्याय ४४

नमः शुष्क्याय च हरित्याय च नमः पाँसुव्याय च रजुस्याय च
नमो लोप्याय चोलुप्याय च नमः ऊर्व्याय च सूर्व्याय च नमः
पर्णाय ४५

नमः पर्णाय च पर्णशुदाय च नमः उदुरमाणाय चाभिघ्नते च
नमः आखिदुते च प्रखिदुते च नमः इषुकृद्धौ धनुष्कृद्धौ च नमो
नमो वहं किरिकेभ्यो देवानाहृ हृदयेभ्यो नमो विचिन्वुत्केभ्यो नमो
विद्विणुत्केभ्यो नमः आनिर्हतेभ्यः ४६

द्रापेऽअन्धसस्पते दरिद्र नीललोहित ।
आसाम्प्रजानामेषाम्प्रशुनाम्मा भेर्मा रोद्धो च नुः किञ्चुनाममत् ४७

इमा रुद्राय तुवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मुतीः ।
यथा शमसदिद्वपदे चतुष्पदे विश्वम्पुष्टङ्गामेऽअस्मिन्ननातुरम् ४८

या ते रुद्र शिवा तुनूः शिवा विश्वाहा भेषजी ।
शिवा रुतस्य भेषजी तया नो मृड जीवसे ४९

परि नो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य दुर्मतिरघायोः ।
अव स्थिरा मुघवद्वस्तनुष्वु मीद्वस्तोकायु तनयाय मृड ५०

मीढुष्टमु शिवतम शिवो नः सुमना भव ।
 पुरमे वृक्षऽआयुधन्निधाय कृत्तिवसानुऽआचरु पिनाकुम्बिभ्रदागहि
 ५१

विकिरिद्रु विलौहितु नमस्तेऽअस्तु भगवतः ।
 यास्तै सहस्रैः हेतयोन्यमुस्मन्निवपन्तु ताः ५२

सहस्राणि सहस्रशो ब्राह्मोस्तव हेतयः ।
 तासामिशानो भगवतः पराचीना मुखा कृधि ५३

असङ्ख्याता सहस्राणि ये रुद्राऽअधि भूम्याम् ।
 तेषां सहस्रयोजुनेव धन्वानि तन्मसि ५४

अस्मिन्महत्पुण्येन्तरिक्षे भुवाऽअधि ।
 तेषां सहस्रयोजुनेव धन्वानि तन्मसि ५५

नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवः रुद्राऽउपश्रिताः ।
 तेषां सहस्रयोजुनेव धन्वानि तन्मसि ५६

नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वाऽअधः क्षमाचराः ।
 तेषां सहस्रयोजुनेव धन्वानि तन्मसि ५७

ये वृक्षेषु शुष्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलौहिताः ।
 तेषां सहस्रयोजुनेव धन्वानि तन्मसि ५८

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ।

तेषां॑ सहस्रयोजुनेवु धन्वानि तन्मसि ५६

षे पृथाम्पथिरक्षयऽऐलबृदाऽआयुर्षुधः ।

तेषां॑ सहस्रयोजुनेवु धन्वानि तन्मसि ६०

षे तीर्थानि प्रचरन्ति सूकाहस्ता निषुङ्गिणः ।

तेषां॑ सहस्रयोजुनेवु धन्वानि तन्मसि ६१

षेत्रेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान् ।

तेषां॑ सहस्रयोजुनेवु धन्वानि तन्मसि ६२

षऽएतावन्तश्च भूयां॑सश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे ।

तेषां॑ सहस्रयोजुनेवु धन्वानि तन्मसि ६३

नमोस्तु रुद्रेभ्यो षे दिवि षेषाँवृषमिषवह ।

तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वाः ।

तेभ्यो नमोऽअस्तु ते नौवन्तु ते नो मृडयन्तु ते षन्द्दुष्मो षश्च नो द्वेष्टि

तमेषाञ्जम्भे दध्मह ६४

नमोस्तु रुद्रेभ्यो ष्वेन्तरिक्षे षेषाँवातुऽइषवह ।

तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वाः ।

तेभ्यो नमोऽअस्तु ते नौवन्तु ते नो मृडयन्तु ते षन्द्दुष्मो षश्च नो द्वेष्टि

तमेषाञ्जम्भे दध्मह ६५

नमोस्तु रुद्रेभ्यो षे पृथिव्याँषेषामन्नमिषवह ।

तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वाः ।

तेभ्यो नमोऽग्रस्तु ते नौवन्तु ते नो मृडयन्तु ते षन्द्भिष्मो षश्च नो द्वेष्टि
तमेषाञ्जम्भे दध्मः ६६

इति षोडशोऽध्यायः

अथ सप्तदशोऽध्यायः

अश्मन्नूर्जम्पर्वते शिश्रियाणामद्भ्यःओषधीभ्यो वनस्पतिभ्योऽअधि
सम्भृतम्पयः ।

तान्नुऽइषुमूर्जन्धत्त मरुतः सहराणाऽअश्मँस्ते क्षुन्मयि
तुऽऊर्ग्यन्द्भिष्मस्तन्ते शुगृच्छतु १

इमा मैऽअग्रुऽइष्टका धेनवः सन्त्वेका च दश च दश च शतञ्च
शतञ्च सहस्रञ्च सहस्रञ्चायुतञ्चायुतञ्च नियुतञ्च नियुतञ्च प्रयुतञ्चार्बुदञ्च
न्यर्बुदञ्च समुद्रश्च मध्यञ्चान्तश्च परार्धश्चैता मैऽअग्रुऽइष्टका धेनवः
सन्त्वमुत्रामुष्मिल्लोके २

ऋतव स्थऽऋतावृधऽऋतुष्ठा स्थऽऋतावृधः ।
घृतश्चुतौ मधुश्चुतौ विराजो नाम कामदुघाऽअर्चीयमाणाः ३

समुद्रस्य त्वावक्याग्ने परिव्ययामसि ।
पावकोऽअस्मभ्यः शिवो भव ४

हिमस्य त्वा जुरायुणाग्ने परिव्ययामसि ।
पावकोऽअस्मभ्यः शिवो भव ५

उपु ज्मन्नुप वेतसेवतर नदीष्वा ।
अग्ने पित्तमुपामसि मण्डूकि ताभिरागहि सेमन्नो युजम्पावकवर्णः
शिवङ्कधि ६

अपामिदन्नचयनः समुद्रस्य निवेशनम् ।

अन्याँस्तैऽअस्मत्तपन्तु हेतयः पावुकोऽअस्मभ्यः शिवो भव ७

अग्रे पावक रोचिषा मुन्द्रया देव जिह्वया ।
आ देवान्वन्ति षन्ति च ८

स नः पावक दीदिवोग्रे देवारं॥ऽइहावह ।
उप यज्ञः हविश्च नः ९

पावकया षश्चितयन्त्या कृपा क्षामन्नुरुचऽउषसो न भानुना ।
तूर्वन्न यामन्नेतशस्य नू रणऽआ यो घृणे न ततृषाणोऽअजरः १०

नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्तेऽअस्त्वर्चिषे ।
अन्याँस्तैऽअस्मत्तपन्तु हेतयः पावुकोऽअस्मभ्यः शिवो भव ११

नृषदे वेडप्सुषदे वेड्बर्हिषदे वेड्वनसदे वेट्स्वविदे वेट् १२

षे देवा देवानाँषुज्ञिया षुज्ञियानाँ संवत्सुरीणमुप भागमासते ।
अहुतादौ हविषौ षुज्ञेऽअस्मिन्स्वयम्पिबन्तु मधुनो घृतस्य १३

षे देवा देवेष्वधि देवत्वमायुन्ये ब्रह्मणः पुरऽएतारोऽअस्य ।
षेभ्यो नऽअत्रुते पवते धामु किञ्चन न ते दिवो न पृथिव्याऽअधि स्रुषु
१४

प्राणदाऽअपानदा व्यानदा वर्चोदा वरिवोदाः ।
अन्याँस्तैऽअस्मत्तपन्तु हेतयः पावुकोऽअस्मभ्यः शिवो भव १५

अग्निस्तिग्मेन शोचिषा षासुद्विश्वन्न्युत्रिणम् ।
अग्निर्नो वनते रुयिम् १६

षऽडुमा विश्वा भुवनानि जुहुदृषिर्होता न्यसीदत्पिता नः ।
सऽआशिषा द्रविणमिच्छमानः प्रथमुच्छदवरा२॥ऽआविवेश १७

किं० स्विदासीदधिष्ठानमारम्भेणङ्कतुमत्स्वत्कुथासीत् ।
षतो भूमिञ्जुनयन्विश्वकर्मा वि द्यामौर्गोन्महिना विश्वचक्षाः १८

विश्वतश्चक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोबाहुरुत विश्वतस्पात् ।
सम्बाहुभ्यान्धर्मति सम्पतत्रैर्द्यावाभूमी जुनयन्देवऽएकः १९

किं० स्विद्वनङ्कऽउ स वृक्षऽआसु षतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः ।
मनीषिणो मनसा पृच्छतेदु तद्यदुध्यतिष्ठद्भुवनानि धारयन् २०

षा ते धामानि परमाणि षावृमा षा मध्यमा विश्वकर्मन्नुतेमा ।
शिक्षा सखिभ्यो हविषि स्वधावः स्वयँषजस्व तन्वँवृधानः २१

विश्वकर्मन्हविषा वावृधानः स्वयँषजस्व पृथिवीमुत द्याम् ।
मुह्यन्त्वन्येऽअभितः सुपत्नाऽडुहास्माकम्मघवा सूरिरस्तु २२

वाचस्पतिँविश्वकर्माणामुतये मनोजुवँवाजैऽअद्या हुवेम ।
स नो विश्वानि हवनानि जोषद्विश्वशम्भूरवसे साधुकर्मा २३

विश्वकर्मन्हविषा वर्धनेन त्रातारुमिन्द्रमकृणोरवुध्यम् ।
तस्मै विशुः समनमन्त पूर्वीरयमुग्रो विहव्यो षथासत् २४

चक्षुषः पिता मनसा हि धीरौ घृतमैनेऽञ्जनन्नप्रमाने ।
षुदेदन्ताऽअददृहन्तु पूर्वऽआदिदद्यावापृथिवीऽअप्रथेताम् २५

विश्वकर्मा विमनाऽआद्विहाया धाता विधाता परमोत सुन्दृक् ।
तेषामिष्टानि समिषा मदन्ति यत्रा सप्तऽऋषीन्परऽएकमाहुः २६

यो नः पिता जनिता यो विधाता धामानि वेदु भुवनानि विश्वा ।
यो देवानानामुधाऽएकऽएव तः सम्प्रश्नम्भुवना यन्त्यन्या २७

तऽआयजन्तु द्रविणुः समस्माऽऋषयः पूर्वे जरितारो न भूना ।
असूर्ते सूर्ते रजसि निषृत्ते ये भूतानि सुमकृणवन्निमानि २८

पुरो दिवा परऽएना पृथिव्या पुरो देवेभिरसुरैर्वदस्ति ।
कऽऽ स्विद्गर्भमप्रथमन्दधुऽआपो यत्र देवाः समपश्यन्तु पूर्वे २९

तमिद्गर्भमप्रथमन्दधुऽआपो यत्र देवाः समगच्छन्तु विश्वे ।
अजस्य नाभावध्येकुमर्पितुँधस्मिन्विश्वानि भुवनानि तुस्थुः ३०

न तँविदाथु षऽडुमा जुजानान्यद्युष्माकुमन्तरम्बभूव ।
नीहारेणु प्रावृता जल्प्या चासुतृपऽउक्थुशासञ्चरन्ति ३१

विश्वकर्मा ह्यजनिष्ट देवऽआदिद्गर्भोऽअभवद्द्वितीयः ।
तृतीयः पिता जनिताऽऽधीनामुपाङ्गर्भोऽव्यदधात्पुरुत्रा ३२

आशुः शिशानो वृषभो न भीमो घनाघनः क्षोभणश्चर्षणीनाम् ।

सुङ्क्रन्दनोनिमिषऽएकवीरः शतः सेनाऽअजयत्साकमिन्द्रः ३३

सुङ्क्रन्दनेनानिमिषेण जिष्णुना युक्त्वारेण दुश्चयवनेन धृष्णुना ।
तदिन्द्रेण जयतु तत्सहध्वंषुधौ नरऽइषुहस्तेन वृष्णा ३४

सऽइषुहस्तैः स निषङ्गिभिर्वृशी सऽस्रष्टा स युधुऽइन्द्रो गुणेन ।
सऽसृष्टजित्सौमुपा बाहुशुर्ध्वग्रधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ३५

बृहस्पते परिदीया रथेन रक्षोहा मित्रारं ॥ऽअपुबाधमानः ।
प्रभञ्जन्त्सेनाः प्रमृणो युधा जयन्नुस्माकमेध्यविता रथानाम् ३६

बलुविज्ञाय स्थविरः प्रवीरः सहस्वान्वाजी सहमानऽउग्रः ।
अभिवीरोऽअभिसत्वा सहोजा जैत्रमिन्द्रु रथमातिष्ठ गोवित् ३७

गोत्रभिर्दङ्गोविदुं वज्रबाहुञ्जयन्तुमज्म प्रमृणन्तुमोर्जसा ।
इमः संजाताऽअनु वीरयध्वमिन्द्रः सखायोऽअनु सऽरभध्वम् ३८

अभि गोत्राणि सहसा गार्हमानोदयो वीरः शतमन्युरिन्द्रः ।
दुश्चयवनः पृतनाषाड्युध्योस्माकः सेनाऽअवतु प्र युत्सु ३९

इन्द्रऽआसान्रेता बृहस्पतिर्दक्षिणा वृजः पुरऽएतु सोमः ।
देवसेनानामभिभञ्जतीनाञ्जयन्तीनाम्मुर्तो वृन्त्वग्रम् ४०

इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञऽआदित्यानाम्मुर्ताऽ शर्धऽउग्रम् ।
महामनसाम्भुवनच्यवानाङ्घ्रिषौ देवानाञ्जयतामुदस्थात् ४१

उद्धर्षय मघवन्नायुधान्युत्सत्वंनाम्मानुम्मानाँसि ।
उद्ध्वत्रहन्वाजिनाँवाजिनान्युद्रथानाञ्जयताँषन्तु घोषाँ ४२

अस्माकुमिन्द्रुः समृतेषु ध्वजेष्वस्माकुँषाऽइषवस्ता जयन्तु ।
अस्माकँवीराऽउत्तरे भवन्त्वस्मारँ॥ उँ देवाऽअवता हवेषु ४३

अमीषाञ्चित्तम्प्रतिलोभयन्ती गृहाणाङ्गान्यप्वे परैहि ।
अभि प्रेहि निर्दह हृत्सु शोकैरुन्धेनामित्रास्तमसा सचन्ताम् ४४

अवसृष्टा परापतु शरंव्ये ब्रह्मसऽशिते ।
गच्छामित्रान्प्रपद्यस्व मामीषाङ्कञ्चनोच्छिषः ४५

प्रेता जयता नरुऽइन्द्रौ वृः शर्म षच्छतु ।
उग्रा वः सन्तु ब्राहवौनाधृष्या यथासथ ४६

असौ या सेना मरुतुः परेषामुभ्यैति नुऽओजसा स्पर्धमाना ।
ताङ्गूहतु तमसापव्रतेन यथामीऽअन्योऽअन्यन्न जानन् ४७

यत्र ब्राणाः सम्पतन्ति कुमारा विशिखाऽइव ।
तन्नऽइन्द्रो बृहस्पतिरदितिः शर्म षच्छतु विश्वाहा शर्म षच्छतु ४८

मर्माणि ते वर्मणा छादयामि सोमस्त्वा राजामृतेनानुवस्ताम् ।
उरोर्वरीयो वरुणस्ते कृणोतु जयन्तन्त्वानु देवा मदन्तु ४९

उदेनमुत्तरान्नयाग्रे घृतेनाहत ।
रायस्पोषेण सऽसृज प्रजया च बहुङ्कधि ५०

इन्द्रेमम्प्रतरान्नय सजातानामसद्गुशी ।
समैनुवर्चसा सृज देवानाम्भागुदाऽअसत् ५१

षस्य कुर्मो गृहे हविस्तमग्ने वर्धया त्वम् ।
तस्मै देवाऽअधिब्रवन्नयञ्च ब्रह्मणस्पतिः ५२

उदु त्वा विश्वे देवाऽअग्ने भरन्तु चित्तिभिः ।
स नो भव शिवस्त्वः सुप्रतीको विभार्वसुः ५३

पञ्च दिशो दैवीर्षुज्जमवन्तु देवीरपामतिन्दुर्मुतिम्बाधमानाः ।
रायस्पोषे युज्ञपतिमाभजन्ती रायस्पोषेऽअधि युज्ञोऽअस्थात् ५४

समिद्धेऽअग्नावधिं मामहानऽउक्थपत्रुऽईड्यौ गृभीतः ।
तप्तद्धुर्मपरिगृह्यायजन्तोर्जा षद्युज्जमयजन्त देवाः ५५

दैव्याय धुत्रे जोष्ट्रे देवुश्रीः श्रीमनाः शतपयाः ।
परिगृह्य देवा युज्ञमायन्देवा देवेभ्योऽअध्वुर्वन्तोऽअस्थुः ५६

वीतः हविः शमितः शमिता षजध्यै तुरीयो युज्ञो षत्र हव्यमेति ।
ततो वाकाऽआशिषो नो जुषन्ताम् ५७

सूर्षरश्मिर्हरिकेशः पुरस्तात्सविता ज्योतिरुदयारं॥ऽअजस्रम् ।
तस्य पूषा प्रसुवे षाति विद्वान्सुम्पश्यन्विश्वा भुवनानि गोपाः ५८

विमानऽएष दिवो मध्यऽआस्तऽआपप्रिवात्रोदसीऽअन्तरिक्षम् ।

स विश्वाचीरुभिचष्टे घृताचीरन्तरा पूर्वमपरञ्च केतुम् ५६

उक्षा समुद्रोऽअरुणः सुपर्णः पूर्वस्य योनिम्पितुराविवेश ।
मध्ये दिवो निहितः पृश्निरश्मा विचक्रमे रजसस्पात्यन्तौ ६०

इन्द्रुविश्वाऽअवीवृधन्त्समुद्रव्यचसुङ्गिरः ।
रथीतमः रथीनांवाजानां सत्यतिम्पतिम् ६१

देवहूर्षुञ्जऽआ च वक्षत्सुहूर्षुञ्जऽआ च वक्षत् ।
षक्षदग्निर्देवो देवारं॥ऽआ च वक्षत् ६२

वाजस्य मा प्रसवऽउद्ग्राभेणोदग्रभीत् ।
अधा सुपत्नानिन्द्रो मे निग्राभेणार्धरारं॥ऽअकः ६३

उद्ग्राभञ्च निग्राभञ्च ब्रह्म देवाऽअवीवृधन् ।
अधा सुपत्नानिन्द्राग्नी मे विषुचीनान्व्यस्यताम् ६४

क्रमध्वमग्निना नाकमुख्यः हस्तेषु बिभ्रतः ।
दिवस्पृष्टः स्वर्गत्वा मिश्रा देवेभिराध्वम् ६५

प्राचीमनुं प्रदिशम्प्रेहि विद्वानग्नेरग्ने पुरोऽअग्निर्भवेह ।
विश्वाऽआशा दीद्यानो विभाहूर्जन्नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे ६६

पृथिव्याऽअहमुदन्तरिक्षमारुहमुन्तरिक्षादिवमारुहम् ।
दिवो नाकस्य पृष्ठात्स्वर्ज्योतिरगामहम् ६७

स्वर्षन्तो नापैक्षन्तुऽत्रा द्याँ रौहन्ति रोदसी ।
षज्ञै विश्वतौधारुः सुविद्वाँसो वितेनिरे ६८

अग्ने प्रेहि प्रथमो देवयुताञ्चक्षुर्देवानामुत मर्त्यानाम् ।
इयक्षमाणा भृगुभिः सजोषाः स्वर्षन्तु षजमानाः स्वस्ति ६९

नक्तोषासा समनसा विरूपे धापयैते शिशुमेकं समीची ।
द्यावाक्षामा रुक्मोऽन्तर्विभाति देवाऽग्निन्धारयन्द्रविणोदाः ७०

अग्ने सहस्राक्ष शतमूर्धञ्छ्रुतन्ते प्राणाः सहस्रँव्यानाः ।
त्वः साहस्रस्य रायऽईशिषे तस्मै ते विधेम वाजाय स्वाहा ७१

सुपर्णोसि गुरुत्मान्पृष्ठे पृथिव्याः सीद ।
भासान्तरिक्षमापृण ज्योतिषा दिवमुत्तभानु तेजसा दिशुऽउद्वृह ७२

आजुह्वानः सुप्रतीकः पुरस्तादग्ने स्वँधोनिमासीद साधुया ।
अस्मिन्सुधस्थेऽअध्युत्तरस्मिन्विश्वे देवा षजमानश्च सीदत ७३

ताँ संवितुर्वरैरयस्य चित्रामाहँवृणे सुमतिँविश्वजन्याम् ।
षामस्य कशवोऽअदुहत्प्रपीनाँ सहस्रंधाराम्पर्यसा मुहीङ्गाम् ७४

विधेम ते परमे जन्मन्नग्ने विधेम स्तोमैरवरे सुधस्थे ।
षस्माद्योनेरुदारिथा षजे तम्प्र त्वे हुवीँषि जुहुरे समिद्धे ७५

प्रेद्धोऽअग्ने दीदिहि पुरो नोजस्रया सूर्या षविष्ठ ।
त्वाँ शश्वन्तुऽउपयन्ति वाजाः ७६

अग्ने तमद्याश्वन्न स्तोमैः क्रतुन्न भद्रः हृदिस्पृशम् ।
ऋध्यामा तुऽत्रोहैः ७७

चित्तिञ्जुहोमि मनसा घृतेन यथा
देवाऽऽहुहागमन्वीतिहोत्राऽऽमृतावृधः ।
पत्ये विश्वस्य भूमनो जुहोमि विश्वकर्मणे विश्वाहादाभ्यः हविः ७८

सुप्त तैऽअग्ने सुमिधः सुप्त जिह्वाः सुप्तऽऽमृषयः सुप्त धामं प्रियाणि
।
सुप्त होत्राः समुधा त्वां यजन्ति सुप्त योनीरापृणस्व घृतेन स्वाहा
७९

शुक्रज्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्माँश्च ।
शुक्रश्चऽऽमृतपाश्चात्यः हाः ८०

ईदृङ्चान्यादृङ्च सुदृङ्चु प्रतिसदृङ्च ।
मितश्च सम्मितश्च सभराः ८१

ऋतश्च सत्यश्च ध्रुवश्च धुरुणश्च ।
धुर्ता च विधुर्ता च विधारयः ८२

ऋतुजिच्च सत्युजिच्च सेनुजिच्च सुषेणश्च ।
अन्तिमित्रश्च दूरेऽमित्रश्च गुणः ८३

ईदृक्षासऽएतादृक्षासऽऊ षु णः सुदृक्षासुः प्रतिसदृक्षासुऽएतन ।

मितासंश्च सम्मितासो नोऽञ्च सभरसो मरुतो षुज्ञेऽञ्चस्मिन् ८४

स्वतवाँश्च प्रघासी च सान्तपुनश्च गृहमेधी च ।
क्रीडी च शाकी चौञ्जेषी ८५

इन्द्रुदैवीर्विशो मरुतोनुवर्त्मानोभवुन्यथेन्द्रुदैवीर्विशो
मरुतोनुवर्त्मानोभवन् ।
एवमिमँषजमानुदैवीश्च विशो मानुषीश्चानुवर्त्मानो भवन्तु ८६

इमँ स्तनमूर्जस्वन्तन्धयापाम्प्रपीनमग्रे सरिरस्यु मध्ये ।
उत्सञ्जुषस्व मधुमन्तमर्वन्त्समुद्रियुः सदनुमाविंशस्व ८७

घृतम्मिमिक्षे घृतमस्यु योनिर्घृते श्रितो घृतम्वस्यु धाम ।
अनुष्वधमार्वह मादयस्व स्वाहाकृतँवृषभ वक्षि हव्यम् ८८

सुमुद्रादूर्मिर्मधुमारँ॥ उदारदुपाँ शुना सममृतत्वमानट् ।
घृतस्यु नामु गुह्यँषदस्ति जिह्वा देवानामुमृतस्यु नाभिः ८९

व्यन्नामु प्रब्रवामा घृतस्यास्मिन्युज्ञे धारयामा नमोभिः ।
उप ब्रह्मा शृणवच्छस्यमानञ्चतुःशृङ्गोवमीद्गौरऽएतत् ९०

चुत्वारि शृङ्गा त्रयोऽत्रस्यु पादा द्वे शीर्षे सुप्त हस्तासोऽत्रस्यु ।
त्रिधा बुद्धो वृषभो रौरवीति मुहो देवो मर्त्याँ॥ आविवेश ९१

त्रिधा हितम्पुणिभिर्गुह्यमानुङ्गवि देवासो घृतमन्वविन्दन् ।
इन्द्रऽएकुः सूर्यऽएकैञ्जजान वेनादेकँ स्वधया निष्टतक्षुः ९२

एताऽअर्षन्ति हृद्यात्समुद्राच्छ्रुतव्रजा रिपुणा नावचक्षे ।
घृतस्य धाराऽअभिचाकशीमि हिरण्ययौ वेतसो मध्यऽआसाम् ६३

सुम्यक्स्त्रवन्ति सुरितो न धेनाऽअन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ।
एतेऽअर्षन्त्यूर्मयो घृतस्य मृगाऽइव क्षिपुणोरीषमाणाः ६४

सिन्धौरिव प्राध्वने शूघनासो वार्तप्रमियः पतयन्ति ब्रह्मा ।
घृतस्य धाराऽअरुषो न वाजी काष्ठा भिन्दन्नुर्मिभिः पिन्वमानः ६५

अभिप्रवन्तु समनेव शोषाः कल्याण्युः स्मयमानासोऽअग्निम् ।
घृतस्य धाराः सुमिधौ नसन्तु ता जुषाणो हर्षति जातवेदाः ६६

कुन्याऽइव बहुतुमेतवाऽउऽअञ्जयञ्जानाऽअभिचाकशीमि ।
षत्रु सोमः सूयते षत्रु ब्रह्मो घृतस्य धाराऽअभि तत्पवन्ते ६७

अभ्यर्षत सुष्टुतिङ्गव्यमाजिमुस्मासु भद्रा द्रविणानि धत्त ।
इमं ब्रह्मन्नयत देवता नो घृतस्य धारा मधुमत्पवन्ते ६८

धामन्ते विश्वम्भुवनमधिश्चितमुन्तःसमुद्रे हृद्यन्तरायुषि ।
अपामनीके समिथे षऽआभृतस्तमश्याम मधुमन्तऽअकुर्मिम् ६९

इति सप्तदशोऽध्यायः

अथाष्टादशोऽध्यायः

वाजश्च मे प्रसवश्च मे प्रयतिश्च मे प्रसितिश्च मे धीतिश्च मे क्रतुश्च मे
स्वरश्च मे श्लोकश्च मे श्रुवश्च मे श्रुतिश्च मे ज्योतिश्च मे स्वश्च मे षज्ञेन
कल्पन्ताम् १

प्राणश्च मेपानश्च मे व्यानश्च मेसुश्च मे चित्तञ्च मुऽआधीतञ्च मे वाक्च
मे मनश्च मे चक्षुश्च मे श्रोत्रञ्च मे दक्षश्च मे बलञ्च मे षज्ञेन कल्पन्ताम्
२

ओजश्च मे सहश्च मऽआत्मा च मे तनूश्च मे शर्म च मे वर्म च
मेङ्गानि च मेस्थानि च मे परूँषि च मे शरीराणि च मुऽआयुश्च मे
जुरा च मे षज्ञेन कल्पन्ताम् ३

ज्यैष्ठ्यञ्च मुऽआधिपत्यञ्च मे मुन्युश्च मे भामश्च मेमश्च मेम्भश्च मे जेमा
च मे महिमा च मे वरिमा च मे प्रथिमा च मे वर्षिमा च मे
द्राघिमा च मे वृद्धञ्च मे वृद्धिश्च मे षज्ञेन कल्पन्ताम् ४

सुत्यञ्च मे श्रुद्धा च मे जगञ्च मे धनञ्च मे विश्वञ्च मे महश्च मे क्रीडा
च मे मोदश्च मे जातञ्च मे जनिष्यमाणञ्च मे सूक्तञ्च मे सुकृतञ्च मे
षज्ञेन कल्पन्ताम् ५

ऋतञ्च मेमृतञ्च मेयुद्धमञ्च मेनामयञ्च मे जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वञ्च
मेनमित्रञ्च मेभयञ्च मे सुखञ्च मे शयनञ्च मे सूषाञ्च मे सुदिनञ्च मे
षज्ञेन कल्पन्ताम् ६

षुन्ता च मे धुर्ता च मे क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वञ्च मे महश्च मे
सुँविञ्च मे ज्ञात्रञ्च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे सीरञ्च मे लयश्च मे षुजेन
कल्पन्ताम् ७

शञ्च मे मयश्च मे प्रियञ्च मेनुकामश्च मे कामश्च मे सौमनुसश्च मे भगश्च
मे द्रविणञ्च मे भुद्रञ्च मे श्रेयश्च मे वसीयश्च मे षशश्च मे षुजेन
कल्पन्ताम् ८

ऊर्क्च मे सूनृता च मे पयश्च मे रसश्च मे घृतञ्च मे मधु च मे सर्गिधश्च
मे सपीतिश्च मे कृषिश्च मे वृष्टिश्च मे जैत्रञ्च मुऽत्रौद्धिद्यञ्च मे षुजेन
कल्पन्ताम् ९

रुयिश्च मे रायश्च मे पुष्टञ्च मे पुष्टिश्च मे विभु च मे प्रभु च मे पूर्णञ्च मे
पूर्णतरञ्च मे कुर्यवञ्च मेक्षितञ्च मेन्नञ्च मेक्षुञ्च मे षुजेन कल्पन्ताम् १०

वित्तञ्च मे वेद्यञ्च मे भुतञ्च मे भविष्यञ्च मे सुगञ्च मे सुपथ्यञ्च
मुऽऋद्धञ्च मुऽऋद्धिश्च मे क्लृप्तञ्च मे क्लृप्तिश्च मे मुतिश्च मे सुमुतिश्च
मे षुजेन कल्पन्ताम् ११

व्रीहयश्च मे षवाश्च मे माषाश्च मे तिलाश्च मे मुद्राश्च मे खल्वाश्च मे
प्रियङ्गवश्च मेणवश्च मे श्यामाकाश्च मे नीवाराश्च मे गोधूमाश्च मे
मुसूराश्च मे षुजेन कल्पन्ताम् १२

अश्मा च मे मृत्तिका च मे गिरयश्च मे पर्वताश्च मे सिकताश्च मे
वनस्पतयश्च मे हिरण्यञ्च मेयश्च मे श्यामञ्च मे लोहञ्च मे सीसञ्च मे
त्रपु च मे षुजेन कल्पन्ताम् १३

अग्निश्च मुऽआपश्च मे वीरुधश्च मुऽओषधयश्च मे कृष्टपुच्याश्च
मेकृष्टपुच्याश्च मे ग्राम्याश्च मे पुशर्वऽआरुणयाश्च मे वित्तञ्च मे वित्तिश्च
मे भूतञ्च मे भूतिश्च मे षज्ञेन कल्पन्ताम् १४

वसु च मे वसुतिश्च मे कर्म च मे शक्तिश्च मेरथश्च मुऽएमश्च मऽडुत्या
च मे गतिश्च मे षज्ञेन कल्पन्ताम् १५

अग्निश्च मुऽइन्द्रश्च मे सोमश्च मुऽइन्द्रश्च मे सविता च मुऽइन्द्रश्च मे
सरस्वती च मुऽइन्द्रश्च मे पूषा च मुऽइन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च मुऽइन्द्रश्च
मे षज्ञेन कल्पन्ताम् १६

मित्रश्च मुऽइन्द्रश्च मे वरुणश्च मुऽइन्द्रश्च मे धाता च मुऽइन्द्रश्च मे त्वष्टा
च मुऽइन्द्रश्च मे मरुतश्च मुऽइन्द्रश्च मे विश्वे च मे देवाऽइन्द्रश्च मे षज्ञेन
कल्पन्ताम् १७

पृथिवी च मुऽइन्द्रश्च मेन्तरिक्षञ्च मुऽइन्द्रश्च मे द्यौश्च मुऽइन्द्रश्च मे
सर्माश्च मुऽइन्द्रश्च मे नक्षत्राणि च मुऽइन्द्रश्च मे दिशश्च मुऽइन्द्रश्च मे
षज्ञेन कल्पन्ताम् १८

अहृशुश्च मे रुश्मिश्च मेदाभ्यश्च मेधिपतिश्च मऽउपांशुश्च मेन्तर्षामश्च
मऽऐन्द्रवायुवश्च मे मैत्रावरुणश्च मऽआश्विनश्च मे प्रतिप्रस्थानश्च मे
शुक्रश्च मे मुन्थी च मे षज्ञेन कल्पन्ताम् १९

आग्रयणश्च मे वैश्वदेवश्च मे ध्रुवश्च मे वैश्वानरश्च मऽऐन्द्राग्रश्च मे
महावैश्वदेवश्च मे मरुत्वतीर्याश्च मे निष्केवलयश्च मे सावित्रश्च मे

सारस्वतश्च मे पात्नीवृतश्च मे हारियोजुनश्च मे षुजेन कल्पन्ताम् २०

स्रुचश्च मे चमुसाश्च मे वायुव्यानि च मे द्रोणकलुशश्च मे ग्रावाणश्च
मेधिषवणे च मे पूतभृच्च मऽआधवुनीयश्च मे वेदिश्च मे बृहिश्च
मेवभृथश्च मे स्वगाकारश्च मे षुजेन कल्पन्ताम् २१

अग्निश्च मे घुर्मश्च मेर्कश्च मे सूर्यश्च मे प्राणश्च मेश्वमेधश्च मे पृथिवी च
मेदितिश्च मे दितिश्च मे द्यौश्च मेङ्गलयुः शक्वरयो दिशश्च मे षुजेन
कल्पन्ताम् २२

वृतञ्च मऽऋतवश्च मे तपश्च मे सँवत्सरश्च मेहोरात्रेऽऊर्वष्टीवे
बृहद्रथन्तरे च मे षुजेन कल्पन्ताम् २३

एका च मे तिस्रश्च मे तिस्रश्च मे पञ्च च मे पञ्च च मे सप्त च मे सप्त
च मे नव च मे नव च मऽएकादश च मऽएकादश च मे त्रयोदश
च मे त्रयोदश च मे पञ्चदश च मे पञ्चदश च मे सप्तदश च मे
सप्तदश च मे नवदश च मे नवदश च मऽएकविंशतिश्च
मऽएकविंशतिश्च मे त्रयोविंशतिश्च मे त्रयोविंशतिश्च मे
पञ्चविंशतिश्च मे पञ्चविंशतिश्च मे सप्तविंशतिश्च मे
सप्तविंशतिश्च मे नवविंशतिश्च मे नवविंशतिश्च मऽएकत्रिंशच्च
मऽएकत्रिंशच्च मे त्रयस्त्रिंशच्च मे षुजेन कल्पन्ताम् २४

चतस्रश्च मेष्टौ च मेष्टौ च मे द्वादश च मे द्वादश च मे षोडश च मे
षोडश च मे विंशतिश्च मे विंशतिश्च मे चतुर्विंशतिश्च मे
चतुर्विंशतिश्च मेष्टाविंशतिश्च मेष्टाविंशतिश्च मे द्वात्रिंशच्च मे
द्वात्रिंशच्च मे षट्त्रिंशच्च मे षट्त्रिंशच्च मे चत्वारिंशच्च मे

चत्वारिंशच्च मे चतुश्चत्वारिंशच्च मे चतुश्चत्वारिंशच्च
मेष्टार्चत्वारिंशच्च मे षुज्ञेन कल्पन्ताम् २५

त्र्यविंश मे त्र्युवी च मे दित्युवाट्च मे दित्यौही च मे पञ्चाविंश मे
पञ्चावी च मे त्रिवृत्सश्च मे त्रिवृत्सा च मे तुर्षुवाट्च मे तुर्षौही च मे
षुज्ञेन कल्पन्ताम् २६

पृष्ठवाट्च मे पृष्ठौही च मऽउक्षा च मे वृशा च मऽऋषभश्च मे
वेहच्च मेनुड्वाँश्च मे धेनुश्च मे षुज्ञेन कल्पन्ताम् २७

वाजाय स्वाहा प्रसुवायु स्वाहापिजायु स्वाहा क्रतवे स्वाहा वसवे
स्वाहाहर्षतये स्वाहाह्वे मुग्धायु स्वाहा मुग्धाय वैनःशिनायु स्वाहा
विनुःशिनऽआन्त्यायुनायु स्वाहान्त्याय भौवनायु स्वाहा भुवनस्यु
पतये स्वाहाधिपतये स्वाहा प्रजापतये स्वाहा ।
इयन्ते राशिमुत्राय षुन्तासि षमनऽऊर्जे त्वा वृष्ट्यै त्वा
प्रजानान्त्वाधिपत्याय २८

आयुर्षुज्ञेन कल्पताम्प्राणो षुज्ञेन कल्पताञ्चक्षुर्षुज्ञेन कल्पताँ
श्रोत्रँषुज्ञेन कल्पताँवाग्युज्ञेन कल्पताम्मनौ षुज्ञेन कल्पतामात्मा
षुज्ञेन कल्पताम्ब्रह्मा षुज्ञेन कल्पताञ्ज्योतिर्षुज्ञेन कल्पताँ स्वर्षुज्ञेन
कल्पताम्पृष्ठँषुज्ञेन कल्पताँषुज्ञो षुज्ञेन कल्पताम् ।
स्तोमँश्च षजुँश्चऽऋक्च सामं च बृहच्च रथन्तुरच्च ।
स्वर्देवाऽऽगन्तामृताऽऽभूम प्रजापतेः प्रजाऽऽभूम वेट्स्वाहा २९

वाजस्य नु प्रसुवे मातरंमुहीमदितिन्नाम वचसा करामहे ।
षस्यामिदँविश्वम्भुवनमाविवेशु तस्यान्नो देवः सविता धर्म साविषत्

३०

विश्वेऽअद्य मरुतो विश्वेऽऊती विश्वे भवन्त्वग्रयुः समिद्धाः ।
विश्वे नो देवाऽअवसागमन्तु विश्वमस्तु द्रविणुँवाजोऽअस्मे ३१

वाजो नः सुप्तं प्रदिशुश्चतस्रो वा परावतः ।
वाजो नो विश्वेर्देवैर्धनसाताविहावतु ३२

वाजो नोऽअद्य प्रसुवाति दानुँवाजो देवाः॥ऽअतुभिः कल्पयाति ।
वाजो हि मा सर्ववीरञ्जुजानु विश्वाऽआशा वाजपतिर्जयेयम् ३३

वाजः पुरस्तादुत मध्यतो नो वाजो देवान्हविषा वर्धयाति ।
वाजो हि मा सर्ववीरञ्चकारु सर्वाऽआशा वाजपतिर्भवेयम् ३४

सम्मा सृजामि पर्यसा पृथिव्याः सम्मा सृजाम्यद्भिरोषधीभिः ।
सोहँवाजः सनेयमग्ने ३५

पर्यः पृथिव्याम्पयुऽओषधीषु पर्यो दिव्यन्तरिक्षे पर्यो धाः ।
पर्यस्वतीः प्रदिशः सन्तु मह्यम् ३६

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
सरस्वत्यै वाचो षन्तुर्षन्त्रेणाग्नेः साम्राज्येनाभिषिञ्चामि ३७

ऋताषाडृतधामाग्निर्गन्धुर्वस्तस्यौषधयोप्सरसो मुदो नाम ।
स नऽइदम्ब्रह्म क्षत्रम्पातु तस्मै स्वाहा वाट्ताभ्युः स्वाहा ३८

सुहृहितो विश्वसामा सूर्षो गन्धुर्वस्तस्य मरीचयोप्सरसंऽआयुवो
नाम ।

स नऽइदम्ब्रह्म क्षत्रम्पातु तस्मै स्वाहा वात्ताभ्युः स्वाहा ३६

सुषुम्णाः सूर्षरश्मिश्चन्द्रमा गन्धुर्वस्तस्य नक्षत्रायप्सरसो भेकुरयो
नाम ।

स नऽइदम्ब्रह्म क्षत्रम्पातु तस्मै स्वाहा वात्ताभ्युः स्वाहा ४०

इषिरो विश्वव्यचा वातो गन्धुर्वस्तस्यापोऽअप्सरसुऽऊर्जो नाम ।

स नऽइदम्ब्रह्म क्षत्रम्पातु तस्मै स्वाहा वात्ताभ्युः स्वाहा ४१

भुज्युः सुपुर्णो षड्भो गन्धुर्वस्तस्य दक्षिणाऽअप्सरसं स्तावा नाम ।

स नऽइदम्ब्रह्म क्षत्रम्पातु तस्मै स्वाहा वात्ताभ्युः स्वाहा ४२

प्रजापतिर्विश्वकर्मा मनो गन्धुर्वस्तस्यऽअक्रुक्सामान्यप्सरसुऽएष्टयो
नाम ।

स नऽइदम्ब्रह्म क्षत्रम्पातु तस्मै स्वाहा वात्ताभ्युः स्वाहा ४३

स नो भुवनस्य पते प्रजापते षस्य तऽउपरि गृहा षस्य वेह ।

अस्मै ब्रह्मणोस्मै क्षत्राय महि शर्म षच्छ स्वाहा ४४

सुमुद्रोसि नभस्वानार्द्रदानुः शम्भूर्मयोभूरभि मा वाहि स्वाहा
मारुतोसि मरुताङ्गुणः शम्भूर्मयोभूरभि मा वाहि स्वाहावस्यूरसि
दुर्वस्वाञ्छुम्भूर्मयोभूरभि मा वाहि स्वाहा ४५

वास्तैऽअग्ने सूर्षे रुचो दिवमातुन्वन्ति रुश्मिभिः ।

ताभिर्नोऽञ्च सर्वाभी रुचे जनाय नस्कृधि ४६

षा वो देवाः सूर्ये रुचो गोष्वश्वेषु षा रुचः ।
इन्द्राग्नी ताभिः सर्वाभी रुचन्नो धत्त बृहस्पते ४७

रुचन्नो धेहि ब्राह्मणेषु रुचुः राजसु नस्कृधि ।
रुचं विश्वेषु शूद्रेषु मरिच धेहि रुचा रुचम् ४८

तत्त्वा षामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदा शास्ते षजमानो हविर्भिः ।
अहैडमानो वरुणेह बोध्युरुशःसु मा नुऽआयुः प्रमौषीः ४९

स्वर्णं घुर्मः स्वाहा स्वर्णार्कः स्वाहा स्वर्णं शुक्रः स्वाहा स्वर्णं
ज्योतिः स्वाहा स्वर्णं सूर्यः स्वाहा ५०

अग्निं षुनज्मि शर्वसा घृतेन दिव्यः सुपर्णवयसा बृहन्तम् ।
तेन वयङ्गमेम ब्रध्नस्य विष्टपुं स्वो रुहाणाऽअधि नाकमुत्तमम् ५१

इमौ ते पुक्षावजरा पतत्रिणौ षाभ्यां रक्षांस्यपहंस्यग्ने ।
ताभ्याम्पतेम सुकृतामु लोकं षत्रुऽमृषयो जुग्मुः प्रथमजाः पुराणाः
५२

इन्दुर्दक्षः श्येनऽमृतावा हिरण्यपक्षः शकुनो भुरगयुः ।
महान्तसुधस्थै ध्रुवऽआनिषत्तो नमस्तेऽअस्तु मा मा हिःसीः ५३

दिवो मूर्धासि पृथिव्या नाभिरूर्गपामोषधीनाम् ।
विश्वायुः शर्म सुप्रथा नमस्पथे ५४

विश्वस्य मूर्धन्नधितिष्ठसि श्रितः समुद्रे ते हृदयमुप्स्वायुरपो
दत्तोदधिभिन्त ।

दिवस्पुर्जन्यादुन्तरिक्षात्पृथिव्यास्ततो नो वृष्ट्याव ५५

इष्टो षुज्ञो भृगुभिराशीर्दा वसुभिः ।

तस्य नऽइष्टस्य प्रीतस्य द्रविणोहागमेः ५६

इष्टोऽऽग्निराहुतः पिपर्तु नऽइष्टः हविः ।

स्वगेदन्देवेभ्यो नमः ५७

षदाकूतात्सुमसुस्रोद्धृदो वा मनसो वा सम्भृतञ्चक्षुषो वा ।

तदनु प्रेत सुकृतामु लोकैश्चऽऽऽऽषयो जुग्मुः प्रथमजाः पुराणाः ५८

एतः सधस्थ परि ते ददामि षमावहाच्छेवधिञ्जातवेदाः ।

ऋन्वागुन्ता षुज्ञपतिर्वोऽऽऽऽ तः स्म जानीत परमे व्योमन् ५९

एतज्जानाथ परमे व्योमन्देवाः सधस्था विद रूपमस्य ।

षदागच्छात्पृथिविभिर्देवयानैरिष्टापूर्ते कृणवाथाविरस्मै ६०

उद्धृध्यस्वाग्ने प्रतिजागृहि त्वमिष्टापूर्ते सः सृजेथामयञ्च ।

ऋस्मिन्सुधस्थेऽऽऽऽध्युत्तरस्मिन्विश्वे देवा षजमानश्च सीदत ६१

षेनु वहंसि सुहस्रुषेनाग्ने सर्ववेदुसम् ।

तेनेमँषुज्ञन्नौ नयु स्वर्देवेषु गन्तवे ६२

प्रस्तुरेण परिधिना स्तुचा वेद्या च बर्हिषा ।
ऋचेमँषुज्ञन्नौ नयु स्वर्देवेषु गन्तवे ६३

षदुत्तँषत्परादानुँषत्पूतँषाश्च दक्षिणाः ।
तदग्निर्वैश्वकर्मुणः स्वर्देवेषु नो दधत् ६४

षत्रु धाराऽअनपेता मधोर्घृतस्य च षाः ।
तदग्निर्वैश्वकर्मुणः स्वर्देवेषु नो दधत् ६५

अग्निरस्मि जन्मना जातवेदा घृतम्मे चक्षुरमृतम्मऽआसन् ।
अर्कस्त्रिधातु रजसो विमानोर्जस्रो घर्मो हविरस्मि नाम ६६

ऋचो नामास्मि षजूँषि नामास्मि सामानि नामास्मि ।
षेऽअग्रयुः पाञ्चजन्याऽअस्याम्पृथिव्यामधि ।
तेषामसि त्वमुत्तमः प्र नो जीवातवे सुव ६७

वात्रहत्यायु शर्वसे पृतनाषाहाय च ।
इन्द्र त्वावर्तयामसि ६८

सुहदानुम्पुरुहूत क्षियन्तमहुस्तमिन्द्र सम्पिणक्कुणारुम् ।
अभि वृत्रँवर्धमानुम्पियारुमुपादमिन्द्र तुवसा जघन्थ ६९

वि नऽइन्द्र मृधौ जहि नीचा षच्छ पृतन्युतः ।
षोऽअस्मारँ॥ऽअभिदासुत्यधरङ्गमया तमः ७०

मृगो न भीमः कुचुरो गिरिष्ठाः परावतुऽआजगन्था परस्याः ।

सृकः सुःशायं पुविमिन्द्र त्रिगमंवि शत्रून्ताहि वि मृधौ नुदस्व ७१

वैश्वानुरो नऽकुतयुऽआप्रयातु परावर्तः ।
अग्निर्नः सुष्टुतीरुप ७२

पृष्टो दिवि पृष्टोऽअग्निः पृथिव्याम्पृष्टो विश्वाऽओषधीराविवेश ।
वैश्वानुरः सहसा पृष्टोऽअग्निः स नो दिवा स रिषस्यातु नक्तम् ७३

अश्यामु तङ्काममग्ने तवोतीऽअश्यामं रुयिः रयिवः सुवीरम् ।
अश्यामु वाजमुभि वाजयन्तोश्यामं द्युम्रमजराजरन्ते ७४

वुयन्तेऽअद्य ररिमा हि काममुत्तानहस्ता नमसोपसद्य ।
षजिष्ठेन मनसा षक्षि देवानस्त्रैधता मन्मना विप्रोऽअग्ने ७५

धामुच्छदुग्निरिन्द्रो ब्रह्मा देवो बृहस्पतिः ।
सचेतसो विश्वे देवा षज्ञम्प्रावन्तु नः शुभे ७६

त्वँषविष्ठ दाशुषो नूँ पाहि शृणुधी गिरः ।
रक्षा तोकमुत त्मना ७७

इत्यष्टादशोऽध्यायः

अथैकोनविंशोऽध्यायः

स्वाद्वीन्त्वा स्वादुना तीव्रान्तीव्रेणामृतामृतेन ।
 मधुमतीम्मधुमता सृजामि सः सोमेन ।
 सोमोस्यश्विभ्याम्पच्यस्व सरस्वत्यै पच्यस्वेन्द्राय सुत्राम्णौ पच्यस्व
 १

परीतो षिञ्चता सुतः सोमो षऽउत्तमः हविः ।
 दुधन्वा यो नर्षोऽत्रप्स्वन्तरासुषावु सोममद्रिभिः २

वायोः पूतः पुवित्रेण प्रत्यङ्कसोमोऽअतिद्रुतः ।
 इन्द्रस्य युज्यः सर्वा ।
 वायोः पूतः पुवित्रेण प्राङ्कसोमोऽअतिद्रुतः ।
 इन्द्रस्य युज्यः सर्वा ३

पुनाति ते परिस्त्रुतः सोमः सूर्यस्य दुहिता ।
 वारैण शश्वता तना ४

ब्रह्म क्षत्रम्पवते तेजऽइन्द्रियः सुरया सोमः सुतऽआसुतो मदाय ।
 शुक्रेण देव देवताः पिपृग्धि रसेनान्नं षजमानाय धेहि ५

कुविदुङ्ग षवमन्तो षवञ्चिद्यथा दान्त्यनुपूर्ववियूय ।
 इहेहैषाङ्कणुहि भोजनानि षे बर्हिषो नमऽउक्तिषजन्ति ।
 उपयामगृहीतोस्यश्विभ्यान्त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा सुत्राम्णाऽएष ते
 योनिस्तेजसे त्वा वीर्षाय त्वा बलाय त्वा ६

नाना हि वान्देवहितुः सदस्कृतम्मा सः सृक्षाथाम्परमे व्योमन् ।
 सुरा त्वमसि शुष्मिणी सोमऽणुष मा मां हिःसीः
 स्वाँयोनिमाविशन्ती ७

उपयामगृहीतोस्याश्चिनन्तेजः सारस्वतँवीर्षमैन्द्रम्बलम् ।
 एष ते योनिर्मोदाय त्वानुन्दाय त्वा महसे त्वा ८

तेजोसि तेजो मयि धेहि वीर्षमसि वीर्षम्मयि धेहि बलमसि
 बलुम्मयि धेह्योजोस्योजो मयि धेहि मुन्युरसि मुन्युम्मयि धेहि
 सहोसि सहो मयि धेहि ९

षा व्याघ्रँविषूचिकोभौ वृकञ्च रक्षति ।
 श्येनम्पतत्रिणः सिहहः सेमम्पात्वहसः १०

षदापिपेष मातरम्पुत्रः प्रमुदितो धयन् ।
 एतत्तदग्नेऽन्नृणो भवाम्यहतौ पितरौ मया ।
 सम्पृचं स्थ सम्मा भद्रेण पृङ्ग विपृचं स्थ वि मां पाप्मनां पृङ्ग ११

देवा षज्ञमन्वत भेषजम्भिषजाश्चिना ।
 वाचा सरस्वती भिषगिन्द्रायेन्द्रियाणि दधतः १२

दीक्षायै रूपः शष्पाणि प्रायणीयस्य तोक्मानि ।
 क्रयस्य रूपः सोमस्य लाजाः सौमाँशवो मधु १३

आतिथ्यरूपम्मासरम्महावीरस्य नुग्रहः ।
 रूपमुपसदामेतत्तिस्त्रो रात्रीः सुरासुता १४

सोमस्य रूपङ्क्रीतस्य परिस्त्रुत्परिषिच्यते ।
अश्विभ्यान्दुग्धर्भेषुजमिन्द्रायैन्द्रः सरस्वत्या १५

आसुन्दी रूपः राजासुन्द्यै वेद्यै कुम्भी सुराधानी ।
अन्तरऽउत्तरवेद्या रूपङ्कारोतुरो भिषक् १६

वेद्या वेदिः समाप्यते बर्हिषा बर्हिरिन्द्रियम् ।
षूपेनु षूपऽआप्यते प्रणीतोऽअग्निरग्निना १७

हविर्धानुषदश्विनाग्नीध्रँषत्सरस्वती ।
इन्द्रायैन्द्रः सदस्कृतम्पत्नीशालङ्गार्हपत्यः १८

प्रैषेभिः प्रैषानाप्रोत्याप्रीभिराप्रीर्वृज्ञस्य ।
प्रयाजेभिरनुयाजान्वषट्कारेभिराहुतीः १९

पशुभिः पशूनाप्रोति पुरोडाशैर्हुवीऽप्या ।
छन्दोभिः सामिधेनीर्वाज्याभिर्वषट्कारान् २०

धानाः करुम्भः सक्तवः परीवापः पयो दधि ।
सोमस्य रूपः हविषऽआमिक्षा वाजिनुम्मधु २१

धानानाऽ रूपङ्कुर्वलम्परीवापस्य गोधूमाः ।
सक्तूनाऽ रूपम्बदरमुपवाकाः करुम्भस्य २२

पर्यसो रूपँषद्यवा दुध्नो रूपङ्कुकन्धूनि ।

सोमस्य रूपंवाजिनः सौम्यस्य रूपमामिक्षा २३

आश्रावयेति स्तोत्रियाः प्रत्याश्रावोऽन्नरूपः ।
षजेति धाव्धारूपम्प्रगाथा षैयजामुहाः २४

अर्धुऽऽमृचैरुक्थानां ऽ रूपम्पदैराप्रोति निविदः ।
प्रणुवैः शस्त्राणां ऽ रूपम्पर्यसा सोमऽआप्यते २५

अश्विभ्याम्प्रातःसवनमिन्द्रैर्गैन्द्रम्माध्यन्दिनम् ।
वैश्वदेवः सरस्वत्या तृतीयमाप्तः सवनम् २६

वायुव्यैर्वायुव्यान्याप्रोति सतैन द्रोणकलुशम् ।
कुम्भीभ्यामम्भृणौ सुते स्थालीभिः स्थालीराप्रोति २७

षजुर्भिराप्यन्ते ग्रहा ग्रहैः स्तोमाश्च विष्टुतीः ।
छन्दोभिरुक्थाशस्त्राणि साम्नावभृथऽआप्यते २८

इडाभिर्भक्षानांप्रोति सूक्तवाकेनाशिषः ।
शंष्पुना पत्नीसंघाजान्त्समिष्टयजुषां सुऽस्थाम् २९

वृतेन दीक्षामांप्रोति दीक्षयांप्रोति दक्षिणाम् ।
दक्षिणा श्रद्धामांप्रोति श्रद्धयां सुत्यमाप्यते ३०

एतावद्रूपंषुज्ञस्य षहेवैर्ब्रह्मणा कृतम् ।
तदेतत्सर्वमांप्रोति षुज्ञे सौत्रामुणी सुते ३१

सुरावन्तम्बर्हिषदः सुवीरँषुज्ञः हिन्वन्ति महिषा नमौभिः ।
दधानाः सोमन्दिवि देवतासु मदेमेन्द्रँषजमानाः स्वर्काः ३२

षस्ते रसुः सम्भृतऽओषधीषु सोमस्य शुष्मः सुरया सुतस्य ।
तेन जिन्वु षजमानुम्मदेन सरस्वतीमुश्विनाविन्द्रमुग्रिम् ३३

षमुश्विना नमुचेरासुरादधि सरस्वत्यसुनोदिन्द्रियाय ।
इमन्तः शुक्रम्मधुमन्तुमिन्दुः सोमुः राजानमिह भक्षयामि ३४

षदत्र रिप्तः रसिनः सुतस्य षदिन्द्रोऽअपिबुच्छचीभिः ।
अहन्तदस्य मनसा शिवेन सोमुः राजानमिह भक्षयामि ३५

पितृभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः पितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः
स्वधा नमः प्रपितामहेभ्यः स्वधायिभ्यः स्वधा नमः ।
अक्षन्पितरोमीमदन्त पितरोतीतृपन्त पितरुः पितरुः शुन्धध्वम् ३६

पुनन्तु मा पितरः सोम्यासः पुनन्तु मा पितामहाः पुनन्तु
प्रपितामहाः । पुवित्रैण शतायुषा ।
पुनन्तु मा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः ।
पुवित्रैण शतायुषा विश्वमायुर्व्यश्नवै ३७

अग्रुऽआयूँषि पवसुऽआसुवोर्जुमिषञ्च नः ।
आरे बाधस्व दुच्छुनाम् ३८

पुनन्तु मा देवजुनाः पुनन्तु मनसा धियः ।
पुनन्तु विश्वा भूतानि जार्तवेदः पुनीहि मा ३९

पुवित्रेण पुनीहि मा शुक्रेण देवु दीद्यत् ।
अग्ने क्रत्वा क्रतूँ॥रनु ४०

षत्ते पुवित्रमुर्चिष्यग्ने विततमन्तरा ।
ब्रह्म तेन पुनातु मा ४१

पर्वमानुः सोऽअद्य नः पुवित्रेण विचर्षणिः ।
षः पोता स पुनातु मा ४२

उभाभ्यान्देव सवितः पुवित्रेण सुवेन च ।
माम्पुनीहि विश्वतः ४३

वैश्वदेवी पुनती देव्यागाद्यस्यामिमा ब्रह्म्यस्तुन्वो वीतपृष्ठाः ।
तया मदन्तः सधुमादेषु वयः स्याम पतयो रयीणाम् ४४

ये समानाः समनसः पितरो यमुराज्ये ।
तेषाँलोकः स्वधा नमो षज्ञो देवेषु कल्पताम् ४५

ये समानाः समनसो जीवा जीवेषु मामुकाः ।
तेषाँ श्रीर्मयि कल्पतामस्मिँलोके शतः समाः ४६

द्वे सृतीऽअश्रुणवम्पितृणामुहन्देवानामुत मर्त्यानाम् ।
ताभ्यामिदँविश्वमेजुत्समेति षदन्तरा पितरँम्मातरँञ्च ४७

इदः हविः प्रजननम्मेऽअस्तु दशवीरुः सर्वगणँ स्वस्तये ।

आत्मसनि प्रजासनि पशुसनि लोकसन्यभयसनि ।
अग्निः प्रजाम्बहुलाम्भै करोत्वन्नम्पयो रेतोऽम्भस्मासु धत्त ४८

उदीरतामवरुऽउत्परासुऽउन्मध्यमाः पितरः सोम्यासः ।
असुँष्वऽईयुरवृकाऽऋतुज्ञास्ते नोवन्तु पितरो हवेषु ४९

अङ्गिरसो नः पितरो नवग्वाऽअर्थर्वाणो भृगवः सोम्यासः ।
तेषाँवयः सुमतौ यज्ञियानामपि भुद्रे सौमनुसे स्याम ५०

ये नः पूर्वे पितरः सोम्यासौनूहिरे सौमपीथँवसिष्ठाः ।
तेभिर्धुमः सँरराणो हवीँष्युशन्नुशब्दिः प्रतिक्राममन्तु ५१

त्वः सौम प्रचिकितो मनीषा त्वः रजिष्ठमनुनेषु पन्थाम् ।
तव प्रणीती पितरौ नऽइन्दो देवेषु रत्नमभजन्तु धीराः ५२

त्वया हि नः पितरः सोम पूर्वे कर्माणि चक्रुः पवमानु धीराः ।
वृन्वन्नवातः परिधीँरपौरुँ वीरेभिरश्वैर्मघवा भवा नः ५३

त्वः सौम पितृभिः सँविदानोनु द्यावापृथिवीऽआततन्थ ।
तस्मै तऽइन्दो हविषा विधेम वृयँ स्याम पतयो रयीणाम् ५४

बर्हिषदः पितरऽऊत्पुर्वागिमा वौ हव्या चकृमा जुषध्वम् ।
तऽआगुतावसा शन्तमेनाथा नः शँषोररपो दधात ५५

आहम्पितृन्सुविदत्राँः॥ऽअवित्सु नपातञ्च विक्रमणञ्च विष्णोः ।
बर्हिषदो ये स्वधया सुतस्य भजन्त पित्वस्तऽइहागमिष्ठाः ५६

उपहूताः पितरः सोम्यासौ बर्हिष्येषु निधिषु प्रियेषु ।
तऽआगमन्तु तऽइह श्रुवन्त्वधिब्रुवन्तु तेवन्त्वस्मान् ५७

आयन्तु नः पितरः सोम्यासौग्निष्वात्ताः पृथिभिर्देव्याणैः ।
अस्मिन्यज्ञे स्वधया मदन्तोधिब्रुवन्तु तेवन्त्वस्मान् ५८

अग्निष्वात्ताः पितरऽएह गच्छतु सदः सदः सदत सुप्रणीतयः ।
अत्ता हवीँषि प्रयतानि बर्हिष्यथा रयिः सर्ववीरन्दधातन ५९

येऽअग्निष्वात्ता येऽअनग्निष्वात्ता मध्ये दिवः स्वधया मादयन्ते ।
तेभ्यः स्वराडसुनीतिमेताँषथावशन्तुन्वङ्कल्पयाति ६०

अग्निष्वात्तानृतुमतौ हवामहे नाराशुसे सौमपीथँवऽआशुः ।
ते नो विप्रांसः सुहवा भवन्तु वृयँ स्यामु पतयो रयीणाम् ६१

आच्या जानुं दक्षिणतो निषद्येमँषज्ञमुभिर्गृणीत विश्वे ।
मा हिँसिष्ट पितरः केनचिन्नो षड्ऽआगः पुरुषता कराम ६२

आसीनासोऽअरुणीनामुपस्थे रयिन्धत्त दाशुषे मर्त्याय ।
पुत्रेभ्यः पितरस्तस्य वस्वः प्रयच्छतु तऽइहोर्जन्दधात ६३

षमग्ने कव्यवाहन त्वञ्चिन्मन्यसे रयिम् ।
तन्नो गीर्भिः श्रुवाब्धन्देवत्रा पनया युजम् ६४

योऽअग्निः कव्यवाहनः पितृन्यक्षदृतावृधः ।

प्रेदुं हुव्यानि वोचति देवेभ्यश्च पितृभ्यऽम्ना ६५

त्वमग्रऽईडितः कव्यवाहनावाहुव्यानि सुरभीणि कृत्वी ।
प्रादाह पितृभ्यः स्वधया तेऽअक्षन्नद्धि त्वन्दैव प्रयता हुवीऽषि
६६

ये चेह पितरो ये च नेह षाँश्च विद्य षारं॥ऽउं च न प्रविद्य ।
त्वँैत्थ षति ते जातवेदः स्वधाभिर्षुज्ञः सुकृतञ्जुषस्व ६७

इदम्पितृभ्यो नमोऽअस्त्वद्य ये पूर्वासो षऽउपरासऽईयुः ।
ये पार्थिवे रजुस्या निषत्ता ये वा नूनः सुवृजनासु विक्षु ६८

अघ्रा षथा नः पितरुः परासः प्रत्वासोऽअग्रऽऋतमाशुषाणाः ।
शुचीदयन्दीर्घितिमुक्थशासुः क्षामा भिन्दन्तोऽअरुणीरपवन् ६९

उशन्तस्त्वा निधीमह्युशन्तः समिधीमहि ।
उशन्नशतऽआवह पितृन्हविषेऽअत्तवे ७०

अपाम्फेनेनु नमुचेः शिरऽइन्द्रोदवर्तयः ।
विश्वा षदजय स्पृधः ७१

सोमो राजामृतः सुतऽऋजीषेणाजहान्मृत्युम् ।
ऋतेन सुत्यमिन्द्रियंविपानः
शुक्रमन्धसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ७२

अद्ध्यः क्षीरँव्यपिबत्क्रुड्डाङ्गिरसो धिया ।

ऋतेन सुत्यमिन्द्रियंविपानं
शुक्रमन्धसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ७३

सोममुद्धो व्यपिबच्छन्दसा हुऽसः शुचिषत् ।
ऋतेन सुत्यमिन्द्रियंविपानं
शुक्रमन्धसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ७४

अन्नात्परिस्रुतो रसम्ब्रह्मणा व्यपिबत्क्षत्रम्पयः सोमम्प्रजापतिः ।
ऋतेन सुत्यमिन्द्रियंविपानं
शुक्रमन्धसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ७५

रेतो मूर्त्रंविजहाति योनिम्प्रविशदिन्द्रियम् ।
गर्भो जुरायुणावृतुऽउल्बञ्जहाति जन्मना ।
ऋतेन सुत्यमिन्द्रियंविपानं
शुक्रमन्धसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ७६

दृष्ट्वा रूपे व्याकरोत्सत्यानृते प्रजापतिः ।
अश्रद्धामनृतेदधाच्छ्रद्धाँ सुत्ये प्रजापतिः ।
ऋतेन सुत्यमिन्द्रियंविपानं
शुक्रमन्धसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ७७
वेदेन रूपे व्यपिबत्सुतासुतौ प्रजापतिः ।
ऋतेन सुत्यमिन्द्रियंविपानं
शुक्रमन्धसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ७८

दृष्ट्वा परिस्त्रुतो रसं शुक्रेण शुक्रं व्यपिबत्पयः सोमम्प्रजापतिः ।
ऋतेन सुत्यमिन्द्रियंविपानं

शुक्रमन्धसुऽइन्द्रस्येन्द्रियमिदम्पयोमृतम्मधु ७६

सीसैनु तन्त्रम्मनसा मनीषिणाऽऊर्णासूत्रेण कुवयो वयन्ति ।
अश्विना षुज्ञः सविता सरस्वतीन्द्रस्य रूपँवरुणो भिषुज्यन् ८०

तदस्य रूपममृतः शचीभिस्त्रिस्रो दधुर्देवताः सहरराणाः ।
लोमानि शष्पैर्बहुधा न तोकर्मभिस्त्वर्गस्य माँसमभवन्न लाजाः
८१

तदश्विना भिषजा रुद्रवर्तनी सरस्वती वयति पेशोऽअन्तरम् ।
अस्थि मज्जानुम्मासरैः कारोतरेण दधतो गर्वान्त्वचि ८२

सरस्वती मनसा पेशुलँवसु नासत्याभ्याँवयति दर्शतँवपुः ।
रसम्परिस्रुता न रोहितन्नग्रहुर्धीरुस्तसरुन्न वेम ८३

परसा शुक्रमृतञ्जनित्रुः सुरया मूत्राञ्जनयन्तु रेतः ।
अपामतिन्दुर्मतिम्बाधमानाऽऊर्वध्यँवातः सुब्वन्तदारात् ८४

इन्द्रः सुत्रामा हृदयेन सत्यम्पुरोडाशेन सविता जजान ।
षकृत्कलोमानुँवरुणो भिषुज्यन्मतस्त्रे वायुव्यैर्न मिनाति पित्तम् ८५

आन्त्राणि स्थालीर्मधु पिन्वमाना गुदाः पात्राणि सुदुघा न धेनुः ।
श्येनस्य पत्रन्न प्लीहा शचीभिरासुन्दी नाभिरुदरुन्न माता ८६

कुम्भो वनिष्ठुर्जनिता शचीभिर्वस्मिन्नग्रे षोन्याङ्गर्भोऽअन्तः ।
प्लाशिव्यक्तः शतधार्ऽउत्सौ दुहे न कुम्भी स्वधाम्पितृभ्यः ८७

मुखेऽस्य शिरऽइत्सतेन जिह्वा पुवित्रमुश्विनासन्त्सरस्वती ।
चपन्न प्रायुर्भिषगस्य वालो वृस्तिर्न शेषो हरसा तरस्वी ८८

अश्विभ्याञ्चक्षुरमृतङ्गर्हाभ्याञ्छागैनु तेजो हविषा शृतेन ।
पद्माणि गोधूमैः कुर्वलैरुतानि पेशो न शुक्रमसितवसाते ८९

अविर्न मेषो नृसि वीर्षाय प्राणस्य पन्थाऽमृतो ग्रहाभ्याम् ।
सरस्वत्युपवाकैर्व्यान्नस्यानि बर्हिर्बदरैर्जजान ९०

इन्द्रस्य रूपमृषभो बलायु कर्णाभ्यां॑ श्रोत्रममृतङ्गर्हाभ्याम् ।
षवा न बर्हिर्भुवि केसराणि कुर्कन्धु जज्ञे मधु सारुघम्मखात् ९१

आत्मनुपस्थे न वृकस्य लोम मुखे श्मश्रूणि न व्याघ्रलोम ।
केशा न शीर्षन्यशसे श्रियै शिखा सिद्धस्य लोम त्विषिरिन्द्रियाणि
९२

अङ्गान्यात्मन्भिषजा तदुश्विनात्मानुमङ्गैः समधात्सरस्वती ।
इन्द्रस्य रूपः शतमानमायुश्चन्द्रेण ज्योतिरमृतन्दधानाः ९३

सरस्वती षोन्याङ्गर्भमुन्तरश्विभ्याम्पत्नी सुकृतम्बिभर्ति ।
अपां॑ रसेन वरुणो न साम्नेन्द्रं॑ श्रियै जुनयन्नप्सु राजा ९४

तेजः पशुनां॑ हविरिन्द्रियावत्परिस्रुता पर्यसा सारुघम्मधु ।
अश्विभ्यान्दुग्धम्भिषजा सरस्वत्या सुतासुताभ्याममृतः सोमऽइन्दुः
९५

इत्येकोनविंशोऽध्यायः

अथ विंशोऽध्यायः

क्षत्रस्य षोर्निरसि क्षत्रस्य नाभिरसि ।
मा त्वा हिंस्रीन्मा मा हिंस्रीत् १

निषसाद धृतव्रतो वरुणत् पुस्त्यास्वा ।
साम्राज्याय सुक्रतुः ।
मृत्योः पाहि विद्योत्पाहि २

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
अश्विनोर्भैषज्येन तेजसे ब्रह्मवर्चसायाभिषिञ्चामि सरस्वत्यै भैषज्येन
वीर्षायान्नाद्यायाभिषिञ्चामीन्द्रस्येन्द्रियेण बलाय श्रियै
वर्षसेभिषिञ्चामि ३

कौसि कतुमोसि कस्मै त्वा काय त्वा ।
सुश्लोक सुमङ्गल सत्यराजन् ४

शिरो मे श्रीर्वशो मुखन्त्वषित् केशाश्च श्मश्रूणि ।
राजा मे प्राणोऽत्रमृतः सम्राट्चक्षुर्विराट्श्रोत्रम् ५

जिह्वा मे भद्रंवाङ्महो मनो मन्युः स्वराङ्भार्मः ।
मोदात् प्रमोदाऽङ्गुलीरङ्गानि मित्रम्मे सहः ६

बाहू मे बलमिन्द्रियः हस्तौ मे कर्म वीर्षम् ।
आत्मा क्षत्रमुरो मम ७

पृष्ठीर्मे राष्ट्रमुदरमःसौ ग्रीवाश्च श्रोणी ।
ऊरूऽअरुती जानुनी विशो मेङ्गानि सुर्वतः ८

नाभिर्मे चित्तंविज्ञानंम्यायुर्मेपंचितिर्भसत् ।
आनुन्दुनुन्दावाराडौ मे भगुः सौभाग्युम्पसः ।
जङ्घाभ्याम्पद्भ्यान्धर्मोस्मि विशि राजा प्रतिष्ठितः ९

प्रति क्षत्रे प्रतिष्ठामि राष्ट्रे प्रत्यश्वेषु प्रतिष्ठामि गोषु ।
प्रत्यङ्गेषु प्रतिष्ठाम्यात्मन्प्रति प्राणेषु प्रतिष्ठामि पुष्टे प्रति
द्यावापृथिव्योः प्रतिष्ठामि षज्ञे १०

त्रया देवाऽएकादश त्रयस्त्रिंशदाः सुरार्धसः ।
बृहस्पतिपुरोहिता देवस्य सवितुः सुवे ।
देवा देवैरवन्तु मा ११

प्रथमा द्वितीयैर्द्वितीयास्तृतीयैस्तृतीयाः सत्येन सत्यंषुज्ञेन षज्ञो
षजुर्भिर्षजूंषि सामंभिः सामान्शृग्भिर्त्रृचः पुरोनुवाक्याभिः
पुरोनुवाक्या षाज्याभिर्षाज्या वषट्कारैर्वषट्काराऽआहुतिभिरहुतयो
मे कामान्त्समर्धयन्तु भूः स्वाहा १२

लोमानि प्रयतिर्ममु त्वङ्गुऽआनतिरागतिः ।
मांऽसम्मुऽउपनतिर्वस्वस्थि मज्जा मुऽआनतिः १३

षदैवा देवहेडनुन्देवासश्चकृमा वृयम् ।
अग्निर्मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वहंसः १४

षदि दिवा षदि नक्तमेनाँसि चकृमा वृयम् ।
वायुर्मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वहंसः १५

षदि जाग्रद्यदि स्वप्नएनाँसि चकृमा वृयम् ।
सूर्षो मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वहंसः १६

षद्ग्रामे षदरगये षत्सुभायाँषदिन्द्रिये ।
षच्छूद्रे षदर्षे षदेनश्चकृमा वृयँषदेकस्याधिधर्मणि तस्यावृयर्जनमसि
१७

षदापोऽअघ्नयाऽइति वरुणेति शर्षामहे ततो वरुण नो मुञ्च ।
अवभृथ निचुम्पुण निचेरुरसि निचुम्पुणः ।
अव देवैर्देवकृतमेनोयद्यव मर्त्यैर्मर्त्यकृतम्पुराव्याँ देव रिषस्पाहि
१८

सुमुद्रे ते हृदयमुप्स्वन्तः सन्त्वा विशन्त्वोषधीरुतापः ।
सुमित्रिया नऽआपुऽओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु
षोस्मान्द्वेष्टि षञ्च वृयन्दिष्मः १९

द्रुपदादिव मुमुचानः स्विन्नः स्नातो मलादिव ।
पूतम्पुवित्रैणोवाज्युमापः शुन्धन्तु मैर्नसः २०

उद्भयन्तमसुस्परि स्वः पश्यन्तुऽउत्तरम् ।
देवन्देवत्रा सूर्षमगन्तु ज्योतिरुत्तमम् २१

अपोऽअद्यान्वचारिषु रसैर्न समसृद्धमहि ।

पर्यस्वानग्नःस्रागमुन्तम्मा सःसृजु वर्चसा प्रजयां च धनेन च २२

एधौस्येधिषीमहिं सुमिदसि तेजोसि तेजो मयि धेहि ।

सुमाववर्ति पृथिवी समुषाः समु सूर्यः ।

समु विश्वमिदञ्जगत् ।

वैश्वानुरज्योतिर्भूयासंविभून्कामान्व्यशनवै भूः स्वाहा २३

अभ्यादधामि सुमिधुमग्रे व्रतपते त्वयि ।

व्रतञ्च श्रद्धाञ्चोपैमीन्धे त्वा दीक्षितोऽग्रहम् २४

षत्रु ब्रह्म च क्षत्रञ्च सम्यञ्चौ चरतः सुह ।

तँल्लोकम्पुरायम्प्रज्ञैषँषत्रु देवाः सुहाग्निना २५

षत्रेन्द्रश्च वायुश्च सम्यञ्चौ चरतः सुह ।

तँल्लोकम्पुरायम्प्रज्ञैषँषत्रु सेदिर्न विद्यते २६

अःशुनां तेऽअःशुः पृच्यताम्परुषा परुः ।

गन्धस्ते सोममवतु मदायु रसोऽअच्युतः २७

सिञ्चन्ति परिषिञ्चन्त्युत्सिञ्चन्ति पुनन्ति च ।

सुरायै बुभ्रै मदै किन्त्वो वदति किन्त्वः २८

धानावन्तङ्करुम्भिणामपूपवन्तमुक्थिनम् ।

इन्द्रं प्रातर्जुषस्व नः २९

बृहदिन्द्राय गायतु मरुतो वृत्रहन्तमम् ।

षेनु ज्योतिरजनयन्नृतावृधौ देवन्देवायु जागृवि ३०

अध्वर्योऽअद्रिभिः सुतः सोमम्पुवित्रुऽअनय ।
पुनीहीन्द्रायु पातवे ३१

षो भूतानामधिपतिर्षस्मिल्लोकाऽअधिश्चिताः ।
षऽईशै महतो मुहाँस्तेन गृह्णामि त्वामुहम्मयि गृह्णामि त्वामुहम् ३२

उपयामगृहीतोस्यश्विभ्यान्त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा सुत्राम्णाऽएष ते
षोनिर्श्विभ्यान्त्वा सरस्वत्यै त्वेन्द्राय त्वा सुत्राम्णौ ३३

प्राणुपा मैऽअपानुपाश्चक्षुष्पाः श्रोत्रुपाश्च मे ।
वाचो मै विश्वभेषजो मनसोसि विलायकः ३४

अश्विनकृतस्य ते सरस्वतिकृतस्येन्द्रैण सुत्राम्णा कृतस्य ।
उपहूतऽउपहूतस्य भक्षयामि ३५

समिद्धुऽइन्द्रऽउषसामनीके पुरोरुचा पूर्वकृद्वावृधानः ।
त्रिभिर्देवैस्त्रिःशता वज्रबाहुर्जघान वृत्रं वि दुरौ ववार ३६

नराशःसुः प्रति शूरो मिमानुस्तनूनपात्प्रति युज्ञस्यु धाम ।
गोभिर्वपावान्मधुना समुञ्जन्हिरण्यैश्चन्द्री वजति प्रचेताः ३७

ईडितो देवैर्हरिवाः॥ऽअभिष्टिराजुह्वानो हविषा शर्धमानः ।
पुरन्दुरो गौत्रभिद्वज्रबाहुरायातु युज्ञमुप नो जुषाणः ३८

जुषाणो बृहर्हिर्ह्रिवाङ्गुऽइन्द्रः प्राचीनः सीदत्प्रदिशा पृथिव्याः ।
उरुप्रथाः प्रथमानः स्योनमादित्यैरुक्तवसुभिः सुजोषाः ३६

इन्द्रन्दुरः कवृष्यो धारमाना वृषाणँषन्तु जनयतः सुपत्नीः ।
द्वारो देवीरुभितो विश्रयन्ताः सुवीरा वीरम्प्रथमाना महोभिः ४०

उषासानक्ता बृहती बृहन्तुम्पर्यस्वती सुदुघे शूरमिन्द्रम् ।
तन्तुतम्पेशसा संवयन्ती देवानान्देवैर्षजतः सुरुक्मे ४१

दैव्या मिमाना मनुषः पुरुत्रा होताराविन्द्रम्प्रथमा सुवाचा ।
मूर्धन्यज्ञस्य मधुना दधाना प्राचीनज्योतिर्हविषा वृधातः ४२

तिस्रो देवीर्हविषा वर्धमानाऽइन्द्रञ्जुषाणा जनयो न पत्नीः ।
अच्छिन्नन्तुम्पर्यसा सरस्वतीडा देवी भारती विश्वतूर्तिः ४३

त्वष्टा दधुच्छुष्मिन्द्राय वृष्णोपाकोचिष्टुर्षशसै पुरुणि ।
वृषा षजन्वृषणम्भूरिरिता मूर्धन्यज्ञस्य समनक्तु देवान् ४४

वनस्पतिरवसृष्टो न पाशैस्त्मन्यां समञ्जच्छमिता न देवः ।
इन्द्रस्य हव्यैर्जुठरम्पृणानः स्वदाति षुज्ञम्मधुना घृतेन ४५

स्तोकानामिन्दुम्प्रति शूरऽइन्द्रो वृषायमाणो वृषभस्तुराषाट् ।
घृतप्रुषा मनसा मोदमानाः स्वाहा देवाऽअमृता मादयन्ताम् ४६

आयात्विन्द्रोर्वसुऽउप नऽइह स्तुतः संधुमादस्तु शूरः ।
वावृधानस्तविषीर्षस्य पूर्वीद्यौर्न क्षत्रमभिभूति पुष्यात् ४७

आ नुऽइन्द्रो दूरादा नऽआसादभिष्टिकृदवसे वासदुग्रः ।
ओजिष्ठेभिर्नृपतिर्वज्रबाहुः सुङ्गे सुमत्सु तुर्वणिः पृतन्यून् ४८

आ नुऽइन्द्रो हरिभिर्षात्वच्छावाचीनोवसे राधसे च ।
तिष्ठाति वृज्जी मुघवा विरुष्मीमँशुज्ञमनु नो वाजसातौ ४९

त्रातारमिन्द्रमवितारमिन्द्रु हवैहवे सुहवु शूरमिन्द्रम् ।
ह्वयामि शक्रम्पुरुहूतमिन्द्रु स्वस्ति नो मुघवा धात्विन्द्रः ५०

इन्द्रः सुत्रामा स्ववारं॥ऽअवोभिः समृडीको भवतु विश्ववेदाः ।
बाधतान्द्वेषोऽअभयङ्कणोतु सुवीर्यस्य पतयः स्याम ५१

तस्य वृयः सुमतौ वृजियस्यापि भुद्रे सौमनुसे स्याम ।
स सुत्रामा स्ववारं॥ऽइन्द्रोऽअस्मेऽआराच्चिद्वेषः सनुतर्षुयोतु ५२

आ मुन्द्रैरिन्द्रु हरिभिर्षाहि मयूररोमभिः ।
मा त्वा केचिन्नियमन्विन्न पाशिनोति धन्वैव तारं॥ऽइहि ५३

एवेदिन्द्रुवृषणुवज्रबाहुंसिष्ठासोऽअभ्यर्चन्त्युर्केः ।
स न स्तुतो वीरवद्धातु गोमद्युयम्पात स्वस्तिभिः सदा नः ५४

समिद्धोऽअग्निरश्विना तुप्तो घुर्मो विराट्सुतः ।
दुहे धेनुः सरस्वती सोमः शुक्रमिहेन्द्रियम् ५५

तनुपा भिषजा सुतेश्विनोभा सरस्वती ।

मध्वा रजाँसीन्द्रियमिन्द्राय पृथिभिर्वहान् ५६

इन्द्रायेन्दुः सरस्वती नराशःसैन नुग्रहम् ।
अघातामश्विना मधु भेषजम्भिषजा सुते ५७

आजुहाना सरस्वतीन्द्रायेन्द्रियाणि वीर्यम् ।
इडाभिरश्विनाविषुः समूर्जुं सः रयिन्दधुः ५८

अश्विना नमुचेः सुतः सोमः शुक्रम्परिस्रुता ।
सरस्वती तमाभरद्बृहिषेन्द्राय पातवे ५९

कुवृष्यो न व्यचस्वतीरश्विभ्यान्न दुरो दिशः ।
इन्द्रो न रोदसीऽउभे दुहे कामान्त्सरस्वती ६०

उषासानक्तमश्विना दिवेन्द्रः सायमिन्द्रियैः ।
सञ्जानाने सुपेशसा समञ्जाते सरस्वत्या ६१

पातन्नोऽश्विना दिवा पाहि नक्तः सरस्वति ।
दैव्या होतारा भिषजा पातमिन्द्रुः सचा सुते ६२

तिस्रस्त्रेधा सरस्वत्यश्विना भारतीडा ।
तीव्रम्परिस्रुता सोममिन्द्राय सुषुवुर्मदम् ६३

अश्विना भेषजम्मधु भेषजन्नः सरस्वती ।
इन्द्रे त्वष्टा षशः श्रियः रूपः रूपमधुः सुते ६४

ऋतुथेन्द्रो वनुस्पतिः शशमानः परिस्नुता ।
कीलालमश्विभ्याम्मधु दुहे धेनुः सरस्वती ६५

गोभिर्न सोममश्विना मासरेण परिस्नुता ।
समघातुः सरस्वत्या स्वाहेन्द्रैः सुतम्मधु ६६

अश्विना हविरिन्द्रियन्नमुचेर्धिया सरस्वती ।
आ शुक्रमासुराद्वसु मघमिन्द्राय जग्निरे ६७

षमश्विना सरस्वती हविषेन्द्रमवर्धयन् ।
स बिभेद वृलम्मघन्नमुचावासुरे सचा ६८

तमिन्द्रम्पशवः सचाश्विनोभा सरस्वती ।
दधानाऽअभ्यनूषत हविषा वृज्ञऽइन्द्रियैः ६९

षऽइन्द्रऽइन्द्रियन्दुधुः सविता वरुणो भगः ।
स सुत्रामा हविष्पतिर्बर्जमानाय सञ्चत ७०

सविता वरुणो दधद्यर्जमानाय दाशुषैः ।
आदत्त नमुचेर्वसु सुत्रामा बलमिन्द्रियम् ७१

वरुणः क्षत्रमिन्द्रियम्भगैः सविता श्रियम् ।
सुत्रामा वशसा बलन्दधाना वृज्ञमाशत ७२

अश्विना गोभिरिन्द्रियमश्वैर्भिर्वीर्यम्बलम् ।
हविषेन्द्रुः सरस्वती बर्जमानमवर्धयन् ७३

ता नासत्या सुपेशसा हिरण्यवर्तनी नरा ।
सरस्वती हुविष्मतीन्द्र कर्मसु नोवत ७४

ता भिषजा सुकर्मणा सा सुदुघा सरस्वती ।
स वृत्रहा शतक्रतुरिन्द्राय दधुरिन्द्रियम् ७५

शुवङ् सुराममश्विना नमुचावासुरे सचा ।
विपिपानाः सरस्वतीन्द्रकर्मस्वावत ७६

पुत्रमिव पितरावश्विनोभेन्द्रावथुः काव्यैर्दुःसनाभिः ।
षत्सुरामव्यपिबुः शचीभिः सरस्वती त्वा मघवन्नभिष्णाक् ७७

षस्मिन्नश्वासऽऋषभासऽउक्षणा वृशा मेषाऽऋवसृष्टासुऽआहृताः ।
कीलालुपे सोमपृष्ठाय वेधसे हुदा मुतिञ्जनयु चारुमुग्रयै ७८

अहाव्यग्रे हविरास्ये ते स्रुचीव घृतञ्चम्वीव सोमः ।
वाजसनिः रयिमस्मे सुवीरम्प्रशस्तन्धैहि षशसम्बृहन्तम् ७९

अश्विना तेजसा चक्षुः प्राणेन सरस्वती वीर्यम् ।
वाचेन्द्रो बलेनेन्द्राय दधुरिन्द्रियम् ८०

गोमदु षु णासत्याश्वावद्यातमश्विना ।
वृती रुद्रा नृपाब्धम् ८१

न यत्परो नान्तरऽआदुधर्षदूषणवसू ।
दुःशःसो मर्त्यो रिपुः ८२

ता नुऽआवोढमश्विना रुयिम्पिशङ्गसन्दृशम् ।
धिष्याया वरिवोविदम् ८३

पावुका नुः सरस्वती वाजैभिर्वाजिनीवती ।
शृङ्गवष्टु धियावसुः ८४

चोदुयित्री सूनृतानुञ्चेतन्ती सुमतीनाम् ।
शृङ्गन्दधे सरस्वती ८५

महोऽअर्णः सरस्वती प्रचेतयति केतुना ।
धियो विश्वा विराजति ८६

इन्द्रायाहि चित्रभानो सुताऽडुमे त्वायवः ।
अगवीभिस्तना पूतासः ८७

इन्द्रायाहि धियेषितो विप्रजूतः सुतावतः ।
उपु ब्रह्माणि वाघतः ८८

इन्द्रायाहि तूतुजानुऽउपु ब्रह्माणि हरिवः ।
सुते दधिष्व नुश्चनः ८९

अश्विना पिबताम्मधु सरस्वत्या सुजोषसा ।
इन्द्रः सुत्रामा वृत्रहा जुषन्ताँ सोम्यम्मधु ९०

इति विंशोऽध्यायः

इति पूर्वविंशतिः

अथोत्तरविंशतिः
अथैकविंशोऽध्यायः

डुमम्मै वरुण श्रुधी हवमुद्या च मृडय ।
त्वामवस्युरार्चके १

तत्त्वा षामि ब्रह्मणा वन्दमानुस्तदाशास्ते षजमानो हविर्भिः ।
अहैडमानो वरुणेह बोध्युरुशःसु मा नुऽआयुः प्रमौषीः २

त्वन्नोऽअग्ने वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेडोऽअवयासिसीष्ठाः ।
षजिष्ठो वह्नितमुः शोशुचानो विश्वा द्वेषाँसि प्रमुमुग्ध्युस्मत् ३

स त्वन्नोऽअग्नेवमो भवोती नेदिष्ठोऽअस्याऽउषसो व्युष्टौ ।
अवयद्व नो वरुणः रराणो वीहि मृडीकः सुहवो नऽएधि ४

महीमू षु मातरः सुवृतानामृतस्य पत्नीमवसे हुवेम ।
तुविज्ञत्रामजरन्तीमरुचीँ सुशर्माणमदितिः सुप्रणीतिम् ५

सुत्रामाणम्पृथिवीन्द्यामनेहसः सुशर्माणमदितिः सुप्रणीतिम् ।
दैवीन्नावँ स्वरित्रामनागसुमस्रवन्तीमारुहेमा स्वस्तये ६

सुनावुमारुहेयुमस्रवन्तीमनागसम् ।
शुतारित्राँ स्वस्तये ७

आ नो मित्रावरुणा घृतैर्गव्यूतिमुक्षतम् ।
मध्वा रजाँसि सुक्रू ८

प्र ब्राह्मवांसिसृतञ्जीवसे नुऽआ नो गव्यूतिमुक्षतङ्घुतेन ।
आ मा जनैश्रवयतँषुवाना श्रुतम्मै मित्रावरुणा हवेमा ९

शन्नो भवन्तु वाजिनो हवेषु देवताता मितद्रवः स्वर्काः ।
जुम्भयन्तोहिँवृकुट् रक्षाँसि सनेम्युस्मद्युयवन्नमीवाः १०

वाजैवाजेवत वाजिनो नो धनेषु विप्राऽअमृताऽअमृतज्ञाः ।
अस्य मध्वः पिबत मादयध्वन्तृप्ता षात पुथिभिर्देवुयानैः ११

समिद्धोऽअग्निः समिधा सुसमिद्धो वरैरयः ।
गायत्री छन्दऽइन्द्रियन्वयविगौर्वयो दधुः १२

तनूनपाच्छुचिव्रतस्तनूपाश्च सरस्वती ।
उष्णिहा छन्दऽइन्द्रियन्दित्यवाङ्गौर्वयो दधुः १३

इडाभिरग्निरीड्युः सोमो देवोऽअमर्त्यः ।
अनुष्टुप्छन्दऽइन्द्रियम्पञ्चाविगौर्वयो दधुः १४

सुबर्हिरग्निः पूषणवान्स्तीर्णबर्हिरमर्त्यः ।
बृहती छन्दऽइन्द्रियन्त्रिवत्सो गौर्वयो दधुः १५

दुरो देवीर्दिशो महीर्ब्रह्मा देवो बृहस्पतिः ।
पङ्क्तिश्छन्दऽइहेन्द्रियन्तुर्षुवाङ्गौर्वयो दधुः १६

उषे षुह्वी सुपेशसा विश्वे देवाऽअमर्त्याः ।

त्रिष्टुप्छन्दऽइहेन्द्रियम्पष्टुवाङ्गौर्वयो दधुः १७

दैव्या होतारा भिषजेन्द्रैण सुयुजा युजा ।
जगती छन्दऽइन्द्रियमनुड्वान्गौर्वयो दधुः १८

तिस्रऽइडा सरस्वती भारती मरुतो विशः ।
विराट्छन्दऽइहेन्द्रियन्धेनुगौर्न वयो दधुः १९

त्वष्टा तुरीपोऽअद्भुतऽइन्द्राग्नी पुष्टिवर्धना ।
द्विपदा छन्दऽइन्द्रियमुक्षा गौर्न वयो दधुः २०

शमिता नो वनस्पतिः सविता प्रसुवन्भगम् ।
कुकुप्छन्दऽइहेन्द्रियँवशा वेहद्वयो दधुः २१

स्वाहा यज्ञँवरुणः सुक्षत्रो भेषजङ्करत् ।
अतिच्छन्दाऽइन्द्रियम्बृहदृषभो गौर्वयो दधुः २२

वसुन्तेनऽऋतुना देवा वसवस्त्रिवृता स्तुताः ।
रथन्तरेण तेजसा हविरिन्द्रे वयो दधुः २३

ग्रीष्मेणऽऋतुना देवा रुद्राः पञ्चदशे स्तुताः ।
बृहता यशसा बलः हविरिन्द्रे वयो दधुः २४

वृषाभिर्ऋतुनादित्या स्तोमै सप्तदशे स्तुताः ।
वैरूपेण विशौजसा हविरिन्द्रे वयो दधुः २५

शारदेनऽऋतुना देवाऽएकविष्टुशऽऋभवं स्तुताः ।
वैराजेन श्रिया श्रियं हविरिन्द्रे वयो दधुः २६

हेमुन्तेनऽऋतुना देवास्त्रिणवे मरुतं स्तुताः ।
बलेन शक्वरीः सहो हविरिन्द्रे वयो दधुः २७

शैशिरेणऽऋतुना देवास्त्रयस्त्रिष्टुश्लेमृताः स्तुताः ।
सत्येन रेवतीः क्षत्रं हविरिन्द्रे वयो दधुः २८

होता षक्षत्सुमिधाग्निमिडस्पुद्वेश्विनेन्द्रुः सरस्वतीमृजो धूम्रो न
गोधूमैः कुर्वलैर्भेषजम्मधु शष्पेर्न तेजऽइन्द्रियम्पयुः सोमः परिस्नुता
घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षजं २९

होता षक्षत्तनूनपात्सरस्वतीमविर्मेषो न भेषजम्पथा मधुमता
भरन्नश्विनेन्द्राय वीर्षम्बदरैरुपवाकाभिर्भेषजन्तोक्मभिः पयुः सोमः
परिस्नुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षजं ३०

होता षक्षन्नराशःसुन्न नृग्रहुम्पतिः सुरया भेषजम्पेषः सरस्वती
भिषग्रथो न चन्द्रयुश्विनोर्वपाऽइन्द्रस्य
वीर्षम्बदरैरुपवाकाभिर्भेषजन्तोक्मभिः पयुः सोमः परिस्नुता
घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षजं ३१

होता षक्षदिडेडितऽऋजुहानुः सरस्वतीमिन्द्रुम्बलेन वर्धयन्नृषभेण
गवैन्द्रियमश्विनेन्द्राय भेषजंषवैः कुर्कन्धुभिर्मधु लाजैर्न मासरम्पयुः
सोमः परिस्नुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षजं ३२

होता षक्षद्विर्हिरूर्णम्रदा भिषङ्नासत्या भिषजाश्विनाश्चा शिशुमती
भिषग्धेनुः सरस्वती भिषगदुहऽइन्द्राय भेषजम्पयुः सोमः परिस्नुता
घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षज ३३

होता षक्षदुरो दिशः कवुष्यो न व्यचस्वतीरश्विभ्यान्न दुरो
दिशऽइन्द्रो न रोदसी दुर्घे दुहे धेनुः सरस्वत्यश्विनेन्द्राय भेषजः
शुक्रन्न ज्योतिरिन्द्रियम्पयुः सोमः परिस्नुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य
होतुर्षज ३४

होता षक्षत्सुपेशसोषे नक्तन्दिवाश्विना समञ्जाते सरस्वत्या
त्विषिमिन्द्रे न भेषजः श्येनो न रजसा हुदा श्रिया न मासरम्पयुः
सोमः परिस्नुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षज ३५

होता षक्षद्वैव्या होतारा भिषजाश्विनेन्द्रन्न जागृवि दिवा नक्तन्न
भेषजैः शूषः सरस्वती भिषक्सीसेन दुहऽइन्द्रियम्पयुः सोमः
परिस्नुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षज ३६

होता षक्षत्तिस्त्रो देवीर्न भेषजन्त्रयस्त्रिधातवोपसौ रूपमिन्द्रै
हिरण्ययमश्विनेडा न भारती वाचा सरस्वती महऽइन्द्राय
दुहऽइन्द्रियम्पयुः सोमः परिस्नुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षज
३७

होता षक्षत्सुरेतसमृषभन्नर्षापसुन्त्वष्टारमिन्द्रमश्विना भिषजुन्न
सरस्वतीमोजो न जूतिरिन्द्रियवृको न रभसो भिषग्यशुः सुरया
भेषजः श्रिया न मासरम्पयुः सोमः परिस्नुता घृतम्मधु
व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षज ३८

होता षक्षद्वनस्पतिः शमितारः शतक्रतुम्भीमन्न मुन्युः
 राजानँव्याघ्रन्नमसाश्विना भामुः सरस्वती भिषगिन्द्राय
 दुहऽइन्द्रियम्पयुः सोमः परिस्नुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षज
 ३६

होता षक्षदग्निः स्वाहाज्यस्य स्तोकानाः स्वाहा
 मेदसाम्पृथक्स्वाहा छागमश्विभ्याः स्वाहा मेषः सरस्वत्यै
 स्वाहाऽऋषभमिन्द्राय सिंहाय सहसऽइन्द्रियः स्वाहाग्नि
 भेषजः स्वाहा सोममिन्द्रियः स्वाहेन्द्रः सुत्रामाणः
 सवितारुँवरुणभिश्विजाम्पतिः स्वाहा वनस्पतिम्प्रियम्पाथो न
 भेषजः स्वाहा देवाऽऽज्यपा जुषाणोऽग्निभेषजम्पयुः सोमः
 परिस्नुता घृतम्मधु व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षज ४०

होता षक्षदश्विनौ छागस्य वृपाया मेदसो जुषेताः हविर्होतुर्षज ।
 होता षक्षत्सरस्वतीमेषस्य वृपाया मेदसो जुषताः हविर्होतुर्षज ।
 होता षक्षदिन्द्रमृषभस्य वृपाया मेदसो जुषताः हविर्होतुर्षज ४१

होता षक्षदश्विनौ सरस्वतीमिन्द्रः सुत्रामाणमिमे सोमाः
 सुरामाणुश्छागैर्न मेषैर्ऋषभैः सुताः शष्पैर्न तोकमभिलुजैर्महस्वन्तो
 मदा मासरेण परिष्कृताः शुक्राः पर्यस्वन्तोमृताः प्रस्थिता वो
 मधुश्चुतस्तानुश्विना सरस्वतीन्द्रः सुत्रामा वृत्रहा जुषन्ताः
 सोम्यम्मधु पिबन्तु मदन्तु व्यन्तु होतुर्षज ४२

होता षक्षदश्विनौ छागस्य हविषुऽआत्तामुद्य मध्यतो
 मेदुऽउद्धृतम्पुरा द्वेषौभ्यः पुरा पौरुषेष्वा गृभो

घस्तान्नूनङ्घ्रासेऽअञ्ज्राणाँष्वसप्रथमानाँ सुमत्क्षराणाँ
 शतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानाम्पीवौपवसनानाम्पार्श्वतः श्रोणितः
 शितामृतऽउत्सादुतोङ्गादङ्गादवत्तानाङ्गरतऽएवाश्विना जुषताँ
 हविर्होतुर्षजं ४३

होता षक्षत्सरस्वतीम्मेषस्य हविषुऽआवयदुद्य मध्यतो
 मेदुऽउद्धृतम्पुरा द्वेषौभ्यः पुरा पौरुषेष्वा गृभो
 घसन्नूनङ्घ्रासेऽअञ्ज्राणाँष्वसप्रथमानाँ सुमत्क्षराणाँ
 शतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानाम्पीवौपवसनानाम्पार्श्वतः श्रोणितः
 शितामृतऽउत्सादुतोङ्गादङ्गादवत्तानाङ्गरदेवः सरस्वती जुषताँ
 हविर्होतुर्षजं ४४

होता षक्षुदिन्द्रमृषभस्य हविषुऽआवयदुद्य मध्यतो मेदुऽउद्धृतम्पुरा
 द्वेषौभ्यः पुरा पौरुषेष्वा गृभो घसन्नूनङ्घ्रासेऽअञ्ज्राणाँष्वसप्रथमानाँ
 सुमत्क्षराणाँ शतरुद्रियाणामग्निष्वात्तानाम्पीवौपवसनानाम्पार्श्वतः
 श्रोणितः शितामृतऽउत्सादुतोङ्गादङ्गादवत्तानाङ्गरदेवमिन्द्रो जुषताँ
 हविर्होतुर्षजं ४५

होता षक्षुद्वनस्पतिमभि हि पिष्टतमया रभिष्ठया रशनयाधित ।
 षत्राश्विनोश्छागस्य हविषः प्रिया धामानि षत्रु सरस्वत्या मेषस्य
 हविषः प्रिया धामानि षत्रेन्द्रस्यऽअमृषभस्य हविषः प्रिया धामानि
 षत्राग्नेः प्रिया धामानि षत्रु सोमस्य प्रिया धामानि षत्रेन्द्रस्य
 सुत्राणाः प्रिया धामानि षत्रु सवितुः प्रिया धामानि षत्रु वरुणस्य
 प्रिया धामानि षत्रु वनस्पतैः प्रिया पाथाँसि षत्रु
 देवानामाज्युपानाम्प्रिया धामानि षत्राग्नेर्होतुः प्रिया धामानि
 तत्रैतान्प्रस्तुत्यैवोपस्तुत्यैवोपावसन्नद्रभीयसऽइव कृत्वी करदेवन्देवो

वनस्पतिर्जुषतां॑ हविर्होतुर्वज ४६

होतां वक्षदग्निं॑ स्विष्टकृतमयाडुग्निरुश्विनोश्छागस्य हविषः॑ प्रिया
 धामान्ययात्सरस्वत्या मेषस्य हविषः॑ प्रिया
 धामान्ययाडिन्द्रस्यऽऽमृषभस्य हविषः॑ प्रिया धामान्ययाडुग्नेः॑ प्रिया
 धामान्ययात्सोमस्य प्रिया धामान्ययाडिन्द्रस्य सुत्राम्नाः॑ प्रिया
 धामान्ययात्सवितुः॑ प्रिया धामान्ययाड्वरुणस्य प्रिया
 धामान्ययाड्वनस्पतैः॑ प्रिया पाथां॑स्ययाड्देवानामाज्यपानाम्प्रिया
 धामानि वक्षदग्नेर्होतुः॑ प्रिया धामानि
 वक्षत्स्वम्हिमानुमार्यजतामेज्याऽऽइषः॑ कृणोतु सोऽअध्वरा जातवेदा
 जुषतां॑ हविर्होतुर्वज ४७

देवम्बर्हिः॑ सरस्वती सुदेवमिन्द्रैऽऽश्विना ।
 तेजो न चक्षुरदयोर्बर्हिषा दधुरिन्द्रियँवसुवनै वसुधेयस्य व्यन्तु वज
 ४८

देवीद्वारोऽऽश्विना भिषजेन्द्रे सरस्वती ।
 प्राणन्न वीर्षन्नसि द्वारो दधुरिन्द्रियँवसुवनै वसुधेयस्य व्यन्तु वज
 ४९

देवीऽऽउषासावश्विना सुत्रामेन्द्रे सरस्वती ।
 बलन्न वाचमास्यऽऽउषाभ्यान्दधुरिन्द्रियँवसुवनै वसुधेयस्य व्यन्तु
 वज ५०

देवी जोष्ट्री सरस्वत्युश्विनेन्द्रमवर्धयन् ।
 श्रोत्रन्न कर्णयोर्वशो जोष्ट्रीभ्यान्दधुरिन्द्रियँवसुवनै वसुधेयस्य व्यन्तु

षजं ५१

देवीऽऊर्जाहुती दुधे सुदुधेन्द्रे सरस्वत्युश्विना भिषजावतः ।
शुक्रन्न ज्योति स्तनयोराहुती धत्तऽइन्द्रियँवसुवनै वसुधेयस्य व्यन्तु
षजं ५२

देवा देवानाम्भिषजा होतारुविन्द्रमुश्विना ।
वृषट्कारैः सरस्वती त्विषिन्न हृदये मतिः
होतृभ्यान्दधुरिन्द्रियँवसुवनै वसुधेयस्य व्यन्तु षजं ५३

देवीस्तिस्त्रस्त्रो देवीरुश्विनेडा सरस्वती ।
शूषन्न मध्ये नाभ्यामिन्द्राय दधुरिन्द्रियँवसुवनै वसुधेयस्य व्यन्तु
षजं ५४

देवऽइन्द्रो नराशःसस्त्रिवरूथः सरस्वत्युश्विभ्यामीयते रथः ।
रेतो न रूपममृतञ्जनित्रमिन्द्राय त्वष्टा दधदिन्द्रियाणि वसुवनै
वसुधेयस्य व्यन्तु षजं ५५

देवो देवैर्वनुस्पतिर्हिरण्यपर्णोऽश्विभ्यां सरस्वत्या
सुपिप्पुलऽइन्द्राय पच्यते मधु ।
ओजो न जूतिर्ऋषभो न भामुँवनुस्पतिर्नो दधदिन्द्रियाणि वसुवनै
वसुधेयस्य व्यन्तु षजं ५६

देवम्बुर्हिवारितीनामध्वरे स्तीर्णमुश्विभ्यामूर्णम्रदाः सरस्वत्या
स्योनमिन्द्र ते सदः ।
ईशायै मुन्युः राजानम्बुर्हिषा दधुरिन्द्रियँवसुवनै वसुधेयस्य व्यन्तु

षजं ५७

देवोऽग्निः स्वष्टकृद्देवान्यक्षद्यथायथः होतारुविन्द्रमुश्विना वाचा
वाचुः सरस्वतीमुग्निः सोमः स्वष्टकृत्स्विष्टऽइन्द्रः सुत्रामा
सविता वरुणो भिषगिष्टो देवो वनुस्पतिः स्विष्टा देवाऽआज्यपाः
स्विष्टोऽग्निर्गिना होता होत्रे स्वष्टकृद्यशो न
दधंदिन्द्रियमूर्जमपचितिः स्वधाँवसुवनै वसुधेयस्य व्यन्तु षजं
५८

अग्निमुद्य होतारमवृणीतायँषजमानुः पचन्पक्तीः
पचन्पुरोडाशान्बुध्नश्चिभ्याञ्छागुः सरस्वत्यै मेषमिन्द्रायऽऋषभः
सुन्वन्नश्चिभ्याँ सरस्वत्याऽइन्द्राय सुत्राम्णै सुरासोमान्तसूपस्थाऽअद्य
५९

सूपस्थाऽअद्य देवो वनुस्पतिरभवदुश्विभ्याञ्छागैनु सरस्वत्यै
मेषेणेन्द्रायऽऋषभेणान्तस्तान्मैदुस्तः प्रति पचतागृभीषतावीवृधन्त
पुरोडाशैरपुरश्चिना सरस्वतीन्द्रः सुत्रामा सुरासोमाँस्त्वामद्य ६०

त्वामद्यऽऋषऽआर्षेयऽऋषीणान्नपादवृणीतायँषजमानो बहुभ्युऽआ
सङ्गतेभ्युऽएष मै देवेषु वसु वार्षायक्ष्यतुऽइति ता या देवा देव
दानान्यदुस्तान्यस्माऽआ च शास्वा च गुरस्वेषितश्च होतरसि
भद्रवाच्यायु प्रेषितो मानुषः सूक्तवाकार्य सूक्ता ब्रूहि ६१
इत्येकविंशोऽध्यायः

अथ द्वाविंशोऽध्यायः

तेजोसि शुक्रमुमृतमायुष्पाऽत्रायुर्मे पाहि ।
देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्यामाददे १

इमामगृष्णान्नशुनामृतस्य पूर्वऽत्रायुषि विदथेषु कुव्या ।
सा नोऽत्रस्मिन्सुतऽत्रार्बभूवऽत्रुतस्य सामन्त्सरमारपन्ती २

अभिधाऽत्रसि भुवनमसि वृन्तासि धृता ।
स त्वमग्निर्वैश्वानरः सप्रथसङ्गच्छु स्वाहाकृतः ३

स्वगा त्वा देवेभ्यः प्रजापतये ब्रह्मन्नश्चम्भन्त्स्यामि देवेभ्यः
प्रजापतये तेन राध्यासम् ।
तम्बधान देवेभ्यः प्रजापतये तेन राधुहि ४

प्रजापतये त्वा जुष्टम्प्रोक्षामीन्द्राग्निभ्यान्त्वा जुष्टम्प्रोक्षामि वायवे त्वा
जुष्टम्प्रोक्षामि विश्वेभ्यस्त्वा देवेभ्यो जुष्टम्प्रोक्षामि सर्वेभ्यस्त्वा
देवेभ्यो जुष्टम्प्रोक्षामि ।
योऽत्रर्वन्तुञ्जिघांसति तमुभ्यमीति वरुणः । पुरो मर्तः पुरः श्वा
५

अग्रये स्वाहा सोमाय स्वाहापाम्मोदायु स्वाहा सवित्रे स्वाहा
वायवे स्वाहा विष्णवे स्वाहेन्द्रायु स्वाहा बृहस्पतये स्वाहा
मित्रायु स्वाहा वरुणायु स्वाहा ६

हिङ्गारायु स्वाहा हिङ्गतायु स्वाहा क्रन्दते स्वाहावक्रन्दायु स्वाहा

प्रोथते स्वाहा प्रप्रोथायु स्वाहा गुन्धायु स्वाहा घ्रातायु स्वाहा
 निर्विष्टायु स्वाहोपविष्टायु स्वाहा सन्दितायु स्वाहा वल्गते
 स्वाहासीनायु स्वाहा शयानायु स्वाहा स्वपते स्वाहा जाग्रते स्वाहा
 कूर्जते स्वाहा प्रबुद्धायु स्वाहा विजृम्भमाणायु स्वाहा विचृत्तायु
 स्वाहा सङ्घानायु स्वाहोपस्थितायु स्वाहायनायु स्वाहा प्रायणायु
 स्वाहा ७

षुते स्वाहा धावते स्वाहोद्वावायु स्वाहोद्द्वितायु स्वाहा शूकरायु
 स्वाहा शूकृतायु स्वाहा निषण्णायु स्वाहोत्थितायु स्वाहा जुवायु
 स्वाहा बलायु स्वाहा विवर्तमानायु स्वाहा विवृत्तायु स्वाहा
 विधून्वानायु स्वाहा विधूतायु स्वाहा शुश्रूषमाणायु स्वाहा शृण्वते
 स्वाहेक्षमाणायु स्वाहेक्षितायु स्वाहा वीक्षितायु स्वाहा निमेषायु
 स्वाहा षदति तस्मै स्वाहा षत्पिबति तस्मै स्वाहा षन्मूत्रङ्करोति
 तस्मै स्वाहा कुर्वते स्वाहा कृतायु स्वाहा ८

तत्संवितुर्वरेण्युम्भर्गो देवस्य धीमहि ।
 धियो यो नः प्रचोदयात् ९

हिरण्यपाणिमुतये सवितारमुपह्वये ।
 स चेत्ता देवता पुदम् १०

देवस्य चेततो मुहीम्प्र संवितुर्हवामहे ।
 सुमतिः सुत्यराधसम् ११

सुष्टुतिः सुमतीवृधौ रातिः संवितुरीमहे ।
 प्र देवाय मतीविदे १२

रातिः सत्पतिम्महे सवितारमुपह्वये ।
आसुवन्देववीतये १३

देवस्य सवितुर्मुतिमासुर्विश्वदैव्यम् ।
धिया भगम्मनामहे १४

अग्निं स्तोमेन बोधय समिधानोऽमर्त्यम् ।
हव्या देवेषु नो दधत् १५

स हव्यवाडमर्त्योऽशुशिग्दूतश्चनौहितः ।
अग्निर्धिया समृणवति १६

अग्निन्दूतम्पुरो दधे हव्यवाहुमुपब्रुवे ।
देवार्शोऽआसादयादिह १७

अजीजनो हि पवमानु सूर्षविधारे शकम्ना पर्यः ।
गोजीरया रःहमाणः पुरन्ध्या १८

विभूर्मात्रा प्रभूः पित्राश्चौसि हयोस्यत्यौसि मयोस्यर्वासि सप्तिरसि
वाज्यसि वृषासि नृमणाऽअसि ।
षयुर्नामासि शिशुर्नामास्यादित्यानाम्पत्वान्विहि
देवाऽआशापालाऽएतन्देवेभ्योश्चुम्मेधायु प्रोक्षितः रक्षतेह रन्तिरिह
रमतामिहधृतिरिह स्वधृतिः स्वाहा १९

कायु स्वाहा कस्मै स्वाहा कतुमस्मै स्वाहा स्वाहाधिमाधीतायु

स्वाहा मनः प्रजापतये स्वाहा चित्तंविज्ञातायादित्यै स्वाहादित्यै
 मुह्यै स्वाहादित्यै सुमृडीकायै स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा सरस्वत्यै
 पावुकायै स्वाहा सरस्वत्यै बृहत्यै स्वाहा पूष्णे स्वाहा पूष्णे
 प्रपथ्यायु स्वाहा पूष्णे नुरन्धिषायु स्वाहा त्वष्ट्रे स्वाहा त्वष्ट्रे
 तुरीपायु स्वाहा त्वष्ट्रे पुरुरूपायु स्वाहा विष्णावे स्वाहा विष्णावे
 निभूयपायु स्वाहा विष्णावे शिपिविष्टायु स्वाहा २०

विश्वो देवस्य नेतुर्मतो वुरीत सुख्यम् ।
 विश्वो रायऽइषुध्यति द्युम्रवृणीत पुष्यसे स्वाहा २१

आ ब्रह्मन्ब्राह्मणो ब्रह्मवर्चसी जायतामा राष्ट्रे राजन्नुः
 शूरऽइषुव्योतिव्याधी महारथो जायतान्दोग्ध्री धेनुर्वोढानुड्वानाशुः
 सप्तित् पुरन्धिर्वोषा जिष्णू रथेष्टाः सुभेयो युवास्य यजमानस्य वीरो
 जायतान्निक्रामेनिकामे नः पर्जन्यो वर्षतु फलवत्यो नुऽअोषधयः
 पच्यन्ताँयोगक्षेमो नः कल्पताम् २२

प्राणायु स्वाहापानायु स्वाहा व्यानायु स्वाहा चक्षुषे स्वाहा श्रोत्रायु
 स्वाहा वाचे स्वाहा मनसे स्वाहा २३

प्राच्यै दिशे स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहा दक्षिणायै दिशे स्वाहार्वाच्यै
 दिशे स्वाहा प्रतीच्यै दिशे स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहोदीच्यै दिशे
 स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहोर्ध्वायै दिशे स्वाहार्वाच्यै दिशे
 स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहा २४

ऋद्धः स्वाहा वाभ्यः स्वाहोदुकायु स्वाहा तिष्ठन्तीभ्यः स्वाहा
 स्रवन्तीभ्यः स्वाहा स्यन्दमानाभ्यः स्वाहा कूप्याभ्यः स्वाहा

सूद्याभ्युः स्वाहा धार्षाभ्युः स्वाहार्णवायु स्वाहा समुद्रायु स्वाहा
सरिरायु स्वाहा २५

वाताय स्वाहा धुमायु स्वाहाभ्रायु स्वाहा मेघायु स्वाहा
विद्योतमानायु स्वाहा स्तनयते स्वाहावुस्फूर्जते स्वाहा वर्षते
स्वाहावुवर्षते स्वाहोग्रवर्षते स्वाहा शीघ्रवर्षते स्वाहोद्गृहते
स्वाहोद्गृहीतायु स्वाहा पुष्णते स्वाहा शीकायुते स्वाहा पुष्वाभ्युः
स्वाहा हादुनीभ्युः स्वाहा नीहारायु स्वाहा २६

अग्रये स्वाहा सोमायु स्वाहेन्द्रायु स्वाहा पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षायु
स्वाहा दिवे स्वाहा दिग्भ्युः स्वाहाशाभ्युः स्वाहोर्व्यै दिशे
स्वाहार्वाच्यै दिशे स्वाहा २७

नक्षत्रेभ्युः स्वाहा नक्षत्रियेभ्युः स्वाहाहोरात्रेभ्युः स्वाहाधमासेभ्युः
स्वाहा मासेभ्युः स्वाहऽऋतुभ्युः स्वाहार्तुवेभ्युः स्वाहा संवत्सुरायु
स्वाहा द्यावापृथिवीभ्यां स्वाहा चन्द्रायु स्वाहा सूर्यायु स्वाहा
रश्मिभ्युः स्वाहा वसुभ्युः स्वाहा रुद्रेभ्युः स्वाहादित्येभ्युः स्वाहा
मरुद्भ्युः स्वाहा विश्वेभ्यो देवेभ्युः स्वाहा मूलैभ्युः स्वाहा
शाखाभ्युः स्वाहा वनस्पतिभ्युः स्वाहा पुष्पैभ्युः स्वाहा फलैभ्युः
स्वाहौषधीभ्युः स्वाहा २८

पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षायु स्वाहा दिवे स्वाहा सूर्यायु स्वाहा चन्द्रायु
स्वाहा नक्षत्रेभ्युः स्वाहाद्भ्युः स्वाहौषधीभ्युः स्वाहा वनस्पतिभ्युः
स्वाहा परिप्लुवेभ्युः स्वाहा चराचरेभ्युः स्वाहा सरीसृपेभ्युः
स्वाहा २९

असवे स्वाहा वसवे स्वाहा विभुवे स्वाहा विवस्वते स्वाहा
 गणश्रिये स्वाहा गणपतये स्वाहाभिभुवे स्वाहाधिपतये स्वाहा
 शूषाय स्वाहा सःसुर्पाय स्वाहा चन्द्राय स्वाहा ज्योतिषे स्वाहा
 मलिम्लुचाय स्वाहा दिवा पतयते स्वाहा ३०

मर्धवे स्वाहा मार्धवाय स्वाहा शुक्राय स्वाहा शुचये स्वाहा नभसे
 स्वाहा नभस्याय स्वाहेषाय स्वाहोर्जाय स्वाहा सहसे स्वाहा
 सहस्याय स्वाहा तपसे स्वाहा तपस्याय स्वाहाँहसस्पतये स्वाहा
 ३१

वाजाय स्वाहा प्रसवाय स्वाहापिजाय स्वाहा क्रतवे स्वाहा स्वः
 स्वाहा मुर्धे स्वाहा व्यश्नुविने स्वाहान्त्याय स्वाहान्त्याय भौवनाय
 स्वाहा भुवनस्य पतये स्वाहाधिपतये स्वाहा प्रजापतये स्वाहा ३२

आयुर्षज्ञेन कल्पताँ स्वाहा प्राणो षज्ञेन कल्पताँ स्वाहापानो
 षज्ञेन कल्पताँ स्वाहा व्यानो षज्ञेन कल्पताँ स्वाहोदानो षज्ञेन
 कल्पताँ स्वाहा समानो षज्ञेन कल्पताँ स्वाहा चक्षुर्षज्ञेन
 कल्पताँ स्वाहा श्रोत्रं षज्ञेन कल्पताँ स्वाहा वाग्यज्ञेन
 कल्पताँ स्वाहा मनो षज्ञेन कल्पताँ स्वाहात्मा षज्ञेन
 कल्पताँ स्वाहा ब्रह्मा षज्ञेन कल्पताँ स्वाहा ज्योतिर्षज्ञेन
 कल्पताँ स्वाहा स्वर्षज्ञेन कल्पताँ स्वाहा पृष्ठं षज्ञेन कल्पताँ
 स्वाहा षज्ञो षज्ञेन कल्पताँ स्वाहा ३३

एकस्मै स्वाहा द्वाभ्याँ स्वाहा शताय स्वाहैकशताय स्वाहा
 व्युष्ट्यै स्वाहा स्वर्गाय स्वाहा ३४

इति द्वाविंशोऽध्यायः

अथ त्रयोविंशोऽध्यायः

हिरण्यगुर्भः समवर्तताग्रै भूतस्य जातः पतिरेकऽआसीत् ।
स दाधार पृथिवीन्द्रामुतेमाङ्गस्मै देवाय हविषा विधेम १

उपयामगृहीतोसि प्रजापतये त्वा जुष्टङ्गहाम्येष ते योनिः सूर्यस्ते
महिमा ।
अस्तेहन्तसँवत्सुरे महिमा सम्ब्रूवु अस्ते वायावन्तरिक्षे महिमा
सम्ब्रूवु अस्ते दिवि सूर्ये महिमा सम्ब्रूवु तस्मै ते महिम्ने
प्रजापतये स्वाहा देवेभ्यः २

अः प्राणतो निमिषतो महित्वैकऽइद्राजा जगतो ब्रूव ।
अऽईशैऽअस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ३

उपयामगृहीतोसि प्रजापतये त्वा जुष्टङ्गहाम्येष ते योनिश्चन्द्रमास्ते
महिमा ।
अस्ते रात्रौ सँवत्सुरे महिमा सम्ब्रूवु अस्ते पृथिव्यामग्नौ महिमा
सम्ब्रूवु अस्ते नक्षत्रेषु चन्द्रमसि महिमा सम्ब्रूवु तस्मै ते महिम्ने
प्रजापतये देवेभ्यः स्वाहा ४

बुञ्जन्ति ब्रुध्मरुषञ्चरन्तुम्परि तस्थुषः ।
रोचन्ते रोचना दिवि ५

बुञ्जन्त्यस्य काम्या हरी विपक्षसा रथे ।
शोणा धृष्णू नृवाहसा ६

षद्रातौऽअपोऽअर्गनीगन्प्रियामिन्द्रस्य तुन्वम् ।
एतुं स्तौतरुनेन पथा पुनरश्वमार्वर्तयासि नः ७

वसवस्त्वाञ्जन्तु गायत्रेण च्छन्दसा रुद्रास्त्वाञ्जन्तु त्रैष्टुभेन
च्छन्दसादित्यास्त्वाञ्जन्तु जागतेन च्छन्दसा ।
भूर्भुवः स्वर्लाजीश्छाचीश्च्यव्ये गव्येऽएतदन्नमत्त देवाऽएतदन्नमद्धि
प्रजापते ८

कः स्वदेकाकी चरति कऽउं स्वजायते पुनः ।
किं स्वद्धिमस्य भेषजङ्गिम्वावपनम्महत् ९

सूर्येऽएकाकी चरति चन्द्रमा जायते पुनः ।
अग्निर्हिमस्य भेषजम्भूमिरावपनम्महत् १०

का स्वदासीत्पूर्वचित्तिः किं स्वदासीद्वहद्वयः ।
का स्वदासीत्पिलिप्पिला का स्वदासीत्पिशङ्गिला ११

द्यौरासीत्पूर्वचित्तिश्चासीद्वहद्वयः ।
अविरासीत्पिलिप्पिला रात्रिरासीत्पिशङ्गिला १२

वायुष्ठा पचुतैरवत्वसितग्रीवुश्छागैर्न्यग्रोधश्चमुसैः शल्मुलिवृद्ध्या
।
एष स्य रुथ्यो वृषा पुडिभश्चतुभिरेदगन्ब्रह्मा कृष्णश्च नोवतु नमोग्रयै
१३

सः शितो रुश्मिना रथुः सः शितो रुश्मिना हयः ।

सःशितोऽअप्स्वप्सुजा ब्रह्मा सोमपुरोगवत् १४

स्वयँवाजिँस्तुन्वङ्कल्पयस्व स्वयँषजस्व स्वयञ्जुषस्व ।
महिमा तेन्येन न सुन्नशै १५

न वाऽउऽएतन्म्रियसे न रिष्यसि देवारँ॥ऽइदेषि पृथिभिः सुगेभिः
।

षत्रासते सुकृतो षत्र ते षयुस्तत्र त्वा देवः सविता दधातु १६

अग्निः पशुरासीत्तेनायजन्तु सऽएतँल्लोकमजयद्यस्मिन्नग्निः स तै
लोको भविष्यति तञ्जैष्यसि पिबैताऽअपः ।

वायुः पशुरासीत्तेनायजन्तु सऽएतँल्लोकमजयद्यस्मिन्वायुः स तै
लोको भविष्यति तञ्जैष्यसि पिबैताऽअपः ।

सूर्यः पशुरासीत्तेनायजन्तु सऽएतँल्लोकमजयद्यस्मिन्सूर्यः स तै
लोको भविष्यति तञ्जैष्यसि पिबैताऽअपः १७

प्राणाय स्वाहापानाय स्वाहा व्यानाय स्वाहा ।
अम्बेऽअम्बिकेम्बालिके न मां नयति कश्चन ।
ससस्त्यश्वकः सुभद्रिकाङ्गाम्पीलवासिनीम् १८

गुणानान्त्वा गुणपतिः हवामहे प्रियाणान्त्वा प्रियपतिः हवामहे
निधीनान्त्वा निधिपतिः हवामहे वसो मम ।
आहर्मजानि गर्भधमा त्वर्मजासि गर्भधम् १९

ताऽउभौ चतुरंः पुदः सम्प्रसारयाव स्वर्गे लोके प्रोर्णुवाथाँवृषा
वाजी रैतोधा रेतौ दधातु २०

उत्संक्थ्याऽन्नं गुदन्धैहि समञ्जिञ्चारया वृषन् ।
ष स्त्रीणाञ्जीवभोजनः २१

षुकासुकौ शकुन्तिकाहलगिति वञ्चति ।
आहन्ति गुभे पसो निर्गल्गलीति धारका २२

षुकोसुकौ शकुन्तकऽआहलगिति वञ्चति ।
विवक्षतऽइव ते मुखमध्वर्षो मा नुस्त्वमुभिभाषथाः २३

माता च ते पिता च तेग्रवृक्षस्य रोहतः ।
प्रतिलामीति ते पिता गुभे मुष्टिमतःसयत् २४

माता च ते पिता च तेग्रै वृक्षस्य क्रीडतः ।
विवक्षतऽइव ते मुखम्ब्रह्मन्मा त्वँदो बहु २५

ऊर्ध्वामेनामुच्छ्रापय गिरौ भारः हरन्निव ।
अथास्यै मध्यमेधताऽ शीते वाते पुनन्निव २६

ऊर्ध्वमेनुमुच्छ्रयताद्गिरौ भारः हरन्निव ।
अथास्यु मध्यमेजतु शीते वाते पुनन्निव २७

षदस्याऽअहभेद्याः कृधु स्थूलमुपातसत् ।
मुष्काविदस्याऽएजतो गोशुफे शकुलाविव २८

षद्देवासो लुलामगुम्प्र विष्टीमिनुमाविषुः ।

सुक्थ्ना देदिश्यते नारी सुत्यस्यान्निभुवौ यथा २९

षद्धरिणो षवुमत्ति न पुष्टम्पुशु मन्यते ।
शूद्रा षदर्षजारु न पोषाय धनायति ३०

षद्धरिणो षवुमत्ति न पुष्टम्बुहु मन्यते ।
शूद्रो षदर्षायै जारो न पोषमनुमन्यते ३१

दुधिक्राव्णोऽअकारिषञ्जिष्णोरश्वस्य वाजिनः ।
सुरभि नो मुखा करुत्प्र गुऽआयूँषि तारिषत् ३२

गायत्री त्रिष्टुब्जगत्यनुष्टुप्पङ्क्या सह ।
बृहत्युष्णिहा कुकुप्सूचीभिः शम्यन्तु त्वा ३३

द्विपदा षाश्वतुष्पदास्त्रिपदा षाश्व षट्पदाः ।
विच्छन्दा षाश्व सच्छन्दाः सूचीभिः शम्यन्तु त्वा ३४

महानाम्नयो रेवत्यो विश्वाऽआशाः प्रभूवरीः ।
मैघीर्विद्युतो वाचः सूचीभिः शम्यन्तु त्वा ३५

नार्षस्ते पत्नयो लोमू विचिन्वन्तु मनीषया ।
देवानाम्पत्नयो दिशः सूचीभिः शम्यन्तु त्वा ३६

रजुता हरिणीः सीसा युजौ युज्यन्ते कर्मभिः ।
अश्वस्य वाजिनस्त्वचि सिमाः शम्यन्तु शम्यन्तीः ३७

कुविदुङ्ग षवमन्तो षवञ्चिद्यथा दान्त्यनुपूर्ववियूय ।
इहेहैषाङ्कणुहि भोजनानि ये बर्हिषो नमऽउक्तिष्वजन्ति ३८

कस्त्वाच्छयति कस्त्वा विशास्ति कस्ते गात्राणि शम्यति ।
कऽउ ते शमिता कविः ३९

ऋतवस्तऽऋतुथा पर्व शमितारो विशासतु ।
सुवत्सरस्य तेजसा शमीभिः शम्यन्तु त्वा ४०

अर्धमासाः परूँषि ते मासाऽआच्छयन्तु शम्यन्तः ।
अहोरात्राणि मरुतो विलिष्टः सूदयन्तु ते ४१

दैव्याऽअध्वर्यवस्त्वाच्छयन्तु वि च शासतु ।
गात्राणि पर्वशस्ते सिमाः कृण्वन्तु शम्यन्तीः ४२

द्यौस्ते पृथिव्यन्तरिक्षवायुश्छिद्रम्पृणातु ते ।
सूर्यस्ते नक्षत्रैः सह लोकङ्कणोतु साधुया ४३

शन्ते परैभ्यो गात्रैभ्यः शमस्त्ववरेभ्यः ।
शमस्थभ्यो मज्जभ्यः शम्वस्तु तुन्वै तव ४४

कः स्वदेकाकी चरति कऽउ स्वजायते पुनः ।
किँ स्वद्धिमस्य भेषजङ्गिम्वावपनम्मुहत् ४५

सूर्यऽएकाकी चरति चन्द्रमा जायते पुनः ।
अग्निर्हिमस्य भेषजभूमिरावपनम्मुहत् ४६

किं॑ स्वि॒त्सूर्य॑समु॒ज्ज्योतिः॑ कि॒ऽ संमु॒द्रसं॑मु॒ऽ सरः॑ ।
किं॑ स्वि॒त्पृथि॑व्यै वर्षी॒युः॑ कस्य॒ मात्रा॑ न वि॒द्यते ४७

ब्रह्म॑ सू॒र्यसमु॒ज्ज्योति॑र्द्यौः॑ संमु॒द्रसं॑मु॒ऽ सरः॑ ।
इन्द्रः॑ पृथि॒व्यै वर्षी॑यान्गोस्तु॒ मात्रा॑ न वि॒द्यते ४८

पृ॒च्छामि॑ त्वा चि॒तये॑ देवसखु॒ षदि॑ त्वमत्र॒ मनसा॑ जुगन्थ ।
षेषु॑ विष्णु॑स्त्रिषु॒ प॒देष्वेष्ट॑स्तेषु॒ विश्व॑म्भुव॒नमावि॑वेशा३ ४९

अपि॑ तेषु॑ त्रिषु॒ प॒देष्वस्मि॑ षेषु॒ विश्व॑म्भुव॒नमावि॑वेश ।
सद्यः॑ प॒र्येमि॑ पृथि॒वीमु॒त द्यामे॑केनाङ्गै॒न दि॒वोऽ॒स्य पृ॒ष्ठम् ५०

केष्व॒न्तः॑ पुरु॑षुऽआवि॒वेश॑ कान्य॒न्तः॑ पुरु॑षेऽअर्पि॒तानि॑ ।
एतद्ब्र॑ह्म॒नुप॑वल्हामसि॒ त्वा किं॑ स्वि॒न्नः॑ प्रति॒वोचा॑स्यत्र ५१

प॒ञ्चस्व॒न्तः॑ पुरु॑षुऽआवि॒वेश॑ तान्य॒न्तः॑ पुरु॑षेऽअर्पि॒तानि॑ ।
एतत्त्वा॑त्र॒ प्रति॑मन्वा॒नोऽ॒स्मि॒ न मा॒यया॑ भव॒स्युत्त॑रो मत् ५२

का स्वि॒दासी॑त्पूर्व॒चित्तिः॑ किं॑ स्वि॒दासी॑द्बृहद्वयः॑ ।
का स्वि॒दासी॑त्पि॒लिप्पि॑ला का स्वि॒दासी॑त्पि॒शङ्गि॑ला ५३

द्यौरा॑सीत्पूर्व॒चित्ति॑रश्व॒ऽआसी॑द्बृहद्वयः॑ ।
अ॒विरा॑सीत्पि॒लिप्पि॑ला रा॒त्रिरा॑सीत्पि॒शङ्गि॑ला ५४

काऽई॑मरे पि॒शङ्गि॑ला काऽई॑ङ्कुरुपि॒शङ्गि॑ला ।

कऽईमास्कन्दमर्षति कऽईम्पन्थाँविसर्पति ५५

अजारै पिशङ्गिला श्वावित्कुरुपिशङ्गिला ।
शुशऽआस्कन्दमर्षत्यहिः पन्थाँविसर्पति ५६

कत्यस्य विष्ठाः कत्यक्षराणि कति होमासः कतिधा समिद्धः ।
षज्ञस्य त्वा विदथा पृच्छमत्र कति होतारऽऋतुशो षजन्ति ५७

षडस्य विष्ठाः शतमुक्षराण्यशीतिर्होमाः समिधौ ह तिस्रः ।
षज्ञस्य ते विदथा प्रब्रवीमि सप्त होतारऽऋतुशो षजन्ति ५८

कोऽऋस्य वैदु भुवनस्य नाभिङ्को द्यावापृथिवीऽऋन्तरिक्षम् ।
कः सूर्यस्य वेद बृहतो जुनित्रङ्को वेद चन्द्रमसँषतोजाः ५९

वेदाहमुस्य भुवनस्य नाभिँवेदु द्यावापृथिवीऽऋन्तरिक्षम् ।
वेदु सूर्यस्य बृहतो जुनित्रमथौ वेद चन्द्रमसँषतोजाः ६०

पृच्छामि त्वा परमन्तम्पृथिव्याः पृच्छामि षत्रु भुवनस्य नाभिः ।
पृच्छामि त्वा वृष्णोऽऋश्वस्य रेतः पृच्छामि वाचः परमँव्यौम ६१

दुयँवेदिः परोऽऋन्तः पृथिव्याऽऋयँषज्ञो भुवनस्य नाभिः ।
अयः सोमो वृष्णोऽऋश्वस्य रेतौ ब्रह्मायँवाचः परमँव्यौम ६२

सुभूः स्वयुम्भूः प्रथुमून्तर्महुत्यर्णवे ।
दधे हु गर्भमृत्वियँषतौ जातः प्रजापतिः ६३

होता षत्प्रजापतिः सोमस्य महिम्नः ।
जुषताम्पिबतु सोमः होतुर्षज ६४

प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा रूपाणि परि ता बभूव ।
षत्कामास्ते जुहुमस्तन्नोऽन्नस्तु वृथः स्यामु पतयो रयीणाम् ६५
इति त्रयोविंशोऽध्यायः

अथ चतुर्विंशोऽध्यायः

अश्वस्तूपरो गौमृगस्ते प्राजापत्याः कृष्णग्रीवऽआग्नेयो रुराटे
 पुरस्तात्सारस्वती मेष्णुधस्ताद्धन्वोराश्विनावधोरोमौ बाह्वोः
 सौमापौष्णः श्यामो नाभ्यां सौर्यामौ श्वेतश्च कृष्णश्च
 पार्श्वयोस्त्वाष्टौ लोमशसंक्थौ सुक्थयोर्वायव्यः श्वेतः पुच्छऽइन्द्राय
 स्वपुस्याय वेहद्वैष्णवो वामुनः १

रोहितो धूम्ररोहितः कुर्कन्धुरोहितस्ते सौम्या बुभ्रुरुरुणबभ्रुः
 शुक्रबभ्रुस्ते वारुणाः शितिरन्ध्रोन्यतः शितिरन्ध्रः समन्तशितिरन्ध्रस्ते
 सावित्राः शितिबाहुरन्यतः शितिबाहुः समन्तशितिबाहुस्ते
 बार्हस्पत्याः पृषती क्षुद्रपृषती स्थूलपृषती ता मैत्रावरुण्यः २

शुद्धवालः सुर्वशुद्धवालो मणिवालुस्तऽआश्विनाः श्येतः
 श्येताक्षोरुणस्ते रुद्राय पशुपतये कर्णा ग्रामाऽअवलिप्ता रौद्रा
 नभोरूपाः पार्जन्याः ३

पृश्निस्तिरश्चीनपृश्निरुर्ध्वपृश्निस्ते मारुताः फल्गूलोहितोर्णा पलुक्षी
 ताः सारस्वत्यः प्लीहाकर्णः शुरठाकर्णोद्ध्यालोहकर्णस्ते त्वाष्ट्राः
 कृष्णग्रीवः शितिकक्षौञ्जिसुक्थस्तऽऐन्द्राग्नाः
 कृष्णाञ्जिरल्पाञ्जिर्महाञ्जिस्तऽउषस्याः ४

शिल्पा वैश्वदेव्यो रोहिरयुरुयवयो वाचेविज्ञाताऽअदित्यै सरूपा
 धात्रे वत्सतुर्षो देवानाम्पत्नीभ्यः ५

कृष्णग्रीवाऽआग्नेयाः शितिभ्रवो वसूनां रोहिता रुद्राणां

श्वेताऽअवरोकिर्णाऽआदित्यानान्नभौरूपाः पार्जन्याः ६

उन्नतऽअमृषभो वामुनस्तऽऐन्द्रावैष्णवाऽउन्नतः शितिबाहुः
शितिपृष्ठस्तऽऐन्द्राबार्हस्पत्याः शुकरूपा वाजिनाः
कल्माषाऽआग्निमारुताः श्यामाः पौष्णाः ७

एताऽऐन्द्राग्रा द्विरूपाऽअग्नीषोमीया वामुनाऽअनुड्वाहऽआग्रावैष्णवा
वशा मैत्रावरुणयोन्यतऽएन्यो मैत्र्यः ८

कृष्णाग्रीवाऽआग्नेया बुभ्रवः सौम्याः श्वेता
वायव्याऽअविज्ञाताऽअदित्यै सरूपा धात्रे वत्सतुर्षो
देवानाम्पत्नीभ्यः ९

कृष्णा भौमा धूम्राऽअन्तरिक्षा बृहन्तो दिव्याः शुबला वैद्युताः
सिध्मास्तारकाः १०

धूम्रान्वसन्तायालभते श्वेतान्ग्रीष्मार्य कृष्णान्वर्षाभ्योरुणाञ्छुरदे पृषतो
हेमन्तार्य पिशङ्गाञ्छिशिराय ११

त्र्यवयो गायत्र्यै पञ्चावयस्त्रिष्टुभे दित्युवाहो जगत्यै
त्रिवृत्साऽअनुष्टुभे तुर्षुवाहऽउष्णिहै १२

पृष्ठवाहो विराजऽउक्षाणो बृहत्याऽअमृषभाः कुकुभैनुड्वाहः पुङ्गुचै
धेनवोतिच्छन्दसे १३

कृष्णाग्रीवाऽआग्नेया बुभ्रवः सौम्याऽउपध्वस्ताः सावित्रा वत्सतुर्षुः

सारस्वत्यः श्यामाः पौष्णाः पृश्नयो मारुता बहुरूपा वैश्वदेवा
वृशा द्यावापृथिवीयाः १४

उक्ताः सञ्चराऽएताऽएन्द्राग्राः कृष्णा वारुणाः पृश्नयो मारुताः
कायास्तूपराः १५

अग्रयेनीकवते प्रथमुजानालभते मुरुद्धः सान्तपुनेभ्यः
सवात्यान्मुरुद्धो गृहमेधिभ्यो बष्किहान्मुरुद्धः क्रीडिभ्यः
सऽसृष्टान्मुरुद्धः स्वतवद्धोनुसृष्टान् १६

उक्ताः सञ्चराऽएताऽएन्द्राग्राः प्राशृङ्गा माहेन्द्रा बहुरूपा वैश्वकर्मणाः
१७

धुम्रा बभ्रुनीकाशाः पितृणां सोमवताम्बुध्रवौ धुम्रनीकाशाः
पितृणाम्बर्हिषदाङ्कुष्णा बभ्रुनीकाशाः पितृणामग्निष्वात्तानाङ्कुष्णाः
पृषन्तस्त्रैयम्बुकाः १८

उक्ताः सञ्चराऽएताः शुनासीरीयाः श्वेता वायव्याः श्वेताः सौर्याः
१९

वसुन्ताय कृपिञ्जलानालभते ग्रीष्माय
कलुविङ्कान्वर्षाभ्यस्तिरिञ्छरदे वर्तिका हेमुन्ताय
ककराञ्छिशिराय विककरान् २०

सुमुद्राय शिशुमारानालभते पुर्जन्याय मण्डूकानुद्धो मत्स्यान्मित्राय
कुलीपयान्वरुणाय नाक्रान् २१

सोमाय हुङ्सानालभते वायवे बलाकाऽइन्द्राग्निभ्याइक्रुञ्चान्मित्राय
मदून्वरुणाय चक्रवाकान् २२

अग्रये कुटरूनालभते
वनस्पतिभ्युऽउलूकानुग्रीषोमाभ्याञ्चाषानुश्विभ्याम्मयूरांन्मित्रावरुणाभ
याङ्कपोतान् २३

सोमाय लुबानालभते त्वष्ट्रे कौलीकानुगोषादीर्देवानाम्पत्नीभ्यः
कुलीका देवजामिभ्योग्रये गृहपतये पारुष्णान् २४

अह्ने पारावतानालभते रात्र्यै सीचापूरहोरात्रयोः सुन्धिभ्यो
जुतूमासैभ्यो दात्यौहान्तसंवत्सराय महतः सुपर्णान् २५

भूम्याऽआखूनालभतेन्तरिक्षाय पाङ्त्रान्दिवे कशान्दिग्भ्यो
नकुलान्बभ्रुकानवान्तरदिशाभ्यः २६

वसुभ्युऽअश्यानालभते रुद्रेभ्यो रुरूनादित्येभ्यो न्यङ्कुन्विश्वेभ्यो
देवेभ्यः पृषतान्त्साध्येभ्यः कुलुङ्गान् २७

ईशानाय परस्वतुऽआलभते मित्राय गौरान्वरुणाय महिषान्बृहस्पतये
गव्याँस्त्वष्टुऽउष्ट्रान् २८

प्रजापतये पुरुषान्हुस्तिनुऽआलभते वाचे प्लुषींश्चक्षुषे मुशकाञ्छ्रोत्राय
भृङ्गाः २९

प्रजापतये च वायवे च गोमृगो वरुणायारणयो मेषो षुमायु कृष्णो
मनुष्यराजाय मर्कटः शार्दूलाय रोहिदृषभाय गवयी क्षिप्रश्येनायु
वर्तिका नीलङ्गोः क्रिमिः समुद्राय शिशुमारो हिमवते हस्ती ३०

मयुः प्राजापत्यऽउलो हलिद्वर्णो वृषदुष्टशस्ते धात्रे दिशाङ्गुङ्को
धुङ्गाग्नेयी कलुविङ्गो लोहिताहिः पुष्करसादस्ते त्वाष्ट्रा वाचे क्रुञ्चः
३१

सोमाय कुलुङ्गऽआरण्योजो नकुलः शका ते पौष्णाः क्रोष्टा
मायोरिन्द्रस्य गौरमृगः पिद्वो न्यङ्कुः कक्कुटस्तेनुमत्यै प्रतिश्रुत्कायै
चक्रवाकः ३२

सौरी बुलाका शार्गः सृजयः शयारडकुस्ते मैत्राः सरस्वत्यै शारिः
पुरुषवाक्श्चाविद्भ्रौमी शार्दूलो वृकः पृदाकुस्ते मन्यवे सरस्वते
शुकः पुरुषवाक् ३३

सुपर्णः पार्जन्यऽआतिर्वाहसो दर्विदा ते वायवे बृहस्पतये
वाचस्पतये पैङ्गराजोलुजऽआन्तरिक्षः प्लवो मद्दुर्मत्स्यस्ते नदीपतये
द्यावापृथिवीयः कूर्मः ३४

पुरुषमृगश्चन्द्रमसो गोधा कालका दारवाघाटस्ते
वनस्पतीनाङ्गुवाकुः सावित्रो हुष्टसो वातस्य नाक्रो मर्करः
कुलीपयुस्तेकूपारस्य ह्रियै शल्यकः ३५

एणयह्नौ मण्डूको मूर्षिका तित्तिरिस्ते सुपर्णाँल्लोपाशऽआश्विनः
कृष्णो रात्र्याऽअमृतौ जुतूः सुषिलीका तऽइतरजुनानाञ्जहका वैष्णवी

३६

अन्यवापोर्धमासानामृशयो मयूरः सुपर्णस्ते गन्धर्वाणामुपामुद्रो
मासाङ्कशयपो रोहित्कुरङ्गुणाची गोलत्तिका तेषुरसाम्मृत्यवैसितः

३७

वर्षाहृत्तूनामाखुः कशौ मान्थालस्ते पितृणाम्बलायाजगुरो
वसूनाङ्कपिञ्जलः कुपोतुऽउलूकः शशस्ते निर्ऋत्यै वरुणायारणयो
मेषः ३८

श्वित्रऽआदित्यानामुष्ट्रो घृणीवान्वाध्रीनुसस्ते मृत्याऽअरण्याय सृमरो
रुरू रौद्रः क्वरिः कुटरुर्दात्यौहस्ते वाजिनाङ्कामाय पिकः ३९

खड्गो वैश्वदेवः श्वा कृष्णः कुर्णो गर्दभस्तरक्षुस्ते रक्षसामिन्द्राय
सूकरः सिद्धो मारुताः कृकलासः पिप्पका शुकुनिस्ते शरुव्यायै
विश्वेषान्देवानाम्पृषतः ४०

इति चतुर्विंशोऽध्यायः

अथ पञ्चविंशोऽध्यायः

शादन्दुद्धिरवकान्दन्तमूलैर्मृदुम्बस्वैस्तेगान्दुष्टाभ्यामु
 सरस्वत्याऽअग्रजिह्वञ्जिह्वायाऽउत्सादमवक्रन्देनु तालु वाजु
 हनुभ्यामुपऽआस्येनु वृषणमारडाभ्यामादित्याँश्मश्रुभिः
 पन्थानम्भूभ्यान्धावापृथिवी वर्तोभ्याँविद्युतङ्कनीनकाभ्यामु शुक्लायु
 स्वाहा कृष्णायु स्वाहा पार्षाणि पद्माणयवार्षाऽइक्षवोवार्षाणि
 पद्माणि पार्षाऽइक्षवः १

वातम्प्राणेनापानेनु नासिकेऽउपयाममधरेणौष्ठेनु सदुत्तरेण
 प्रकाशेनान्तरमनूकाशेनु बाह्यन्निवेष्यम्मुर्धा
 स्तनयित्नुन्निर्बाधेनाशनिम्मुस्तिष्केण विद्युतङ्कनीनकाभ्याङ्कर्णाभ्यामु
 श्रोत्रमु श्रोत्राभ्याङ्कर्णौ तेदुनीमधरकुरठेनापः शुष्ककुरठेन
 चित्तम्मन्याभिरदितिः शीष्णा निर्ऋतिन्निर्जर्जल्येन शीष्णा
 सङ्क्रोशैः प्राणान्नेष्माणामु स्तुपेन २

मशकान्केशैरिन्द्रमु स्वपसा वहैनु बृहस्पतिः शकुनिसादेन
 कूर्माञ्छुफैराक्रमणामु स्थुराभ्यामृक्षलाभिः
 कुपिञ्जलाञ्जवञ्जङ्गाभ्यामध्वानम्बाहुभ्याञ्जाम्बीलेनारणयमग्निमतिरुग्भ
 याम्पूषणन्दोभ्यामश्विनावः साभ्यामु रुद्रः रोराभ्याम् ३

अग्नेः पञ्चतिर्वायोर्निपञ्चतिरिन्द्रस्य तृतीया सोमस्य चतुर्थ्यदित्यै
 पञ्चमीन्द्राण्यै षष्ठी मरुतामु सप्तमी बृहस्पतैरष्टम्यर्षुम्णो नवमी
 धातुर्दशमीन्द्रस्यैकादशी वरुणस्य द्वादशी षुमस्य त्रयोदशी ४

इन्द्राग्रयोः पञ्चतिः सरस्वत्यै निपञ्चतिर्भिर्त्रस्य तृतीयापाञ्चतुर्थी

निर्ऋत्यै पञ्चम्यग्नीषोमयोः षष्ठी सर्पाणां॑ सप्तमी विष्णोरष्टमी पूषणो
नवमी त्वष्टुर्दशमीन्द्रस्यैकादशी वरुणस्य द्वादशी ऋम्यै त्रयोदशी
द्यावापृथिव्योर्दक्षिणम्पार्श्वविश्वेषान्देवानामुत्तरम् ५

मरुतां॑ स्कन्धा विश्वेषान्देवानाम्प्रथमा कीकसा
रुद्राणान्द्वितीयादित्यानान्तृतीया वायोः पुच्छमग्नीषोमयोर्भासदौ
क्रुञ्चौ
श्रोणिभ्यामिन्द्राबृहस्पतीऽऊरुभ्यामित्रावरुणावल्गाभ्यामाक्रमणं॑
स्थूराभ्याम्बलङ्कुष्ठाभ्याम् ६

पूषणं॑ विष्णुनान्धाहीन्स्थूलगुदया सर्पान्गुदाभिर्विहुतऽआन्त्रैरुपो
वृस्तिना वृषणमारुडाभ्यांवाजिनुः शेषैः प्रजा॑ रेतसा
चाषान्पित्तेन प्रदुरान्पायुना कूश्माञ्छकपिराडैः ७

इन्द्रस्य क्रीडोदित्यै पाजुस्यन्दिशाञ्जुत्रवोदित्यै
भुसञ्जीमूतान्हृदयोपशेनान्तरिक्षम्पुरीतता नभऽउदुर्षेण चक्रवाकौ
मत्स्राभ्यान्दिर्वृक्काभ्याङ्गिरीन्प्लाशिभिरुपलान्प्लीहा
वल्मीकान्क्लोमभिर्ग्लौभिर्गुल्मान्हिराभिः स्रवन्तीर्हुदान्कुक्षिभ्यां॑
समुद्रमुदरेण वैश्वानुरम्भस्मना ८

विधृतिन्नाभ्या घृतः रसेनापो षूषणा मरीचीर्विप्रुडिभर्नीहारमूष्मणा
शीनं॑ वसंया पुष्वाऽअश्रुभिर्हार्दुनीर्दूषीकाभिरस्रा रक्षां॑ सि
चित्रायज्ञैर्नक्षत्राणि रूपेण पृथिवीन्त्वचा जुम्बुकायु स्वाहा ९

हिरण्यगुर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकऽआसीत् ।
स दाधार पृथिवीन्द्यामुतेमाङ्गस्मै देवाय हुविषा विधेम १०

षः प्राणतो निमिषतो महित्वैकुऽइद्राजा जगतो बभूव ।
षऽईशैऽअस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ११

षस्येमे हिमवन्तो महित्वा षस्य समुद्रः रुसया सुहाहुः ।
षस्येमाः प्रदिशो षस्य ब्राहू कस्मै देवाय हविषा विधेम १२

षऽआत्मदा बलुदा षस्य विश्वऽउपासते प्रशिषुँषस्य देवाः ।
षस्य छायामृतँषस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम १३

आ नो भद्राः क्रतवो यन्तु विश्वतोदँब्धासोऽअपरीतासऽउद्भिदः ।
देवा नो यथा सदुमिद्वुधेऽअसुन्नप्रायुवो रक्षितारो दिवेदिवे १४

देवानाम्भद्रा सुमतिर्ऋजूयतान्देवानाँँ रातिरभि नो निवर्तताम् ।
देवानाँँ सुख्यमुपसेदिमा वृयन्देवा नुऽआयुः प्रतिरन्तु जीवसे
१५

तान्पूर्वया निविदा हूमहे वृयम्भगम्मित्रमदितिन्दक्षमुस्त्रिधम् ।
अर्षमणुँवरुणुँ सोममृश्विना सरस्वती नः सुभगा मयस्करत् १६

तन्नो वातो मयोभु वातु भेषुजन्तन्माता पृथिवी तत्पिता द्यौः ।
तद्ग्रावाणः सोमसुतो मयोभुवस्तदश्विना शृणुतन्धिष्याया शुवम् १७

तमीशानुञ्जगतस्तुस्थुषस्पतिन्धियञ्जिन्वमवसे हूमहे वृयम् ।
पूषा नो यथा वेदसामसँद्वुधे रक्षिता पायुरदँब्धः स्वस्तये १८

स्वस्ति नुऽइन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।
स्वस्ति नुस्तादुर्योऽअरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु १९

पृषदश्वा मरुतः पृश्निमातरः शुभंषावानो विदथेषु जग्मयः ।
अग्निजिह्वा मनवुः सूरचक्षसो विश्वे नो देवाऽअवसागमन्निह २०

भद्रङ्करोभिः शृणुयाम देवा भद्रम्पश्येमाक्षभिर्षजत्राः ।
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाँसस्तनूभिर्व्यशेमहि देवहितुँषदायुः २१

शतमिन्नु शरदोऽअन्ति देवा यत्रा नश्चक्रा जरसन्तनूनाम् ।
पुत्रासो यत्र पितरो भवन्ति मा नो मध्या रीरिषुतायुर्गन्तौः २२

अदितिर्द्यौरदितिरन्तरिक्षमदितिर्माता स पिता स पुत्रः ।
विश्वे देवाऽअदितिः पञ्च जनाऽअदितिर्जातमदितिर्जनित्वम् २३

मा नो मित्रो वरुणोऽअर्षुमायुरिन्द्रोऽअभुक्षा मरुतः परिख्यन् ।
यद्वाजिनो देवजातस्य सप्तैः प्रवक्ष्यामो विदथे वीर्षाणि २४

यन्निर्णिजा रेक्णासा प्रावृतस्य रातिङ्गृभीताम्मुखतो नयन्ति ।
सुप्राङ्जो मेम्यद्विश्वरूपऽइन्द्रापूष्णोः प्रियमप्येति पार्थः २५

एष च्छागः पुरोऽअश्वेन वाजिना पूष्णो भागो नीयते विश्वदैव्यः ।
अभिप्रियुँषत्पुरोडाशमर्वता त्वष्टेदेनः सौश्रवसाय जिन्वति २६

यद्धविष्यमृतुशो देवयानुन्निर्मानुषाः पर्षश्चन्नयन्ति ।
अत्रा पूष्णः प्रथमो भागऽएति युजन्देवेभ्यः प्रतिवेदयन्नजः २७

होताध्वर्युरावयाऽअग्निमिन्धो ग्रावग्राभऽउत शऽस्ता सुविप्रः ।
तेन युजेन स्वरङ्कतेन स्विष्टेन वृक्षणाऽआपृणध्वम् २८

षूपव्रस्काऽउत ये षूपवाहाश्चुषालुषैऽअश्वयूपायु तक्षति ।
ये चार्वते पचनः सुम्भरन्त्युतो तेषामुभिर्गूर्तिर्नऽइन्वतु २९

उपप्रागात्सुमन्मैधायि मन्म देवानामाशाऽउप वीतपृष्ठः ।
अन्वैनुविप्राऽअमृषयो मदन्ति देवानाम्पुष्टे चकृमा सुबन्धुम् ३०

षद्वाजिनो दामं सुन्दानमर्वतो वा शीर्षगया रशना रज्जुरस्य ।
यद्वा घास्यु प्रभृतमास्ये तृणः सर्वा ता तेऽअपि देवेष्वस्तु ३१

षदश्वस्य क्रुविषो मक्षिकाशु षद्वा स्वरौ स्वधितौ रिप्तमस्ति ।
षद्धस्तयोः शमितुर्वन्नखेषु सर्वा ता तेऽअपि देवेष्वस्तु ३२

षदूर्ध्वमुदरस्यापुवाति षऽआमस्य क्रुविषौ गुन्धोऽअस्ति ।
सुकृता तच्छमितारः कृणवन्तु मेधः शृतपार्कम्पचन्तु ३३

षत्ते गात्रादग्निना पच्यमानादुभि शूलन्निहतस्यावुधावति ।
मा तद्भूम्यामाश्रिषुन्मा तृणेषु देवेभ्युस्तदुशङ्घौ रातमस्तु ३४

ये वाजिनम्परिपश्यन्ति पुक्वँषऽईमाहुः सुरभिर्निहुरेति ।
ये चार्वतो माऽसभिन्नामुपासतऽउतो तेषामुभिर्गूर्तिर्नऽइन्वतु ३५

षत्रीक्ष्णम्पाँस्पचन्याऽउखाया वा पात्राणि षूष्णाऽआसेचनानि ।

ऊष्मृश्यापिधानां चरुणामुङ्गाः सूनाः परिभूषन्त्यश्वम् ३६

मा त्वाग्निध्वनयीद्धूमगन्धिर्मोखा भ्राजन्त्यभिविक्तु जघ्निः ।
इष्ट्वीतमुभिगूर्तवर्षट्कृतन्तन्देवासुः प्रतिगृभ्णन्त्यश्वम् ३७

निक्रमणन्निषदनं विवर्तनुं च पड्वीशमर्वतः ।
षच्च पुषौ षच्च घासिञ्जुघासु सर्वा ता तेऽत्रपि देवेष्वस्तु ३८

षदश्वायु वासऽउपस्तृणन्त्यधीवासं वा हिरण्यान्यस्मै ।
सुन्दानुमर्वन्तुम्पड्वीशम्प्रिया देवेष्वार्यामयन्ति ३९

षत्तै सादे महसा शूकृतस्य पाष्यर्या वा कशया वा तुतोद ।
स्रुचेव ता हविषोऽत्रध्वरेषु सर्वा ता ते ब्रह्मणा सूदयामि ४०

चतुस्त्रिंशद्वाजिनौ देवबन्धोर्वङ्कीरश्वस्य स्वधितिः समैति ।
अच्छिद्रा गात्रा वयुना कृणोत परुष्परुनुघुष्या विशस्त ४१

एकुस्त्वष्टुरश्वस्या विशस्ता द्वा वुन्तारा भवतुस्तथऽऽमृतुः ।
षा ते गात्राणामृतुथा कृणोमि ताता पिण्डानाम्प्रजुहोम्यग्नौ ४२

मा त्वा तपत्प्रियऽऽत्मापियन्तुम्मा स्वधितिस्तुन्वुऽऽतिष्ठिपत्ते ।
मा तै गृधुरविशस्तातिहार्य छिद्रा गात्रायुसिना मिथू कः ४३

न वाऽउऽएतन्म्रियसे न रिष्यसि देवारं॥ऽइदैषि पुथिभिः सुगेभिः
।

हरीं ते वुञ्जा पृषतीऽऽभूतामुपास्थाद्वाजी धुरि रासभस्य ४४

सुगव्यन्नो वाजी स्वश्वचम्पुंसः पुत्रारं॥ऽउत विश्वापुषः रुयिम् ।
 अनागास्त्वन्नोऽअदितिः कृणोतु क्षत्रन्नोऽअश्वौ वनता७ हुविष्मान्
 ४५

इमा नु कुम्भुवना सीषधामेन्द्रश्च विश्वे च देवाः ।
 आदित्यैरिन्द्रः सर्गणो मरुद्भिरस्मभ्यम्भेषुजा करत् ।
 षज्ञञ्च नस्तन्वञ्च प्रजाञ्चादित्यैरिन्द्रः सुह सीषधाति ४६

अग्ने त्वन्नोऽअन्तमऽउत त्राता शिवो भवा वरूथ्यः ।
 वसुरग्निर्वसुश्रवाऽअच्छा नक्षि द्युमत्तमः रुयिन्दाः ।
 तन्त्वा शोचिष्ठ दीदिवः सुम्राय नूनमीमहे सखिभ्यः ४७
 इति पञ्चविंशोऽध्यायः

अथ षड्विंशोऽध्यायः

अग्निश्च पृथिवी च सन्नते ते मे सन्नमतामुदो वायुश्चान्तरिक्षञ्च सन्नते
ते मे सन्नमतामुदऽआदित्यश्च द्यौश्च सन्नते ते मे सन्नमतामुदऽआपश्च
वरुणश्च सन्नते ते मे सन्नमतामुदः ।

सुप्त सुष्टुसदोऽअष्टमी भूतसाधनी ।

सकामा२॥ऽअर्ध्वनस्कुरु सुञ्ज्ञानमस्तु मेमुना १

षथेमाँवाचङ्कल्याणीमावदानि जनेभ्यः ।

ब्रह्मराजुन्याभ्याँ शूद्राय चार्षाय च स्वाय चारणाय च ।

प्रियो देवानान्दक्षिणायै दातुरिह भूयासमुयम्मे कामः समृध्यतामुप
मादो नमतु २

बृहस्पतेऽअति यदुर्षोऽअर्हाद्युमद्विभाति क्रतुमज्जनेषु ।

षद्दीदयच्छर्वसऽअमृतप्रजातु तदुस्मासु द्रविणन्धेहि चित्रम् ।

उपयामगृहीतोसि बृहस्पतये त्वेष ते षोनिर्बृहस्पतये त्वा ३

इन्द्र गोमन्निहायाहि पिबा सोमः शतक्रतो ।

विद्यद्भिर्ग्रावभिः सुतम् ।

उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा गोमतऽएष ते षोनिरिन्द्राय त्वा गोमते

४

इन्द्रायाहि वृत्रहन्पिबा सोमः शतक्रतो ।

गोमद्भिर्ग्रावभिः सुतम् ।

उपयामगृहीतोसीन्द्राय त्वा गोमतऽएष ते षोनिरिन्द्राय त्वा गोमते

५

ऋतावानँवैश्वानुरमृतस्य ज्योतिषस्पतिम् ।

अजस्रङ्घर्ममीमहे ।

उपयामगृहीतोसि वैश्वानुराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानुराय त्वा ६

वैश्वानुरस्य सुमतौ स्याम् राजा हि कुम्भुर्वनानामभिश्चीः ।

इतो जातो विश्वमिदंविचष्टे वैश्वानुरो षतते सूर्येण ।

उपयामगृहीतोसि वैश्वानुराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानुराय त्वा ७

वैश्वानुरो नऽऊतयऽआप्रयातु परावतः ।

अग्निरुक्थेन वाहसा ।

उपयामगृहीतोसि वैश्वानुराय त्वैष ते योनिर्वैश्वानुराय त्वा ८

अग्निर्ऋषिः पवमानः पाञ्चजन्यः पुरोहितः ।

तमीमहे महागुयम् ।

उपयामगृहीतोस्यग्रयै त्वा वर्चसऽएष ते योनिर्ग्रयै त्वा वर्चसे ९

महारं॥ऽइन्द्रो वज्रहस्तः षोडशी शर्म षच्छतु ।

हन्तु पाप्मानुँध्वोस्मान्द्वेष्टि ।

उपयामगृहीतोसि महेन्द्राय त्वैष ते योनिर्महेन्द्राय त्वा १०

तँवो दुस्ममृतीषहुँवसोर्मन्दानमन्धसः ।

अभि वृत्सन्न स्वसरेषु धेनवुऽइन्द्रङ्गीर्भिर्नवामहे ११

षद्वाहिष्ठन्तदुग्रयै बृहदर्च विभावसो ।

महिषीव त्वद्रयिस्त्वद्वाजाऽउदीरते १२

एह्यु षुब्रवाणि तेग्रऽडुत्थेतरा गिरः ।
 एभिर्वर्धासुऽइन्दुभिः १३

ऋतवस्ते षुज्ञवितन्वन्तु मासा रुक्षन्तु ते हविः ।
 सुवत्सरस्ते षुज्ञन्दधातु नः प्रजाञ्च परिपातु नः १४

उपह्वरे गिरीणां संङ्गमे च नदीनाम् ।
 धिया विप्रौऽअजायत १५

उच्चा ते जातमन्धसो दिवि सब्रूम्याददे ।
 उग्रः शर्म महि श्रवः १६

स नुऽइन्द्राय षज्यवे वरुणाय मरुद्भ्यः ।
 वरिवोवित्परिस्रव १७

एना विश्वान्युर्षऽआ द्युम्नानि मानुषाणाम् ।
 सिषासन्तो वनामहे १८

अनु वीरैरनु पुष्यास्म गोभिरन्वश्चैरनु सर्वेण पुष्टैः ।
 अनु द्विपदानु चतुष्पदा वयन्देवा नो षुज्ञमृतुथा नयन्तु १९

अग्ने पत्नीरिहावह देवानामुशुतीरुप ।
 त्वष्टारुः सोमपीतये २०

अभि युज्ञङ्गीहि नो ग्रावो नेष्टः पिबऽऋतुना ।

त्वष्ट्रं हि रत्नधाऽअसिं २१

द्रुविणोदाः पिपीषति जुहोतु प्र च तिष्ठत ।
नेष्ट्रादृतुभिरिष्यत २२

तवायः सोमस्त्वमेह्यर्वाङ्शश्चत्तमः सुमनाऽअस्य पाहि ।
अस्मिन्यज्ञे बर्हिष्या निषद्या दधिष्वेमञ्जुठरुऽइन्दुमिन्द्र २३

अमेवं नः सुहवाऽआ हि गन्तुं नि बर्हिषि सदतना रणिष्टन ।
अथा मन्दस्व जुजुषाणोऽअन्धसुस्त्वष्ट्रदेवेभिर्जनिभिः सुमङ्गलं २४

स्वादिष्टया मदिष्टया पवस्व सोम धारया ।
इन्द्राय पातवे सुतः २५

रुन्नोहा विश्वचर्षणिरुभि योनिमयोहते ।
द्रोणै सुधस्थुमासदत् २६

इति षड्विंशोऽध्यायः

अथ सप्तविंशोऽध्यायः

समास्त्वाग्रऽऋतवो वर्धयन्तु संवत्सुराऽऋषयो षानि सुत्या ।
सन्दिव्येन दीदिहि रोचनेन विश्वाऽऋभाहि प्रदिशुश्चतस्रः १

सञ्चेध्यस्वाग्ने प्र च बोधयैनुमुच्च तिष्ठ महते सौभगाय ।
मा च रिषदुपसुता तैऽऋग्ने ब्रह्माणस्ते षुशसः सन्तु मान्ये २

त्वामग्ने वृणते ब्राह्मणाऽऽमे शिवोऽऋग्ने सुँवरणे भवा नः ।
सुपुत्रहा नोऽऋभिमातिजिच्च स्वे गये जागृह्यप्रयुच्छन् ३

इहैवाग्नेऽऋधिधारया रुयिम्मा त्वा निरुन्पूर्वचितौ निकुरिणः ।
क्षत्रमग्ने सुयममस्तु तुभ्यमुपसुता वर्धतान्तेऽऋनिष्टतः ४

क्षत्रेणाग्ने स्वायुः सःरभस्व मित्रेणाग्ने मित्रधेयै षतस्व ।
सुजातानाम्मध्यमस्थाऽऽधि राज्ञामग्ने विहुव्यो दीदिहीह ५

अति निहोऽऋति स्त्रिधोत्यचित्तिमत्यरातिमग्ने ।
विश्वा ह्यग्ने दुरिता सहस्वाथास्मभ्यः सहवीराऽऽ रुयिन्दाः ६

अनाधृष्यो जातवैदाऽऋनिष्टतो विराडग्ने क्षत्रभृद्दीदिहीह ।
विश्वाऽऋशाः प्रमुञ्चन्मानुषीर्भुयः शिवेभिर्द्य परिपाहि नो वृधे ७

बृहस्पते सवितर्बोधयैनुः सःशितञ्चित्सन्तुराऽऽ सःशिशधि ।
वर्धयैनम्महते सौभगाय विश्वऽऽनुमनुमदन्तु देवाः ८

अमुत्रभूयादधु षद्यमस्य बृहस्पतेऽऋभिर्शस्तेरमुञ्चतः ।

प्रत्यौहतामुश्विनां मृत्युमस्माद्देवानांमग्ने भिषजा शचीभिः ९

उद्वयन्तमसुस्परि स्वुः पश्यन्तुऽउत्तरम् ।
देवन्दैवत्रा सूर्यमगन्तु ज्योतिरुत्तमम् १०

ऊर्ध्वाऽअस्य सुमिधौ भवन्त्यूर्ध्वा शुक्रा शोचीऽप्यग्नेः ।
द्युमत्तमा सुप्रतीकस्य सूनोः ११

तनूनपादसुरो विश्ववेदा देवो देवेषु देवः ।
पथोऽअनक्तु मध्वा घृतेन १२

मध्वा वज्ञन्नक्षसे प्रीणानो नराशऽसौऽअग्ने ।
सुकृद्देवः सविता विश्ववारः १३

अच्छायमैति शवसा घृतेनेडानो वह्निर्मसा ।
अग्निऽ स्तुचोऽअध्वरेषु प्रयत्सु १४

स वक्षदस्य महिमानमग्नेः सऽईम्मन्द्रा सुप्रयसः ।
वसुश्चेतिष्ठो वसुधार्तमश्च १५

द्वारो देवीरन्वस्य विश्वे वृता ददन्तेऽअग्नेः ।
उरुव्यचसो धाम्ना पत्यमानाः १६

तेऽअस्यु षोषणे दिव्ये न योनाऽउषासानक्ता ।
दुमँषुज्ञमवतामध्वरन्नः १७

दैव्यां होताराऽऽकुर्ध्वमध्वरन्नोग्रेर्जिह्वामुभिर्गृणीतम् ।
कृणुतन्नः स्वष्टिम् १८

तिस्रो देवीर्बर्हिरेदः सदन्वित्वा सरस्वती भारती ।
मही गृणाना १९

तन्नस्तुरीपुमद्भ्रतम्पुरुक्षु त्वष्टा सुवीर्यम् ।
रायस्पोषुर्विष्यतु नाभिमस्मे २०

वनस्पतेर्वसृजा रराणुस्मना देवेषु ।
अग्निर्हव्यः शमिता सूदयाति २१

अग्ने स्वाहा कृणुहि जातवेदुऽइन्द्राय हव्यम् ।
विश्वै देवा हविरिदञ्जुषन्ताम् २२

पीवोऽअन्ना रयिवृधः सुमेधाः श्वेतः सिषक्ति नियुतामभिःश्रीः ।
ते वायवे समनसो वितस्थुर्विश्वेन्नरः स्वपत्यानि चक्रुः २३

राये नु षञ्जुतु रोदसीमे राये देवी धिषणा धाति देवम् ।
अर्धं वायुन्नियुतः सञ्चतु स्वाऽउत श्वेतवसुधितिन्निरेके २४

आपो हु षद्बृहतीर्विश्वमायुग्भुन्दधाना जुनयन्तीरुग्निम् ।
ततो देवानां समवर्ततासुरेकः कस्मै देवाय हविषा विधेम २५

षश्चिदापो महिना पुषपश्यद्बृहन्नुन्दधाना जुनयन्तीर्षुजम् ।
षो देवेष्वधि देवऽएकऽआसीत्कस्मै देवाय हविषा विधेम २६

प्र याभिर्षासि दाश्वाऽसुमच्छा नियुद्धिर्वायविष्टये दुरोणे ।
नि नो रुयिः सुभोजसंशुवस्व नि वीरङ्गव्यमश्वयञ्च राधः २७

आ नो नियुद्धिः श्रुतिनीभिरध्वरुः सहस्त्रिणीभिरुपयाहि युज्ञम् ।
वायोऽत्रस्मिन्त्सर्वने मादयस्व श्रूयम्पात स्वस्तिभिः सदा नः २८

नियुत्वान्वायुवागह्ययः शुक्रोऽत्रयामि ते ।
गन्तासि सुन्वतो गृहम् २९

वायो शुक्रोऽत्रयामि ते मध्वोऽत्रग्रन्दिर्विष्टिषु ।
आयाहि सोमपीतये स्पार्हो देव नियुत्वता ३०

वायुरग्रेगा यज्ञप्रीः साकङ्गन्मनसा युज्ञम् ।
शिवो नियुद्धिः शिवाभिः ३१

वायो ये तै सहस्त्रिणो रथासुस्तेभिरागहि ।
नियुत्वान्तसोमपीतये ३२

एकया च दशभिश्च स्वभूते द्वाभ्यामिष्टये विष्टशती च ।
तिसृभिश्च वहसे त्रिष्टशता च नियुद्धिर्वायविह ता विमुञ्च ३३

तव वायवृतस्पते त्वष्टुर्जामातरद्भुत ।
अवाऽस्यावृणीमहे ३४

अभि त्वा शूर नोनुमोदुग्धाऽइव धेनवः ।

ईशानमुस्य जगतः स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थुषः ३५

न त्वावा२ं॥ऽअन्यो दिव्यो न पार्थिवो न जातो न जनिष्यते ।
अश्वायन्तौ मघवन्निन्द्र वाजिनौ गुव्यन्तस्त्वा हवामहे ३६

त्वामिद्धि हवामहे सातौ वाजस्य कारवः ।
त्वाँवृत्रेष्विन्द्र सत्पतिन्नरुस्त्वाङ्गाष्टास्वर्वतः ३७

स त्वन्नश्चित्र वज्रहस्त धृष्णुया मुह स्तवानोऽन्द्रिवः ।
गामश्चैरुथ्यमिन्द्र सङ्किर सुत्रा वाजुन्न जिग्युषे ३८

कया नश्चित्रऽआभुवदूती सुदावृधुः सर्वा ।
कया शचिष्ठया वृता ३९

कस्त्वा सुत्यो मदानाम्महिष्ठो मत्सुदन्धसः ।
दृढा चिदारुजे वसु ४०

अभी षु शुः सर्वांनामविता जरितृणाम् ।
शतर्भवास्युतये ४१

षुजायज्ञा वोऽअग्रये गिरागिरा च दक्षसे ।
प्रप्र वुयमुमृतञ्जातवेदसम्प्रियम्मित्रन्न शःसिषम् ४२

पाहि नोऽअग्रुऽएकया पाह्युत द्वितीयया ।
पाहि गीर्भिस्तिसृभिरूर्जाम्पते पाहि चतुसृभिर्वसो ४३

ऊर्जो नपातुष्टु स हिनायमस्मयुर्दाशैम हुव्यदातये ।
भुवद्वाजैष्वविता भुवद्बुधऽउत त्राता तुनूनाम् ४४

सुँवत्सुरोसि परिवत्सुरोसीदावत्सुरोसीद्वत्सुरोसि वत्सुरोसि ।
उषसस्ते कल्पन्तामहोरुत्रास्तै कल्पन्तामर्धमासास्तै
कल्पन्ताम्मासास्तै कल्पन्तामृतवस्ते कल्पन्ताँ सँवत्सुरस्तै
कल्पताम् ।

प्रेत्याऽएत्यै सञ्चाञ्चु प्र च सारय ।
सुपर्णचिदसि तया देवतयाङ्गिरस्वद्ध्रुवः सीद ४५
इति सप्तविंशोऽध्यायः

अथाष्टाविंशोऽध्यायः

होता षक्षत्सुमिधेन्द्रमिडस्पदे नाभा पृथिव्याऽअधि ।
दिवो वर्ष्मन्त्समिध्यतुऽओजिष्ठश्चर्षणीसहुँवेत्वाज्यस्य होतुर्षज १

होता षक्षत्तनूनपातमूतिभिर्जेतारुमपराजितम् ।
इन्द्रदेवऽ स्वर्विदम्पृथिभिर्मधुमत्तमैर्नराशऽ सैनु तेजसा वेत्वाज्यस्य
होतुर्षज २

होता षक्षदिडाभिरिन्द्रमीडितमाजुह्वानुममर्त्यम् ।
देवो देवैः सर्वाँषो वज्रहस्तः पुरन्दुरो वेत्वाज्यस्य होतुर्षज ३

होता षक्षद्वुर्हिषीन्द्रन्निषद्वुरँवृषभन्नर्षापसम् ।
वसुभी रुद्रैरादित्यैः सुयुग्भिर्बुर्हिरासद्वेत्वाज्यस्य होतुर्षज ४

होता षक्षदोजो न वीर्यऽ सहो द्वारुऽइन्द्रमवर्धयन् ।
सुप्रायणाऽअस्मिन्यज्ञे विश्रयन्तामृतावृधो द्वारुऽइन्द्राय मीढुषे
व्यन्त्वाज्यस्य होतुर्षज ५

होता षक्षदुषेऽइन्द्रस्य धेनु सुदुर्घे मातरा मुही ।
सुवातरौ न तेजसा वृत्समिन्द्रमवर्धताँवीतामाज्यस्य होतुर्षज ६

होता षक्षद्वैव्या होतारा भिषजा सखाया हविषेन्द्रम्भिषज्यतः ।
कुवी देवौ प्रचैतसाविन्द्राय धत्तऽइन्द्रियँवीतामाज्यस्य होतुर्षज ७

होता षक्षत्तिस्त्रो देवीर्न भैषजन्त्रयस्त्रिधातवोपसुऽइडा सरस्वती

भारती मुहीः ।

इन्द्रपत्नीर्हविष्मतीर्व्यन्त्वाज्यस्य होतृषजं ८

होता षत्तुत्वष्टारमिन्द्रन्देवम्भिषजं सुयजङ्घुतश्रियम् ।

पुरु रूपं सुरेतसम्घोनुमिन्द्राय त्वष्टा दधदिन्द्रियाणि वेत्वाज्यस्य
होतृषजं ९

होता षत्तुद्वनस्पतिं शमितारं शतक्रतुन्धियो जोष्टारमिन्द्रियम् ।

मध्वा समुञ्जन्पृथिभिः सुगेभिः स्वदाति षज्ञम्मधुना घृतेन
वेत्वाज्यस्य होतृषजं १०

होता षत्तुदिन्द्रुं स्वाहाज्यस्य स्वाहा मेदसुः स्वाहा स्तोकानां

स्वाहा स्वाहाकृतीनां स्वाहा हुव्यसूक्तीनाम् ।

स्वाहा देवाऽऽज्यपा जुषाणाऽइन्द्राऽज्यस्य व्यन्तु होतृषजं ११

देवम्बुर्हिरिन्द्रं सुदेवन्देवैर्वीरवत्स्तीर्णवेद्यामवर्धयत् ।

वस्तौर्वृतम्प्राक्तोर्भृतं राया बर्हिष्मतोत्यगाद्रसुवने वसुधेयस्य वेतु
षजं १२

देवीर्द्वारुऽइन्द्रं सङ्घाते वीड्वीर्षामन्नवर्धयन् ।

आ वृत्सेन तरुणेन कुमारेण च मीवृतापारवाणं

रेणुककाटनुदन्ताँवसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु षजं १३

देवीऽउषासानक्तेन्द्रं षज्ञे प्रयत्यहेताम् ।

दैवीर्विशुः प्रायांसिष्टां सुप्रीते सुधिते वसुवने वसुधेयस्य

वीताँषजं १४

देवी जोष्ट्री वसुधिति देवमिन्द्रमवर्धताम् ।
 अयाव्युन्याघा द्वेषाऽस्यान्या वक्षुद्वसु वार्षाणि षजमानाय शिञ्जिते
 वसुवनै वसुधेयस्य वीताँषज १५

देवीऽऊर्जाहृती दुधे सुदुधे पयसेन्द्रमवर्धताम् ।
 इषमूर्जमुन्या वक्षुत्सग्धिः सपीतिमुन्या नवेन पूर्वन्दयमाने पुराणेन
 नवमधातामूर्जमूर्जाहृतीऽऊर्जयमाने वसु वार्षाणि षजमानाय
 शिञ्जिते वसुवनै वसुधेयस्य वीताँषज १६

देवा दैव्या होतारा देवमिन्द्रमवर्धताम् ।
 हुताघशःसावाभाष्टाँवसु वार्षाणि षजमानाय शिञ्जितौ वसुवनै
 वसुधेयस्य वीताँषज १७

देवीस्तिस्त्रस्त्रो देवीः पतिमिन्द्रमवर्धयन् ।
 अस्पृक्षुद्भारती दिवः रुद्रैर्षज्ञः सरस्वतीडा वसुमती गृहान्वसुवनै
 वसुधेयस्य व्यन्तु षज १८

देवऽइन्द्रो नराशःसस्त्रिवरुथस्त्रिबन्धुरो देवमिन्द्रमवर्धयत् ।
 श्रुतेन शितिपृष्ठानामाहितः सहस्रेण प्रवर्तते मित्रावरुणेदस्य
 होत्रमर्हतो बृहस्पति स्तोत्रमश्विनाध्वर्षवँवसुवनै वसुधेयस्य वेतु षज
 १९

देवो देवैर्वनुस्पतिर्हिरण्यपर्णो मधुशाखः सुपिप्पलो
 देवमिन्द्रमवर्धयत् ।
 दिवमग्रेणास्पृक्षुदान्तरिक्षम्पृथिवीमदृःहीद्वसुवनै वसुधेयस्य वेतु

षजं २०

देवम्बुर्हिर्वारितीनान्देवमिन्द्रमवर्धयत् ।

स्वासुस्थमिन्द्रेणासन्नमुन्या बर्हीऽप्यभ्यभूद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु

षजं २१

देवोऽग्निः स्विष्टकृद्देवमिन्द्रमवर्धयत् ।

स्विष्टङ्कुर्वन्स्विष्टकृत्स्विष्टमुद्य करोतु नो वसुवने वसुधेयस्य वेतु

षजं २२

अग्निमुद्य होतारमवृणीतायँषजमानः पचुन्पक्तीः

पचन्पुरोडाशम्बुध्नन्निन्द्राय च्छागम् ।

सूपस्थाऽअद्य देवो वनुस्पतिरभवुदिन्द्राय च्छागैः ।

अघुत्तम्मैदुस्तः प्रतिपचुताग्रभीदवीवृधत्पुरोडाशैः ।

त्वामुद्यऽऋषे २३

गलितमन्त्रः --

त्वामुद्यऽऋषऽआर्षेयऽऋषीणान्नपादवृणीतायँषजमानो बहुभ्युऽआ

सङ्गतेभ्युऽएष मै देवेषु वसु वार्षायँद्वयतुऽइति ता या देवा देव

दानान्यदुस्तान्यस्माऽआ च शास्वा च गुरस्वेषितश्च होतुरसि

भद्रवाच्यायु प्रेषितो मानुषः सूक्तवाकायु सूक्ता ब्रूहि ॥

होता षक्षत्समिधानम्हद्यशः सुसमिद्धुँवरैरयमुग्निमिन्द्रवयोधसम्

।

गायत्रीञ्छन्दऽइन्द्रियन्त्यविङ्गाँवयो दधुद्वेत्वाज्यस्य होतुर्षजं २४

होता षक्षत्तनूनपातमुद्भिदुँषङ्गर्भमदितिर्दुधे शुचिमिन्द्रवयोधसम् ।

उष्णिहञ्छन्दऽइन्द्रियन्दित्युवाहुङ्गाँवयो दधुद्वेत्वाज्यस्य होतुर्षजं
२५

होता षक्षदीडेन्यमीडितँवृत्रहन्तममिडाभिरीडयुः सहुः
सोममिन्द्रँवयोधसम् ।
अनुष्टुभञ्छन्दऽइन्द्रियम्पञ्चाविङ्गाँवयो दधुद्वेत्वाज्यस्य होतुर्षजं २६

होता षक्षत्सुबर्हिषम्पूषणवन्तममर्त्युः सीदन्तम्बर्हिषि
प्रियेमृतेन्द्रँवयोधसम् ।
बृहतीञ्छन्दऽइन्द्रियन्त्रिवृत्सङ्गाँवयो दधुद्वेत्वाज्यस्य होतुर्षजं २७

होता षक्षद्वयचस्वतीः सुप्रायणाऽऋतावृधो द्वारो
देवीर्हिरण्ययीर्ब्रह्माणमिन्द्रँवयोधसम् ।
पङ्क्तिञ्छन्दऽइहेन्द्रियन्तुर्षवाहुङ्गाँवयो दधुद्वयन्त्वाज्यस्य होतुर्षजं २८

होता षक्षत्सुपेशसा सुशिल्पे बृहतीऽउभे नक्तोषासा न दर्शते
विश्वमिन्द्रँवयोधसम् ।
त्रिष्टुभञ्छन्दऽइहेन्द्रियम्पष्टुवाहुङ्गाँवयो दधुद्वीतामाज्यस्य होतुर्षजं
२९

होता षक्षत्प्रचैतसा देवानामुत्तमँषशो होतारु दैव्या कृवी
सुयुजेन्द्रँवयोधसम् ।
जगतीञ्छन्दऽइन्द्रियमनुड्वाहुङ्गाँवयो दधुद्वीतामाज्यस्य होतुर्षजं ३०

होता षक्षत्पेशस्वतीस्त्रिस्तो देवीर्हिरण्ययीर्भारतीर्बृहतीर्मुहीः
पतिमिन्द्रँवयोधसम् ।

विराजुञ्छन्दऽइहेन्द्रियन्धेनुङ्गान्न वयो दधुद्वयन्त्वाज्यस्य होतुर्षजं
३१

होता षक्षत्सुरेतसुन्त्वष्टारम्पुष्टिवर्धनः रूपाणि
बिभ्रतुम्पृथक्पुष्टिमिन्द्रवयोधसम् ।
द्विपदुञ्छन्दऽइन्द्रियमुक्षाणुङ्गान्न वयो दधुद्वेत्वाज्यस्य होतुर्षजं ३२

होता षक्षद्वनस्पतिः शमितारः शतक्रतुः हिरण्यपर्णमुक्थिनः
रशनाम्बिभ्रतवुशिम्भगुमिन्द्रवयोधसम् ।
कुकुभुञ्छन्दऽइहेन्द्रियवुशावैहतुङ्गावयो दधुद्वेत्वाज्यस्य होतुर्षजं
३३

होता
षक्षत्स्वाहाकृतीरग्निङ्गहपतिम्पृथुगवरुणाम्भेषुजङ्गुविङ्गुत्रमिन्द्रवयोधसं
म् ।
अतिच्छन्दसुञ्छन्दऽइन्द्रियम्बृहदृषभङ्गावयो दधुद्वयन्त्वाज्यस्य
होतुर्षजं ३४

देवम्बुर्हिर्वयोधसन्देवमिन्द्रमवर्धयत् ।
गायत्र्या छन्दसेन्द्रियञ्चक्षुरिन्द्रे वयो दधुद्वसुवनै वसुधेयस्य वेतु षजं
३५

देवीद्वारौ वयोधसुः शुचिमिन्द्रमवर्धयन् ।
उष्णिहा छन्दसेन्द्रियम्प्राणमिन्द्रे वयो दधुद्वसुवनै वसुधेयस्य व्यन्तु
षजं ३६

देवीऽउषासानक्ता देवमिन्द्रँवयोधसन्देवी देवमवर्धताम् ।
 अनुष्टुभा च्छन्दसेन्द्रियम्बलुमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य
 वीताँषज ३७

देवी जोष्ट्री वसुधिति देवमिन्द्रँवयोधसन्देवी देवमवर्धताम् ।
 बृहत्या च्छन्दसेन्द्रियं श्रोत्रमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य
 वीताँषज ३८

देवीऽऊर्जाहृती दुधे सुदुधे पयसेन्द्रँवयोधसन्देवी देवमवर्धताम् ।
 पुङ्ग्या च्छन्दसेन्द्रियं शुक्रमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य
 वीताँषज ३९

देवा दैव्या होतारा देवमिन्द्रँवयोधसन्देवौ देवमवर्धताम् ।
 त्रिष्टुभा च्छन्दसेन्द्रियन्त्विषिमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य
 वीताँषज ४०

देवीस्तिस्त्रस्त्रो देवीर्वयोधसम्पतिमिन्द्रमवर्धयन् ।
 जगत्या च्छन्दसेन्द्रियं शूषमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य व्यन्तु
 षज ४१

देवो नराशंसो देवमिन्द्रँवयोधसन्देवो देवमवर्धयत् ।
 विराजा च्छन्दसेन्द्रियं रूपमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु
 षज ४२

देवो वनुस्पतिर्देवमिन्द्रँवयोधसन्देवो देवमवर्धयत् ।
 द्विपदा च्छन्दसेन्द्रियम्भगमिन्द्रे वयो दधद्वसुवने वसुधेयस्य वेतु षज

४३

देवम्बुर्हिर्वारितीनान्देवमिन्द्रँवयोधसन्देवन्देवमवर्धयत् ।
 कुकुभा च्छन्दसेन्द्रियँषशुइन्द्रे वयो दधद्वसुवनै वसुधेर्यस्य वेतु
 षजं ४४

देवोऽग्निः स्वष्टृकृद्देवमिन्द्रँवयोधसन्देवो देवमवर्धयत् ।
 अतिच्छन्दसा च्छन्दसेन्द्रियङ्गुत्रमिन्द्रे वयो दधद्वसुवनै वसुधेर्यस्य
 वेतु षजं ४५

अग्निमुद्य होतारमवृणीतायँषजमानुः पचुन्पक्तीः
 पचन्पुरोडाशम्बुध्रन्निन्द्राय वयोधसे च्छागम् ।
 सूपस्थाऽमुद्य देवो वनुस्पतिरभवुदिन्द्राय वयोधसे च्छागेन ।
 अघुत्तम्मैदुस्तः प्रतिपचुताग्रभीदवीवृधत्पुरोडाशेन ।
 त्वामुद्यऽऋषे ४६

गलितमन्त्रः --

त्वामुद्यऽऋषऽऋषेयऽऋषीणान्नपादवृणीतायँषजमानो बहुभ्युऽऋ
 सङ्गतेभ्युऽएष मै देवेषु वसु वार्षायँद्यतुऽइति ता षा देवा देव
 दानान्यदुस्तान्यस्माऽऋ च शास्वा च गुरस्वेषितश्च होतुरसि
 भद्रवाच्यायु प्रेषितो मानुषः सूक्तवाकायं सूक्ता ब्रूहि ॥

इत्यष्टाविंशोऽध्यायः

अथैकोनत्रिंशोऽध्यायः

समिद्धोऽञ्जन्कृदरम्मतीनाङ्घृतमग्ने मधुमुत्पिन्वमानं ।
वाजी वहन्वाजिनञ्जातवेदो देवानाँवक्षि प्रियमा सुधस्थम् १

घृतेनाञ्जन्त्सम्पुथो देवयानान्प्रजानन्वाज्यप्येतु देवान् ।
अनु त्वा सप्ते प्रदिशाः सचन्ताँ स्वधामुस्मै षर्जमानाय धेहि २

ईड्यश्वासि वन्द्यश्च वाजिन्नाशुश्वासि मेध्यश्च सप्ते ।
अग्निष्ठा देवैर्वसुभिः सजोषाँ प्रीतँवह्निँवहतु जातवेदाँ ३

स्तीर्णम्बर्हिः सुष्टरीमा जुषाणोरु पृथु प्रथमानम्पृथिव्याम् ।
देवेभिर्युक्तमर्दितिः सजोषाँ स्योनङ्कुरवाना सुविते दधातु ४

एताऽऽ वः सुभगा विश्वरूपा वि पक्षोभिः श्रयमाणाऽऽदातैः ।
ऋष्वाः सतीः कुवषः शुभमाना द्वारो देवीः सुप्रायणा भवन्तु ५

अन्तरा मित्रावरुणा चरन्ती मुखँषज्ञानामभिसँविदाने ।
उषासा वाँ सुहिरगये सुशिल्पेऽऋतस्य योनाँविह साँदयामि ६

प्रथुमा वाँ सरथिना सुवर्णा देवौ पश्यन्तौ भुवनानि विश्वा ।
अपिप्रयुञ्चोर्दना वाम्मिमाना होतारा ज्योतिः प्रदिशाँ दिशन्ताँ ७

आदित्यैर्नो भारती वष्टु षुज्ञः सरस्वती सुह रुद्रैर्नऽऽत्रावीत् ।
इडोपहृता वसुभिः सजोषाँ षुज्ञन्नो देवीरुमृतैषु धत्त ८

अत्रा ते रूपमुत्तममपश्युञ्जिगीषमाणमिषऽत्रा पुदे गोः ।
 षदा ते मर्तोऽनु भोगुमानुडादिद्ग्रसिष्ठऽओषधीरजीगः १८

अनु त्वा रथोऽनु मर्षोऽनुर्वनु गावोनु भर्गः कुनीनाम् ।
 अनु व्रातासुस्तव सुख्यमीयुरुनु देवा ममिरे वीरुन्ते १९

हिरण्यशृङ्गोयोऽस्य पादा मनोजवाऽवरुऽइन्द्रऽआसीत् ।
 देवाऽइदस्य हविरद्यमायुन्योऽनुर्वन्तम्प्रथमोऽनुध्यतिष्ठत् २०

ईमन्तासुः सिलिकमध्यमासुः सः शूरणासो दिव्यासोऽनुत्याः ।
 हृसाऽइव श्रेणिशो षतन्ते षदाक्षिषुर्दिव्यमज्ममश्वाः २१

तव शरीरम्पतयिष्ववृन्तव चित्तवातऽइव धर्जीमान् ।
 तव शृङ्गाणि विष्टिता पुरुत्रारण्येषु जर्भुराणा चरन्ति २२

उपप्रागाच्छसनंवाज्यवा देवद्रीचा मनसा दीध्यानः ।
 अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात्कुवयो षन्ति रेभाः २३

उपप्रागात्परमंषत्सुधस्थमवारांऽनुच्छा पितरम्मातरञ्च ।
 अद्या देवाञ्जुष्टतमो हि गुम्याऽनुथाशास्ते दाशुषे वार्षाणि २४

समिद्धोऽनुद्य मनुषो दुरोणे देवो देवान्यजसि जातवेदः ।
 आ च वह मित्रमहश्चिकित्वान्त्वन्दूतः कुविरसि प्रचेताः २५

तनूनपात्पुथऽनुतस्य षानान्मध्वा समुञ्जन्त्स्वदया सुजिह्व ।

मन्मानि धीभिरुत षुज्ञमृन्धन्दैवुत्रा च कृणुह्यध्वरन्नः २६

नराशःसस्य महिमानमेषामुपस्तोषाम षजुतस्य षुज्ञैः ।
षे सुकृतवृः शुचयो धियुन्धाः स्वदन्ति देवाऽऽभयानि हुव्या २७

आजुह्वानुऽईडयो वन्द्यश्चायाह्यग्ने वसुभिः सुजोषाः ।
त्वन्देवानामसि षहू होता सऽएनान्यक्षीषितो षजीयान् २८

प्राचीनम्बुर्हिः प्रदिशा पृथिव्या वस्तोरस्या वृज्यतेऽअग्नेऽअह्वाम् ।
व्यु प्रथते वितुरँवरीयो देवेभ्योऽअदितये स्योनम् २९

व्यचस्वतीरुर्विया विश्रयन्ताम्पतिभ्यो न जनयुः शुम्भमानाः ।
देवीर्द्वारो बृहतीर्विश्वमिन्वा देवेभ्यो भवत सुप्रायणाः ३०

आ सुष्वयन्ती षजुतेऽउपाकेऽउषासानक्ता सदतान्नि योनौ ।
दिव्ये षोषणे बृहती सुरुक्मेऽअधि श्रियः शुक्रुपिशुन्दधाने ३१

दैव्या होतारा प्रथुमा सुवाचा मिमाना षुज्ञम्मनुषो षज्जध्यै ।
प्रचोदयन्ता विदथेषु कारू प्राचीनञ्ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ३२

आ नो षुज्ञम्भारती तूर्यमेत्विडा मनुष्वदिह चेतयन्ती ।
तिस्रो देवीर्बुर्हिरदः स्योनः सरस्वती स्वर्षसः सदन्तु ३३

षऽडुमे द्यावापृथिवी जनित्री रूपैरपिः शुद्धुवनानि विश्वा ।
तमुद्य होतरिषितो षजीयान्देवन्त्वष्टारमिह षन्नि विद्वान् ३४

उपावसृजु त्मन्यां समुञ्जन्देवानाम्पार्थऽऽमृतुथा हवीऽंषि ।
वनस्पतिः शमिता देवोऽग्निः स्वदन्तु हव्यम्मधुना घृतेन ३५

सुद्यो जातो व्यमिमीत शुज्ञमुग्निर्देवानामभवत्पुरोगाः ।
अस्य होतुः प्रदिश्वृतस्य वाचि स्वाहाकृतः हविरदन्तु देवाः ३६

केतुङ्कुरवन्नकेतवे पेशो मर्षाऽअपेशसै ।
समुषद्भिरजायथाः ३७

जीमूतस्येव भवति प्रतीकुँषदुर्मी याति सुमदामुपस्थे ।
अनाविद्धया तुन्वा जयु त्वः स त्वा वर्मणो महिमा पिपर्तु ३८

धन्वना गा धन्वनाजिञ्जयेमु धन्वना तीव्राः सुमदौ जयेम ।
धनुः शत्रौरपकामङ्कणोति धन्वना सर्वाः प्रदिशो जयेम ३९

वृक्षयन्तीवेदागनीगन्ति कर्णाम्प्रियः सखायम्परिषस्वजाना ।
षोषैव शिङ्गे वितुताधि धन्वञ्ज्याऽडुयः समने पारयन्ती ४०

तेऽआचरन्ती समनेव षोषा मातेव पुत्रम्बिभृतामुपस्थे ।
अपु शत्रून्विध्यताऽ संविदानेऽआर्त्वीऽडुमे विष्फुरन्तीऽअमित्रान् ४१

बृह्नीनाम्पिता बृहुरस्य पुत्रश्चिश्चाकृणोति समनावगत्य ।
दुषुधिः सङ्काः पृतनाश्च सर्वाः पृष्ठे निनद्धो जयति प्रसूतः ४२

रथे तिष्ठन्नयति वाजिनः पुरो षत्रयत्र कामयते सुषारथिः ।
अभीशूनाम्महिमानम्पनायतु मनः पश्चादनुयच्छन्ति रुश्मयः ४३

तीव्रान्घोषान्कृणवते वृषपाणयोश्चा रथैभिः सह वाजयन्तः ।
अवक्रामन्तः प्रपदैरुमित्रान्द्विगन्ति शत्रूँ॥रनपव्ययन्तः ४४

रथुवाहनं हविरस्य नामु षत्रायुधुन्निहितमस्य वर्म ।
तत्रा रथमुप शुग्मं संदेम विश्वाहा वुयं सुमनुस्यमानाः ४५

स्वादुषुसदः पितरो वयोधाः कृच्छ्रेश्रितुः शक्तीवन्तो गभीराः ।
चित्रसैनाऽऽषुबलाऽऽमृधाः सुतोवीराऽऽउरवो वातसाहाः ४६

ब्राह्मणासुः पितरुः सोम्यासुः शिवे नो द्यावापृथिवीऽऽग्नेहसा ।
पूषा नः पातु दुरितादृतावृधो रक्षा मार्किर्नोऽऽघशाऽऽसऽऽशत ४७

सुपर्णवस्ते मृगोऽऽस्या दन्तो गोभिः सन्नद्धा पतति प्रसूता ।
षत्रा नरुः सञ्च वि च द्रवन्ति तत्रास्मभ्यमिषवुः शर्म षऽऽसन् ४८

ऋजीते परिवृद्धिधु नोश्मा भवतु नस्तनूः ।
सोमोऽऽधिब्रवीतु नोदितिः शर्म षच्छतु ४९

आजङ्घन्ति सान्वेषाञ्जघनारुँ॥ऽउपजिघ्रते ।
अश्वाजनि प्रचेतुसोश्वात्सुमत्सु चोदय ५०

अहिरिव भोगैः पर्षेति ब्राह्मजाया हेतिम्परिबाधमानः ।
हुस्तघ्नो विश्वा वयुनानि विद्वान्पुमान्पुमाँसुम्परिपातु विश्वतः ५१

वनस्पते वीड्वङ्गो हि भूयाऽऽस्मत्सखा प्रतरणः सुवीरः ।

गोभिः सन्नद्धोऽअसि वीडयस्वास्थाता तै जयतु जेत्वानि ५२
 दिवः पृथिव्याः पर्वोऽजुऽउद्धृतंवनुस्पतिभ्यः पर्वभृतः सहः ।
 अपामोज्मानुम्परि गोभिरावृतमिन्द्रस्य वज्रः हविषा रथंयज ५३

इन्द्रस्य वज्रौ मरुतामनीकम्मित्रस्य गर्भो वरुणस्य नाभिः ।
 सेमान्नो हव्यदातिञ्जुषाणो देव रथ प्रति हव्या गृभाय ५४

उपश्वासय पृथिवीमुत द्याम्पुरुत्रा तै मनुतांविष्टितुञ्जगत् ।
 स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दूराद्वीयोऽअपसेधु शत्रून् ५५

आक्रन्दय बलमोजौ नुऽआधा निष्टनिहि दुरिता बाधमानः ।
 अपप्रोथ दुन्दुभे दुच्छुनाऽइतऽइन्द्रस्य मुष्टिरसि वीडयस्व ५६

आमूरज प्रत्यावर्तयेमाः कैतुमहुन्दुभिर्वावदीति ।
 समश्वपर्णाश्चरन्ति नो नरोस्माकमिन्द्र रथिनो जयन्तु ५७

आग्नेयः कृष्णाग्रीवः सारस्वती मेषी बभ्रुः सौम्यः पौष्णः श्यामः
 शितिपृष्ठो बार्हस्पत्यः शिल्पो वैश्वदेवऽऐन्द्रोरुणो मारुतः
 कुल्मार्षऽऐन्द्राग्रः संहितो धोरामः सावित्रो वारुणः
 कृष्णऽएकशितिपात्पेत्वः ५८

अग्रयेनीकवते रोहिताञ्जिरनुड्वानुधोरामौ सावित्रौ पौष्णौ रजुतनाभी
 वैश्वदेवौ पिशङ्गौ तूपरौ मारुतः कुल्मार्षऽआग्नेयः कृष्णोजः
 सारस्वती मेषी वारुणः पेत्वः ५९

अग्रयै गायत्राय त्रिवृते रथन्तरायाष्टाकपालऽइन्द्राय त्रैष्टुभाय

पञ्चदशायु बार्हतायैकादशकपालो विश्वेभ्यो देवेभ्यो जागतेभ्यः
 सप्तदशेभ्यो वैरूपेभ्यो द्वादशकपालो
 मित्रावरुणाभ्यामानुष्टुभाभ्यामेकविंशतिभ्यो वैरुजाभ्याम्पयस्या
 बृहस्पतये पाङ्गाय त्रिणवाय शक्वराय चरुः सवित्रः ऋषिहाय
 त्रयस्त्रिंशदाय रैवताय द्वादशकपालः प्राजापत्यश्चरुदित्यै
 विष्णुपत्तये चरुग्रये वैश्वानराय द्वादशकपालो नुमत्याऽऽष्टकपालः
 ६०

इत्येकोनत्रिंशोऽध्यायः

अथ त्रिंशोऽध्यायः

देवं सवितुः प्रसुव षुज्ञम्प्रसुव षुज्ञपतिम्भगाय ।
दिव्यो गन्धुर्वः केतुपूः केतन्नः पुनातु वाचस्पतिर्वाचन्नः स्वदतु १

तत्सवितुर्वरेण्युम्भर्गो देवस्य धीमहि ।
धियो यो नः प्रचोदयात् २

विश्वानि देव सवितर्दुरितानि परासुव ।
षड्द्रन्तन्नऽआसुव ३

विभुक्तारः हवामहे वसोश्चित्रस्य राधसः ।
सुवितारं नृचक्षसम् ४

ब्रह्मणे ब्राह्मणङ्गत्राय राजन्यम्मरुद्भ्यो वैश्यन्तपसे शूद्रन्तमसे
तस्करन्नारुकाय वीरहणम्पाप्मने क्लीबमाक्रयायाऽअयोगूङ्गामाय
पुंश्चलूमतिक्रुष्टाय मागुधम् ५

नृत्ताय सुतङ्गीताय शैलूषन्धर्माय सभाचरन्नरिष्टायै भीमलन्नर्माय
रेभः हसाय कारिमानुन्दाय स्त्रीषुखम्प्रमदै कुमारीपुत्रम्मेधायै
रथकारन्धैर्षाय तक्षाणम् ६

तपसे कौलालम्मायायै कुमरिः रूपाय मणिकारः शुभे वृषः
शरव्यायाऽइषुकारः हेत्यै धनुष्कारङ्गर्मणे ज्याकारन्दिष्टाय
रज्जुसुर्जम्तृत्यवै मृगयुमन्तकाय श्वनिर्नम् ७

नदीभ्यः पौञ्जिष्ठमृत्तीकाभ्यो नैषादम्पुरुषव्याघ्राय
 दुर्मदङ्गन्धर्वाप्सुरोभ्यो व्रात्यम्प्रयुग्भ्यऽउन्मत्तः
 सर्पदेवजनेभ्योप्रतिपदुमयैभ्यः
 कितुवमीर्षतायाऽअकितवम्पिशाचेभ्यो बिदलकारीषातुधानैभ्यः
 कराटकीकारीम् ८

सुन्धयै जारङ्गेहायोपपतिमात्यै परिवित्तुन्निर्ऋत्यै
 परिविविदानमराद्ध्याऽएदिधिषुःपतिन्निष्कृत्यै पेशस्कुरीऽ
 सुञ्जानाय स्मरकारीम्प्रकामोद्यायोपसदुवर्णायानुरुधुम्बलायोपदाम्
 ९

उत्सादेभ्यः कुब्जम्प्रमुदै वामुनन्दुर्भ्यः स्रामऽ
 स्वप्रायान्धमर्धमाय बधिरम्पवित्राय भिषजम्प्रज्ञानाय
 नक्षत्रदुर्शमाशिज्ञायै प्रश्निनमुपशिज्ञायाऽअभिप्रश्निनम्मुर्षादायै
 प्रश्नविवाकम् १०

अर्मेभ्यो हस्तिपञ्जवायाश्चुपम्पुष्ट्यै
 गोपालवीर्यायाविपालन्तेजसेजपालमिरायै कीनाशङ्कीलालाय
 सुराकारम्भद्राय गृहपऽ श्रेयसे वित्तुधमाध्यक्ष्यायानुक्षत्तारम् ११
 भायै दार्वारम्भ्रभायाऽअग्रचेधम्ब्रुधस्य विष्टपायाभिषेक्तारुवर्षिष्ठाय
 नाकाय परिवेष्टारन्देवलोकाय पेशितारम्पुष्यलोकाय प्रकरितारुः
 सर्वेभ्यो लोकेभ्यऽउपसेक्तारुवऽअृत्यै वुधायोपमन्थितारुम्मेधाय
 वासःपल्पुलीम्प्रकामाय रजयित्रीम् १२

ऋतयै स्तेनहृदयुवैरहत्यायु पिशुनुविविक्त्यै
 क्षत्तारुमौपद्रष्ट्यायानुक्षत्तारुम्बलायानुचुरम्भुम्ने परिष्कुन्दम्प्रियाय

प्रियवादिनुमरिष्ट्याऽश्वसुदं स्वर्गाय लोकाय भागदुघं वर्षिष्ठाय
नाकाय परिवेष्टारम् १३

मुन्यवैयस्तापङ्क्रोधाय निसुरंयोगाय षोक्तारु
शोकायाभिसुतारुङ्गेमाय विमुक्तारमुत्कूलनिकूलेभ्यस्त्रिष्ठिनं वपुषे
मानस्कृतः शीलायाञ्जनीकुरीन्निर्ऋत्यै कोशकुरींषुमायासूम् १४

षुमाय षमुसूमथर्वभ्योवतोकां संवत्सुराय
पर्षायिणीम्परिवत्सुरायाविजातामिदावत्सुरायातीत्वरीमिद्वत्सुराया-
तिष्कद्वरीं वत्सुराय विजर्जरां संवत्सुराय
पलिक्नीमृभुभ्योजिनसन्धः साध्येभ्यश्चर्मम् १५

सरोभ्यो धैवुरमुपस्थावराभ्यो दाशवैशुन्ताभ्यो बैन्दन्नड्वलाभ्युः
शौष्कलम्पाराय मार्गारमवाराय कैवर्तन्तीर्थेभ्यऽआन्दंविषमेभ्यो
मैनालं स्वनैभ्युः पर्णकुङ्गहाभ्युः किरातुः सानुभ्यो
जम्भकुम्पवतेभ्युः किम्पूरुषम् १६

ब्रीभुत्सायै पौल्कुसंवर्णाय हिरण्यकारन्तुलायै वाणिजम्पश्चादोषाय
ग्लाविनुंविश्वैभ्यो भूतेभ्यः सिध्मलम्भूत्यै जागरुणमभूत्यै
स्वपुनमात्यै जनवादिनुं वृद्ध्याऽअपगुल्भः संशुराय प्रच्छिदम् १७

अक्षुराजाय कितुवङ्कृतायादिनवदुर्शन्त्रेतायै
कुल्पिनंद्वापरायाधिकुल्पिनमास्कन्दाय सभास्थानुम्भूत्यै
गोव्यच्छमन्तकाय गोघातङ्गुधे षो गां विकृन्तन्तुम्भिर्क्षमाणाऽउपतिष्ठति
दुष्कृताय चरकाचार्यम्पाप्मनै सैलुगम् १८

प्रतिश्रुत्कायाऽअर्तुनङ्घोषाय भुषमन्ताय बहुवादिनमनुन्ताय मूकुटु
शब्दायाडम्बराघातम्महसे वीणावादङ्क्रोशाय तूणवुध्ममवरस्पुराय
शङ्खुध्मवनाय वनुपमुन्यतौरणयाय दावुपम् १६

नुर्माय पुँश्रुलूँ हसाय कारिँवादसे
शाबुल्याङ्गामुण्यङ्गणकमभिक्रोशकुन्तान्महसे
वीणावादम्पाणिघ्नन्तूणवुध्मन्तानृतायानुन्दाय तलुवम् २०

अग्रये पीवानम्पृथिव्यै पीठसुर्पिणँवायवै चारुडालमुन्तरिक्षाय
वःशनुर्तिनन्दिवे खलुतिः सूर्याय हर्षुक्षन्नक्षत्रेभ्यः किर्मिरञ्चन्द्रमसे
किलासुमहै शुक्लम्पिङ्गाक्षः रात्र्यै कृष्णम्पिङ्गाक्षम् २१

अथैतानुष्टौ
विरूपानालभतेतिदीर्घञ्वातिह्रस्वञ्वातिस्थूलञ्वातिकृशञ्वातिशुक्लञ्वाति
तकृष्णञ्वातिकुल्वञ्वातिलोमशञ्च ।
अशूद्राऽअब्राह्मणास्ते प्राजापत्याः ।
मागुधः पुँश्रुली कितवः क्लीबोशूद्राऽअब्राह्मणास्ते प्राजापत्याः २२
इति त्रिंशोऽध्यायः

अथैकत्रिंशोऽध्यायः

सुहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः सुहस्रपात् ।
स भूमिः सर्वत स्पृत्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् १

पुरुष एवेदः सर्वब्रूतञ्च भाव्यम् ।
उतामृतत्वस्येशानो षदत्रैनातिरोहति २

एतावानस्य महिमातो ज्यायाँश्च पूरुषः ।
पादौस्य विश्वा भूतानि त्रिपादस्यामृतन्दिवि ३

त्रिपादूर्ध्वऽउदैत्पुरुषः पादौस्येहाभवत्पुनः ।
ततो विष्वङ् व्यक्रामत्साशनानशनेऽत्रभि ४

ततो विराडजायत विराजोऽत्रधि पूरुषः ।
स जातोऽत्रत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमथौ पुरः ५

तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतः सम्भृतम्पृषदाज्यम् ।
पशूँस्ताँश्चक्रे वायुव्यानारुगया ग्राम्याश्च षे ६

तस्माद्यज्ञात्सर्वहुतऽत्रचुः सामानि जज्ञिरे ।
छन्दाँसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत ७

तस्मादश्वाऽत्रजायन्तु षे के चौभयादतः ।
गावो ह जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाताऽत्रजावर्यः ८

तँषुज्ञम्बुर्हिषि प्रौक्षन्पुरुषञ्जातमग्रतः ।
तेन देवाऽत्रयजन्त साध्याऽऋषयश्च षे ९

षत्पुरुषँव्यदधुः कतिधा व्यकल्पयन् ।
मुखङ्किमस्यासीत्किम्बाहू किमूरु पादाऽउच्येते १०

ब्राह्मणोस्य मुखमासीद्बाहू राजन्यः कृतः ।
ऊरु तदस्य षडैश्वर्यः पुद्गाऽँ शूद्रोऽत्रजायत ११

चन्द्रमा मनसो जातश्चक्षुः सूर्योऽत्रजायत ।
श्रोत्राद्वायुश्च प्राणश्च मुखाद्गिरिजायत १२

नाभ्याऽत्रासीदन्तरिक्षं शीष्णो द्यौः समवर्तत ।
पुद्गाम्भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लोकारं॥ऽत्रकल्पयन् १३

षत्पुरुषेण हविषा देवा षुज्ञमतन्वत ।
वसन्तोस्यासीदाज्यङ्गीष्मऽडुध्मः शरद्धुविः १४

सुप्तास्यासन्परिधयस्त्रिः सुप्त समिधः कृताः ।
देवा षद्यज्ञन्तन्वानाऽत्रबध्नन्पुरुषम्पशुम् १५

षुज्ञेन षुज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथुमान्यासन् ।
ते हु नाकम्महिमानः सचन्त षत्रु पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः १६

ऋद्धः सम्भृतः पृथिव्यै रसाच्च विश्वकर्मणः समवर्तताग्रै ।
तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमैति तन्मर्त्यस्य देवत्वमाजानुमग्रै १७

वेदाहमेतम्पुरुषम्मुहान्तमादित्यवर्णान्तमसः परस्तात् ।
तमेव विदित्वाति मृत्युमेति नान्यः पन्था विद्युतेर्यनाय १८

प्रजापतिश्चरति गर्भेऽन्तरजायमानो बहुधा विजायते ।
तस्य षोनिम्परिपश्यन्ति धीरास्तस्मिन्ह तस्थुर्भुवनानि विश्वा १९

षो देवेभ्यऽन्नातपति षो देवानाम्पुरोहितः ।
पूर्वो षो देवेभ्यो जातो नमो रुचायु ब्राह्मणे २०

रुचम्ब्राह्मज्जुनयन्तो देवाऽन्ग्रे तदब्रुवन् ।
षस्त्वैवम्ब्राह्मणो विद्यात्तस्य देवाऽन्सुन्वशै २१

श्रीश्च ते लुद्धमीश्च पत्न्यावहोरुत्रे पार्श्वे नक्षत्राणि रूपमश्विनौ व्यात्तम्
।

दुष्णन्निषाणामुर्मऽइषाण सर्वलोकम्मऽइषाण २२
इत्येकत्रिंशोऽध्यायः

अथ द्वात्रिंशोऽध्यायः

तदेवाग्निस्तदादित्यस्तद्वायुस्तदु चन्द्रमाँ ।
तदेव शुक्रन्तद्ब्रह्म ताऽआपुँ स प्रजापतिँ १

सर्वे निमेषा जज्ञिरे विद्युतँ पुरुषादधि ।
नैनमूर्ध्वन्न त्रिर्षञ्चन्न मध्ये परिजग्रभत् २

न तस्य प्रतिमाऽअस्ति यस्य नामं महद्यशः ।
हिरण्यगुर्भऽइत्येष मा माँ हिँसीदित्येषा यस्मान्न जातऽइत्येषः ३
गलितमन्त्राः--

हिरण्यगुर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेकऽआसीत् ।
स दाधार पृथिवीन्ध्यामुतेमाङ्गस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
यः प्राणतो निमिषतो महित्वैकुऽइद्राजा जगतो ब्रूव ।
यऽईशैऽअस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
यस्येमे हिमवन्तो महित्वा यस्य समुद्रः रुसया सुहाहुः ।
यस्येमाः प्रदिशो यस्य ब्राहू कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
यऽआत्मदा बलुदा यस्य विश्वऽउपासते प्रशिषँयस्य देवाः ।
यस्य छायामृतँयस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
मा माँ हिँसीञ्जनिता यः पृथिव्या यो वा दिवँ सुत्यधर्माँ व्यानट् ।

यश्चापश्चन्द्राः प्रथमो जुजानु कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
यस्मान्न जातः परोऽअन्नयोऽअस्ति यऽआविवेश भुवनानि विश्वा ।
प्रजापतिँ प्रजयाँ सःरराणस्त्रीणि ज्योतीँषि सचते स षौडुशी ॥
इन्द्रश्च सुम्राड्वरुणश्च राजा तौ ते भुक्षञ्चक्रतुरग्रऽएतम् ।
तयोरुहमनु भुक्षम्भक्षयामि वाग्देवी जुषाणा सोमस्य तृप्यतु सुह

प्राणेनु स्वाहा ॥

एषो ह देवः प्रदिशोनु सर्वाहः पूर्वो ह जातः सऽउ गर्भेऽअन्तः ।
सऽएव जातः स जनिष्यमाणः प्रत्यङ्जनास्तिष्ठति सुर्वतौमुखः ४

यस्माञ्जातन्न पुरा किञ्चनैव यऽआब्रूवु भुवनानि विश्वा ।
प्रजापतिः प्रजया सऽरराणस्त्रीणि ज्योतींषि सचते स षोडशी ५

येन द्यौरुग्रा पृथिवी च दृढा येन स्व स्तभितैवेन नाकः ।
योऽअन्तरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हविषा विधेम ६

यङ्क्रन्दसीऽअवसा तस्तभानेऽअभ्यैक्षेताम्मनसा रेजमाने ।
यत्राधि सूरऽउदितो विभाति कस्मै देवाय हविषा विधेम ।
आपो हु यद्ब्रह्मतीर्षश्चिदापः ७

गलितमन्त्रौ --

आपो हु यद्ब्रह्मतीर्विश्वमायुग्भुन्दधाना जुनयन्तीरग्निम् ।
ततो देवानां समवर्ततासुरेकुः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
यश्चिदापो महिना पृषपश्यद्ब्रह्मन्दधाना जुनयन्तीर्षज्ञम् ।
यो देवेष्वधि देवऽएकुऽआसीत्कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥

वेनस्तत्पश्यन्निहितुङ्गुहा सद्यत्र विश्वम्भवत्येकनीडम् ।
तस्मिन्निदः सञ्च वि चैति सर्वः सऽओतः प्रोतश्च विभूः प्रजासु ८

प्र तद्वैचेदुमृतनु विद्वान्गन्धुर्वो धामु विभृतुङ्गुहा सत् ।
त्रीणि पदानि निहिता गुहास्य यस्तानि वेदु स पितुः पितासत् ९

स नो बन्धुर्जनिता स विधाता धामानि वेदु भुवनानि विश्वा ।

षत्रं देवाऽऽमृतमानशानास्तृतीये धामन्नुध्यैर्यन्त १०

पुरीत्यं भूतानि पुरीत्यं लोकान्पुरीत्यु सर्वाःः प्रदिशो दिशश्च ।
उपस्थाय प्रथमजामृतस्यात्मनात्मानमभिसविवेश ११

परि द्यावापृथिवी सुद्यऽडुत्वा परि लोकान्परि दिशुः परि स्वःः ।
ऋतस्य तन्तुंविर्ततंविचृत्य तदपश्यत्तदभवत्तदासीत् १२

सदसुस्पतिमद्भुतमिन्द्रस्य काम्यम् ।
सुनिम्मेधामयासिषुं स्वाहा १३
षाम्मेधान्दैवगुणां पितरश्चोपासते ।
तया मामद्य मेधयाग्रे मेधाविनङ्कुरु स्वाहा १४

मेधाम्मे वरुणो ददातु मेधामग्निं प्रजापतिः ।
मेधामिन्द्रश्च वायुश्च मेधान्धाता ददातु मे स्वाहा १५

इदम्मे ब्रह्म च क्षत्रञ्चोभे श्रियमश्नुताम् ।
मरिं देवा दधतु श्रियमुत्तमान्तस्यै ते स्वाहा १६
इति द्वात्रिंशोऽध्यायः

अथ त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः

अस्याजरासो दुमामुरित्राऽअर्चद्धमासोऽअग्रयः पावुकाः ।
श्वितीचयः श्वात्रासौ भुरणयवो वनर्षदो वायवो न सोमाः १

हरयो धूमकैतवो वार्तजूताऽउपु द्यवि ।
षतन्ते वृथंगुग्रयः २

षजा नो मित्रावरुणा षजा देवारं॥ऽऽमृतम्बृहत् ।
अग्ने षत्ति स्वन्दमम् ३

षुद्धा हि देवहृतमारं॥ऽअश्वारं॥ऽअग्ने रथीरिव ।
नि होता पूर्व्यः सदः ४

द्वे विरूपे चरतः स्वर्थेऽअन्यान्या वृत्समुपधापयेते ।
हरिरुन्यस्याम्भवति स्वधावाञ्छुक्रोऽअन्यस्यान्ददृशे सुवर्चाः ५
अयमिह प्रथमो धायि धातृभिर्होता षजिष्ठोऽअध्वरेष्वीडयः ।
षमप्रवानो भृगवो विरुचुर्वनेषु चित्रंविभ्वंविशेर्विशे ६

त्रीणि शता त्री सहस्राण्यग्निन्त्रिंशच्च देवा नव चासपर्षन् ।
औक्षन्धृतैरस्तृणन्बुर्हिरस्माऽआदिद्धोतारन्नयसादयन्त ७

मूर्धानन्दिवोऽअरतिम्पृथिव्या वैश्वानुरमृतऽआ जातमुग्निम् ।
कुविः सुम्राजुमतिथिञ्जनानामासन्ना पात्रञ्जनयन्त देवाः ८

अग्निर्वृत्राणि जङ्घनद्वविणस्युर्विपुन्यया ।

समिद्धं शुक्रञ्ज्राहृतं ९

विश्वैभिः सोम्यम्मध्वग्न्युद्देशेण वायुना ।
पिबा मित्रस्य धामभिः १०

आ यदिषे नृपतिन्तेजुञ्जानुत्शुचि रेतो निषिक्तुन्द्यौरभीके ।
अग्निं शर्धमनवृद्धंषुवानं स्वाध्यञ्जनयत्सूदयञ्च ११

अग्ने शर्धं महते सौभगायु तव द्युमन्युत्तमानि सन्तु ।
सञ्जास्पत्यः सुयममाकृणुष्व शत्रूयतामभितिष्ठा महांसि १२

त्वां हि मुन्द्रतममर्कशोकैर्ववृमहे महि नुः श्रोष्यग्ने ।
इन्द्रन् त्वा शर्वसा देवता वायुम्पृणन्ति राधसा नृतमाः १३

त्वेऽअग्ने स्वाहुत प्रियासः सन्तु सूरयः ।
षुन्तारो ये मुघवानो जनानामूर्वान्दयन्तु गोनाम् १४
श्रुधि श्रुत्कर्णं वह्निभिर्देवैरग्ने सुयावभिः ।
आसीदन्तु बर्हिषि मित्रोऽअर्षुमा प्रातर्षावाणोऽअध्वरम् १५

विश्वेषामदितिर्षुज्ञियानां विश्वेषामतिथिर्मानुषाणाम् ।
अग्निर्देवानामवऽआवृणानं सुमृडीको भवतु जातवेदाः १६

महोऽअग्नेः समिधानस्य शर्मणयनागा मित्रे वरुणे स्वस्तये ।
श्रेष्ठे स्याम सवितुः सर्वामनि तद्देवानामवोऽअद्या वृणीमहे १७

आपश्चित्पिप्यु स्तुर्वो न गावो नक्षत्रतञ्जरितारस्तऽइन्द्र ।

आहि वायुर्न नियुतौ नोऽअच्छा त्वः हि धीभिर्दयसे वि वाजान्
१८

गावुऽउपावतावुतम्मुही षुज्ञस्य रुप्सुदा ।
उभा कर्णा हिरण्यया १९

षदुद्य सूरुऽउदितेनागा मित्रोऽअर्षुमा ।
सुवाति सविता भगः २०

आ सुते सिञ्चतु श्रियुः रोदस्योरभिश्चियम् ।
रसा दधीत वृषभम् ।
तम्प्रुत्तथायवैनः २१
गलितमन्त्रौ --

तम्प्रुत्तथा पूर्वथा विश्वथेमथा ज्येष्ठतातिम्बर्हिषदं स्वर्विदम् ।
प्रुतीचीनवृजनन्दोहसे धुनिमाशुञ्जयन्तमनु यासु वर्धसे ॥
अयवैनश्चोदयुत्पृश्निगर्भा ज्योतिर्जरायु रजसो विमाने ।
इममुपा संङ्गमे सूर्वस्य शिशुन्न विप्रा मतिभी रिहन्ति ॥

आतिष्ठन्तम्परि विश्वेऽअभूषञ्छ्रियो वसानश्चरति स्वरोचिः ।
महत्तद्वृष्णोऽअसुरस्य नामा विश्वरूपोऽअमृतानि तस्थौ २२

प्र वो मुहे मन्दमानायान्धुसोर्चा विश्वानराय विश्वाभुवे ।
इन्द्रस्य षस्य सुमखुः सहो महि श्रवो नृम्णाञ्च रोदसी सपुर्वतः २३

बृहन्निदिध्मऽएषाम्भूरि शुस्तम्पृथुः स्वरुः ।
षेषामिन्द्रो षुवा सखा २४

इन्द्रेहि मत्स्यन्धसो विश्वेभिः सोमपर्वभिः ।
महारं॥ऽअभिष्टिरोजसा २५

इन्द्रो वृत्रमवृणोच्छर्धनीतिः प्र मायिनाममिनाद्वर्षणीतिः ।
अहन्यसमुशधुग्वनेष्वाविर्धेनाऽअकृणोद्राम्याणाम् २६

कुतस्त्वमिन्द्र माहिनुः सन्नेको वासि सत्पते किन्तऽइत्था ।
सम्पृच्छसे समराणः शुभानैर्वोचेस्तन्नो हरिवो षत्तऽअस्मे ।
महारं॥ऽइन्द्रो षऽओजसा कुदाचन स्तुरीरसि कुदाचन प्रयुच्छसि
२७

गलितमन्त्राः --

महारं॥ऽइन्द्रो षऽओजसा पुर्जन्यो वृष्टिमारं॥ऽइव ।
स्तोमैर्वृत्सस्य वावृधे ॥
कुदाचन स्तुरीरसि नेन्द्र सश्चसि दाशुषे ।
उपोपेन्न मघवन्भूयऽइन्नु ते दानन्देवस्य पृच्यते ॥
कुदाचन प्रयुच्छस्युभे निपासि जन्मनी ।
तुरीयादित्यु सर्वनन्तऽइन्द्रियमातस्थावमृत्तन्दिवि ॥

आ तत्तऽइन्द्रायवः पनन्ताभि यऽकुर्वङ्गोमन्तुन्तितृत्सान् ।
सुकृत्स्वैषे पुरुपुत्राम्हीऽ सहस्रधाराम्बृहतीन्दुदुत्तन् २८

इमान्ते धियुम्प्रभरे मुहो मुहीमस्य स्तोत्रे धिषणा षत्तऽआनुजे ।
तमुत्सुवे च प्रसुवे च सासुहिमिन्द्रन्देवासुः शवसामदुन्ननु २९

विभ्राड्बृहत्पिबतु सोम्यम्मध्वायुर्दधद्यज्ञपतावविहुतम् ।
वातजूतो षोऽत्रभिरक्षति त्मना प्रजाः पुपोष पुरुधा विराजति ३०

उदु त्यञ्जातवेदसन्देवँवहन्ति केतवः ।
दृशे विश्वायु सूर्यम् ३१

षेना पावकु चक्षसा भुरणयन्तञ्जनाः॥ऽअनु ।
त्वँवरुण पश्यसि ३२

दैव्यावध्वर्षुऽआगतुः रथेन सूर्यत्वचा ।
मध्वा षज्ञः समञ्जाथे ।
तम्प्रुत्थायँवेनश्चित्रन्देवानाम् ३३

गलितमन्त्राः --

तम्प्रुत्था पूर्वथा विश्वथेमथा ज्येष्ठतातिम्बर्हिषदँ स्वर्विदम् ।
प्रतीचीनँवृजनन्दोहसे धुनिमाशुञ्जयन्तमनु यासु वर्धसे ॥
अयँवेनश्चोदयत्पृश्निगर्भा ज्योतिर्जरायु रजसो विमाने ।
इममुपाँ सङ्गमे सूर्यस्य शिशुन्न विप्रा मतिभी रिहन्ति ॥
चित्रन्देवानामुदँगादनीकुञ्चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।
आप्रा द्यावापृथिवीऽअन्तरिक्षँ सूर्यँऽआत्मा जगतस्तुस्थुषश्च ॥

आ नुऽइडाभिर्विदथै सुशुस्ति विश्वानरः सविता देवँऽतु ।
अपि यथा षुवानो मत्सथा नो विश्वञ्जगदभिपित्वे मनीषा ३४

षदुद्य कञ्च वृत्रहनुदगाँऽअभि सूर्य ।
सर्वन्तदिन्द्र ते वशै ३५

तरणिर्विश्वदर्शतो ज्योतिष्कृदसि सूर्य ।
विश्वमाभासि रोचनम् ३६

तत्सूर्यस्य देवत्वन्तन्महिषत्वम्मुध्या कर्तोर्विततुष्टु सञ्जभार ।
षुदेदयुक्त हरितः सुधस्थादाद्रात्री वासस्तनुते सिमस्मै ३७

तन्मित्रस्य वरुणस्याभिचक्षे सूर्यो रूपङ्कणुते द्यौरुपस्थे ।
अनुन्तमुन्यद्दुशदस्य पार्जः कृष्णामुन्यद्धुरितः सम्भरन्ति ३८

बरमुहारं॥ऽअसि सूर्य बडादित्य मुहारं॥ऽअसि ।
मुहस्ते सुतो महिमा पनस्यतेद्धा देव मुहारं॥ऽअसि ३९

बट्सूर्य श्रवसा मुहारं॥ऽअसि सुत्रा देव मुहारं॥ऽअसि ।
मुह्ना देवानामसूर्यः पुरोहितो विभु ज्योतिरदाभ्यम् ४०

श्रायन्तऽइव सूर्यविश्वेदिन्द्रस्य भक्षत ।
वसूनि जाते जनमानऽओजसा प्रति भागन्न दीधिम ४१

अद्या देवाऽउदिता सूर्यस्य निरःहंसः पिपृता निरवृद्यात् ।
तन्नो मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवीऽउत द्यौः ४२

आ कृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्मृतुम्मर्त्यञ्च ।
हिरण्ययेन सविता रथेना देवो याति भुवनानि पश्यन् ४३

प्रवावृजे सुप्रया बृहिरिषामा विश्पतीवु बीरिटऽइयाते ।

विशामुक्तोरुषसः पूर्वहूतौ वायुः पूषा स्वस्तये नियुत्वान् ४४

इन्द्रवायू बृहस्पतिमित्राग्निम्पूषणम्भगम् ।
आदित्यान्मारुतङ्गणम् ४५

वरुणः प्राविता भुवन्मित्रो विश्वाभिरूतिभिः ।
करतान्नः सुरार्धसः ४६

अधि नऽइन्द्रैषांविष्णो सजात्यानाम् ।
इता मरुतोऽअश्विना ।
तम्प्रत्नथायवैनो ये देवासुऽआ नुऽइडाभिर्विश्वेभिः
सोम्यम्मध्वोमासश्चर्षणीधृतः ४७

गलितमन्त्राः --

तम्प्रत्नथा पूर्वथा विश्वथेमथा ज्येष्ठतातिम्बर्हिषदं॑ स्वर्विदम् ।
प्रतीचीनँवृजनन्दोहसे धुनिमाशुञ्जयन्तमनु यासु वर्धसे ॥
अयवैनश्चोदयत्पृश्निगर्भा ज्योतिर्जरायु रजसो विमाने ।
इममुपा॑ संङ्गमे सूर्षस्य शिशुन्न विप्रा मतिभी रिहन्ति ॥
ये देवासो दिव्येकादश स्थ पृथिव्यामध्येकादश स्थ ।
अप्सुक्षितौ महिनैकादश स्थ ते देवासो वृज्जमिमञ्जुषध्वम् ॥
आ नुऽइडाभिर्विदथे सुशुस्ति विश्वानरः सविता देवऽएतु ।
अपि यथा वुवानो मत्संथा नो विश्वञ्जगदभिपित्वे मनीषा ॥
विश्वेभिः सोम्यम्मध्वग्रऽइन्द्रैण वायुना । पिबा मित्रस्य धामभिः
॥
ओमासश्चर्षणीधृतो विश्वे देवासुऽआगत । दाश्वा॑सो दाशुषः
सुतम् ॥

अग्नऽइन्द्र वरुण मित्र देवाः शर्धः प्रयन्तु मारुतोत विष्णो ।
उभा नासत्या रुद्रोऽअधु ग्राः पूषा भगुः सरस्वती जुषन्त ४८

इन्द्राग्नी मित्रावरुणादितिः स्वः पृथिवीन्द्राम्मरुतः
पर्वतारः ॥ऽअपः ।
हुवे विष्णुम्पूषणुम्ब्रह्मणस्पतिम्भगुनु शःसः सवितारमूतये ४९

अस्मे रुद्रा मेहना पर्वतासो वृत्रहत्ये भरहूतौ सुजोषाः ।
षः शःसते स्तुवते धारिः पुत्रऽइन्द्रज्येष्ठाऽअस्मारः ॥ऽअवन्तु देवाः
५०

अर्वाञ्चोऽअद्या भवता षजत्राऽआ वो हार्दि भयमानो व्ययेयम् ।
त्राध्वन्नो देवा निजुरो वृकस्य त्राध्वङ्कुर्तादिवपदौ षजत्राः ५१

विश्वेऽअद्य मरुतो विश्वेऽऊती विश्वे भवन्त्वग्रयुः समिद्धाः ।
विश्वे नो देवाऽअवसागमन्तु विश्वमस्तु द्रविणुवाजोऽअस्मे ५२

विश्वे देवाः शृणुतेमः हवम्मे षेऽअन्तरिक्षे षऽउपु द्यवि ष्ट ।
षेऽअग्निजिह्वाऽउत वा षजत्राऽआसद्यास्मिन्बुर्हिषि मादयध्वम् ५३

देवेभ्यो हि प्रथुमँषुज्ञियेभ्योमृतत्वः सुवसिः भागमुत्तमम् ।
आदिद्दामानः सवितुर्व्यूर्णुषेनूचीना जीविता मानुषेभ्यः ५४

प्र वायुमच्छा बृहती मनीषा बृहद्रयिँविश्ववारः रथुप्राम् ।
द्युतद्यामा नियुतः पत्यमानः कुविः कुविमियक्षसि प्रयज्यो ५५

इन्द्रवायूऽङ्गुमे सुताऽउपु प्रयोभिरागतम् ।
इन्दवो वामुशान्ति हि ५६

मित्रं हुवे पूतदक्षुवरुणञ्च रिशादसम् ।
धियङ्घृताचीँ साधन्ता ५७

दस्त्रा शुवाकवहं सुता नासत्या वृक्तबर्हिषहं ।
आर्यातं रुद्रवर्तनी ।
तम्प्रत्नथायवेनः ५८

गलितमन्त्रौ --

तम्प्रत्नथा पूर्वथा विश्वथेमथा ज्येष्ठतातिम्बर्हिषदँ स्वर्विदम् ।
प्रतीचीनँवृजनन्दोहसे धुनिमाशुञ्जयन्तमनु यासु वर्धसे ॥
अयँवेनश्चोदयत्पृश्निगर्भा ज्योतिर्जरायु रजसो विमाने ।
ङ्गुमपाँ सङ्गुमे सूर्षस्य शिशुन्न विप्रा मतिभी रिहन्ति ॥

विदद्यदी सुरमा रुग्णमद्रेर्महि पार्थः पुर्व्यं सुध्रयक्कहं ।
अग्रन्नयत्सुपद्यक्षराणामच्छा रवम्प्रथमा जानुती गात् ५९

नुहि स्पशमविदन्नन्यमुस्माद्वैश्वानुरात्पुरऽएतारमुग्नेः ।
एमेनमवृधन्नमृताऽअमर्त्यवैश्वानुरङ्गैत्रजित्याय देवाः ६०

उग्रा विघुनिना मृधऽइन्द्राग्नी हवामहे ।
ता नौ मृडातऽईदृशे ६१

उपास्मै गायता नरुः पर्वमानुयेन्दवे ।
अभि देवारं॥ऽइयंक्षते ६२

षे त्वाहिहत्यै मघवृन्नवर्धुन्ये शाम्बुरे हरिवो षे गविष्ठौ ।
षे त्वा नूनमनुमदन्ति विप्राः पिबेन्द्र सोमः सगणो मरुद्भिः ६३

जनिष्ठाऽऽग्रः सहसे तुराय मुन्द्रऽओजिष्ठो बहुलाभिमानः ।
अवर्धुन्निन्द्रमरुतश्चिदत्र माता षद्वीरन्दुधनुद्धनिष्ठा ६४

आ तू नऽइन्द्र वृत्रहन्नस्माकमुर्धमागहि ।
महान्महीभिरूतिभिः ६५

त्वमिन्द्र प्रतूर्तिष्वुभि विश्वाऽअसि स्पृधः ।
अशस्तिहा जनिता विश्वतूरसि त्वन्तूर्य तरुष्यतः ६६

अनु ते शुष्मन्तुरयन्तमीयतुः क्षोणी शिशुन्न मातरा ।
विश्वास्ते स्पृधः शनथयन्त मन्यवै वृत्रंषदिन्द्र तूर्वासि ६७

षुज्ञो देवानाम्प्रत्यैति सुम्नमादित्यासो भवता मृडयन्तः ।
आ वोर्वाची सुमतिर्वृत्यादुःहोश्चिद्या वरिवोवित्तरासत् ६८

अदब्धेभिः सवितः पायुभिष्टुः शिवेभिर्द्य परिपाहि नो गर्यम् ।
हिरण्यजिह्वः सुविताय नव्यसे रक्षा मार्किर्नोऽअघशः सऽईशत ६९

प्रवीरुया शुचयो दद्रीरे वामध्वर्षुभिर्मधुमन्तः सुतासः ।
वह वायो नियुतो षाह्यच्छा पिबा सुतस्यान्धसो मदाय ७०

गावुऽउपावतावुतम्मुही षुज्ञस्य रुप्सुदा ।
उभा कर्णा हिरण्यया ७१

काव्ययोराजानेषु क्रत्वा दक्षस्य दुरोगे ।
रिशादसा सुधस्थुऽआ ७२

दैव्यावध्वर्षुऽआगतुऽ रथेन सूर्षत्वचा ।
मध्वा षुज्ञऽ समञ्जाथे ।
तम्प्रत्नथायवैनः ७३

गलितमन्त्रौ --

तम्प्रत्नथा पूर्वथा विश्वथेमथा ज्येष्ठतातिम्बर्हिषदऽ स्वर्विदम् ।
प्रतीचीनवृजनन्दोहसे धुनिमाशुञ्जयन्तमनु यासु वर्धसे ॥
अयवैनश्चोदयुत्पृश्निगर्भा ज्योतिर्जरायु रजसो विमाने ।
इममुपाऽ सङ्गमे सूर्षस्य शिशुन्न विप्रा मतिभी रिहन्ति ॥

तिरश्चीनो विततो रुश्मरैषामुधः स्विदासीऽदुपरि स्विदासीऽत् ।
रेतोधाऽआसन्महिमानऽआसन्स्वधाऽअवस्तात्प्रयतिः पुरस्तात् ७४

आ रोदसीऽअपृणुदा स्वर्महज्जातँषदैनमुपसोऽअधारयन् ।
सोऽअध्वरायु परिणीयते कुविरत्यो न वाजसातये चनोहितः ७५

उक्थेभिर्वृत्रहन्तमा वा मन्दाना चिदा गिरा ।
आङ्गुषैराविवासतः ७६

उप नः सूनवो गिरः शृण्वन्त्वमृतस्य वे ।
सुमृडीका भवन्तु नः ७७

ब्रह्माणि मे मतयः शः सुतासुः शुष्मऽइयति प्रभृतो मेऽन्द्रिः ।
आशासते प्रतिहर्षन्त्युक्थेमा हरी वहतुस्ता नोऽअच्छ ७८

अनुत्तमा ते मघवन्नकिर्नु न त्वावारं॥ऽअस्ति देवता विदानः ।
न जायमानो नशते न जातो यानि करिष्या कृणुहि प्रवृद्ध ७९

तदिदासु भुवनेषु ज्येष्ठुषतो जज्ञऽउग्रस्त्वेषनृम्णाः ।
सद्यो जज्ञानो निरिणाति शत्रूननु यँविश्वे मदन्त्यूमाः ८०

इमाऽउ त्वा पुरूवसो गिरौ वर्धन्तु या मम ।
पावकवर्णाः शुचयो विपश्चितोभि स्तोमैरनूषत ८१

वस्यायँविश्वऽआर्यो दासः शेवधिपाऽअरिः ।
तिरश्चिदुर्षे रुशमे पवीरवि तुभ्येत्सोऽअज्यते रुयिः ८२

अयः सहस्रमृषिभिः सहस्कृतः समुद्रऽइव पप्रथे ।
सुत्यः सोऽअस्य महिमा गृणे शवो वृजेषु विप्रराज्यै ८३

अदब्धेभिः सवितः पायुभिष्ट्वः शिवेभिर्द्य परिपाहि नो गर्यम् ।
हिरण्यजिह्वः सुवितायु नव्यसे रक्षा मार्किर्नोऽअघशः सऽईशत
८४

आ नो वृजन्दिर्विस्पृशुँवायो वाहि सुमन्मभिः ।

अन्तः पुवित्रोऽउपरि श्रीणान्णोयः शुक्रोऽअयामि ते ८५

इन्द्रवायू सुसुन्दृशा सुहवेह हवामहे ।
 षथा नः सर्वोऽइज्जनोनमीवः सुङ्गमै सुमनाऽअसत् ८६

ऋधगित्था स मर्त्यः शशुमे देवतातये ।
 षो नूनम्मित्रावरुणावुभिष्टयऽआचुके हव्यदातये ८७

आयातुमुपभूषतुम्मध्वः पिबतमश्विना ।
 दुग्धम्पयौ वृषणा जेन्यावसू मा नो मर्धिष्टमार्गतम् ८८

प्रैतु ब्रह्मणस्पतिः प्र देव्येतु सुनृता ।
 अच्छा वीरन्नर्षम्पङ्किराधसन्देवा षुजन्नयन्तु नः ८९

चन्द्रमाऽअप्स्वन्तरा सुपर्णो धावते दिवि ।
 रयिम्पिशङ्गम्बहुलम्पुरुस्पृहः हरिरिति कनिक्रदत् ९०

देवन्दैवुवसे देवन्दैवमुभिष्टये ।
 देवन्दैवः हुवेमु वाजसातये गृणन्तो देव्या धिया ९१

दिवि पृष्टोऽअरोचताग्निर्वैश्वानरो बृहन् ।
 क्षमया वृधानऽओजसा चनोहितो ज्योतिषा बाधते तमः ९२

इन्द्राग्नीऽअपादियम्पूर्वागात्पुद्वतीभ्यः ।
 हित्वी शिरौ जिह्वया वावदुच्चरत्त्रिःशत्पदान्यक्रमीत् ९३

देवासो हि ष्मा मनवे समन्यवो विश्वे साकः सरातयः ।
ते नोऽअद्य तेऽअपरन्तुचे तु नो भवन्तु वरिवोविदः ६४

अपाधमदुभिर्शस्तीरशस्तिहाथेन्द्रो द्युम्रचाभवत् ।
देवास्तऽइन्द्र सुरव्याय वेमिरे बृहद्भानो मरुद्गण ६५

प्र वुऽइन्द्राय बृहते मरुतो ब्रह्मार्चत ।
वृत्रः हनति वृत्रहा शतक्रतुर्वज्रेण शतपर्वणा ६६

अस्येदिन्द्रो वावृधे वृष्ययुः शवो मदे सुतस्य विष्णावि ।
अद्या तमस्य महिमानमायवोनुष्टुवन्ति पूर्वथा ।
इमाऽउ त्वा षस्यायमयः सहस्रमूर्ध्वऽऊ षु णः ६७

गलितमन्त्राः --

इमाऽउ त्वा पुरुवसो गिरौ वर्धन्तु षा मम ।
पावकवर्णाः शुचयो विपश्चितोभि स्तोमैरनूषत ॥
षस्यायंविश्वऽआर्यो दासः शेवधिपाऽअरिः ।
तिरश्चिदुर्षे रुशमे पवीरवि तुभ्येत्सोऽअज्यते रुयिः ॥
अयः सहस्रमृषिभिः सहस्कृतः समुद्रऽइव पप्रथे ।
सुत्यः सोऽअस्य महिमा गृणे शवो षज्ञेषु विप्रराज्यै ॥
ऊर्ध्वऽऊ षु णऽऊतये तिष्ठा देवो न सविता ।
ऊर्ध्वो वाजस्य सनिता षदुञ्जिभिर्वाघद्भिर्विहयामहे ॥

इति त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः

अथ चतुस्त्रिंशोऽध्यायः

षज्जाग्रतो दूरमुदैति दैवन्तदु सुप्तस्य तथैवैति ।
दूरङ्गमञ्जयोर्तिषाञ्जयोतिरेकन्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु १

षेनु कर्माण्यपसौ मनीषिणौ षुजे कृणवन्ति विदथेषु धीराः ।
षदपूर्वषुक्ष्मन्तः प्रजानान्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २

षत्प्रज्ञानमुत चेतो धृतिश्च षञ्जयोतिरन्तरमृतम्प्रजासु ।
षस्मान्नाऽऽमृते किञ्चन कर्म क्रियते तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु ३

षेनेदम्भुतम्भुवनम्भविष्यत्परिगृहीतममृतेन सर्वम् ।
षेन षुज्ञस्तायते सुप्तहोता तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु ४

षस्मिन्नृचः सामु षजूंषि षस्मिन्प्रतिष्ठिता रथनाभाविवाः ।
षस्मिंश्चित्तः सर्वमोतम्प्रजानान्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु ५

सुषारथिरश्चानिव षन्मनुष्यान्नेनीयतेभीशुभिर्वाजिनऽइव ।
हुत्प्रतिष्ठुषदजिरञ्जविष्ठन्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु ६
पितुन्नु स्तौषम्महो धर्माणन्तविषीम् ।
षस्य त्रितो व्योजसा वृत्रविपर्वमर्दयत् ७

अन्विदनुमते त्वम्मन्यासै शञ्च नस्कृधि ।
क्रत्वे दक्षाय नो हिनु प्र णुऽआयूँषि तारिषः ८

अनु नोद्यानुमतिर्षुज्ञन्देवेषु मन्यताम् ।

अग्निश्च हव्यवाहनो भवतन्दाशुषे मर्यः ६

सिनीवालि पृथुष्टुके वा देवानामसि स्वसा ।
जुषस्व हव्यमाहुतम्प्रजान्देवि दिदिङ्घि नः १०

पञ्च नुद्यः सरस्वतीमपियन्ति सस्त्रौतसः ।
सरस्वती तु पञ्चधा सो देशेभवत्सुरित् ११

त्वमग्ने प्रथमोऽङ्गिराऽऋषिर्देवो देवानामभवः शिवः सखा ।
तव वृते कुवयो विद्युनापसोजायन्त मरुतो भ्राजदृष्टयः १२

त्वन्नोऽग्ने तव देव पायुभिर्मुघोनो रक्ष तुन्वश्च वन्द्य ।
त्राता लोकस्य तनये गवामस्यनिमेषु रक्षमाणस्तव वृते १३

उत्तानायामवभरा चिकित्वान्तसुद्यः प्रवीता वृषणञ्जान ।
अरुषस्तूपो रुशदस्य पाजुऽइडायास्पुत्रो वयुनेजनिष्ट १४

इडायास्त्वा पुदे वयन्नाभा पृथिव्याऽअधि ।
जातवेदो निर्धीमह्यग्रे हव्याय वोढवे १५
प्रमन्महे शवसानाय शूषमाङ्गुषङ्गिर्वणसेऽङ्गिरस्वत् ।
सुवृक्तिभिः स्तुवतऽऋग्मियायार्चामार्कन्ने विश्रुताय १६

प्र वो मुहे महि नमो भरध्वमाङ्गुष्यः शवसानाय साम ।
षेना नुः पूर्वे पितरः पदज्ञाऽअर्चन्तोऽङ्गिरसो गाऽअविन्दन् १७

इच्छन्ति त्वा सोम्यासुः सखायः सुन्वन्ति सोमन्दधति प्रयांसि ।

तित्तिक्षन्तेऽत्रभिर्शस्तिञ्जनानामिन्द्र त्वदा कश्चन हि प्रकेतः १८

न ते दूरे परमा चिद्रजाऽस्या तु प्रयाहि हरिवो हरिभ्याम् ।
स्थिराय वृष्णे सर्वना कृतेमा युक्ता ग्रावाणः समिधानेऽत्रग्नौ १९

अषाढँषुत्सु पृतनासु पप्रिऽ स्वर्षामुप्साँवृजनस्य गोपाम् ।
भुरेषुजाऽ सुद्धितिः सुश्रवसुञ्जयन्तुत्वामनुमदेम सोम २०

सोमो धेनुः सोमोऽअर्वन्तमाशुः सोमो वीरङ्कर्मण्यन्ददाति ।
सादुन्यँविदुथ्यः सुभेर्यम्पितृश्रवणँघो ददाशदस्मै २१

त्वमिमाऽअोषधीः सोम विश्वास्त्वमुपोऽअजनयस्त्वङ्गाः ।
त्वमाततन्थोर्व्वन्तरिक्षन्त्वञ्जयोतिषा वि तमो ववर्थ २२

देवेन नो मनसा देव सोम रायो भागः सहसावन्नभियुध्य ।
मा त्वार्तनुदीशिषे वीर्षस्योभयैभ्यः प्रचिकित्सा गर्विष्ठौ २३

अष्टौ व्यख्यत्कुकुभः पृथिव्यास्त्री धन्व षोडशसुप्त सिन्धून् ।
हिरण्यक्षः सविता देवऽआगादधुद्रता दाशुषे वार्षाणि २४

हिरण्यपाणिः सविता विचर्षणिरुभे द्यावापृथिवीऽअन्तरीयते ।
अपामीवाम्बाधते वेति सूर्षमभि कृष्णेन रजसा द्यामृणोति २५

हिरण्यहस्तोऽअसुरः सुनीथः सुमृडीकः स्ववा वात्वर्वाङ् ।
अपसेधन्नक्षसौ वातुधानानस्थाद्विवः प्रतिदोषङ्गानः २६

षे ते पन्थाः सवितः पूर्व्यासौरिणवः सुकृताऽऽन्तरिक्षे ।
तेभिर्नोऽऽद्य पृथिभिः सुगेभी रक्षा च नोऽऽधि च ब्रूहि देव २७

उभा पिबतमश्विनोभा नुः शर्म षच्छतम् ।
अविद्रियाभिरुतिभिः २८
अप्रस्वतीमश्विना वाचमुस्मे कृतन्नौ दस्त्रा वृषणा मनीषाम् ।
अद्भृत्येवसे निह्वये वाँवृधे च नो भवतुँवाजसातौ २९

द्युभिरुक्तुभिः परिपातमुस्मानरिष्टेभिरश्विना सौभगेभिः ।
तन्नौ मित्रो वरुणो मामहन्तामदितिः सिन्धुः पृथिवीऽउत द्यौः ३०

आ कृष्णेन रजसा वर्तमानो निवेशयन्नमृतम्मर्त्यञ्च ।
हिरण्ययेन सविता रथेना देवो षाति भुवनानि पश्यन् ३१

आ रात्रि पर्थिवुः रजः पितुरप्रायि धामभिः ।
दिवः सदाँसि बृहती वितिष्ठसुऽआ त्वेषँवर्तते तमः ३२

उषुस्तच्चित्रमाभरास्मभ्यँवाजिनीवति ।
षेन तोकञ्च तनयञ्च धामहे ३३

प्रातरग्निम्प्रातरिन्द्रः हवामहे प्रातर्मित्रावरुणा प्रातरश्विना ।
प्रातर्भगम्पूषणुम्ब्रह्मणुस्पतिम्प्रातः सोममुत रुद्रः हुवेम ३४

प्रातर्जितुम्भगमुग्रः हुवेम वृयम्पुत्रमदितेर्वो विधुर्ता ।
आध्रश्चिद्यम्मन्यमानस्तुरश्चिद्राजा चिद्यम्भगम्भृक्षीत्याह ३५

भगु प्रणेतुर्भगु सत्यराधो भगेमान्धियमुदवा ददन्नः ।
भगु प्र नो जनयु गोभिरश्वैर्भगु प्र नृभिर्नृवन्तः स्याम ३६

उतेदानीम्भगवन्तः स्यामोत प्रपित्वऽउत मध्येऽअह्वाम् ।
उतोदिता मघवन्सूर्षस्य वृयन्देवानां सुमतौ स्याम ३७

भगुऽएव भगवारांऽअस्तु देवास्तेन वृयम्भगवन्तः स्याम ।
तन्त्वा भगु सर्वुऽइज्जौहवीति स नो भगु पुरऽएता भवेह ३८

समध्वुरायोषसो नमन्त दधिक्रावैव शुचये पुदाय ।
अर्वाचीनवसुविदुम्भगन्नो रथमिवाश्वा वाजिनऽआवहन्तु ३९

अश्वावतीर्गोमतीर्नऽउषासो वीरवतीः सदमुच्छन्तु भद्राः ।
घृतन्दुहाना विश्वतः प्रपीता स्रुयम्पात स्वस्तिभिः सदा नः ४०

पूषन्तव वृते वृयन्न रिष्येम कदाचन ।
स्तोतारस्तऽइह स्मसि ४१

पृथस्पथः परिपतिवचस्या कामेन कृतोऽअभ्यानडुर्कम् ।
स नो रासच्छुरुधश्चन्द्राग्रा धियन्धियः सीषधाति प्र पूषा ४२

त्रीणि पुदा विचक्रमे विष्णुर्गोपाऽअदाभ्यः ।
अतो धर्माणि धारयन् ४३

तद्विप्रासो विपुन्यवो जागृवाऽसुः समिन्धते ।
विष्णोर्षत्परमम्पदम् ४४

घृतवती भुवनानामभिश्रियोर्वी पृथ्वी मधुदुघे सुपेशसा ।
द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मणा विष्कभितेऽत्रजरे भूरिरतसा ४५

षे नः सुपत्नाऽत्रप ते भवन्त्विन्द्राग्निभ्यामवबाधामहे तान् ।
वसवो रुद्राऽत्रादित्याऽउपरिस्पृशम्मोग्रञ्चेत्तारमधिराजमक्रन् ४६

आ नासत्या त्रिभिरैकादुशैरिह देवेभिर्षातम्मधुपेयमश्विना ।
प्रायुस्तारिष्टृन्नी रपाँसि मृक्षतुः सेधतुन्द्रेषो भवतः सचाभुवा ४७

एष वु स्तोमौ मरुतऽडुयङ्गीमान्दार्षस्य मान्यस्य कारोः ।
एषा वासीष्ट तुन्वे वृयाँविद्यामेषँवृजनञ्जीरदानुम् ४८

सुहस्तौमाः सुहष्ठन्दसऽत्रावृतः सुहप्रमाऽत्रमृषयः सुप्त दैव्याः ।
पूर्वेषाम्पन्थामनुदृश्यु धीराऽत्रन्वालेभिरे रुथ्यो न रुश्मीन् ४९

आयुष्यँवर्चस्यः रायस्पोषुमौद्भिदम् ।
इदः हिरण्यँवर्चस्वञ्जैत्रायाविंशतादु माम् ५०
न तद्रक्षाँसि न पिशाचास्तरन्ति देवानामोर्जः प्रथमजँ ह्येतत् ।

षो बिभर्ति दाक्षायुणः हिरण्यः स देवेषु कृणुते दीर्घमायुः स
मनुष्येषु कृणुते दीर्घमायुः ५१

षदाबध्नादाक्षायुणा हिरण्यः शतानीकाय सुमनुस्यमानाः ।
तन्मुऽत्राबध्नामि शतशारदायायुष्माञ्जुरदष्टिर्षथासम् ५२

उत नोहिर्बुध्यः शृणोत्वजऽएकपात्पृथिवी समुद्रः ।
विश्वे देवाऽऽमृतावृधौ हुवाना स्तुता मन्त्राः कविशस्ताऽऽवन्तु ५३

इमा गिरऽआदित्येभ्यो घृतसूः सुनाद्राजभ्यो जुह्वा जुहोमि ।
शृणोतु मित्रोऽऽर्षमा भगौ नस्तुविजातो वरुणो दक्षोऽऽऽशः ५४

सप्तऽऽमृषयः प्रतिहिताः शरीरि सप्त रक्षन्ति सदमप्रमादम् ।
सप्तापः स्वपतो लोकमीयुस्तत्र जागृतोऽऽस्वप्रजौ सत्रसदौ च देवौ
५५

उत्तिष्ठ ब्रह्मणस्पते देवयन्तस्त्वेमहे ।
उपप्रयन्तु मरुतः सुदानवुऽइन्द्रं प्राशूर्भवा सचा ५६

प्र नूनम्ब्रह्मणस्पतिर्मन्त्रवदत्युक्थ्यम् ।
यस्मिन्निन्द्रो वरुणो मित्रोऽऽर्षमा देवाऽऽक्रोकाऽंसि चक्रिरे ५७

ब्रह्मणस्पते त्वमस्य षन्ता सूक्तस्य बोधि तनयञ्च जिन्व ।
विश्वन्तद्द्रष्टवन्ति देवा बृहद्वदेम विदथै सुवीराः ।
षऽइमा विश्वा विश्वकर्मा यो नः पिताऽऽपतेर्नस्य नो देहि ५८

गलितमन्त्राः --

षऽइमा विश्वा भुवनानि जुहुदृषिर्होता न्यसीदत्पिता नः ।
सऽऽशिषा द्रविणमिच्छमानः प्रथमच्छदवरारं ॥ऽऽविवेश ॥
विश्वकर्मा विमनाऽऽद्विहाया धाता विधाता परमोत सुन्दक् ।
तेषामिष्टानि समिषा मंदन्ति यत्रा सप्तऽऽमृषीन्परऽएकमाहुः ॥
यो नः पिता जनिता यो विधाता धामानि वेदु भुवनानि विश्वा ।

षो देवानान्नामुधाऽएकऽएव तद् सम्प्रश्नम्भुवना वन्त्यन्या ॥
अन्नपुतेन्नस्य नो देह्यनमीवस्य शुष्मिणः ।
प्रप्र दातारन्तारिषुऽऊर्जन्नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे ॥
इति चतुस्त्रिंशोऽध्यायः

अथ पञ्चत्रिंशोऽध्यायः

अपेतो षन्तु पुणयोसुम्ना देवपीयवंः ।
 अस्य लोकः सुतावतः ।
 द्युभिरहोभिरक्तुभिर्व्यक्तुषुमो ददात्ववसानमस्मै १

सविता ते शरीरेभ्यः पृथिव्याँल्लोकमिच्छतु ।
 तस्मै षुज्यन्तामुस्त्रियाँ २

वायुः पुनातु सविता पुनात्वग्नेर्भ्राजसा सूर्यस्य वर्चसा ।
 विमुच्यन्तामुस्त्रियाँ ३

अश्वत्थे वो निषदनम्पर्णे वो वसतिष्कृता ।
 गोभाजुऽइत्किलासथु षत्सुनवथु पूरुषम् ४
 सविता ते शरीराणि मातुरुपस्थुऽआवपतु ।
 तस्मै पृथिवि शम्भव ५

प्रजापतौ त्वा देवतायामुपौदके लोके निदधाम्यसौ ।
 अप नः शोशुचदुघम् ६

परम्मृत्योऽअनुपरैहि पन्थाँषस्तेऽअन्यऽइतरो देवयानात् ।
 चक्षुष्मते शृण्वते तै ब्रवीमि मा नः प्रजाँ रीरिषो मोत वीरान् ७

शँवातः शः हि ते घृणिः शन्तै भवन्त्विष्टकाँ ।
 शन्तै भवन्त्वग्रयुः पार्थिवासो मा त्वाभिशूशुचन् ८

कल्पन्तान्ते दिशस्तुभ्युमापः शिवतमास्तुभ्यम्भवन्तु सिन्धवः ।
अन्तरिक्षः शिवन्तुभ्यङ्कल्पन्तान्ते दिशः सर्वाः ६

अश्मन्वती रीयते सः रभध्वमुत्तिष्ठतु प्रतरता सखायः ।
अत्रा जहीमोशिवा येऽअसञ्छिवान्वयमुत्तरेमाभि वाजान् १०

अपाघमपु किल्विषमपे कृत्यामपो रपः ।
अपामार्गु त्वमुस्मदपे दुःष्वप्रयः सुव ११

सुमित्रिया नुऽआपुऽओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु
षोस्मान्द्वेष्टि षञ्च वयन्दिष्मः १२

अनुड्वाहमुन्वारभामहे सौरभेयः स्वस्तये ।
स नुऽइन्द्रऽइव देवेभ्यो वह्निः सुन्तारणो भव १३
उद्वयन्तमसुस्परि स्वः पश्यन्तुऽउत्तरम् ।
देवन्दैवत्रा सूर्धमगन्तु ज्योतिरुत्तमम् १४

इमञ्जीवेभ्यः परिधिन्दधामि मैषान्नु गादपरोऽअर्थमेतम् ।
शतञ्जीवन्तु शरदः पुरुचीरन्तर्मृत्युन्दधताम्पर्वतेन १५

अगुऽआयूषि पवसुऽआ सुवोर्जुमिषञ्च नः ।
आरे बाधस्व दुच्छुनाम् १६

आयुष्मानग्ने हुविषा वृधानो घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि ।
घृतम्पित्वा मधु चारु गव्यम्पितेव पुत्रमभिरक्षतादिमान्त्स्वाहा १७

परीमे गार्मनेषतु पर्षुग्निर्महषत ।
देवेष्वक्रतु श्रवतः कऽडुमारं॥ऽआर्दधर्षति १८

क्रुव्यादमुग्निम्प्रहिणोमि दूरँषमुराज्यङ्गच्छतु रिप्रवाहः ।
हुहैवायमितरो जातवैदा देवेभ्यो हुव्यँवहतु प्रजानन् १९

वहं वृपाञ्जातवेदः पितृभ्यो षत्रैरान्वेत्थ निहितान्पराके ।
मेदसः कुल्याऽउप तान्स्त्रवन्तु सत्याऽएषामाशिषुः सन्नमन्ताँ
स्वाहा २०

स्योना पृथिवि नो भवानृक्षरा निवेशनी ।
षच्छा नुः शर्म सुप्रथाः ।
अप नुः शोशुचदुघम् २१

अस्मात्त्वमधिजातोसि त्वदुयञ्जायताम्पुनः ।
असौ स्वर्गाय लोकाय स्वाहा २२
इति पञ्चत्रिंशोऽध्यायः

अथ षट्त्रिंशोऽध्यायः

ऋचुँवाचुम्प्रपद्ये मनो षजुः प्रपद्ये सामं प्राणम्प्रपद्ये चक्षुः श्रोत्रम्प्रपद्ये ।

वागोजः सुहौजो मयि प्राणापानौ १

षन्मे च्छिद्रञ्चक्षुषो हृदयस्य मनसो वातितृणम्बृहस्पतिर्मे तद्दधातु ।
शन्नौ भवतु भुवनस्य षस्पतिः २

भूर्भुवः स्वः । तत्सवितुर्वरेण्यम्भर्गो देवस्य धीमहि ।
धियो यो नः प्रचोदयात् ३

कया नश्चित्रऽआभुवदूती सुदावृधुः सर्वा ।
कया शचिष्ठया वृता ४

कस्त्वा सुत्यो मदानाम्महिष्ठो मत्सुदन्धसः ।
दृढा चिदारुजे वसु ५

अभी षु णुः सर्वा नामविता जरितृणाम् ।
शतम्भवास्युतिभिः ६

कया त्वन्नऽऊत्याभिप्रमन्दसे वृषन् ।
कया स्तोतृभ्यऽआभर ७

इन्द्रो विश्वस्य राजति ।
शन्नोऽअस्तु द्विपदे शञ्चतुष्पदे ८

शन्नो मित्रः शंवरुणः शन्नो भवत्वर्षमा ।
शन्नऽइन्द्रो बृहस्पतिः शन्नो विष्णुरुक्रुमः ९

शन्नो वार्तः पवताऽशन्नस्तपतु सूर्यः ।
शन्नः कर्निक्रदद्देवः पुर्जन्योऽभिवर्षतु १०

अहानि शम्भवन्तु नः शः रात्रीः प्रतिधीयताम् ।
शन्नऽइन्द्राग्नी भवतामवोभिः शन्नऽइन्द्रावरुणा रातहव्या ।
शन्नऽइन्द्रापूषणा वाजसातौ शमिन्द्रासोमा सुवितायु शंषोः ११

शन्नो देवीरभिष्टयुऽआपो भवन्तु पीतये ।
शंषोरभिस्त्रवन्तु नः १२

स्योना पृथिवि नो भवानृक्षरा निवेशनी ।
षच्छा नः शर्म सुप्रथाः १३

आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता नऽऊर्जे दधातन ।
महे रणाय चक्षसे १४

षो वः शिवर्तमो रसुस्तस्य भाजयतेह नः ।
उशुतीरिव मातरः १५
तस्माऽअरङ्गमाम वो षस्यु क्षयायु जिन्वथ ।
आपो जुनयथा च नः १६

द्यौः शान्तिरुन्तरिक्षुः शान्तिः पृथिवी शान्तिरापः शान्तिरोषधयुः
शान्तिः ।

वनस्पतयुः शान्तिर्विश्वे देवाः शान्तिर्ब्रह्म शान्तिः सर्वुः शान्तिः
शान्तिरेव शान्तिः सा मा शान्तिरेधि १७

दृते दृहं मा मित्रस्य मा चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षन्ताम् ।
मित्रस्याहञ्चक्षुषा सर्वाणि भूतानि समीक्षे ।
मित्रस्य चक्षुषा समीक्षामहे १८

दृते दृहं मा ।
ज्योक्ते सुन्दृशि जीव्यासुञ्जयोक्ते सुन्दृशि जीव्यासम् १९

नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्तेऽअस्त्वर्चिषे ।
अन्याँस्तेऽअस्मत्तपन्तु हेतयः पावुकोऽअस्मभ्यः शिवो भव २०

नमस्तेऽअस्तु विद्युते नमस्ते स्तनयिष्ववे ।
नमस्ते भगवन्नस्तु षतः स्वः समीहसे २१

षतोयतः समीहसे ततो नोऽअभयङ्कुरु ।
शन्नः कुरु प्रजाभ्योभयन्नः पशुभ्यः २२

सुमित्रिया नुऽआपुऽओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु
षोस्मान्द्वेष्टि षञ्च वृयन्दिष्मः २३
तच्चक्षुर्देवहितम्पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत् ।
पश्येम शरदः शतञ्जीवैम शरदः शतः शृणुयाम शरदः
शतम्प्रब्रवाम शरदः शतमदीनाः स्याम शरदः शतम्भूयश्च शरदः
शतात् २४

इति षट्त्रिंशोऽध्यायः

अथ सप्तत्रिंशोऽध्यायः

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
आददे नारिरसि १

षुञ्जते मनऽउत षुञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपुश्चितः ।
वि होत्रा दधे वयुनाविदेकुऽइन्मुही देवस्य सवितुः परिष्टुतिः २

देवीं द्यावापृथिवी मुखस्य वामुद्य शिरौ राध्यासन्देवयजने
पृथिव्याः ।
मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ३

देव्यौ वम्रयो भूतस्य प्रथमुजा मुखस्य वोद्य शिरौ राध्यासन्देवयजने
पृथिव्याः ।
मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ४

इयुत्यग्रैऽआसीन्मुखस्य तेद्य शिरौ राध्यासन्देवयजने पृथिव्याः ।
मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ५

इन्द्रस्यौजं स्थ मुखस्य वोद्य शिरौ राध्यासन्देवयजने पृथिव्याः ।
मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे । मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे
। मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ६

प्रैतु ब्रह्मणस्पतिः प्र देव्येतु सूनृता ।
अच्छा वीरन्नर्षम्पङ्क्तिराधसन्देवा षुञ्जन्नयन्तु नः । मुखाय त्वा
मुखस्य त्वा शीर्ष्णे । मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ७

मुखस्य शिरौसि ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।

मुखस्य शिरौसि ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।

मुखस्य शिरौसि ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे । मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे

।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ८

अश्वस्य त्वा वृष्णाः शुकना धूपयामि देवयजने पृथिव्याः ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।

अश्वस्य त्वा वृष्णाः शुकना धूपयामि देवयजने पृथिव्याः ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।

अश्वस्य त्वा वृष्णाः शुकना धूपयामि देवयजने पृथिव्याः ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे । मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ९

ऋजवे त्वा साधवे त्वा सुदित्यै त्वा ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे ।

मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे । मुखाय त्वा मुखस्य त्वा शीर्ष्णे

१०

षुमार्यं त्वा मुखार्यं त्वा सूर्यस्य त्वा तपसे ।
 देवस्त्वा सविता मध्वानक्तु पृथिव्याः सुऽस्पृशंस्पाहि । अर्चिरसि
 शोचिरसि तपोसि ११

अनाधृष्टा पुरस्तादुग्रेराधिपत्युऽत्रायुर्मे दातुं पुत्रवती
 दक्षिणतऽइन्द्रस्याधिपत्ये प्रजाम्मे दातुं ।
 सुषदा पुश्चाद्देवस्य सवितुराधिपत्ये चक्षुर्मे दाऽत्राश्रुतिरुत्तरतो
 धातुराधिपत्ये रायस्पोषम्मे दातुं ।
 विधृतिरुपरिष्ठाद्बृहस्पतेराधिपत्युऽत्रोजो मे दा विश्वाभ्यो मा
 नाष्ट्राभ्यंस्पाहि मनोरश्वासि १२

स्वाहा मरुद्भिः परिश्रीयस्व दिवः सुऽस्पृशंस्पाहि ।
 मधु मधु मधु १३

गर्भो देवानाम्पिता मतीनाम्पतिः प्रजानाम् ।
 सन्देवो देवेन सवित्रा गतु सः सूर्येण रोचते १४

समुग्रिर्गिना गतु सन्दैवेन सवित्रा सः सूर्येणारोचिष्ट ।
 स्वाहा समुग्रिस्तपसा गतु सन्दैव्येन सवित्रा सः सूर्येणारूरुचत
 १५

धृता दिवो विभाति तपसस्पृथिव्यान्धृता देवो
 देवानाममर्त्यस्तपोजाः ।
 वाचमस्मे नियच्छ देवायुर्वम् १६

अपश्यङ्गोपामनिपद्यमानुमा च परा च पृथिभिश्चरन्तम् ।

स सुधीचीः स विषूचीर्वसानुऽआवरीवर्ति भुवनेष्वन्तः १७

विश्वासांभुवाम्पते विश्वस्य मनसस्पते विश्वस्य वचसस्पते सर्वस्य
वचसस्पते ।

देवश्रुत्वन्देव घर्म देवो देवान्पाह्यत्र प्रावीरनु वान्देववीतये ।
मधु माध्वीभ्याम्मधु माधूचीभ्याम् १८

हृदे त्वा मनसे त्वा दिवे त्वा सूर्याय त्वा ।
ऊर्ध्वोऽअध्वुरन्दिवि देवेषु धेहि १९

पिता नोसि पिता नो बोधि नमस्तेऽअस्तु मा मां हिःसीः ।
त्वष्टमन्तस्त्वा सपेम पुत्रान्पशून्मयि धेहि प्रजामुस्मासु धेह्यरिष्टाहः
सुह पत्या भूयासम् २०

अहः केतुना जुषताँ सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा ।
रात्रिः केतुना जुषताँ सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा २१
इति सप्तत्रिंशोऽध्यायः

अथाष्टात्रिंशोऽध्यायः

देवस्य त्वा सवितुः प्रसुव्वेश्विनोर्बाहुभ्याम्पूष्णो हस्ताभ्याम् ।
 आदुदेदित्यै रास्नासि १
 इडुऽएह्यदितुऽएहि सरस्वत्येहि ।
 असावेह्यसावेह्यसावेहि २

अदित्यै रास्नासीन्द्राण्याऽउष्णीषः ।
 पूषासि घुर्माय दीष्व ३

अश्विभ्याम्पिन्वस्व सरस्वत्यै पिन्वस्वेन्द्राय पिन्वस्व ।
 स्वाहेन्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत्स्वाहेन्द्रवत् ४

षस्ते स्तनः शशयो वो मयोभूर्षो रत्तुधा वसुविद्यः सुदत्रः ।
 येन विश्वा पुष्यसि वार्षाणि सरस्वति तमिह धातवेकं ।
 उर्व्वन्तरिद्धमन्वेमि ५

गायत्रञ्छन्दोसि त्रैष्टुभञ्छन्दोसि द्यावापृथिवीभ्यान्त्वा
 परिगृह्णाम्यन्तरिक्षेणोपयच्छामि ।
 इन्द्राश्विना मधुनः सारुघस्य घुर्मम्पातु वसवो षजतु वाट् ।
 स्वाहा सूर्यस्य रुश्मये वृष्टिवनये ६

सुमुद्राय त्वा वातायु स्वाहा सरिराय त्वा वातायु स्वाहा ।
 अनाधृष्याय त्वा वातायु स्वाहाप्रतिधृष्याय त्वा वातायु स्वाहा ।
 अरुस्यवे त्वा वातायु स्वाहाशिमिदाय त्वा वातायु स्वाहा ७

इन्द्राय त्वा वसुमते रुद्रवते स्वाहेन्द्राय त्वादित्यवते स्वाहेन्द्राय
 त्वाभिमातिघ्ने स्वाहा ।
 सुवित्रे त्वंऽऋभुमते विभुमते वाजवते स्वाहा बृहस्पतये त्वा
 विश्वदैव्यावते स्वाहा ८
 षुमायु त्वाङ्गिरस्वते पितृमते स्वाहा । स्वाहा घुर्मायु स्वाहा घुर्मः
 पित्रे ९

विश्वाऽऽशा दक्षिणसद्विश्वान्देवानयाडिह ।
 स्वाहाकृतस्य घुर्मस्यु मधोः पिबतमश्विना १०

दिवि धाऽऽडुमँषुजमिमँषुजन्दिवि धाः ।
 स्वाहाग्रये षुजियायु शँषुजुर्भ्यः ११

अश्विना घुर्मम्पातुः हार्द्धानुमहर्दिवाभिरूतिभिः ।
 तन्त्रायिणे नमो द्यावापृथिवीभ्याम् १२

अपातामश्विना घुर्ममनु द्यावापृथिवीऽऽमःसाताम् ।
 इहैव रातयः सन्तु १३

इषे पिन्वस्वोर्जे पिन्वस्व ब्रह्मणे पिन्वस्व क्षत्राय पिन्वस्व
 द्यावापृथिवीभ्याम्पिन्वस्व ।
 धर्मासि सुधर्मामैन्युस्मे नृणानि धारयु ब्रह्म धारय क्षत्रन्धारयु
 विशन्धारय १४

स्वाहा पूषणे शरसे स्वाहा गावँभ्युः स्वाहा प्रतिरुवेभ्यः ।
 स्वाहा पितृभ्यऽऽरुर्ध्वबर्हिभ्यो घुर्मपावँभ्युः स्वाहा

द्यावापृथिवीभ्याँ

स्वाहा विश्वेभ्यो देवेभ्यः १५

स्वाहा रुद्राय रुद्रहृतये स्वाहा सञ्जयोतिषा ज्योतिः ।

अहः केतुना जुषताँ सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा ।

रात्रिः केतुना जुषताँ सुज्योतिर्ज्योतिषा स्वाहा ।

मधु हुतमिन्द्रतमेऽग्रवुश्याम ते देव घर्मु नमस्तेऽग्रस्तु मा मा
हिङ्सी १६

अभीमम्महिमा दिवँविप्रौ बभूव सुप्रथाँ ।

उत श्रवसा पृथिवीँ सङ्सीदस्व महारँ॥ऽअसि रोचस्व

देवुवीतमँ । वि धूममग्नेऽअरुषम्मियेध्य सृज प्रशस्त दर्शतम्

१७

षा तै घर्म दिव्या शुग्या गायत्र्याँ हविर्धानै ।

सा तुऽआप्यायतान्निष्ट्यायतान्तस्यै ते स्वाहा ।

षा तै घर्मान्तरिक्षे शुग्या त्रिष्टुभ्याग्नीध्रे ।

सा तुऽआप्यायतान्निष्ट्यायतान्तस्यै ते स्वाहा ।

षा तै घर्म पृथिव्याँ शुग्या जगत्याँ सदुस्या ।

सा तुऽआप्यायतान्निष्ट्यायतान्तस्यै ते स्वाहा १८

क्षत्रस्य त्वा पुरस्पायु ब्रह्मणस्तन्वम्पाहि ।

विशस्त्वा धर्मणा वयमनुक्रामाम सुवितायु नव्यसे १९

चतुःस्रक्तिर्नाभिर्ऋतस्य सुप्रथाँ स नो विश्वायुः सुप्रथाँ स नः

सुर्वायुः सुप्रथाँ ।

अपु द्वेषोऽअपु हरोन्यव्रतस्य सश्चिम २०

घर्मैतत्ते पुरीषन्तेन वर्धस्व चा चं प्यायस्व ।
वृधिषीमहि च वृयमा चं प्यासिषीमहि २१
अचिक्रदुदूषा हरिर्मुहान्मित्रो न दर्शतः ।
सः सूर्वेण दिद्युतदुदधिर्निधिः २२

सुमित्रिया नुऽआपुऽओषधयः सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु
षोस्मान्द्वेष्टि षञ्च वृयन्दिष्मः २३

उद्वयन्तमसुस्परि स्वः पश्यन्तुऽउत्तरम् ।
देवन्दैवत्रा सूर्वमगन्तु ज्योतिरुत्तमम् २४

एधोस्येधिषीमहि सुमिदसि तेजोसि तेजो मयि धेहि २५

षार्वती द्यावापृथिवी षार्वञ्च सुप्त सिन्धवो वितस्थिरे ।
तार्वन्तमिन्द्र ते ग्रहमूर्जा गृह्णाम्यक्षितुम्मयि गृह्णाम्यक्षितम् २६

मयि त्यदिन्द्रियम्बृहन्मयि दक्षो मयि क्रतुः ।
घर्मस्त्रिशुग्विराजति विराजा ज्योतिषा सुह ब्रह्मणा तेजसा सुह
२७

परसो रेतुऽआभृतन्तस्य दोहमशीमुह्युत्तरामुत्तराऽऽ समां ।
त्विषः सवृक्कृत्वे दक्षस्य ते सुषुम्णस्य ते सुषुम्णाग्निहुतः ।
इन्द्रपीतस्य प्रजापतिभक्षितस्य मधुमतुऽउपहृतुऽउपहृतस्य भक्षयामि
२८

इत्यष्टात्रिंशोऽध्यायः

अथैकोनचत्वारिंशोऽध्यायः

स्वाहा प्राणेभ्यः साधिपतिकेभ्यः ।

पृथिव्यै स्वाहाग्रये स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा वायवे स्वाहा ।
दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा १

दिग्भ्यः स्वाहा चन्द्राय स्वाहा नक्षत्रेभ्यः स्वाहाऽऽऽ स्वाहा
वरुणाय स्वाहा ।

नाभ्यै स्वाहा पूताय स्वाहा २

वाचे स्वाहा प्राणाय स्वाहा प्राणाय स्वाहा ।

चक्षुषे स्वाहा चक्षुषे स्वाहा श्रोत्राय स्वाहा श्रोत्राय स्वाहा ३

मनसुः कामुमाकूर्तिवाचः सत्यमशीय ।

पशुनाँ रूपमन्नस्य रसो षशः श्रीः श्रयताम्मयि स्वाहा ४

प्रजापतिः सम्भ्रियमाणः सुम्राट्सम्भृतो वैश्वदेवः सँसुन्नो घुर्मः
प्रवृक्तस्तेजुऽऽद्यतऽऽश्विनः पर्यस्यानीयमाने पौष्णो विष्युन्दमाने
मारुतः क्लथन् ।

मैत्रः शरसि सन्ताम्बमाने वायुव्यो ह्रियमाणऽऽग्नेयो ह्यमानो
वाग्धुतः ५

सुविता प्रथमेहन्नग्निर्द्वितीयै वायुस्तृतीयऽऽदित्यश्चतुर्थे चन्द्रमाः
पञ्चमऽऽत्रुतुः षष्ठे मरुतः सप्तमे बृहस्पतिरष्टमे ।

मित्रो नवमे वरुणो दशमऽऽन्द्रऽऽएकादशे विश्वे देवा द्वादशे ६

उग्रश्च भीमश्च ध्वान्तश्च धुनिश्च ।
सासुहाँश्चाभियुग्वा च विक्षिपुः स्वाहा ७

अग्निः हृदयेनाशनिः हृदयाग्रेण पशुपतिङ्कत्सुहृदयेन भवँषुक्ना ।
शुर्वम्मत्स्राभ्यामीशानम्मन्युना
महादेवमन्तःपर्शुव्येनोग्रन्देवँनिष्ठुना वसिष्ठहनुः शिङ्गीनि
कोश्याभ्याम् ८
उग्रँल्लोहितेन मित्रः सौव्रत्येन रुद्रन्दौर्वत्येनेन्द्रम्प्रक्रीडेन मरुतो
बलेन साध्यान्प्रमुदा ।
भवस्य करठयः रुद्रस्यान्तःपार्श्वम्महादेवस्य षकृच्छुर्वस्य वनिष्ठुः
पशुपतेः पुरीतत् ९

लोमभ्युः स्वाहा लोमभ्युः स्वाहा त्वचे स्वाहा त्वचे स्वाहा
लोहितायु स्वाहा लोहितायु स्वाहा मेदोभ्युः स्वाहा मेदोभ्युः
स्वाहा ।
माँसेभ्युः स्वाहा माँसेभ्युः स्वाहा स्रावँभ्युः स्वाहा स्रावँभ्युः
स्वाहास्थभ्युः स्वाहास्थभ्युः स्वाहा मुञ्जभ्युः स्वाहा मुञ्जभ्युः
स्वाहा ।
रेतसे स्वाहा पायवे स्वाहा १०

आयासायु स्वाहा प्रायासायु स्वाहा सँवासायु स्वाहा वियासायु
स्वाहौद्यासायु स्वाहा ।
शुचे स्वाहा शोचते स्वाहा शोचमानायु स्वाहा शोकायु स्वाहा ११

तपसे स्वाहा तप्यते स्वाहा तप्यमानायु स्वाहा तुप्तायु स्वाहा घुर्मायु
स्वाहा ।

निष्कृत्यै स्वाहा प्रायश्चित्त्यै स्वाहा भेषुजायु स्वाहा १२

षुमायु स्वाहान्तकायु स्वाहा मृत्यवे स्वाहा । ब्रह्मणे स्वाहा
ब्रह्महृत्यायै स्वाहा विश्वेभ्यो देवेभ्युः स्वाहा द्यावापृथिवीभ्यां
स्वाहा १३

इत्येकोनचत्वारिंशोऽध्यायः

अथ चत्वारिंशोऽध्यायः

ईशा वास्यमिदं सर्वं षत्किञ्च जगत्याञ्जगत् ।
तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृधुः कस्य स्विद्धनम् १

कुर्वन्नेवेह कर्माणि जिजीविषेच्छ्रुतं समाह ।
एवन्त्वयि नान्यथेतोस्ति न कर्म लिप्यते नरैः २

असुर्षा नाम ते लोकाऽअन्धेन तमसावृताह ।
तांस्ते प्रेत्यापिगच्छन्ति ये के चात्महनो जनाह ३

अनेजुदेकुम्भनसो जवीयो नैनद्देवाऽआप्नुवन्पूर्वमर्शत् ।
तद्धार्वतो न्यानत्यैति तिष्ठत्तस्मिन्नपो मातरिश्वा दधाति ४

तदैजति तन्नैजति तद्दूरे तद्वन्तिके ।
तदुन्तरस्य सर्वस्य तदु सर्वस्यास्य बाह्यतः ५

षस्तु सर्वाणि भूतान्यात्मन्नेवानुपश्यति ।
सर्वभूतेषु चात्मानन्ततो न विचिकित्सति ६

षस्मिन्त्सर्वाणि भूतान्यात्मैवाभूद्विजानतः ।
तत्र को मोहः कः शोकऽएकत्वमनुपश्यतः ७

स पर्षगाच्छुक्रमक्रायमवृणमस्त्राविरः शुद्धमपापविद्धम् ।
कुविर्मनीषी परिभूः स्वयम्भूर्षाथातथ्युतोर्थान्व्यदधाच्छाश्वतीभ्युः
समाभ्यः । ८

अन्धन्तमुहं प्रविशन्ति षेसम्भूतिमुपासते ।
ततो भूर्यऽइव ते तमो षऽउ सम्भूत्याँ रुताः ९

अन्यदेवाहुः सम्भुवादुन्यदाहुरसम्भवात् ।
इति शुश्रुमु धीराणाँषै नुस्तद्विचचक्षिरे १०

सम्भूतिञ्च विनाशञ्च षस्तद्वेदोभयं सह ।
विनाशेन मृत्युन्तीर्त्वा सम्भूत्यामृतमश्नुते ११

अन्धन्तमुहं प्रविशन्ति षेविद्यामुपासते ।
ततो भूर्यऽइव ते तमो षऽउ विद्यायाँ रुताः १२
अन्यदेवाहुर्विद्यायाँऽअन्यदाहुरविद्यायाहं ।
इति शुश्रुमु धीराणाँषै नुस्तद्विचचक्षिरे १३

विद्याञ्चाविद्याञ्च षस्तद्वेदोभयं सह ।
अविद्यया मृत्युन्तीर्त्वा विद्ययामृतमश्नुते १४

वायुरनिलममृतमथेदम्भस्मान्तुः शरीरम् ।
ओ३म् । क्रतो स्मर । क्लिबे स्मर । कृतँ स्मर १५

अग्ने नय सुपथा रायेऽअस्मान्विश्वानि देव वुयुनानि विद्वान् ।
षुयोध्यस्मञ्जुहराणमेनो भुयिष्ठान्ते नमऽउक्तिविधेम १६
हिरणमयेन पात्रेण सुत्यस्यापिहितुम्मुखम् ।
षोसावादित्ये पुरुषुहं सौसावुहम् ।
ओ३म् खम्ब्रह्म । १७

इति चत्वारिंशोऽध्यायः

इत्युत्तरविंशतिः ।

इति माध्यन्दिनवाजसनेयिशुक्लयजुर्वेदसंहिता